

New South Wales. - Description and travel.

REIZEN

IN

DE BINNENLANDEN

VAN AUSTRALIE,

IN DE JAREN 1817 EN 1818,

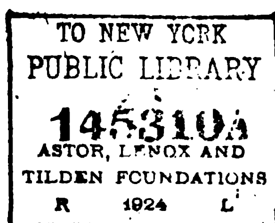
DOOR

JOHN OXLEY.

UIT HET ENGELSCH,

MET PLATEN EN KAARTEN.

TE DORDRECHT,
BIJ BLUSSÉ EN VAN BRAAM.
1821.

— qua nulla pedum vestigia ducunt,
Nulla rotae currus testantur signa priores.

GROTIUS.

VOORBERIGT

VAN DEN VERTALER.

Eigenaardig en naar waarheid schreef, *1816*, *de heer* VAN KAMPEN, *in zijn belangrijk Voorberigt voor zijne Vertaling van* LEWIS *en* CLARKE'S *Reis langs de Missouri* (*), *bladz. 5:* « *Het vaste land van* « Australie, *of* Nieuw Holland, *is thans wel* « *aan de West en Noordzijde door de Hol-* « *landers, aan de Oost en Zuidzijde door de* « *Britten, en gedeeltelijk door de Fran-* « *schen,*

(*) Mede gedrukt bij de Uitgevers dezes. De geheele titel van dat lezenswaardig Werk is: *Reis naar de Bronnen van den Missouri, en door het vaste land van Amerika naar de Zuidzee, gedaan op last van de Regering der Vereenigde Staten van Amerika, in de jaren 1804, 1805, en 1806, door de kapiteins Lewis en Clarke.*

« *schen, genoegzaam omgezeild, doch voor*
« *het overige, behalve Botanij Baai, Sidney*
« *Cove, en eenige zeeboezems, zoo onbekend,*
« *als* de bergen in de Maan." — « *Sedert*
« *een' korten tijd,*" *vervolgt hij*, « *is het*
« *nogtans den Engelschen gelukt de Blaauwe*
« *Bergen, eenen scheidsmuur, dien zij voor*
« *onoverstijgbaar hielden, over te klimmen,*
« *en thans kunnen zich misschien belangrijke*
« *ontdekkingen ook hier opdoen.*" —

Deze ontdekkingen zijn het, welke in de volgende bladen aangeboden worden. Wij twijfelen niet, of zij zullen met zoo veel graagte ontvangen worden, als wij er de vertaling van ter hand namen. Wien de kennis der aarde niet onverschillig is, zal met vermaak zich een land geopend zien, waarvan men niet eens bij gissing iets zeggen kon, en het welk nogtans, in uitgestrektheid, aan Europa bijna gelijk staat. — Het is zoo; een gedeelte, maar toch een aanzienlijk gedeelte, dier binnenlanden heeft slechts van deze reizigers kunnen betreden worden, doch uit dit gedeelte kan men reeds veel omtrent het overige besluiten; en wij mogen de uitkomst hunner bemoeijingen als eene zeer belangrijke aanwinst voor de Aardrijkskunde beschouwen — eene aanwinst, welke, tot

hier-

hiertoe, van elders niet gegeven kon worden, en daarom de Vertaling, onzes inziens, alleszins billijken moet.

De eenvoudigheid van het verhaal verzekert de waarheid. Het deelt mede, wat gezien is, niet, wat de verbeelding gewild zou hebben; het schept geene ongevallen, die niet gebeurd zijn, noch poogt door opsiering te vermaken. Wie wijs is, scheldt dit gaarne den Reisbeschrijver kwijt. Men wil wezenlijkheid, niet, wat wel behaagt, maar geene kennis vermeerdert, eer in dwaling stort. Wat geen Roman moet zijn, vooral geene Reisbeschrijving. Men wekt valsche begrippen, en baart moeite van weer te ontleeren, wat men, door stijl en voordragt misleid, verkeerd voor waar gehouden heeft. Men vertelle ons de zaken, zoo als ze zich den onopgewondenen voordoen, en men is ons het nuttigst; wij zien dan mede, en wij zien juist. Van dien stempel zal men deze Verhalen vinden. Het zijn de naauwkeurige en onopgesmukte aanteekeningen van het geen men, dag voor dag, op twee Reizen in de Binnenlanden gezien heeft.

Zij werden ondernomen op last van het Britsch Gouvernement, *en bijzonder voorgestaan en bestuurd door den Gouverneur der*

Kolonie aan de Botanie-baai. Met koenheid en volharding werden zij volbragt. Het was voorwaar geene geringe zaak, een land in te dringen, waar men niets, hoe genaamd, van wist, waar dus elke stap tot een onbekend en doodelijk onheil leiden kon, waar de verbeelding het ruimste spel had in duizend akeligheden en gevaren te schilderen. De, bijna geheel, gelukkige afloop ontneemt aan deze verdiensten niets. De oplettende Lezer zal de gevaren grooter vinden, dan OXLEIJ *en zijne medgezellen ze zelve bevroedden. Voor de derdemaal* (*) *is deze onvermoeide Ontdekker op reis. Dit kan voor de kennis van geheel het Binnenland beslissend zijn, en verhoogt reeds, in dat uitzigt, de waarde van het onderhavige werk.*

Achter het oorspronkelijke heeft men een Aanhangsel, doch waarin te weinig bijzonders, om met de vertaling van hetzelve dit boek te verzwaren. Wij geven uit hetzelve de namen der genen, die den eersten togt hebben helpen uitmaken. Zij waren JOHN OXLEIJ, *Schildknaap, Surveijor general (Opper Landmeter of Inspecteur Generaal), het*

(*) Zie *Keur van Nuttige en Aangename Mengelingen. Jaargang voor 1820, No. 6, bladz. 327.*

het hoofd der Expeditie; GEORGE WILLIAM EVANS, *deputij surveijor of lands (gevolmagtigd Landmeter) naderhand deputij surveijor general (algemeen gevolmagtigd Landmeter) de tweede in het bevel,* ALLAN CUNNINGHAM, *kruidkundige van den Koning, naar Nieuw Zuid Wallis gezonden, om planten en zaden voor de tuinen van Zijne Majesteit, te Kew, te verzamelen;* CHARLES FRASER, *kruidkundige uit de kolonie,* WILLIAM PARR, *delfstofkundige;* GEORGE HUBBARD, *scheeps-timmerman,* JAMES KING, *bootsman, (andere)* JAMES KING, *hoefsmid,* WILLIAM MEGGS, *slagter,* PATRICK BIJRNE, *paarden-leider,* WILLIAM BLAKE, *zadelmaker,* GEORGE SIMPSON, *om in het meten met de ketting te helpen,* WILLIAM WARNER, *knecht van* OXLEIJ.

Bij den tweeden togt wordt geene zoo naauwkeurige lijst gegeven, maar schijnt een dokter HARRIS *in plaats van* CUNNINGHAM *gekomen te zijn; en bestond dezelve voorts, behalve uit* OXLEIJ, EVANS *en* FRASER, *uit twaalf man, met achttien paarden, en twee booten, benevens levensmiddelen voor vier en twintig weken. Bij de eerste reis had de Gouverneur mede, bij het be-*

begin der Lachlan, twee booten doen bouwen, en eene Bergplaats of Depot dáár doen aanleggen, ten einde de reis van het verst bekende punt te beginnen. Zoo was het ook op de Macquarie, in Wellington's Vallei. Een der hoofdoogmerken was den loop dier twee rivieren, waarvan de eerste zuidwest, de andere noordwest liep, op te nemen. Langs derzelver boorden hoopten men ook het best het binnenland te zullen kunnen indringen.

De nieuw ontdekte haven is naderhand van den zeekant opgenomen, en gebleken voor kustvaartuigen volkomen bruikbaar te zijn, en de rivier, welke in dezelve uitloopt, voor een groot gedeelte, bevaarbaar.

De ongelukkige WILLIAM BLAKE, *van welken men aan het eind der tweede Reis lezen zal, scheen te kunnen herstellen.*

IN-

INLEIDING

VAN DEN SCHRIJVER.

De kolonie had reeds vele jaren bestaan, eer men slaagde in het nemen eener proeve om in het binnenste van het land door te dringen door de bergketen over te trekken, bij de kolonisten onder den naam van *Blaauwe Bergen* bekend. Deze bergen beschouwde men als de uiterste grensen der kolonie naar het Westen; het land aan de andere zijde hield men voor ontoegankelijk.

Het jaar 1813 uitermate droog zijnde, was bijna al het gras verdord, en er gebrek aan water. Het hoornvee leed zeer door deze droogte, en stierf in menigte weg. Het was toen, dat de heeren LAWSON, BLAXLAND en WENTWORTH besloten te zien of zij deze bergen zouden kunnen overstijgen, in de hoop van een land aan te zullen treffen, dat hunne

kudden zou kunnen voeden gedurende dezen benarden tijd.

Aan de *Emu Vlakten* staken zij de *Nepean Rivier* over, en, de eerste rij bergen beklimmende, vonden zij zich, een' geruimen tijd, in diepe kloven en uitholingen verward, zoo dat zij begonden te wanhopen aan het wel slagen hunner onderneming. Ten laatste waren zij gelukkig genoeg om eene hoofdketen te ontdekken, die de scheiding maakte; over den rug van welke zij nu heen reisden, bemerkende, dat dezelve hen westwaarts bragt. Na veel uitgestaan te hebben, werd eindelijk hunne loffelijke volharding door het gezigt van een land beloond, dat reeds aanstonds alles toezegde, wat zij begeeren konden.

In dit Land van Belofte daalden zij van een' steilen berg neder, welken de gouverneur MACQUARIE naderhand *York's Berg* genaamd heeft, en die bevonden is, zich 795 voeten regtstandig uit de vallei te verheffen. De vallei, door den gouverneur *de Vallei van Clwÿdd* geheeten, tot welke deze berg hun den toegang gaf, was met gras bedekt, en goed van water voorzien, loopende een kleine stroom oostwaarts door dezelve, welke men vervolgens ontdekte, dat zich in de *Nepean* stortte. Van *York's Berg* gingen zij, acht

acht of tien mijlen, westelijk aan, de laatste mijlen door een open land, maar dat in steile heuvels gebroken was. Daar de genoemde stroom oost liep, was het duidelijk, dat zij *de keten nog niet over waren.* Voor hun oogmerk waren zij echter ver genoeg, en zeker, dat geen beletsel van belang het verder westwaarts gaan verhinderde.

Hunne voorraad van levensmiddelen bijna verbruikt zijnde, keerden zij, na iets meer dan eene maand uit geweest te zijn, naar *Sijdneij* terug. Het berigt hunner ontdekkingen opende nieuwe uitzigten voor de kolonisten, welke reeds begonden te vreezen, dat hunne enge en beperkte grenzen hun, niet lang meer, weide en voedsel geven zouden voor *hunne* zoo zeer toenemende kudden groot en klein vee.

De waardige gouverneur MACQUARIE besloot dadelijk, met de hem eigene vaardigheid, van deze gunstige gelegenheid om de Binnenlanden nader te leeren kennen, gebruik te maken. De heer EVANS werd met eenige manschappen uitgezonden, om de reeds gedane ontdekkingen te vervolgen. Den 20 November 1813, zette hij het over de *Nepean Rivier*, en bereikte, den 26, het einde der reis van de heeren LAWSON, BLAXLAND en WENTWORTH.

WORTH. Westwaarts aangaande, trok hij over een bergachtig gebroken land, naderhand Clarence's keten genaamd, waarvan het gras zeer goed was, en de valleijen wel van water voorzien, tot op den 30, toen hij aan een' kleinen stroom kwam, die westelijk liep. Dezen stroom, door hem de *Visch-Rivier* genaamd, volgde hij tot den 7 December, door een zeer schoon land, dat tot alles geschikt was, het zij men het wilde bebouwen of tot weiden gebruiken. Hij trof toen een' anderen stroom aan, die van het zuiden kwam, welken hij den naam van *Cambell's Rivièr* gaf, en die zich in de *Visch Rivier* ontlastte. Vereenigd ontvingen deze stroomen den naam van *Macquarie Rivier*, ter eere van den tegenwoordigen gouverneur van Nieuw Zuid-Wallis.

De heer EVANS volgde, tot 18 December, den loop der *Macquarie*, vruchtbare streken doortrekkende, welke vrij waren van houtgewas, en alle die voordeelen aanboden, welke men van een land, nog in den ruwen staat der natuur verwachten kon. Op dit togtje werd de heer EVANS eene menigte kangaroes en emu's gewaar; en in de rivier had men een' overvloed van schoone visschen. In dien geheelen tijd zag hij slechts zes inboorlin-

lingen, twee vrouwen namelijk en vier kinderen, hoewel hij, in zijn terugkeeren, vele vuren in de nabijheid der bergen ontdekte. Den 8 Januarij, 1814, kwam hij aan de *Emu Vlakten* terug; in alles omtrent honderd mijlen gegaan hebbende, gerekend in eene regte lijn van de *Nepean Rivier*.

Het berigt van den heer EVANS deed den *Gouverneur* begrijpen, dat er een weg aangelegd kon worden voor het geheele, reeds in oogenschouw genomene, landschap; de kolonie, zoo spoedig mogelijk, de voordeelen willende doen genieten, welke de ontdekking van zulke uitgestrekte en vruchtbare gronden, voor de toekomst, beloofde.

De ruime middelen, den heer COX verleend, aan wiens oppertoezigt dit werk was aanbevolen, stelden hem in staat, om, reeds vroeg in 1815, een' weg gereed te hebben, dien men met beladene wagens passeren konde. Deze weg strekt zich in de lengte meer dan honderd mijlen uit. De eerste vijftig gaan over een' smallen rug der *Blaauwe Bergen*, ter wederzijde met diepe kloven en steile rotsen geboord. De weg, die *York's Berg* af is aangelegd, is een werk van ontzaggelijken arbeid en omvang, en doet de grootste eer aan al de genen, die er toe gebezigd zijn.

zijn. Dit belangrijke werk volbragt zijnde, besloot de Gouverneur, zelf in persoon een land te gaan zien, daar zoo veel van gezegd was, om uit eigen opmerking te oordeelen, in hoe ver de hoop verwezenlijkt kon worden, welke men zoo grootelijks had opgevat.

De Gouverneur vertrok dan ook, met zijn gevolg, (*) den 26 April, 1815, van *Emu Vlakten*, en kwam den 4 Mei, op *Bathurst Vlakten*, aan eene kleine legerplaats (waarvan de ligging reeds vooraf was uitgekozen) digt bij de plaats, waar de reis van den heer EVANS geëindigd was. (†).

Ter-

(*) Waaronder ook de heer OXLEY. *De Vert.*

(†) In het Aanhangsel wordt, uit de Courant van *Sidneÿ* van den *10 Junÿ*, *1815*, verslag gegeven van deze bezigtiging des Gouverneurs. Dan, daar de tooneelen in deze gebergten weinig verschillen van die men vinden zal aan het einde bijna der tweede Reis, hebben wij het onnoodig geacht er dit berigt vertaald bij te geven. Alles is ook hier, gelijk men verder Noordwaarts in dezelfde keten zien zal, ruwe natuur; bergen en rotsen, afgewisseld door diepe afgronden en romaneske dalen — beken en stroomen, en ten laatste meer uitgestrekte, vruchtbare vlakten.

Op *Bathurst Vlakten* wees de Gouverneur eene plaats aan, waar men beginnen kon, zich te vestigen, en naderhand eene stad bouwen. Hij noemde dezelve

Bat-

Terwijl de Gouverneur zich hier ophield, zond hij den heer EVANS met eenige manschappen, en een maand levensmiddelen, uit, om het land in het zuidwesten op te nemen; en *het is de uitslag* van deze reis, welke aanleiding gaf tot den togt naar de Binnenlanden, waarover mij het bevel werd toevertrouwd. (*)

De middelen, ter mijner beschikking gesteld, waren goed berekend naar het doel, dat men voor had. De meeste nasporingen konden wij echter omtrent het kruidkundige doen; de geaardheid van het land bragt dit mede.

Met betrekking tot de kaart, (voor deze eerste Reis) zal het niet ondienstig zijn op te merken, dat de standpunten te *Bathurst* en aan het *Depot* op de *Lachlan Rivier*, door sterrekundige waarnemingen bepaald zijn, en door eene reeks van driehoeken aan elkander verbonden, beginnende bij het laatste punt, en eindigende te *Bathurst*. Nieuwe grondlijnen werden meer dan eens gemeten, en eenige onvermijdelijke misslagen, door de gesteldheid van

Bathurst; en van hier was het, dat men gemakkelijk verder uit kon gaan om het Binnenland te onderzoeken.

De Vert.

(*) En welke ook weder, gelijk men zien zal, aanleiding gaf tot de tweede Reis. *De Vert.*

van den grond veroorzaakt, bij elke geschikte gelegenheid, door lengtemetingen verbeterd, zoo dat ik, bij ons terugkeeren te *Bathurst*, het genoegen had van te ontdekken, dat de vereeniging der hoeken volkomen was, en wij over den geheelen grond, welken wij opgenomen hadden, geene mijl in lengte ons vergist hadden. (*)

(*) Van dezelfde naauwkeurigheid mag men ook veronderstellen de tweede kaart te zijn; het geen dit werk alzoo eene blijvende waarde geeft.

De Vert.

BERIGT VOOR DEN BINDER.

Field's Vlakten, te zien van Amjot's Berg te plaatsen tegen over bladz. 28.

De Kaart der Eerste Reis in 1817, achter bladz. 223.

Liverpool's Vlakten, West van Gezigts-Heuvel, tegen over bladz. 318.

De Kaart der Tweede Reis, in 1818, achter de laatste bladzijde.

DAGVERHAAL

EENER

EERSTE REIS

IN DE

BINNENLANDEN VAN AUSTRALIE.

Den *vier en twintigsten Maart*, 1817, ontving ik de orders van den Gouverneur om het bevel der uitrusting op mij te nemen, die gereed gemaakt was om den loop der *Lachlan Rivier* na te gaan, en in het algemeen het onderzoek der westelijke binnenlanden van Nieuw Zuid Wallis voort te zetten.

Den *zesden April* verliet ik Sijdneij. Na eene aangename reis, kwam ik, den *veertienden*, te Bathurst, en vond, in het magazijn op de Lachlan Rivier, onze levensmiddelen en het geen wij verder noodig hadden, in gereedheid. Door ongunstig regenachtig weder werden wij nog te Bathurst tot den *negentienden* opgehouden, toen, het weder des

morgens opklarende, wij de pakpaarden, met het overige der levensmiddelen, bagaadje, en instrumenten deden vertrekken, voornemens zijnde des anderendaags 's morgens te volgen.

Een geheel ander aanzien heeft *Bathurst* gekregen, sedert ik haar de eerstemaal, in het gevolg van den Gouverneur, in 1815, bezocht. De vlijtige hand des menschen is bezig geweest, in zich den schoonen aanleg der natuur ten nutte te maken. Een goed stevig huis was er voor den opziener gebouwd, de gouvernements gronden waren afgeheind; en de pleinen met koornschelven deden genoeg zien, dat de opbrengst de moeite der bebouwing rijkelijk vergoed had. Het frissche en schoone voorkomen der kudden van groot en klein vee strekte ten overtuigenden bewijze der verwonderlijke geschiktheid dezer uitgestrekte woeste vlakten, gelijk ook van de, schaars met hout bezette, heuvels om tot weiden voor vee, vooral voor schapen, gebezigd te kunnen worden. De geest vertoeft gaarne bij het denkbeeld, dat deze eenzame vlakten weldra met kudden, die de kostbaarste vachten dragen, overdekt zullen zijn, en niet weinig den bloei der oostelijke volkplantingen bevorderen zullen.

De grond, onmiddelijk in de nabijheid van Ba-

Bathurst, is, boven op, zes duimen diep, van eene ligte, zwarte, groeizame mullige aarde, rustende op een bed van zand, omtrent achttien duimen diep, maar onvruchtbaar, en met kleine *steentjes* gemengd, waaronder men zware klei heeft. De oppervlakte der heuvels is met kleine keitjes bedekt, de grond ligt en zandig, met een' ondergrond van klei. De lage gronden, digt bij de boorden der rivier, zijn klaarblijkelijk gevormd door het afspoelen der heuvels en der onder water gezette valleijen, en door de overstrooming der rivieren.

Zondag, den *twintigsten April*, zetteden wij onze reis naar de Lachlan Rivier voort. Ten twee ure kwamen wij aan het begin van *Koningin* Charlotta's Vallei, door een schoon, open, grasrijk landschap; de grond op de heuvels en in het dal ligt kleiachtig leem, hier en daar met zand en keizel gemengd; de laatste regens hadden den grond zacht en moerassig gemaakt. De boomen waren klein en niet uitgewassen, en dun gezaaid over de heuvels, welke in de vallei dikwijls in steenachtige uitstekken eindigden. De rotsen ruw graniet.

Maandag, den *een en twintigsten* liep onze weg, voor het grootste gedeelte, over steenen

ruggen, en, de laatste zes mijlen, door een landschap, zeer bezet met slecht gegroeide gomboomen, en andere van eene dradige of vezelachtige schors, (alle van de soort der *eucalyptus*); het gras goed, redelijk overvloedig, en veel meer, dan het voorkomen van den grond scheen te beloven. Daar onze paarden zeer vermoeid waren, sloegen wij, ten drie ure, ons nachtleger op, bij de vooruitstekende punt van eenen rotsachtigen heuvel.

Den *twee en twintigsten* hadden wij, des morgens, helder en vriezend weder. Die nacht was de koudste, welke wij nog ondervonden hadden; de thermometer stond ten zes ure op 26 gr. De koude trof ons zeer; ver het geen wij aan de kust gewoon waren te boven gaande; het luchtgestel verschilde, in twaalf ure, meer dan twintig graden. Onze weg lag door een geheel onbeduidend landschap, dik met kreupelhout, *dawiesia's*, enz. bezet. Wij gingen langs den berg Lachlan, die van eene zeer aanzienlijke hoogte is, en aan welks voet een stroom noordwestelijk henen vloeit. Een weinig ter regterhand afwijkende, beklommen wij den berg *Molle*, waarvan men een schoon en uitgestrekt gezigt heeft van het zuiden, door het westen,

naar

naar het noorden. Met uitzondering van den bergrug, die de Rivieren de *Lachlan* en de *Macquarie* van elkander scheidt, en die zeer hoog en onregelmatig is, verheft zich het land in fraaije heuvels, dun met hout bezet, rijke valleijen tusschen zich hebbende, door welke kleine beekjes vlieten. Ik gis, dat men, van den berg *Molle*, binnen den genoemden omtrek, veertig mijlen in de rondte zal kunnen zien. Westwaarts verliest zich het gezigt in de blaauwe nevelachtigheid van den horizon. In die streek ziet men geene heuvels. De berg zelf is een schoone vruchtbare heuvel, zeer gelegen voor een uitkijk-post. De valleijen, die hem omringen, zijn uitstekend goed, door vlietende beken wel van water voorzien. Wij daalden aan deszelfs westzijde af, en legerden ons, voor den nacht, beneden in de vallei, aan de oevers eener kleine beek.

Den *drie en twintigsten* kwamen wij, ten twee ure, aan *Kalksteen Kreek*, na een fraai en schilderachtig landschap met lage heuvels, en schoone, wel bewaterde, vlakten doorgetrokken te zijn. Het hout was er, zoo als doorgaans, klein van gewas, en tot geen bijzonder einde dienstbaar. De ruggen der hoogere verhevenheden waren, zonder uitzondering,

ting, steenachtig; en omtrent anderhalve mijl van de Kreek had men eene smalle strook dor land, vol kleine lei-steentjes. Tot daaraan toe was de grond, aan de zijde der heuvelen, van eene schoone vruchtbare tuinaarde; de meer effene en lager gelegene landen van ligtbruine harde klei, alles evenzeer met gras, vooral de anthistiria, bedekt. De wijd uit elkander staande boomen, zonder eenig kreupelhout of iets anders van dien aard tusschen beide, deden het landschap naar een schoon park gelijken. Nimmer zag ik een land beter geschikt tot het weiden van allerlei vee, dan dat, het welk wij dezen dag doortrokken. In de vlakte, daar wij halte hielden, heeft men overvloed van kalksteen, de eerste, welke tot hiertoe in Australie ontdekt is; de zijden en losgerukte brokken der heuvelen bestaan er geheel uit; door de werking van den tijd, in duizend grillige gedaanten en vormen geslepen. Door de vallei stroomde eene kleine beek, die, in Junij 1815, droog was; derzelver bed was vol verschillende soorten van steenen, maar de voet der heuvels, welke zich tot in dezelve uitstrekten, en daar de aarde van afgespoeld was, bestond uit zuivere kalksteen van eene blaauwachtig grijze kleur.

24 *April.* Een klein stuk kalksteen, den vorigen nacht in het vuur gelegd, vond men geheel tot de zuiverste witte kalk gebrand. Ten acht ure vervolgden wij onze reis door een land, dat niets *bijzonders* had, maar goed van gras voorzien was. De natuur scheen hier hare minst wilde en minst afwisselende gedaante te hebben aangenomen. Over het geheel was de grond van het landschap, dat wij doortrokken, uitnemend, maar het timmerhout bleef nog al even zoo onbruikbaar, als wij het tot hiertoe gevonden hadden. Omtrent één ure bereikten wij eene kleine waterkom, daar het noodig was halte te houden, omdat er geen water digter bij was, dan dat van de Lachlan Rivier, hetgeen omtrent veertien mijlen verder was.

Onze koers ging, den *volgenden* dag, door een vlak open landschap, grond en gras zonder onderscheid goed. Wij beklommen nu, een weinig ter linkerzijde van onzen weg, een' heuvel, om het land te kunnen zien, daar de rivier door henen liep. Dit bleek eene volkomene vlakte te zijn, van matig hooge heuvels omgeven, uitgenomen ten Zuidoosten en ten Westen, waarschijnlijk de punten, waarvandaan en waarhenen de rivier haren loop neemt. Het geheele land was een

bosch van *encalypti*, met, hier en daar, aan de boorden der rivier, eene plaats vrij van houtgewas. Er was niets prachtigs noch belangwekkends in het gezigt, hetwelk wij van deze hoogte hadden. Nergens zag ik land, hoog genoeg om het aanzijn aan eene rivier van eenige grootte te kunnen geven. Toen wij den heuvel verlieten, keerden wij ons westwaarts om de Lachlan te bereiken, gaande, bijna zes mijlen ver, over een volkomen effen bodem; de grond schraal, bij plekken slecht. Ten twee ure zagen wij de rivier, die mij zeker niet tegenviel; zij was kennelijk veel hooger dan gewoonlijk, gaande met een' sterken stroom, de kanten zeer hoog, echter niet zoo, of men kon bij het water komen; het land ter wederzijde volkomen vlak, dunnetjes met klein geboompte bezet; de grond eene rijke ligte klei; hier en daar hoogere plekken in de rivier vooruitstekende, doch waarop de grond, bij lange na, zoo goed niet was. De grootste boomen groeiden het digtste, ter wederzijde, aan den kant van het water, en vormden, door dezen hunnen stand, een' boog over de rivier, welke dezelve zoo verdonkerde, dat men ze niet genoegzaam kon waarnemen, schoon zij van dertig tot veertig roeden breed was. Ten vier

ure

ure kwamen wij aan het *Depot* aan.

Naauwelijks waren wij van onze paarden gestegen, of er lieten zich inboorlingen, in aanmerkelijken getale, aan de overzijde der rivier zien. Ik ging naar de rivier toe, regt *over hen*, en na eene korte overreding zwommen er omtrent twintig over, met hunnen *galengar* of steenen bijl in de hand, welken zij, bij hun aan land stappen, voor onze voeten nederwierpen, ten bewijze, dat zij, even zoo wel als wij, ongewapend waren. Na eenige oogenblikken vertoefd te hebben, werden zij met wat Kangaroe-vleesch beschonken, waarmede zij de rivier weder overzwommen, en hunne vuren aanstaken. Zij zagen er zeer kloek en manhaftig uit, hadden goede gelaatstrekken, en droegen lange baarden. Zij hadden eenige mantels bij zich van het vel van den opossum, en het was zeker, dat eenigen van hen te Bathurst geweest moesten zijn, omdat zij van verscheidene Engelsche woorden gebruik maakten, en vele van onze vragen spoedig begrepen.

26 April. Schoon helder warm weder. De inboorlingen bevonden zich nog op den tegenoverliggenden oever, en vijf kwamen er, dezen morgen, tot ons over, maar bleven zeer kort. 's Nachts te voren, had men eenige

schoone garnalen gevangen. De soldaten, welke bij het *Depot* geplaatst waren, zeiden, dat zij ze dikwijls in groote menigte gevangen hadden. Wij bragten dezen dag door in de noodige schikkingen te maken omtrent de ladingen voor de booten en de pakken voor de paarden, ten einde zij den volgenden morgen vroeg zouden kunnen vertrekken.

Den *zeven en twintigsten* belaadden wij de booten met zoo veel van den ingezouten voorraad, als zij veilig dragen konden, en zonden ze vooruit, met last om bij de eerste kreek, omtrent zeven of acht mijlen beneden aan de rivier te wachten, tot de pakpaarden kwamen, en die dan te helpen in hunne vracht over de kreek te brengen; voornemens zijnde zelve, met de rest der bagaadje, des anderendaags, 's morgens vroeg, te volgen.

De waarnemingen, welke wij hier deden, plaatsten het *Dépot* op 33° 40′ Z. B., en 148°, 21′ O. L.; de Miswijzing van het Kompas was van 7°, 47′ O. De waarnemingen met den barometer, die regelmatig van Sydney tot hiertoe gedaan waren, gaven ons geene grootere hoogte, dan van zes honderd voeten boven het waterpas der zee; eene omstandigheid, welke, onze afstand van de westkust in aanmerking genomen zijnde, mij zeer verwonderde.

Van

Van de inboorlingen, welke wij op onze reis herwaarts, ontmoeteden, konden wij de beteekenis van slechts weinige woorden te weten komen; welke, schoon dezelfde voorwerpen uitdrukkende, de minste gelijkenis niet hadden met die, waarvan zich de inboorlingen aan de oostkust bedienen.

28. *April.* Schoon helder zacht weder. Ik vertrok met het overige van de bagaadje om mij, beneden op de rivier, bij de booten te voegen; en kwam aan *Lewis Kreek*, welke, schoon bijna droog, toen de heer EVANS ze in 1815 overtrok, nu een aanzienlijke stroom was. De afstand van het *Depot* is van omtrent negen mijlen, het land ter wederzijde van de rivier laag, doch goed; de hooger gelegene vlakten zouden uitmuntend om te weiden zijn, maar de grond is er minder goed; de lage heuvels eindigen, om den anderen, ter wederzijde aan de rivier. Het land is aan de beide oevers der Lewis Kreek zeer vruchtbaar, en bedekt met kruiden. De booten waren behouden de rivier afgezakt; de groote boot had echter eens gestooten. De stroom kwam mij voor van drie tot vijf voet boven deszelfs gewone peil te zijn. Op de naast bij gelegene heuvelen vond men verscheidene soorten van gekristalliseerde kwarts,

ook

ook eenige kleine stukken goede ijzer-erts.

Den *negen en twintigsten April* vervolgden wij onze reis de rivier af, en gelastten de booten stil te houden bij de kreek, welke de eindpaal geweest was van des heeren EVAN's vorige reis. Het land, dat wij dezen dag doorgingen, geleek, in alle opzigten, naar hetgeen wij reeds doorreisd hadden. De kruinen of ruggen der heuvels waren algemeen steenachtig en dor, ter wederzijde, zoo als te voren, om den anderen, aan de rivier eindigende; het grootste gedeelte goed vlak land ligt aan de zuidzijde der rivier; er zijn echter aan deze zijde ook zeer rijke en vruchtbare streken gronds. Na bijna acht mijlen gereden te hebben, beklommen wij, regts, eenen aanzienlijken heuvel, van welks top wij zeer verre zien konden. Tusschen het zuid westen en noord noord westen had men, west van ons, eene zeer lage vlakte; geene hoogte, hoegenaamd, beperkte in die streek het gezigt. Z. 72 W, Z. 51½ W, Z. 34½ W, zag men drie aanmerkelijke heuvels, binnen welker strekking het land eenvormig laag was, of zich in zulke onbeduidende hoogten verhief, dat men het van den vlakken grond niet onderscheiden konde. In het Noord Westen kon men, over lagere heu-

vels

vels heen, de toppen van verder afstaande ketens ontdekken, terwijl het land, van het noorden, door het oosten heen, naar het zuiden, zich afwisselde, in heuvels en valleijen. Dit geheele uitgestrekte tooneel was met *eucalijpti* bedekt, terwijl men op de rotsige toppen der digtst bijzijnde heuvels duidelijk eene soort van cipressen (*) onderscheidde. Uit hoofde van dit uitgestrekt gezigt noemde ik dien heuvel *Vergezigt's Berg.*

Ten vijf ure des namiddags, kwamen wij ter plaatse, daar men de paarden gelast had op de booten te wachten; doch zij waren nog niet aangekomen. De afstand wordt zeker verdubbeld door den loop zelven van den stroom te volgen, maar ik had berekend, dat de snelheid van den stroom dit vergoeden zoude, en de booten in staat stellen om gelijken gang met de paarden te houden.

Ten zes ure kwamen de booten behouden aan. De manschappen hadden eene zeer vermoeijende reis gehad, en waren genoodzaakt geweest de omgevallene boomen, en andere dingen, die den doortogt verstopten, op te rui-

(*) Eigenlijk *Callitris*, zoo als zij vervolgens genoemd worden.

ruimten, zoo dat wij besloten hun eenige rust te geven, en hier den nacht door te brengen. Ten half negen des morgens ging het weder de rivier af, met oogmerk om, omtrent vijf mijlen verder, stil te houden aan de eindpaal van des heeren EVAN's reis in 1815, ten einde de kleine boot te herstellen, die, daags te voren, bij het afzakken der rivier, eenige ligte schade bekomen had. Ik reed drie mijlen het land in. De Callitris groeidde, schoon niet dik, hier overvloediger; de grond deugt niet. In het terugkeeren naar de rivier, kwamen wij aan de kreek, waar EVAN's reis een einde genomen had; langs welke wij trokken tot wij de rivier bereikten; een halve mijl van welke men een groote ondiepe plas heeft, vol eenden, trapganzen, zwarte zwanen, en roodbekken. Ten twaalf ure kwamen de paarden aan den mond van de kreek, en een half uur daarna de booten. De kanten van de kreek waren zeer steil, en het was drie ure, eer alles over was. De kreek werd *Bijrne's kreek* genaamd naar iemand, welke EVANS op zijne vorige reis vergezeld had, en zich nu ook bij ons bevond.

Eersten Mei. — Gedurende den nacht was de kreek meer dan een' voet gevallen, waardoor

door eenige artikelen in de groote boot beschadigd waren geworden. Van dit punt begonnen wij de rivier op te nemen. De vlakten ter wederzijde waren zeer uitgestrekt, en over het algemeen goed; gras en geboomte als naar gewoonte; de stroom, wat meer of minder, van dertig tot veertig roeden breed. Dezen geheelen dag deed zich geen heuveltje, hoe klein ook, op, om te beklimmen, zoo dat wij niet verder dan eene mijl ter wederzijde van de rivier konden zien. Voetstappen van inboorlingen ontdekten wij wel, maar inboorlingen zelve zagen wij niet. De booten werden zeer belemmerd door omgevallene boomen; het was half drie, toen wij ter plaatse kwamen, waar ik voorgenomen had stil te houden, schoon wij slechts negen of tien mijlen afgelegd hadden. De boomen, die het digtst aan de rivier stonden, waren zeer groot en breed getakt, maar weinige waren er bruikbaar van. Op dien dag zagen wij ook nog eene andere soort van Callitris.

2 *Mei.* — Heden was onze reis zeer vermoeijend, daar het gras bijna tot de borst reikte, dik was, en in een geward. Binnen de een en een halve mijl van den oever is de grond tamelijk goed. Ik reed vijf of zes mijlen ver om ergens eene hoogte te vinden,

die

die ik beklimmen konde, doch ik werd zeer te leur gesteld, daar het land overal niet dan eene doodsche vlakte was, met uitgestrekte moerassen, en onvruchtbare struiken. Hier en daar had men kreupelhout, en gomboompjes, alle van de soort der eucalijptus, met eenige weinige Callitris en *Casuarina's*. Sporen van inboorlingen ontdekte men wel, maar geene die versch waren. Op de poelen en moerassen zag men eene menigte zwanen en ander gevogelte. S'avonds vingen wij omtrent honderd pond heerlijke visch.

Den *derden Mei* gingen wij verder de rivier af, en passeerden een dor woest land, volkomen effen, zonder de allerminste verhevenheid, met kreupelhout en heesterboschjes gedekt; tegen den avond zag men eenige kleine callitris. Ik gis, dat het aan de andere zijde der rivier even eens gesteld is. Tot hiertoe hebben wij geen water ontmoet, dan dat van de rivier, en van eenige ondiepe slooten of kanalen, die des zomers zeker droog zijn. Ik weet niet, hoe ver zich deze vlakte noord en zuid uitstrekt, maar ik kan ze niet minder schatten dan van tien tot twaalf mijlen aan elke zijde; doch dit is slechts gissing, daar ik sints de laatste drie dagen niet in staat geweest ben, meer dan eene mijl ver

te

te zien. Van tijd tot tijd deed ik echter uitstappen, maar nooit ontdekte ik eenig onderscheid in de verhevenheid van den grond. De loop der rivier was dezen dag iets zuidwest geweest; derzelver kronkelingen waren menigvuldig en schielijk, ten volle reden gevende van de blijkbare hoogten der vloeden, van welke men de bewijzen tot omtrent zes en dertig voeten boven de oppervlakte van den stroom waar nam. Ten zes ure waren er de booten nog niet; en, daar ik order gegeven had, om, tot geen prijs, na het vallen van den duister, poging te doen van verder te komen, wachtte ik ze dezen avond niet meer.

Mei 4. — Zoo dra het licht was, zond ik twee man de rivier op om naar de booten te zien. Ten negen ure kwam er een van terug, hebbende dezelve op een' afstand van omtrent vier mijlen ontmoet. Het bleek, dat de groote boot tegen eenen boom onder water gestooten had, en de manschap genoodzaakt geweest was, dezelve te ontladen, en op het land te halen, om ze te herstellen, hetgeen zij dan ook gedaan hadden, maar de regen belette hun nog den bodem te harpuizen. Zij dachten in een uur of twee de reis te zullen kunnen vervorderen, daar het weder be-

 gon-

gonnen was op te helderen. Het was gelukkig, dat van de lading niets beschadigd was geworden. Ten twaalf ure ging ik, drie vierde mijl, de rivier verder af, en van eene kleine hoogte, eene halve mijl ten noorden van dezelve, kon men eene uitgestrekte streek vrij land zien, in de strekking van N. 50 W., twee of drie mijlen van ons af, met eene lage keten heuvels, die het beperken in de strekking van Z. 65 W. en N. 65 O. De rivier kromde zich vlak aan den voet van dezen heuvel, haar loop, zoo ver ik denzelven volgde, dat omtrent drie mijlen was, westelijk nemende. Hare bogten volgden elkander schielijk op, en de wijdte en diepte was veel als te voren. Het land, zoo ver ik zien kon, was volmaakt hetzelfde, als dat wij reeds doorgekomen waren; de heuvels leiachtig en dor, met een weinig callitris; welke ik, inderdaad, nergens zoo menigvuldig gezien heb, als op deze steenachtige heuvels. — Omstreeks twee ure kwamen de booten aan.

Den 5 Mei gingen wij verder de rivier af, beklommen de hoogte van gisteren, en hadden, van den top van een' callitrisboom, een zeer ver gezigt van het geheele land. De strekking van den kant, dien de rivier waarschijnlijk uit liep, was van *Z. 75½ W.*; het land

land naar het zuiden en zuidwesten uitermate laag. Eene rij heuvels, zich bijna oost en west uitstrekkende, beperkte den vlakken grond aan de andere zijde der rivier. Deze heuvels en twee of drie op zich zelve staande kleine heuveltjes uitgezonderd, zag men niets, dat de eenzelvigheid van het tooneel afbrak.

Het land was over het geheel arm, gedeeltelijk echter met plekken van een' beteren grond; de heuvels klachtig, en, zoo wel als de vlakten met kleine eucalijpti, callitris en casuarina's begroeid. Omtrent eene mijl van deze plaats ontmoeteden wij eene kleine horde inboorlingen, uit acht mannen bestaande; vrouwen zagen wij niet. Zij schenen op ons gezigt in het minst niet verschrikt, maar kwamen stoutmoedig naar ons toe. Zij hadden kleederen van opossum's vellen aan, hun gelaat met roode en gele verf besmeerd, en om hun haar fraai gewerkte netjes gebonden. Bij allen miste men den voortand in de bovenkaak. Zij waren ongewapend, niets bij zich hebbende, dan hunne steenen bijlen. Uit hun gedrag bleek, dat zij te voren blanke menschen gezien, of van dezelve gehoord hadden; zij verlangden, dat wij vertrekken zouden, en paarden de beweging van gaan met het wuiven der hand.

Drie mijlen bijna van ons laatste nachtverblijf, hadden wij eene kleine kreek over te trekken, waarvan de oevers zoo steil waren, dat wij de paarden ontladen moesten. Ik reed omtrent drievierde mijl de kreek op, en kwam bij die te vorengemelde vlakten. De grond schijnt van eene goede vette klei, maar op sommige plaatsen zeer vochtig. De uitgestrektheid was te groot, dan dat wij er veel van zouden hebben kunnen doorloopen, doch wij zagen genoeg om te oordeelen, dat de geheele oppervlakte gelijk was aan het geen wij opnamen. Zij was met eene groote verscheidenheid van nieuwe planten bedekt, en derzelver rand met eene nieuwe soort van *acacia* omgeven, welke den bijzonderen naam van *pendula* (hangende) ontvangen heeft, om hare gelijkheid hierin met de treurwilg. Lage heuvels begrensden, ten noorden, deze vlakte, terwijl een strook woest land, met kleine boompjes en heesters begroeid, tusschen dezelve en de rivier in lag.

Het kwam mij voor, dat geheel deze lage grond, nu en dan, door de rivier overstroomd werd, waarvan het water de vorengemelde kreek opgestuwd wordt, die dan weer, bij den val der rivier, als eene waterleiding werkt.

Ten vier ure hielden wij stil, na eene vermoeijende dagreis. De booten moesten zich, drie of viermalen, met geweld een' doortogt banen, en de geheele vaart was moeijelijk en *gevaarlijk*, — de stroom zeer snel, en het kanaal eer naauwer dan wijder. Wij waren genoodzaakt ons, op een' zeer dorren en woesten grond, daar weinig gras voor de paarden op was, neer te slaan; verder op scheen het land even slecht. De zuidelijke oever der rivier is, zoo ver ik kan oordeelen, volmaakt gelijk aan dien, langs welken wij trekken. De onbezette vlakke gronden, welke wij heden opgenomen hadden, werden *Solwaij's Vlakten* geheeten. Men vong hier veel visch, waarvan er één meer dan dertig pond woog.

Den 6 Mei, ging het verder de rivier af. Het is onmogelijk zich een slechter land te verbeelden, dan hetgeen wij nu doortrokken; in allerlei rigtingen doorsneden van kleine slooten en moerassen; de grond eene magere klei, en met onbruikbaar kreupelhout bewassen. Voor de paarden, die langs den kant der rivier trokken, was het ten uiterste vermoeijende, daar de struiken en struwellen zoo in elkander gegroeid waren, dat zij er naauwelijks door konden. Na omtrent acht

mijlen voortgetrokken te zijn, kwamen wij bij eenen aanzienlijken rotsachtigen berg, die aan de rivier paalde, en de eentoonigheid, die ons zoo lang vermoeid had, afbrak. Wij beklommen dezen berg, welken ik *Amijot's Berg* noemde, en van welks top wij het uitgestrekst gezigt hadden, dat men zich verbeelden kan. Aan de overzijde der rivier had men een' anderen berg, die volkomen gelijk was aan Amijot's Berg, tusschen zich een' doortogt latende voor de rivier, en die verbazende uitgestrektheid vlak land naar het oosten henen. Deze berg werd *Stuart's Berg* geheeten. Zuidwaarts van de rivier had men ook uitgestrekte vlakten zonder houtgewas; en welke wij, daar wij op eene gelijke hoogte met dezelve voortgereisd waren, niet hadden kunnen zien. Deze vlakten noemde ik *Hamilton's Vlakten;* in het zuiden stuitteden zij tegen heuvels van eene aanzienlijke hoogte, terwijl het geheele aldus beperkte landschap vereerd werd met den naam van *Prinses Charlotta's Vlakte.*

Ten westen van Amijot's Berg was het uitzigt, even ver, door niets, dan den gezigteinder beperkt; eenige hooge, op zich zelve staande, heuvels, die zich als eilanden uit den oceaan verhieven, braken eenigermate de een-

zel-

zelligheid van het gezigt. Ik giste, dat ik West Noord West, ten minste veertig mijlen ver, kon zien, en even zoo ver in het Zuid Zuid Westen. Naar andere kanten henen was het gezigt onregelmatig gebroken door lage ketens van heuvels, die zich hier en daar tot aanzienlijke hoogten verhieven. Geen dezer verhevenheden lag op digteren afstand dan van vijf en twintig of dertig mijlen; en met de teleskoop kon men, te midden van een oceaan van houtgewas, waaruit deze heuvels om hoog rezen, groote plekken vrij land onderscheiden. Een lange gebroken berg, zich W. 32½ N. strekkende, werd *Melville's Berg* genaamd, een W. 24. N. *Cunningham's Berg*; en een ander, Z. 70. W. *Maude's Berg*. Op verscheidene plaatsen zag men den rook der vuren van de in deze woeste streken rondzwervende inboorlingen. Ten vier ure sloegen wij ons nachtleger op, omtrent drie mijlen West van Amijot's Berg.

Ik heb reden om te gelooven, dat de geheele uitgestrektheid van Prinses Charlotta's Vlakte, bij tijden, door het overvloeijen der rivier onder water gezet wordt; aan alle zijden kon men de teekens van den vloed zien, en al het water der moerassen en slooten had duidelijk deszelfs oorsprong uit de rivier. Ter

wederzijde ontlast zich, meer dan zeventig mijlen ver, niet een eenige vlietende stroom in de rivier; en ik moet denken, dat deze geheele streek gronds, in drooge jaargetijden, zeer slecht van water voorzien is, en haren voornaamsten, indien niet eenigsten, toevoer ontvangt van de rivier binnen de grensketens van Prinses Charlotta's Vlakte. Er zijn zeker verscheidene kleine hoogten, die een toevlugt zouden kunnen verleenen tegen de overstroomingen, maar degene, die wij konden onderscheiden, waren te gering en te ver van elkander gelegen, dan dat zij zich duidelijk genoeg van den platten grond zouden hebben doen onderkennen, welken deze vlakte ons aanbood. De grondslag van het land, dat wij doorkwamen, bestond uit eene onvruchtbare en koude klei, maar er zijn echter verscheidene vruchtbare vlakten, die, konden zij droog gemaakt en tegen de overstroomingen der rivier beveiligd worden, rijkelijk derzelver bebouwing beloonen zouden. Voor vee zijn zeker deze laagten niet geschikt; het gras is er liesachtig; en de heesters, moerassen en poelen zijn te veel onder de betere stukken gronds gemengd, dan dat men het eene veilige of begeerlijke weide zou kunnen noemen. Het geboomte is er doorgaans slecht en klein.

Echi-

Eenige weinige wanstaltige gom-boomen op de oevers der rivier mogen als eene uitzondering beschouwd worden. Is echter het land arm, de rivier is zoo veel te rijker in de *uitmuntendste* visch, die men er zich in de grootste hoeveelheid verschaffen kan. Één man vong, in minder dan een uur, achttien groote visschen; een van welke opmerkelijk was door zijne verbazende grootte, en de schoonheid zijner kleuren. In gedaante en over het algemeen geleek hij het meest naar een kabeljaauw, maar hij was, zijn geheele lijf over, met bruine, blaauwe en geele vlekken, als de huid van een luipaard, gespikkeld; de kieuwen en de buik helder wit, de staart en de vinnen donkerbruin. In alles woog hij *zeventig* ponden, en zonder ingewanden zes en zestig. Iets opmerkelijks is het, dat men in de maag van deze visschen nooit iets vindt, dan, bij geval eens, een of twee garnalen. De lengte van dien grooten visch was van drie voeten en vijf duimen. De meeste der dezen avond gevangene visschen wogen van vijftien tot dertig ponden ieder, en waren van dezelfde soort als de bovengemelde.

7 Mei. — Eene schoone heldere vriezende morgen. De paarden de twee laatste dagen zeer afgemat geraakt zijnde, besloot ik, daar

het gras goed was, het geen meer was, dan men in eenige dagen had kunnen zeggen, hier eenen dag te vertoeven. Onze waarneming gaf ons 33°, 22′, 59″ Z. B.

Den *achtsten* ging het weder de rivier af. Over het algemeen namen wij onze koers westelijk, en het land, schoon niet minder laag dan het geen wij doorgetrokken waren, verbeterde echter van grond, welke, gedurende het grootste gedeelte van dezen dag, uit eene goede tuinaarde bestond; het land digt bedekt met kleine acacia's en kreupelhout. Aan de zuidzijde van de rivier was het waarschijnlijk even zoo; en alles, wat wij doortrokken, droeg duidelijke teekens van aan overstroomingen onderhevig te zijn.

De kanten der rivier schenen mij toe veel lager te zijn (niet meer dan vijftien of twintig voeten hoog) en veel minder met hout bezet dan te voren. De casuarina, die anders de rivier bezoomde, werd nu zelden gezien, de acacia pendula scheen derzelver plaats ingenomen te hebben. Wij sloegen ons voor den nacht bij eene vlakte goed land neder, drassig, maar zonder boomen; eene menigte emu's vonden er hun voedsel, en wij waren gelukkig genoeg er eene van, na eene schoone jagt, te dooden. Toen de booten ten drie

ure

ure nog niet aangekomen waren, zond ik iemand uit om naar dezelve te zien. Ten acht ure keerde hij terug. Omtrent zes mijlen de rivier op, had hij ze gevonden, buiten staat om, *vóór* den volgenden morgen, de reis te vervorderen; gedurig opgehouden geweest zijnde door omgevallene boomen. Deze beletsels in het bevaren der rivier houden inderdaad onzen voortgang zeer tegen, en derzelver bogten gaan voort, zoo groot te zijn en zoo menigvuldig, dat de afstand, welke men op het land doorreist, bijna verdriedubbeld wordt op het water.

Den 9 Mei de booten, ten tien ure, nog niet aangekomen zijnde, vertrok de heer EVANS, met de pak-paarden, de rivier af, naar eene andere pleisterplaats. De heer CUNNINGHAM en ik bleven om de booten te doen voortspoeden, welke kort daarop in het gezigt kwamen. Wij gingen om ons bij de paarden te voegen, hetgeen wij omstreeks vijf ure gedaan kregen, hebbende de booten, in dien tijd, een weg van bijna zes en dertig mijlen afgelegd, schoon de afstand van de laatste pleisterplaats, in eene regte lijn, geen zeven mijlen te boven zal gaan.

Het landschap, dat wij dezen dag doorgetrokken waren, was ten uiterste laag, in uit-

ge-

gestrekte vlakten bestaande, door rijen van kleine boomen afgedeeld. De oevers der rivier, en de diepe inhammen, door de onregelmatigheid van derzelver loop veroorzaakt, waren met acacia heesters en kreupelhout bedekt. De rivier kronkelde zich, ter plaatse, daar wij stil hielden, langs den zoom eener uitgestrekte vlakte van ten minste zes mijlen lang en drie of vier breed. Ik noemde ze *Field's Vlakten*, naar den rigter van het opperste gerigtshof van dit gebied. Zij zijn dezelfde, welke wij van den top van Amyot's Berg zagen. De grond van deze vlakten is van een ligt kleiachtig leem, zeer vochtig op sommige plaatsen. Zij waren geboord met dien schoonen boom, de *acacia pendula*, die hier de plaats der Wilg in Europa schijnt te vervangen. De callitris waren er ook menigvuldiger, en de oevers der rivier veel lager nog, dan die wij den dag te voren langs getrokken waren. Ik kan niet anders denken, dan dat geheel dit uitgestrekt gewest, den een' of anderen tijd, onder water gestaan heeft, en de tegenwoordige rivier de geul is, door welke het water naar lager gronden afgevoerd is geworden. Het is duidelijk, dat zelfs nu nog deze vlakten, op die plaatsen, daar geen boomen staan, dikwijls onder water

ge-

-BERG.

gezet worden, en dat, bij zeer hooge vloeden, de boschachtige gronden in hetzelfde geval zijn; want het is bijna onmogelijk eenig onderscheid in de verheffing van den grond te bespeuren. De met boomen bezette landen *schijnen* echter werkelijk hooger te zijn; en zóó tijd gegeven te hebben tot de groei van dat kleine hout, met hetwelk zij bedekt zijn; terwijl de lagere gedeelten te dikwerf overstroomd zijn geworden om hiertoe den tijd te vergunnen.

10 Mei. De paarden 's nachts afgedwaald zijnde, en eerst om negen ure gevonden, besloot ik dezen dag voor eenen rust-dag te houden.

Deze vlakten zijn nog veel uitgestrekter, dan ik gisteren dacht, en vele nieuwe planten werden er in gevonden. Gedurende den nacht was de rivier meer dan een voet gerezen, en ging nog voort met te rijzen; eene omstandigheid, die mij zeer vreemd voorkwam, daar er, in de laatste vijf weken geen regen van eenig belang gevallen was, en in de laatste tien dagen in het geheel niet. Het is ons ook zeker, dat, bijna honderd vijftig mijlen oostelijk op, geen stroom in dezelve valt of zich met dezelve vereenigt. Dit rijzen moest derhalve veroorzaakt zijn geworden door zwa-

ren

ren regen in het gebergte, waar de rivier haar oorsprong uit neemt; maar het is niet te minder zonderling, dat zij, haar geheelen loop door, den tol van niet een eenigen stroom ontvangt. Volgens onze waarnemingen bevonden we ons op 33°, 16', 33" Z. B.

11 *Mei.* In den nacht rees de rivier omtrent vier voet, en bleef nog voortgaan met te rijzen. Wij zetteden onze reis, de rivier af, voort. Omtrent vier en een half mijl verder, begon de stroom onmiddellijk den rand der vlakte zelven te bespoelen, en bleef dit zoo overal voortdoen. Mijne verbaasdheid klom ten toppunt, toen ik bevond, dat de kanten der rivier niet meer dan zes voet van het water waren. Dit bevestigde in eens mijne veronderstelling, dat geheel dit uitgestrekte land dikwijls onder water gezet wordt. De rivier was hier omtrent dertig roeden breed. *Cunningham's Berg* lag op dien tijd omtrent twee mijlen van ons, en *Melville's Berg* vier; de vlakten zich onmiddelijk langs hunnen voet uitstrekkende. Ten twaalf ure beklommen wij het zuidelijk gedeelte van Cunningham's Berg; een kleine tak der rivier stroomde digt beneden denzelven heen. Van deze hoogte hadden wij aan alle zijden, vooral naar het westen, een zeer uitgestrekt gezigt. Het

ge-

geheele land was in die streek zoo laag, dat het te regt een moeras genaamd kon worden; de plaatsen, waar geene boomen groeiden, stonden overal meer onder water, dan daar, waar zij groeiden. Een opmerkelijke *spitse heuvel*, strekkende zich W. 27¼ N. wend *Hard's Piek* genaamd, en een hooge heuvel, Z. 83¼ W. *Meyrick's Berg*. Dit waren de eenigste hoogten van eenig belang naar de zijden van het Westen. Naar het Noorden beperkten lage ketens van rotsachtige heuvels den moerassigen grond, die, in het Zuiden, even zoo eindigde, behalve dat hier en daar zich een stouter vooruitgesprongen rots aan de vlakte scheen te willen opdringen.

Den berg afdalende, gingen wij naar het punt, daar de noordwestelijke arm zich van den grooten tak scheidt, doch waarschijnlijk om er zich in het onder water staande land weder mede te vereenigen, strekkende zich van Cunningham's Berg W. 40 N. Bij onze aankomst vonden wij er de booten en de paarden. Het volk van de eerste berigtten ons, dat eene even zoo aanzienlijke tak der rivier, gelijk die, welke zij afgekomen waren, zich naar het Zuidwesten keerde, omtrent twee mijlen beneden de plaats, daar wij laatst den nacht hadden doorgebragt. Na de paarden en

de

de bagaadje over den noordwestelijken arm te hebben laten gaan, keerde ik terug, om den tak te onderzoeken, dien de booten voorbijgevaren waren, en vond dien ten minste niet minder aanmerkelijk, dan dien, welken wij opnamen. Ik hoopte, dat, wanneer hij er zich weder mede vereenigen mogt, de wijdte en de diepte der rivier aanmerkelijk grooter zoude zijn. Ten half vijf keerde ik naar de tenten aan den noordwestelijken arm terug. De rivier, wat er ook de oorzaak van mogt zijn, bleef rijzende, en nergens was de kant meer dan vier voet van de oppervlakte des waters. Ik giste, dat de rivier van acht tot tien voet meer water in had, dan gewoonlijk; hare diepte was toen, dooréén gerekend, omtrent achttien voet.

De grond van deze uitgestrekte vlakten, met den naam van *Field's Vlakten* bestempeld, zijn voor het grootste gedeelte, zeer vruchtbaar, gelijk men te regt verwachten kan door het zich neerzetten van eene menigte vruchtbare stoffen, zoo als bij het gedurig overstroomen telkens plaats moet hebben. Op sommige plaatsen zijn de vlakten lager zelfs, dan de grond, die onmiddelijk den oever der rivier uitmaakt, zeer zacht, en moeijelijk voor geladene paarden om te begaan. Hadden wij

het

het ongeluk gehad van regenachtig weder te treffen, het zou volstrekt onmogelijk geweest zijn zoo ver over land te komen. De ketens van heuvels hingen niet te zamen, waren rotsig en dor, de moerassen omringden hen voor het grootste gedeelte. Cunningham's Berg is een hooge rotsige berg, omtrent anderhalf mijl lang, uit graniet bestaande, maar geheel van lage moerassige gronden omgeven.

Hier waren wij zoo ongelukkig van te ontdekken, dat de barometer gebroken was; het paard, dat de werktuigen droeg, had zijn' last, bij het overtrekken van den moerassigen grond afgeworpen, schoon alle voorzorg bij het inpakken gebruikt was om zulk een onheil voor te komen. Dit was zoo veel te meer te bejammeren daar het eene keten van waarnemingen verbrak, welke ik hoopte, dat mij in staat zoude stellen, de hoogte van het land met eene dragelijke naauwkeurigheid te bepalen. De laatste waarnemingen, welke wij deden, en die zich nu tot deze plaats bepaalden, gaven ons niet meer dan eene hoogte van vijfhonderd voeten boven de zee, of omtrent honderd voeten lager dan het land aan het *Depot*.

Sedert de rivier gerezen was, stelde ons de visch te leur; niet een was er sints gisteren

morgen gevangen. Twee zwarte zwanen echter werden er op de rivier geschoten. Onze toestand is thans geenszins benijdenswaardig. Vooreerst is het te vreezen, dat de rivier zich, tusschen deze moerassige vlakten, in eene menigte takken verliezen zal, en alle verdere vaart onmogelijk maken; en ten tweede, zou eene rijzing van vier voeten in de rivier ons allen wegspoelen, daar wij de geringste hoogte niet hebben, om er ons op te bergen. Ware het, dat de rivier westwaarts liep, en zich naderhand weer vereenigde met de takken, die wij overgekomen zijn, zou het voor ons iets belangrijker en meer aanmoedigend worden. Een slecht of zelfs maar, voor een gedeelte, regenachtig weder zou ons, naar mijn oordeel, beletten denzelfden weg terug te keeren, welken wij gekomen zijn, vooral, indien deze lage gronden eenigen tijd blijven voortduren of aanhouden.

Ik ben geenszins verwonderd over de weinige inboorlingen, die zich tot nu toe vertoond hebben. Bij nattig weder moet het volstrekt onmogelijk zijn, deze moerassen te bewonen, en even zoo, onmogelijk, bij overstroomingen, terug te keeren. Hunne vuren worden doorgaans digt bij hooger gronden gezien, en niets, dat naar eene vaste legerplaats ge-

gelijkt, is tot hiertoe ontdekt; maar op vele plaatsen aan den oever vond men, naast uitgedoofde vuren, eene menigte paarlmosselschelpen. Op de vlakten zag men ook die soort van roerdompen, welke aan de oostkust, onder den naam van *Inlandsche Makkers*, (denkelijk omdat men ze altijd bij paren ziet) bekend zijn, van eene buitengemeene grootte, meer dan zes voet hoog; doch zij waren zoo schuw, dat wij ze niet onder het schot konden krijgen.

12 Mei. Het schoone weder gaat voort ons te begunstigen. 's Nachts was de rivier meer dan een voet opgeloopen. Te regt veronderstelt men, dat de inboorlingen, door de ondervinding voor deze lage gronden gewaarschuwd, liever een meer onzeker, maar veiliger onderhoud, in de bergachtige en rotsige landruggen, waar men ze van tijd tot tijd aantreft, zoeken. De rivier en de kanalen of slooten vloeijen over van visch en gevogelte, en het is niet te denken, dat de inboorlingen zulk een' levensvoorraad zich niet ten nutte zouden maken, indien het gevaar om dezelve magtig te worden de voordeelen, welke zij anders uit zulk eén overvloed hebben zouden, niet opwoog.

Omtrent drie vierde van eene mijl verder

westwaarts moesten wij eenen anderen arm der rivier oversteken, welke noordwaarts liep, en, schoon nu vol, echter naar mijn begrip droog moet zijn, als de rivier zich op derzelver gewone hoogte bevindt. Het is waarschijnlijk, dat deze en die wij het eerst overstaken, eenige mijlen westwaarts zich te zamen vereenigen, en dan, zoo vereenigd, weder storten in den stroom, die hun het aanzijn geeft. Naauwlijks hadden wij ons eene mijl van den laatsten tak verwijderd, of het werd duidelijk, dat het onmogelijk was in die rigting, in welke wij reisden, verder te komen. De rivier overstroomde hier beide hare oevers, en verloor zich in de moerassen; derzelver kanaal was, uit hoofde van het omringende water, niet langer te onderkennen.

Omtrent eene halve mijl ten zuiden, eene hoogte ontdekkende, zetteden wij de paarden en de bagaadje over, op eene plaats, daar het water gelijk stond met de oevers, en die, als men de wijdte neemt naar het gewone kanaal, niet meer dan dertig of veertig voet van elkander zullen zijn, terwijl de diepte, nu zelfs, slechts twaalf voeten is.

Wij beklommen de hoogte, en hadden de spijt van te zien, dat ons onderzoek een einde had, althans langs dezen arm der rivier. Het ge-

geheele land van het Westen, door het Noord Westen heen, naar het Noorden, was of een volstrekt moeras, of stond onder water, en dat wel vijf en twintig of dertig mijlen ver. Zuid en *zuidwest* scheen de grond hooger, maar, tusschen ons en dien in, had men lage en moerassige gronden, welke het ons onmogelijk maakten om er van onze tegenwoordige standplaats te komen. Ik besloot derhalve terug te keeren naar de plaats, waar de twee takken van de hoofdrivier zich van elkander scheidden, en den zuidwestelijken arm te volgen, zoo ver hij bevaarbaar zijn mogt. Wij hadden echter méer vrees dan hoop, en duchtten voor het minst, dat hij op dezelfde wijze eindigen zoude, als dien wij nu onderzocht hadden, of dat men hem niet méer met de booten zou kunnen bevaren.

Met dit oogmerk gingen wij den heuvel af, welken wij *Vaarwel-heuvel* noemden, om dat hij, ten minste voor het tegenwoordige, het einde was van onze reis in eene *noordwestelijke rigting*. Wij trokken nu langs den zuidwestelijken oever van den stroom voort. Wij konden ons niet ver verwijderen van de plaats, daar wij 's nachts te voren gelegerd geweest waren. Niet minder dan viermaal moesten we op dien dag de paarden ontladen.

 Hier-

Hierbij had het beladen trekken door zulke schrikkelijke moerassen hen geheel afgemat. Mijn eigen paard was bijna weg geweest door naar een beter spoor te zoeken. Wij hadden vier uren werk om eene halve mijl te vorderen.

Mijne teleurstelling door het afbreken van onzen arbeid in deze rigting was uitermate groot; en het geen erger was, geen gunstig uitzigt deed zich op, dat wij beter slagen zouden in het onderzoeken van den zuidwestelijken arm. Ik had echter besloten het einde der rivier, hier, in al derzelver takken te zien, eer ik dezelve geheel verlaten zoude om aan de andere oogmerken der uitrusting te voldoen.

13 Mei. Teruggekeerd zijnde tot aan het punt, daar zich de rivier in tweeën scheidt, besloot ik eerst den zuidwestelijken arm, tot op eenigen afstand, te onderzoeken, voor men de paarden en booten in beweging zoude stellen. Ik wilde de paarden, in het overtrekken van zulke moerassige gronden, niet gaarne eene nuttelooze vermoeijing doen ondergaan, of de tak zou moeten blijken van genoegzame grootte te zijn, om ons een aanzienlijk eind ver te kunnen brengen. Ik oordeelde het van het grootst belang te zijn, dat de paarden frisch

frisch en vlug waren, als ik genoodzaakt zou zijn, de rivier, op dit punt van de kust, te verlaten.

Mei 14. — Deze arm van de rivier was omtrent een voet gevallen. Last gegeven hebbende om de vaten en tonnen in de booten zoo te maken, dat ze over de paarden gehangen konden worden, en de werktuigen en wapenen in gereedheid te brengen, ten einde, ware het noodig, de rivier geheel te kunnen verlaten, ging ik den arm opnemen. Na denzelven omtrent vier mijlen gevolgd te zijn, zag ik, dat hij dezelfde noordwestelijke rigting nam, als van dien wij eerst nagespoord hadden. De oevers ter wederzijde waren niet dan een moeras, en omtrent zes mijlen meer naar beneden, vulde een kleine tak van denzelven de moerassen tusschen dezen en den noordwestelijken arm. De helling van het land van het zuidoosten naar het noordwesten was zeer zigtbaar. Het water stond hier bijna gelijk met de oevers, welke niet meer dan twintig voeten van elkander afstonden. Ziende dus, dat het even zoo onmogelijk was dezen tak der rivier te volgen, als wij dit den anderen hadden kunnen doen, keerde ik te rug, en maakte gereedheid om het naar de kust te zetten, hetgeen ik ech-

ter niet voor Zondag beginnen wil, om de paarden goed te doen uitrusten, daar zij in het eerst zwaar beladen zullen zijn.

Ik ben voornemens eene zuidwestelijke rigting te nemen naar Kaap Northumberland, om dat, zoo zich eene rivier uit deze moerassen mogt vormen, hetgeen zeer mogelijk is, en zich in de zee, tusschen de Golf van Spencer en Kaap Otwaij, ontlasten, deze koers die snijden moet, en in 't geheel, geen rivier of stroom uit deze poelen ontspringen kan zonder ontdekt te worden. De massa van water, die thans in beide takken stroomt, is zeer aanmerkelijk, ten volle genoegzaam om eene groote rivier te hebben kunnen daarstellen, indien zij op den duur zulk een' toevloed van water behouden had, in geen twee takken verdeeld was geworden, en zich niet verloren had in de onmetelijke moerassen van deze woeste en onvruchtbare landstreek, welke hier eene uitgestrekte holligheid schijnt te vormen om al dat water te ontvangen. Het is niet mogelijk met zekerheid te zeggen, wat er eindelijk van dezen plas wordt, maar uit het voorkomen van het land, en daaruit dat het bijna gelijk is met de oppervlakte der zee, zou ik denken het waarschijnlijk te zijn, dat het water voor een gedeelte

in

in den grond trekt, en voor het overige uitdampt.

15 Mei. De heer CUNNINGHAM deed een uitstap naar Melville's Berg, en vond het land in die *rigting*, *niet* minder dan in het noordwesten, vol stilstaand water. Eenige gronden, boven het doorgaans vlakke derzelve wat meer verheven, waren onvruchtbaar, en met acacia-struiken begroeid. Niet lang geleden, waren de inboorlingen, misschien een twaalftal sterk, bij dien Berg geweest. Een groot aantal parelmosselschelpen vond men rondom hunne verlatene vuren; deze mosselen schenen echter reeds eenige maanden uit het water geweest te zijn.

Den *zestienden* velden wij eenen acacia pendula-boom, waarvan het hout zeer hard en schóón was. Een zwart harsachtig sap sijpelde uit het binnenste er van, het welk veel naâr het zwarte gedeelte van de *lignum vitae* geleek. Onze waarnemingen gaven aan deze plaats 33°, 15′, 34″ Z. B., 147°, 16′ O. L. en de Miswijzing van het Kompas was 7°, 0′, 8″. Oost.

Na den *zeventienden* onze pakaadje zoo klein mogelijk gemaakt te hebben, lieten wij alles, twee mijlen ver, dien tak der rivier afzakken, en landden aan de zuidzijde. Wij bragten

ten verder alles in gereedheid om des anderendaags 's morgens te vertrekken — haalden de booten op den zuidelijken oever, en maakten dezelve vast, met al die zware artikelen er in, welke wij niet mede konden nemen. Onze mondbehoeften vereischten alle onze veertien paarden, het mijne zelfs niet uitgezonderd; en elk derzelve was nog te veel beladen.

Den *achttienden Mei* vingen wij, ten negen ure, onze reis naar de kust aan. Om drie uren hielden wij halte, nog geen vier mijlen van Maude's Berg, aan eene drooge kreek, met hier en daar poelen van redelijk goed water. Het land, dat wij, van de rivier af gerekend, doortrokken, was de eerste drie mijlen, zeer laag en drassig, met groote plassen of slooten, vervolgens meer verheven, schoon nog al vlak; de grond ligt en rottig, en overdekt met de acacia pendula. De zwaar beladene paarden vielen telkens gedurende het eerste gedeelte van den dag. Onze koers was bijna zuidwest, en wij vorderden omtrent tien mijlen.

Den *negentienden* trokken wij, na twee mijlen afgelegd te hebben, over eene lage rotsige keten, die met den berg Maude te zamen hing. Het overige van onze dagreis,

zijn-

zijnde bijna twaalf mijlen, ging hoofdzakelijk door een onvruchtbaar vlak land; de grond eer met gras versierd, dan bedekt, ver het grootste gedeelte leverde geen gras, hoe genaamd, op. *Het boomgewas* bestond meest uit *callitris*, en eene soort van *staculia*, vermengd met heesters van de acacia pendula; de grond uit een ligt rood zand; de lager vlakten vaster, en meer kleiachtig. Wij troffen geen water aan, en waren genoodzaakt te midden van een acacia boschje stil te houden; de paarden waren te veel afgemat om verder te gaan, en, daar het land pas afgebrand was, had men er iets beter gras dan gewoonlijk. Ten vier ure zonden wij twee man uit om water te zoeken, die na een half uur te rug kwamen, omtrent drie vierde van eene mijl naar het Zuidwesten verscheidene kleine vijvers met goed water gevonden hebbende. De moerige grond scheen zich tot op eenen aanzienlijken afstand noordwaarts uit te breiden. Aan den kant van een dezer vijvers stonden eenige hutten van de inboorlingen, doch zij waren in lange niet bewoond geweest.

Den *twintigsten* trokken wij, zuidwestelijk, elf mijlen voort, door een zeer dor en woest land; de grond was er van een ligt rood

zand,

zand, letterlijk verdroogd door gebrek aan regen, die er in verscheidene maanden niet scheen gevallen te zijn. Het land eene effene vlakte zijnde, overdekt met acacia heesters, konden wij nergens meer dan een vierde mijl ver zien. Ik hield derhalve ten twee ure stil, ten einde tijd te hebben van, vóór zonnenondergang, water te vinden, waarvan wij, op onzen weg, geene andere teekens gezien hadden, dan eenige drooge putten. Men kan zich bij geene mogelijkheid een akeliger gewest verbeelden; en de onzekerheid, waarin wij zijn, van, gedurende ons doorreizen van hetzelve, water te zullen vinden, vermeerdert de droefgeestigheid, die de stilte en eenzaamheid van zulke wildernissen natuurlijk reeds van zelf inboezemen.

Het zoeken naar water was vruchteloos. Omtrent vier en twintig pinten troebel vocht was alles, wat men zich verschaffen kon. Onze paarden en honden, zoo als te begrijpen is, leden het meest.

21 Mei. — Het water was zoo uitermate slecht, dat wij het, hoe ook van den dorst gekweld, door het tweemaal zelfs te koken, naauwelijks drinkbaar maken konden. Na tien of elf mijlen door een land, zoo dor en woest als dat van daags te voren, gereisd te heb-

hebben, zonder iets, dat naar water geleek, aan te treffen, en de paarden volstrekt niet meer voort konden, besloot ik aan eene kleine plek afgebrand gras halte te houden. Twee paarden waren verscheidene malen onder hunnen last bezweken, en niets dan de effenheid van het pad stelde ons in staat om het zoo ver te brengen. Naar alle zijde breidde zich deze effene vlakte even zeer uit, en ons gezigt stuitte nergens om ons heen, dan op de kreupelboschjes, die ons omringden. Eene kleine groeve zich dwars over onzen weg uitstrekkende, zond ik een' man te paard uit om die te volgen, hopende, dat zij naar eenig water leiden mogt. Ten vier ure keerde hij met het verblijdend nieuws terug, dat hij water gevonden had in een groot moeras, omtrent vijf mijlen noord-westwaarts. Hij zag ook een' inboorling, die echter te schielijk wegliep, om hem te kunnen inhalen. Dit was het eerste levend wezen, dat wij gezien hadden, sedert wij de rivier verlieten. Kangaroe's en emu's schenen, beide, deze vlakten, voor andere beter bewaterde gedeelten van dit land, en die hun meer voedsel verschaffen konden, verlaten te hebbee. De paarden volstrekt buiten staat zijnde verder te komen,

men, besloot ik, om hen te doen uitrusten, tot s'morgens te vertoeven.

Mei 22. — De nachten koud en vriezend, de dagen warm en helder. — Het kwam mij zeer duidelijk voor, dat het land op eene aanmerkelijke wijze naar het noordwesten helde. Van het zuidoosten naar het zuidwesten scheen het bijna dezelfde hoogte te hebben; en het was als of wij langs eene hellende vlakte reisden, waarvan de laagste gedeelte zich van het westen tot het noorden uitstrekten. Ik ging omtrent vijf mijlen naar het noordwesten, naar de plaats, waar men het water van daan gehaald had. Het land was er zoo kaal en dor als men zich bij mogelijkheid verbeelden kan; de grond een ligt rood zand, acacia-struiken, kleine palmboompjes, en eenige weinige ellendige callitris.

Den *drie en twintigsten* liep onze weg door een even slecht, indien niet nog slechter, land, dan wij de vorige dagen bereisd hadden. Op sommige plaatsen konden zich de paarden bezwaarlijk eenen weg door de struiken banen. Van tijd tot tijd deden zich steenachtige ruggen op, die, van hooger grond gezien, naauwlijks van de vlakte, uit welke zij oprezen, te onderscheiden waren. Afwisse-

geleend was de grond onvruchtbaar zand, of harde klei, zonder eenig gras hoe genaamd. Alles scheen aan te duiden, dat wij den bodem van een uitgedroogd moeras betraden; en ik ben *overtuigd*, dat, ware het weder niet *zulk eenen* langen tijd droog geweest, het onmogelijk geweest zou zijn, dezen weg heen te reizen. Tien mijlen voortgegaan zijnde, waren wij genoodzaakt stil te houden; de paarden konden niet meer. Den geheelen weg over, hadden wij geen teekens van water gezien; maar aan eene steenachtige groeve ons neder slaande, hoopten wij ten minste zoo veel water te zullen vinden, als wij noodig hadden. Aan het einde van dezelve, omtrent een vierde van een mijl westwaarts, werd ook, bij eenen heuvel, water gevonden.

Den *vier en twintigsten* rustten wij uit, en maakten ons voor de verdere reis gereed. Hier omstreeks scheen het land meer te rijzen, en gebroken te zijn; de ruggen waren steenachtig, het kreupelhout en de struiken zeer dik. Bij het zoeken dezen morgen naar de paarden zag men verscheidene kangaroe's en emu's, ook hutten van inhoorlingen, die onlangs bewoond geweest waren.

Mei 25. — De paarden waren zeer bekomen,

men, één uitgezonderd, die niet in staat was, iets meer te dragen. Men was derhalve verpligt zijnen last op de overigen te verdeelen, die reeds te veel beladen waren. Ten negen ure vervolgden wij onze reis. Ten twee ure kwamen wij aan den voet van eenen aanmerkelijk hoogen heuvel; naar het westen henen in eene loodlijnig afgebrokene rots eindigende, van twee honderd en vijftig tot drie honderd voeten hoog. Het land, dat wij doortrokken, had het ellendigst aanzien; de laatste acht mijlen zonder een spiertje gras. De acacia struiken groeiden overal in eenen harden en kleiachtigen grond, van welken het duidelijk was, dat hij dikwijls onder water moest staan; en ik begrijp, dat deze vlakten of boschjes in nat weder poelen of moerassen zijn, daar zij al het water van de rijen lage heuvels, welke haar veelal omgeven, ontvangen moeten. Het is iets opmerkelijks in de bergen van dit land, dat zij westelijk doorgaans regtstandig eindigen; van het zuidwesten naar het noordwesten zeer langzaam, uit de lagere gronden om hen heen, oprijzende; hunne rotsige stoute afbrekingen zijn veelal twee of drie honderd voeten hoog. Hieronder begrijp ik niet alleen de op zichzelve staande heuvels, maar ook de einden der ketens. — Wij noem-

noemden dezen berg *Aiton's Berg*. Het land pas afgebrand zijnde, was er, een weinig zuidwestelijk, eenig goed gras voor de paarden te vinden. Wij hielden hierom voor den nacht stil, en klommen den berg op. Halverweg doodde men eene zeer groote, bruin gespikkelde, slang, die vervolgens, door sommigen van het volk, bij gebrek van versche spijs, gegeten werd. Den top beklommen hebbende, hadden wij, overal henen, een zeer uitgestrekt gezigt. Over het algemeen was het land meest vlak, doch verhief zich, hier en daar, in zachtrijzende hoogten, die, op eenen afstand, door lage ketens, van het zuid zuidwesten tot aan het noordwesten, omgeven waren. De voornaamste van deze ketens van heuvelen noemden wij *Peel's Keten* en *Goulburn's Keten*; een zeer hooge heuvel, op ten minste zeventig mijlen afstand, werd *Granard's Berg* genoemd. Door het land heen, dat deze ketens besloten, had men verscheidene strooken gronds verspreid, die van geboomte geheel ontbloot waren. Deze duchtte ik, slechts de herhaling te zullen zijn van die acacia-vlakten, met welke wij nu laatst, maar al te zeer, begunstigd geweest waren. Van het zuidwest ten zuiden naar het noordoosten, zag men eenige lage ge-

 bro-

brokene bergen of heuvels, met sommige; oost zuidoost, die grooter waren, maar de afstand was zoo ver, dat zij zich niet dan flaauwelijk aan den gezigteinder voordeden. Over het geheel scheen het land meer open, en iets beter, vooral in de onmiddelijke nabijheid van de plaats, daar wij stonden, naar het zuidwesten henen. Er was niets, dat naar een' stroom geleek; ook zag men niet één vuur in de rigting, die wij nemen moesten. Drie of vier vuren ontdekte men in het noordwesten, en versche voetstappen van inboorlingen digt bij onze tenten. De bewoners van deze wildernissen moeten zeer dun gezaaid zijn, en ik geloof niet, dat meer dan één huisgezin te zamen leven kan. Meerdere zouden slechts bij elkander moeten sterven. Hunne verlatene vuren en legerplaatsen, welke wij van tijd tot tijd zagen, schenen, inderdaad, nimmer door meer dan zes of acht personen bezet geweest te zijn. De schaarschheid van voedsel moet ook het opbrengen van vele kinderen beletten, daar zij volstrekt buiten staat zijn om dezelve te onderhouden, tot zij voor zich zelve zorgen kunnen. Wij hebben zoo weinig dieren, Kangaroe's of emu's, gezien, en de grond schijnt zoo weinig geschikt om deze dieren te voeden,

dat

dat de middelen van bestaan voor de inboorlingen inderdaad niet dan onzeker zijn kunnen. — Wij vonden in eene beek van den Berg even water genoeg voor onze behoeften. Onze honden echter waren, bij gebrek aan voedsel, in een' ellendigen toestand.

26 Mei. De paarden in den nacht verstrooid geraakt zijnde, werd elk een te werk gesteld om ze op te zoeken. Bij ons doortrekken, daags te voren, van deze barre wildernissen, hadden wij een aantal kleine ijzersteentjes opgeraapt, van de grootte van eene erwt tot die van een hoender-ei, alle bijna rond; door het water, dat in tijden van regen over deze vlakten heen stroomt, op hoopen gespoeld. De opgang van *Aiton's Berg* bevond men eene helling van vijftien graden te hebben. De rotsen bestonden uit eene harde zandige arduinsteen. Het was s'avonds acht ure, eer iemand van het volk terugkeerde, en toen kwamen er nog maar twee man met twee paarden, de eenigste, die zij hadden kunnen vinden. De andere drie mannen waren nog uit, maar zij hadden het spoor der andere paarden gevonden, eer deze twee mannen hen verlieten. De twee paarden waren in dik struikgewas ontdekt, zoo zeer in kruipende planten verward, dat zij niet meer

voort konden. Zij moeten zich verstrooid hebben om water te zoeken, waarvan voor hen allen te dezer plaatse niet genoeg is. De dieren waren alle uitgeput van krachten, maar zoo groot is het gebrek aan gras en water, dat zij rond zullen zwerven om het een en ander te zoeken.

De inboorlingen waren ons komen verkennen. Wij hoorden ze verscheidene malen, doch konden ze niet te zien krijgen. Bij het ondergaan der zon zag men hunne vuren omtrent twee mijlen zuidwestelijk van ons.

27 Mei. De dag aangebroken zijnde, zonden wij de twee mannen met de paarden aan de anderen, die den ganschen nacht uitgebleven waren, ter hulpe.

Omtrent op eene halve mijl van ons vuur zag men een' inboorling. De honden vielen hem aan, en toen wij ze terug riepen, vlood hij, luidkeels lagchende, weg. Hij was een zeer kloek man, van ten minste zes voeten hoog, geheel naakt, met eenen langen borsteligen baard; hij had niets bij zich, dat naar een wapen geleek. Ten twee ure kwamen twee mannen, die den ganschen nacht uit geweest waren, na een vruchteloos zoeken, terug, de drie anderen achter gelaten hebbende om het onderzoek verder nog, in alle rigtingen,

gen, voort te zetten. Water is zeker de oorzaak van hunne verstrooijing, daar verscheidene plekken afgebrand gras door hen voorbijgegaan waren, en zij stonden natuurlijk naar de plaats terug te keeren, daar zij het het *laatste gehad* hadden, indien zij het niet digter aantroffen.

Bij zonnenondergang keerden het volk met negen paarden terug, vijf werden er nog vermist. Zij waren tien mijlen terug gevonden, en digt bij de plaats, daar zij den 24 geweid hadden.

Met het daglicht van den *acht en twintigsten* werden weder vier man te paard uitgezonden, met twee dagen levensmiddelen, om verder naar de nog vermist wordende paarden te zoeken. Zij kwamen, den *negen en twintigsten*, des namiddags, ten vier ure, zonder ze gevonden te hebben, terug.

Den *dertigsten* vertrok ik zelf, ten zeven ure, noordoostelijk, terwijl de heer EVANS zich naar het noordwesten wendde. Ten tien ure was ik gelukkig genoeg de paarden, acht mijlen van onze legerplaats, aan te treffen. Ik keerde met dezelve terug, en deed alles gereed maken om onze reis des anderen daags s'morgens voort te zetten. In een heesterboschje vond men het nest van een emu,

tien eijeren bevattende. Onze honden doodden ook twee kleine vogels. Om drie ure keerde de heer EVANS terug, niets merkwaardigs gezien hebbende; het land was dik begroeid, en hij werd zeer belemmerd door langs den grond kruipende wijngaardplanten.

De heer CUNNINGHAM zaaidde hier kweepitten, en steenen van persiken en abrikozen.

31 Mei. — Goed weder als naar gewoonte. Ten negen ure vingen wij de reis, met nieuwe hoop en moed, weer aan. De eerste negen mijlen gingen aangenaam door een open land met een' vrij goeden grond. De boomen dun gezaaid en meest callitris, met hier en daar eene groote *sterculia*, maar geen water hoe genaamd. Op negen mijlen traden wij een zeer dik eucalijptus bosch binnen, overgoten met kruipende planten en stekelige acacia heesters. Wij gingen tot aan zonnenondergang voort, ons met geweld door deze woestijn werkende, toen wij, geene hoop hebbende, om er voor den donker uit te komen, ons te midden van hetzelve neersloegen, over het geheel bijna twintig mijlen gereisd hebbende, en de laatste mijl genoodzaakt geweest zijnde, ons met onze tomahawks eenen weg te banen.

Beide, mannen en paarden, waren geheel uit-

uitgeput van krachten, en onze toestand werd niet weinig verergerd door gebrek aan water, terwijl deze woestijn de minste hoop niet gaf van het ergens te zullen aantreffen. Niets dat naar gras geleek groeidde op deze verlatene vlakten, die uit fijn rood zand bestonden, hetwelk door deszelfs stuiven maakte, dat wij bijna uit onze oogen niet zien konden. Wij wisten in het eerst niet, welk een naam wij aan deze wildernis geven zouden, maar ten laatste kwam er ons geen voor, die derzelver voorkomen beter uitdrukte, dan die van *Eurijalean.* Dit was de eerste nacht, welke wij zonder een' droppel water doorbragten.

1 Junij. — Eene koude vriezende morgen. Het weder veranderde 's nachts van zeer zacht en aangenaam in buitengemeen koud; het verschil op den thermometer was van 24°. Met het aanbreken van den dag laadden wij de paarden en gingen op reis om uit dit kreupelbosch te geraken, en te zien of wij water en gras konden krijgen voor de paarden, welke wij genoodzaakt waren aan de heesters vast te binden, om voor te komen, dat zij niet weer afdwaalden. Na twee mijlen gegaan te zijn, kwamen wij er het dichtste gedeelte van door, doch het land was slechts

 meer

meer open, en in geenendeele vruchtbaarder. Wij bereisden het, naar het zuidoostelijk einde van Peel's Keten henen, tot twaalf ure, toen de paarden, bijna elf mijlen gegaan hebbende, met hunne ladingen niet meer voort konden. Er was voor ons niet anders op, dan ze te ontladen, en ons in verschillende rigtingen te verdeelen, om die kostbare hoofdstof te zoeken, waarvan menschen en dieren in bijna zes en dertig uren geen droppel gehad hadden.

In drie holten, aan de zijden van Peel's keten, vond men water, genoegzaam voor alle onze behoeften, en dit was ons eene hoogst welkome verkwikking, vooral voor de arme paarden, welke door gebrek hieraan bijna stervende waren. Een van onze beste was zoó uitgeput, dat hij niet dan met moeite aan het water gebragt kon worden. Ik had wel gewenscht, dat er het gras even zoo goed geweest ware, doch er was niets voor hen dan dood liesgras (*ira.*) Wij zagen geen wild, drie of vier Kangaroe-rotten uitgezonderd, maar vele fraaije kleine pappegaaijen; en, zoo har als ons de wildernis voorkwam, zamelden echter onze botanisten hier eenen uitnemenden oogst in. Er is niets meer waar, dan dat de schoonste planten en heesters dáár

het

het beste tieren, waar geen gras of ander kruid groeijen wil.

2 *Junij*. Het weder schoon en helder, zoo als gewoonlijk; de nachten koud. Een onzer beste paarden, *die* daags te voren dikwijls *met zijn last* gevallen was, bevond zich dezen morgen zeer ziek, van achteren geheel verlamd zijnde. Ziende, dat hij volkomen buiten staat was om ons te volgen, en volstrekt niets meer doen kon, gaf ik, schoon met weerzin, last om hem dood te schieten, daar het wreed geweest zoude zijn hem langer in zijnen ellendigen toestand te laten kwijnen. Onze waarnemingen plaatsten ons hier op 34°., 8′, 8″ Z. B. 146°, 0′, 3″ O. L. de Miswijzing van het Kompas was 7°, 18′ O.

De heuvels, zuidwaarts van ons, waren fraai uit groote klompen steen te zamen gesteld, de lagere beddingen ruwe graniet, vermengd met stukken kwartz, en verscheidene andere soorten van steenen.

Den *derden Junij* zetteden wij onze reis voort over een' ruwen, dorren, rotsigen grond, omtrent vier en eene halve mijl ver, toen wij een' heuvel aan onze regterzijde beklommen, die ons een uitgestrekt gezigt beloofde. Zuidelijk, zuidwest, en ook west was het

land volkomen vlak, hier en daar met meer, van die akelige kreupelboschjes bezet, welke wij doorgeworsteld waren. Van Aitons berg af gerekend naar het zuidoosten, had men eenige lage ketens, met een vlak dor land tusschen ons en dezelve. De heuvel, waar wij op stonden, noemden wij *Caleij's Berg*, en het uiteinde van Peel's keten naar het zuiden, een hoogen en rotsigen heuvel, *Brogden's Berg*. Bij het afstijgen van den heuvel, had ik het hartzeer van een der paarden, die zich tot hiertoe wel gehouden had, onder zijnen last bezweken te vinden en buiten staat om verder te gaan; en allen, met één woord, schenen zoo verzwakt, dat het meeste, hetwelk we ons beloven konden, was, dat zij nog drie of vier mijlen verder konden gaan om gras en water te zoeken. Het volk gelastende bij de goederen te blijven, gingen wij naar wat afgebrand gras, dat wij van Caleij's berg gezien hadden, en omtrent vier mijlen verder, hielden wij er op stil. Daar de verdere uitslag van den togt zoo geheel en al van den goeden staat der paarden afhing, werd het raadzaam geoordeeld, hun twee of drie dagen rust te geven, eer wij het ondernemen zouden, verder door te dringen; en, daar wij nu op eene plaats waren,

ren, die hun ten minste één mondvol versch liesgras leverde, besloot ik, als er water gevonden kon worden, hier tot Vrijdag te vertoeven.

Het land *is zoo* onbruikbaar, en zoo geheel *van alle* middelen van bestaan voor vee of menschen ontbloot, water zóo onzeker te vinden, en als het gevonden wordt, niet dan modderig in kleine putten, het welk onder *andere* omstandigheden, even zóo door paarden als menschen verworpen zoude worden, dat ik zeer vreesde, niet veel verder te zullen kunnen gaan; maar ik had voorgenomen vol te houden, zoo lang ons nog één paard overig zoude zijn; die koers nemende, welke, schoon westelijk hellende, ons aan de kust, digter dan Kaap Northumberland, zou doen *uit*komen, waar ik voorgenomen had heen te houden, eer wij de Lachlan's Rivier verlieten. Ten acht ure keerde het volk met het paard, dat bij Caleij's Berg gelaten was, terug.

Na overal rond gezocht te hebben, werd er geen water gevonden, dan in eene kleine put, klaarblijkelijk door de inboorlingen gegraven, bij Brogden's berg, en naauwelijks zoo veel bevattende, als voor het volk genoeg was.

4 Junij. — Het weder, als naar gewoonte, schoon en helder, dat de grootste vertroosting

was,

was, welke wij in deze wildernissen ondervonden, die van alle levendige schepsels, welke er hadden weten uit te komen, verlaten schenen. Ik was genoodzaakt de paarden naar onze laatste pleisterplaats, een afstand van bijna acht mijlen, te rug te zenden om water. Dit was verschrikkelijk voor de paarden, die over het geheel zeer vermagerd waren; twee vooral, voorzag ik, dat niet lang zulk een ellendig leven zouden uithouden.

Ten vijf ure kwamen twee mannen, welke ik om water te zoeken, zuidwestwaarts op, gezonden had, te rug, na zes of zeven mijlen gegaan te zijn, met het berigt, dat het onmogelijk was in die rigting, of zelfs meer zuidelijk, verder te reizen, uit hoofde van het digte kreupelhout, dat aan alle zijden hun den weg versperdde; en noch zij, noch die, digt bij onze kleine legerplaats, daartoe uitgezonden waren, hadden eenig water, zelfs het minste teeken van water niet, gevonden.

Tot hiertoe hadden wij geene andere sporen van inboorlingen ontdekt, dan die wij hadden aangetroffen bij de wel, waaruit wij ons water haalden. Geen wild, hoegenaamd, of eenig gras, dat het zou hebben kunnen voeden, werd door iemand der manschappen, tot dat einde uitgezonden, op de verschillende

we-

wegen, die zij ingeslagen waren, gezien. Ik wanhoopte bijna eenig water te vinden, daar het land volkomen effen was, eenige weinige verhevene plaatsen uitgezonderd, en de grond een *diep los rood* zand, dat den regen, welke er *op vallen* mogt, dadelijk moest verzwelgen; het is ook volstrekt onmogelijk, dat water zou kunnen blijven staan op den grond, dien wij bereisd hebben, sedert wij de rivier verlaten hebben.

Toen wij de rivier vaarwel zeiden, schattede ik ons omtrent vijf honderd voeten boven het vlak der zee verheven; eene te geringe hoogte, om te kunnen hopen dat er in deze gewesten stroomen vlieten zouden, die zich van daar in de zee zouden ontlasten. *Bestendig* was, zoo veel wij dit bij het doortrekken van deze lage landen konden opmerken, de helling derzelve naar het westen en noorden; hetgeen mij noodzaakte te gelooven, *dat, of* het land bij voortduring, gelijk als nu, eene woestijn van zand zou zijn, of dat deszelfs westelijke helling in niets anders dan poelen en moerassen zou bestaan. Sedert wij de rivier verlaten hadden, had het ons nog niet mogen gebeuren water aan te treffen, dat men, in andere omstandigheden, drinkbaar genoemd zou hebben. Wat wij vonden was

was niets dan hetgeen, op den moerassigen grond, welken de droogte alleen van het jaargetijde ons veroorloofde te betreden, in eenige modderige gaten stond. Wij waren altijd genoodzaakt ons water te laten doorzijgen, eer wij het drinken konden, en deszelfs smaak was, uit hoofde van de daarin verrotte plantgewassen, zuur en onaangenaam.

Junij 5. — De morgen helder vriezend koud. — De paarden werden naar de waterplaats gezonden. Mijn voornemen is, als zij eenigzins mede kunnen, den volgenden morgen te vertrekken, daar het gaan om water hen bijna zoo vermoeit, als eene korte dagreis doen zoude.

Uit al wat ik van het land, zuidwestelijk heen, kon opmaken, scheen het, na rijpe overweging, hoogst onvoorzigtig langer die koers te willen houden, daar het gebrek van water en gras voor de paarden niet dan ernstige gevolgen konde hebben, en wij waren wel verzekerd, dat in de eerste veertig mijlen, dien weg uit, het land niet anders was, dan wij het tot hiertoe bevonden hadden. In mijne koers thans *noordwestelijk* te nemen, laat ik mij geheel leiden door de mogelijkheid van voeder voor mijne paarden te vinden, het voorname punt, van hetwelk geheel

on-

onze verdere reis afhangt. Daar het land nu zeker naar het westen en noorden lager is, dan van het zuidoosten naar het zuidwesten; is het te verwachten, dat wij in die rigting eerder water *zullen* ontmoeten. In onzen *benarden toestand* is het echter niet mogelijk een vast plan te beramen, daar, hoe het ook zijn moge, boven alles, de omstandigheden ons zullen moeten leiden. Onze paarden zijn buiten staat om meer dan acht of tien mijlen *daags te gaan*, en dàn moeten zij nog zeker zijn van voeder te zullen vinden, hetgeen, in deze woestijnen, zeer wisselvallig is.

Op 's konings verjaardag, die daags te voren geweest was, had de heer CUNNINGHAM bij Brogden's berg, eikels, kweepitten, persikken en abrikoos-steenen, geplant, meer in de *hoop, dan* in de verwachting, dat er iets van komen zal, en zij dienen zullen om den dag en onzen toestand op denzelven te doen gedenken, zoo immer deze woeste vlakten *weder door* een beschaafd mensch bezogt worden, dat ik niet geloof zeer waarschijnlijk te zijn. Onze waarnemingen plaatsten de ligging van onze tent op 34°, 13′, 33″ Z. B. en 146° O. L. De Miswijzing van het Kompas was 8°, 08′, O.

Den *zesden Junij* zetteden wij onze reis, bij

bij liefelijk zacht weder, des morgens, westwaarts en noordwestwaarts voort, in de hoop van een beter land te zullen aantreffen. Ten twee ure hielden wij stil omtrent twee mijlen van Peel's Keten, na acht mijlen door een zeer dik kreupelbosch van callitris getrokken te zijn. De grond was even zoo slecht als op eenen der vorige dagen. Op onzen geheelen weg zagen wij geene teekens van water; het geheele land scheen door langdurig gemis van regen uitgedroogd. Geen spoor van wild of van inboorlingen.

Na twee uren zoekens vond men, aan den voet der keten, eene kleine put met water, genoegzaam voor de paarden, en, in eene holte der rots, iets, dat wat helderder was, voor ons.

Den 7 *Junij* zetteden wij onzen togt noordwestelijk voort; de paarden waren vlugger, dan eenige dagen geleden. Ten vier ure hielden wij stil, na tien mijlen afgelegd te hebben door een land, dat in dorheid en woestheid, geloof ik, geene wedergade heeft. Het waren aanhoudend struiken en struwellen, en daar eenig boomgewas stond, waren het niet dan eenige kleine callitris. Wij zagen, zoo als wij reeds gewoon waren, geen water, maar legerde ons op wat afgebrand gras,

digt

digt bij den voet van eene lage keten steenachtige heuvels, west van Peel's Keten, daar wij acht of tien mijlen van verwijderd waren. In deze ketens van heuvels had men eene menigte inlandsche honden; welker gehuil dag noch nacht ophield. Daar wij geen wild zagen, moeten ratten hunne voornaamste prooi zijn, welke dit los zandig land bijna geheel ondergraven hebben.

Daar wij een klein tonnetje met water gevuld hadden, behoefden wij thans niet geheel en al gebrek te lijden. Wij hoopten, dat het instinkt de paarden 's nachts aan water zoude brengen, maar wij hadden te veel gehoopt.

Onze geest was niet weinig ter nedergeslagen door het zien van de woestheid en het gebrek, dat om ons heerschte. Het tooneel bleef gestadig hetzelfde, behalve dat het van kwaad tot erger ging. Schaarschheid van water en gras voor de paarden was echter ons grootste ongeluk; het weder was anders zeer zacht en gelijkmatig, meer nog dan men in dit saisoen verwachten kon; en het is deze omstandigheid alleen, welke ons in staat stelde verder te reizen. De paarden waren te verzwakt om regenachtig weder te hebben kunnen uitstaan, al had ons de losse grond al toegelaten dien te betreden.

Den 8 *Junij* viel er 's nachts een weinig regen. Met het aanbreken van den dag zonden wij uit om water te zoeken, maar alles was te vergeefs. Peel's keten het digst bijgelegene hooge land zijnde, besloot ik den voet van dezelve op te zoeken, in de hoop van daar water te zullen vinden, dewijl het onmogelijk was, dat paard en man het bijna onafgebroken gemis van deze eerste noodwendigheid des levens langer verduren konde. Ik zette het dus naar die keten henen, maar werd door ondoordringbare kreupelbosschen belet dezelve te bereiken. Wij keerden ons toen, een weinig meer west van de tent, naar de keten, van welke wij verhazend ver, noord en noordwest, zien konden, doch men kan zich geen woester gezigt verbeelden. Het geheele land was, zoo ver het oog reikte, in alle rigtingen, een onafgebroken bosch van eucalijptus heesters. Het was natuurkundig onmogelijk dien weg te gaan, en onze toestand was te zorgelijk om ons lang te bedenken. Er werd dus besloten te rug te keeren naar onze legerplaats van den 6 bij Peel's Keten, schoon met geen ander oogmerk dan om de paarden aan water te helpen. Ik bezefte, dat verder westelijk te willen houden was het leven van al het volk,

het

het welk den togt uitmaakte, in de waagschaal te stellen, zonder dat eenig wezenlijk nut uit zulk eene volharding geboren kon worden. Men achtte het dus voorzichtiger, het langs den voet van Peel's keten te houden, tot aan *derzelver* uiteinde, wanneer wij kans hadden om in derzelver rotsholten water te vinden, terwijl dit geenszins het geval zijn zoude, als wij beproeven wilden de vlakte te volgen. Het was te laat om dit besluit dezen avond nog ten uitvoer te brengen.

Des nachts hadden wij zwaren regen; ten acht ure van *den 9* braken wij op om naar onze pleisterplaats van den zesden te rug te keeren; de paarden hadden nu in geen acht en veertig uren gedronken. Wij waren ter naauwernood eene mijl voortgetrokken, toen het hard begon te regenen, het welk aanhield, tot wij halte maakten bij de plaats, daar wij te voren water gevonden hadden. Het was toen twee ure, de paarden waren ten einde, en de manschappen in weinig beter staat, daar zij, sedert den vorigen avond, niets genuttigd hadden. Alle onze kleederen waren doornat, eene omstandigheid, die niet weinig toebragt tot het onaangename van onzen toestand.

De ware natuur van den grond had zich,

 door

door den regen van dezen dag, ten volle doen kennen. Bij droog weder een los ligt zand zonder eenigen schijn van zamenhang, ontdekte men nu, dat het met een klein gedeelte leem vermengd was, hetwelk, zonder de taaiheid van klei te hebben, genoegzaam was om het glibberig en modderig te maken. Ik ben ten volle overtuigd, dat een paar dagen regen, ten allen tijde, dezen grond onbegaanbaar zoude maken. Het verdriet en de neerslachtigheid, welke ik gevoelde, door terug te moeten keeren, werd nog vermeerderd door het gezigt der paarden, gebukt gaande onder ladingen, die ver boven hunne tegenwoordige krachten waren; en welker zure arbeid nog zoo verzwaard werd door de ellendige gesteldheid des lands.

10 Junij. — 's Nachts wat regen; de morgen schoon en aangenaam. Na rijp overleg werd er besloten hier tot den 13 te vertoeven om de paarden te laten uitrusten. Ik besloot ook eenen troep voor uit te zenden, om eene plaats te zoeken, daar het verkieselijk zoude zijn halte te houden, ten einde wij met meer zekerheid konden voortgaan.

De heer CUNNINGHAM noemde deze dikke kreupelboschjes van eucalijptus, die zich overal om ons heen uitstrekten, *eucalijptus dumo-*

mosa, of de *kreupel gom-boom*, daar zij nimmer twintig voet in hoogte te boven gaan, en gewoonlijk van twaalf tot vijftien voeten zijn; zich, van den wortel af, op zulk eene wijze, heesterachtig in de rondte uitbreidende, *dat het* onmogelijk is verder dan van de eene heester tot de andere te zien, en dikwijls zijn zij met elkander verbonden door eene soort van wijnrank (*cassijtha*), en is de onmiddelijke tusschenruimte met stekelachtig liesgras bezet; den doorgang zoo moeijelijk als verdrietig makende.

De lage ketens van heuvels, welke wij den vorigen morgen verlaten hadden, noemden wij *Teleurstelling Heuvels*, om dat wij niet in staat geweest waren, voorbij dezelve henen, noordwest of westelijk door te dringen, en ook om dat wij er geen water vonden, zijnde onze hoop komen te vervallen van in die rigting dieper het binnenland in te dringen; hetgeen ik mij voorstelde, toen ik Brogden's Berg verliet.

Den *elfden Junij* toog eene partij noordwaarts op weg, om onze route van den volgenden dag te onderzoeken, en of zij eigens aan eene geschikte legerplaats water konden vinden. Omtrent vier ure keerden zij terug, na acht, of tien mijlen ver gegaan te zijn.

Bijna in elke holte had men kleine gaten met water gevonden. Zij zagen verscheidene sporen van inboorlingen; maar geene, die versch waren. De honden doodden verscheidene kangaroe-rotten, en men ontdekte eenige nieuwe soorten van planten.

Den *twaalfden Junij.* — Schoon en helder weder. — Ten acht ure zetteden wij onze reis voort langs de westzijde van Peel's keten. Wij togen noordwaarts aan; voor omtrent tien mijlen westelijk afwijkende. Het gaan was voor de paarden zeer moeijelijk; zijnde de grond uitermate zacht; het gezigt van het land was hetzelfde. De boomen geleken meer kreupelhout, dan gewone boomen, bestaande meest uit kleine callitris, dat er het heerschend hout gewas is. Het gras was, daar wij stil hielden, zeer slecht, maar de hoedanigheid en veelheid van water vergoedde dit weder. Er waren geene teekenen, dat de inboorlingen, kort geleden, aan deze zijde van de keten geweest waren.

Junij 13. — Schoon zacht aangenaam weder. — Omtrent nog tien mijlen trokken wij, langs den voet van Peel's keten voort, toen wendden wij ons noordoostelijk, de keten die rigting nemende, en, na nog vier mijlen verder gegaan te zijn, sloegen wij ons voor den avond

avond neder. Het land was ellendig dor en vol heesters. Ten noordwesten en westen, strekte zich een onafgebroken bosch van eucalyptus dumosa uit, zoo ver het oog reiken kon van de *kleine* heuvels, die wij van tijd *tot tijd* overtrokken. Water vond men omtrent twee mijlen verder in het gebergte, slecht voldoende voor onze manschappen en paarden.

14 Junij. — Schoon helder weder. — Wij vervolgden onze reis noordwaarts. De eerste vier of vijf mijlen ging het door een rotsachtig gebroken land, uit lage heuvels bestaande, west van Peel's keten oprijzende. Na nog ruim zes mijlen gegaan te zijn, werd het land meer open en minder rotsig. Daar het gras hier beter was dan op de plaats van ons laatste nachtverblijf, en er genoegzaam en dragelijk water gevonden werd, besloten wij ons hier neer te slaan, vooral om dat ik voornemens was de paarden tot des anderendaags 's morgens te laten uitrusten, en ik vreesde, dat, wanneer wij verder gingen, wij noch het een noch het ander mogten aantreffen, en dus genoodzaakt wezen den volgenden dag door te reizen; eene inspanning, waartoe de paarden niet in staat waren. Niets kan vervelender zijn dan de verdrietige dag-

reizen, welke wij genoodzaakt waren te maken door een land, dat geene de minste verscheidenheid aanbood; de eene dag leverde al dezelfde ontmoetingen en tooneelen op als de andere. Ons geduld zou dikwijls ten einde geweest zijn, hadden wij ons niet dagelijks met de hoop gestreeld, dat de volgende dag ons in een beter land zou brengen, en onze reis, waarvan de moeite tot hiertoe slecht beloond werd, van eenige nuttigheid voor de kolonie doen zijn, en eenigermate beantwoorden aan de verwachtingen, welke men zich van dezelve gemaakt had.

Den *15 Junij* bevonden wij ons, volgens onze waarnemingen, op 33°, 49′, 9″. Z. B. en 145°, 54′, O. L. De heer CUNNINGHAM beklom Peel's hoogte om planten te zoeken, en vond er eenige weinige nieuwe. Het land naar het noorden schijnt bergachtig en gebroken, maar men zag er geen kreupelhout, zoo als westelijk onzen voortgang stuitte. Goulburn's keten had een opmerkelijk aanzien, in pieken en heuvels van eene zonderlinge gedaante gebroken zijnde. Een van ons volk zag eenen eenzamen inboorling, maar op de vriendelijke teekens, welke men hem deed, van nader te komen, liep hij met groote snelheid weg.

'sNachts

'sNachts woei het zeer hard, en regende het aanhoudend. Den *zestienden* bleef dit nog al, bijna zonder ophouden, voortduren. Wij hadden dezen morgen het ongeluk van een der paarden dood te vinden, hetzelfde, dat den derden dezer onder zijne lading bezweken was, en, daar het sedert dien tijd weinig of niets gedragen had, scheen het zijne krachten te rug gekregen te hebben. — Behalve den onafgebroken hevigen regen, die mij zeker belet zoude hebben verder te gaan, was de grond, van het water, dat gedurende den nacht gevallen was, zoo week en zoo zacht geworden, dat men de paarden eenparig buiten staat oordeelde om zulk eenen weg met hunne ladingen te kunnen gaan. Tegen den nacht klaarde het op; van tijd tot tijd had men echter nog zware buijen.

Junij 17. — Tegen den morgen werd het weder goed, met een frisschen wind uit het noordoosten. Ten acht ure gingen wij op reis; de grond was uitermate nat en week.

Verder dan tien mijlen konden wij het niet brengen, toen wij stil hielden, zijnde een der paarden volstrekt buiten staat een voetstap verder te zetten. De streek, dien wij volgden, was rotsig, dor, en akelig; de lage gronden volslagen poelen. Westelijk had men

 la-

lage onregelmatige rotsige ketens, met half verdorde callitris op hunne toppen; en dit waren de eenigste voorwerpen, die zich aan ons gezigt vertoonden. Daar wij stil hielden, was noch gras noch water; niets zou ons ook hebben kunnen doen besluiten ons hier neer te slaan, ware het niet, dat het ontzien van de paarden boven alles ging. Men zond volk uit, om langs de keten water te zoeken, doch, na tot zonnenondergang in alle rigtingen gegaan te zijn, die eenige hoop konden geven, was al hunne moeite te vergeefs. De koude van de lucht zou ons dit gemis minder hebben doen gevoelen, hadden wij onzen honger kunnen stillen, maar gezouten spek zou zonder water een verergerend maal geweest zijn; wij wilden dus liever streng vasten, dan met zekerheid onzen dorst vermeerderen. Tegen zonnenondergang groeide de wind tot een volkomen storm aan, vergezeld van hevige buijen, hetgeen de paarden zoo hevig niet deed lijden, als zij anders wel gedaan zouden hebben.

Junij 18. — Het weder was gedurende den nacht vrij onstuimig. Tegen den morgenstond ging de wind wat liggen, en liet kleine buijen van stofregen achter. Wij hervatteden ons zoeken naar water, en het gelukte ons

in

in zoo verre, dat wij elk een pint regenwater verkregen, hetgeen ons zeer verkwikte. Het scheen niet, dat de paarden zoo gelukkig geweest waren.

Na over onzen tegenwoordigen zorgelijken toestand ernstig geraadpleegd te hebben, werd er besloten, dat de heer EVANS noordnoordwestelijk vooruit zou gaan, tot hij gras en water gevonden zou hebben; en, daar elk overtuigd was, dat de paarden met hunne ladingen bij geene mogelijkheid verder gaan konden, bedacht ik, de helft van onzen voorraad achter te laten, en naar de plaats te trekken, die de heer EVANS uitgekozen zou hebben, om dan vervolgens het overige te halen. Er bleef inderdaad niets anders over. Zoo verzwakt als de paarden waren, zou het de uiterste onvoorzigtigheid geweest zijn, ze aan eenen, bijna zekeren, dood bloot te stellen, door hen, met hunne volle ladingen, te laten voorttrekken.

Na drie mijlen gegaan te zijn, kwamen wij aan eene kleine vallei, waar goed gras en water was; het laatste bestond in regenwater, in holten verzameld aan den voet der ketens, die van harde graniet was. In dit dal vonden wij verscheidene putten, door de inboorlingen gegraven, met oogmerk om er water in

in te vangen. In sommige vond men eenige kannen modderig water; andere waren volkomen droog. Het regende dien ganschen dag bijna onafgebroken, dat onzen toestand ten uiterste onaangenaam maakte.

Tot overmaat van onheil, ontdekte men nu eerst, dat drie tonnen, welke men tot hiertoe voor tonnen met meel gehouden had, met spek gevuld waren; en, na een naauwkeurig onderzoek, bleek het, dat, toen op den eersten Mei de groote boot, door den val der rivier, met water geraakt was, zonder verdere schade te bekomen, inderdaad drie tonnen van de bovenste laag weggespoeld waren. Na zulk een' langen tijd was het niet mogelijk juist te zeggen, hoe zulk een gewigtig verlies had kunnen plaats hebben, en niet eer ontdekt worden, daar de bootsman bleef verzekeren, dat zijne lading toen geheel ongeschonden was. Dan, daar zulk eene hoeveelheid door niemand heimelijk gebruikt had kunnen worden, zonder ontdekt te worden, bleek het ten duidelijkste, dat het verlies of dien dag plaats moest gehad hebben, of den vierden, toen de groote boot zonk na gestoten te hebben. Toen onze tonnen tellende, waren er drie, die er, uit hoofde van dezelfde merken, als meel-tonnen uitzagen, door

ons

ons alleen gerekend op hunne plaats te zijn, terwijl het ontbrekende, hetgeen dan in het spek gelegen had moeten zijn, door niemand opgemerkt werd.

Bij deze ter nederslaande ontdekking, bleef *er niets* anders voor ons over, dan ons rantsoen meel zoo te verminderen, dat wij er twaalf weken mede toe zouden kunnen komen, en daar wij nu overvloed van spek hadden, wekelijks een pond van hetzelve, boven het gewone rantsoen, uit te deelen. Sedert wij het *Depot* verlaten hadden, waren wij zoo omzigtig geweest in het uitdeelen der mondbehoeften, dat wij, om de mogelijkheid voor te komen van, bij ongedacht langer duren van onzen togt, gebrek te lijden, nooit meer dan zes pond meel, wekelijks, aan elken persoon toestonden; hetgeen nu op vier pond verminderd werd. Het was inderdaad zeer gelukkig, dat wij zóó het rantsoen berekend hadden, daar wij ons anders in eenen verschrikkelijken toestand bevonden zouden hebben.

Sommigen van ons volk begonden nu reeds, eer het nog dadelijk noodig was, zich van die middelen te bedienen, welke in hongersnood te pas komen. Men had een' grooten inlandschen hond geschoten, en met veel deftig-

tigheid werd en uitspraak gedaan, dat het echt en goed schapenvleesch was, zoo goed, als er ergens in eene hal verkocht werd, en diens volgens als zoodanig gegeten. Ik kon voor mij echter nog niet in deze overtuiging deelen.

De inboorlingen waren, niet lang geleden, in deze vallei geweest, en ik giste, dat zij zich toen niet ver van ons ophielden. De regen bleef nog al aanhouden. In den namiddag zond ik de paarden, die het sterkste waren, om de achtergelatene bagaadje te halen. Tegen acht ure groeide de wind tot een storm aan, zoo dat de regen, aan alle zijden, door onze tent drong, en wij bijna wegspoelden. Omtrent tien ure minderde de storm, en het weder helderde gedeeltelijk op. Over het geheel was dit de droevigste dag en nacht welke wij, sedert ons vertrek van het Depot, doorgebragt hadden.

19 Junij. Frissche stoker uit den noordwesten, met dikken motregen. — De vallei was nu een volkomen moeras, aan alle zijde door heuvels ingesloten, en in haar breedste gedeelte niet meer dan twee honderd roeden wijd. De grond zoog het water in, bijna zoo schielijk als het viel. Ééne vertroosting hadden wij door dat slechte weder; wij hadden

nu

nu vol op water, en de paarden redelijk gras.

Van een oogenblik goed weder gebruik makende, deed ik noord noordwest, omtrent eene mijl ver, een uitstap, waar ik, door den regen heen, een tamelijk gezigt van het land had. Het was, tusschen het noordwest ten noorden en het noordoosten, in vrij aanmerkelijke heuvels gebroken. Naar het westen was het vlakk[illegible]en, en pas afgebrand gaf het jonge gras het een bekoorlijker aanzien, dan wij in lange aangetroffen hadden. Wij namen, met oogmerk om onze metingen in verband te brengen, de ligging van verscheidene aanzienlijke heuvels waar. Twee zwanen vlogen over de vallei naar het noordwesten, hetgeen wij begrepen een teeken te zijn, dat er, dien weg uit, water gevonden werd.

In den nacht hield het slechte weer op, en de morgen van den *twintigsten* was helder en aangenaam. Hoe zeer het nu te wenschen ware, dat de paarden om verder te komen, nog eenen dag in deze vallei bleven, wilde ik, echter, bij zulk los weder, geen uur meer verliezen, dan volstrekt noodzakelijk was. Wij lieten, om de paarden te verligten, hier al de hoefijzers, de aan stukken gebrokene bijlen,

len, en wat wij meer missen konden, achter. Wij gaven deze kleine vallei den naam van *Perzikken-Vallei*, om dat wij hier de laatste van onze vrucht-steenen planteden.

Ten acht ure trokken wij noord noordwest op. Onze koers bragt ons over een gebroken dor land; de heuvels bestonden uit rotsen en uit kleine steenen, de valleijen en vlakten uit zand. Westelijk van ons was het land met heesterbosschen van de eucalijptus dumosa bedekt. Wij vermeden dezelve door het digt langs den voet van Peel's keten te houden, waar alles, eerst sedert kort, afgebrand was. Het is opmerkelijk, dat het kreupelhout en die heesterboschen zich zelden, indien ooit, tot aan den eigenlijken voet der bergen uitstrekken, welker afspoelingen den grond, voor twee of drie honderd roeden, iets beter maken. Van water zagen wij, den geheelen dag, niet het minste blijk. Na tusschen de negen en tien mijlen voortgetrokken te zijn, sloegen wij ons neder op eenig afgebrand gras, dat er in genoegzame hoeveelheid gevonden werd; maar, schoon wij ons zelven eenige weinige pinten water bezorgen konden, was al ons zoeken te vergeefs, om er genoegzaam van voor de paarden te vinden.

On-

Onze honden doodden een redelijk groote emu, die ons niet weinig goed kwam bij al ons gezouten spek; en die voor ons alle voldoende was. Ik beklom de hoogte achter de tent, en nooit zag ik een meer gebroken, en een meer dor land. Naar het noord noordwesten, werwaarts wij des anderen daags onzen koers rigten zouden, was het meer open.

Den *een en twintigsten* zetteden wij onzen togt, des morgens ten acht ure; bij schoon zacht weder, voort. Hoe noordwestelijker wij voortgingen, hoe meer ik overtuigd geraakte, dat het binnenste van dit land bewesten eene zekere middaglijn, voor beschaafde menschen volstrekt onbewoonbaar is, daar er noch timmerhout, noch gras, noch water gevonden wordt. Wat het water betreft, het is volstrekt onmogelijk, dat er iets van kan blijven staan op een' grond, zoo als die is, waaruit dit land bestaat, en, om dezelfde reden, kunnen er zich ook geene beken vormen. Als eene spons, zuigt hij alles in, wat er op valt, en uit alles te oordeelen, kan dit niet veel zijn. De zwervende inboorling mag met zijn klein gezin in de rotten, daar het land van overvloeit, een onzeker bestaan vinden, maar hij zelf is, met alle zijne plaatselijke kennis, welke hem zulk een leven geven moet, genoodzaakt,

 met

met onzindige moeite, kleine putten aan den voet der heuvels te graven, ten einde zich eene noodwendigheid te bezorgen, die duidelijk op geene andere wijze verkregen kan worden.

Wij waren bijna zes mijlen ver, door een onregelmatig gebroken land getrokken, toen de zigtbare verzwakking onzer paarden eene poging om verder te gaan ten hoogste ongeraden maakte. Wij hielden dus stil bij een' hoogen rotsigen berg; dien wij *Barrow's Berg* noemden, en zonden overal rond om naar water te zien. De goede Voorzienigheid kwam ons te hulp, toen wij de minste hoop niet meer hadden. Digt bij den top van den berg werd, in eene rotsholte, zoo veel gevonden, als overvloedig genoeg was voor ons volk.

Ik beklom Barrow's Berg, en had van daar een zeer uitgestrekt gezigt, van west noordwest tot oost noordoost. Tegen het noorden scheen het land volkomen vlak, schoon de gezigteinder met kleine van elkander staande heuveltjes, welke niet dan flaauwelijk onderscheiden konden worden, bezet was. Noordoost zag men eenige vuren van inboorlingen. Een' hoogen alleen staanden berg noemde ik *Flinders Berg*, en eene hooge keten westwaarts,

waarts *Macquarie's Keten*, ter eere van den Gouverneur der kolonie.

Laat keerden de manschappen, na een vruchteloos zoeken naar water, te rug. Zij waren Flinders berg geheel rond geweest. Er was *nu niets anders* op, dan de paarden naar beneden aan den voet van den berg, waarop wij gelegerd waren, te drijven, en met hen het water te deelen, daar wij ons mede laafden. Het moest van hand tot hand overgereikt worden in de kookketel, waar de arme dieren uit drinken moesten. Ik was echter gelukkig genoeg om te ontdekken, dat er nog overbleef om ons tot Maandag morgen te gerieven, wanneer wij voornemens waren weder te vertrekken.

Den 22. was het 's morgens zacht weder, maar met een' digten stofregen, welke tot negen ure duurde, toen het opklaarde. De Miswijzing van het Kompas was 7°, 45'. O.

Tegen zonnenondergang keerde de heer CUNNINGHAM van eenen kruidkundigen uitstap naar den Flinders Berg te rug. Aan de westzijde van den berg had hij vele nieuwe planten gevonden; maar niets kon men van deszelfs top bespeuren, dat men niet reeds van Barrow's Berg gezien had. FRAZER, onze kruidkundige soldaat, kwam ook van Bowen's

 Berg

Berg in Goulburn's Keten, wederom; maar was niet gelukkig genoeg geweest om iets nieuws te ontdekken, daar alles pas afgebrand was. Het was echter opmerkelijk, dat de Pancratium Macquarie in grooten overvloed boven op den top gevonden werd; daar deze plant anders nooit gevonden wordt dan digt bij vochtige plaatsen, en in de nabijheid van water. Aan den voet van Bowen's Berg trof FRAZER eene legerplaats van inboorlingen aan, die pas een dag of twee verlaten had kunnen zijn. Onder hetgeen zij achtergelaten hadden, waren drie of vier parelmosselen, zoo als wij die aan de rivier aangetroffen hadden; en het is waarschijnlijk, dat zij toebehoord hebben aan inboorlingen, die meer onmiddelijk in derzelver nabijheid leven. Deze schelpen worden als messen gebruikt, zeer scherp op de rotsen geslepen, en zeker, voor een pottenschrapper zouden zij goed kunnen dienen.

Ik moet hier aanmerken, dat hetgeen, waaruit de hooge, op zichzelve staande, heuvels, die wij met den naam van bergen onderscheiden hebben, bestaan, standvastig onderscheiden en verschillend is van de rotsen, die den voet en den top uitmaken der meer zamenhangende hoogten, en die men meer ei-

eigenlijk ketens noemen kan, zijnde deze van harde donkere graniet, terwijl de eerste meer naar harde zandsteen gelijken, met keijen en kwartz vermengd. De westelijke zijde van Flinders Berg was met kwartz bedekt, terwijl de grooter stukken rots, als zij gebroken werden, verharde zandsteen schenen te zijn.

23 *Junij.* — Het water geven aan onze paarden hield ons zoo lang op, dat het tien ure was, eer wij, noordwaarts aan, vertrokken. Na ten naastenbij vier mijlen gereisd te hebben, werd het land veel meer open, zich oost en west in eene platte effene vlakte uitstrekkende; hetgeen er op groeide, geleek, in alle opzigten, naar dat van Field's Vlakten, behalve dat eene nieuwe soort van eucalijptus de plaats der acacia pendula innam. Voor het eerst zagen wij, sedert wij de Lachlan's Rivier verlaten hadden, troepen van groote kangaroes, ook vele emu's en trapganzen. Onze honden vingen drie kangaroes en twee emu's. De grond van deze vlakte is eene stijve taaije klei, die al het voorkomen heeft van dikwijls onder water te staan. Thans op dezelfde hoogte zijnde van de plaats, daar de rivier zich in takken verdeeld had, deed ons het veranderd voorkomen des lands de hoop scheppen van weldra eenig blijvend water aan

te treffen, en verlost te worden van de aanhoudende bekommering, welke de onzekerheid vergezelde van ergens iets te zullen opdoen, gelijk wij dat nu telkens ondervonden.

Na acht en een vierde mijl gegaan te zijn, bevonden wij ons eensklaps aan den oever der rivier; ik zeg *der* rivier, om dat zij zeker geene andere, dan de Lachlan, zijn kan, welke wij, bijna vijf weken te voren, verlaten hadden. Wij stonden ten uiterste verbaasd, daar niemand onzer zoodanig iets verwacht had. Zij was hier aanmerkelijk kleiner, maar nogtans in grootte aan den zuidwestelijken arm, welken wij het laatst verlaten hadden, bijna gelijk. De kanten waren omtrent twaalf of veertien voet boven water, en de rivier stroomde met eene matige vaart westwaarts henen. De oevers waren zoo digt met groote eucalijpti bezet, dat wij ze niet zagen, voor dat wij er, op zeer weinige roeden na, bij waren. Zij scheen dertig voet breed, en liep over een' bodem van zand. Ik denk het ten hoogste waarschijnlijk te zijn, dat de beide voornaamste takken, na een groot gedeelte van hun water in de lage gronden, digt bij Cunningham's Berg en Field's Vlakten, verloren te hebben, zich weder vereenigen, en dezen stroom vormen.

Wij

Wij behoefden niet lang te verzinnen, wat koers wij nu nemen zouden. Er werd besloten de rivier nederwaarts te volgen, zoo lang er nog eenige hoop was, dat zij zich verbreeden zou, en tot onze mondbehoeften zoo ver verteerd zouden zijn, dat wij nog maar even genoeg zouden hebben om naar Bathurst terug te keeren.

Het is een zonderling verschijnsel in deze rivier, dat in een' loop van meer dan twee honderd en vijftig mijlen, (in eene regte lijn gerekend van het punt, daar de heer EVANS dezelve het eerst ontdekte) de kleinste beek niet, ja geen water hoegenaamd, van het noorden of zuiden komende, in dezelve valt, met uitzondering slechts van de twee kleine beekjes digt bij het *Depot*, die nu en dan eens vlieten, en uit het noorden komen.

Het land ten zuiden geeft, uit hoofde van deszelfs grond en voortbrengsels, wel genoeg reden, waarom geen aanhoudende stroom zijn oorsprong naar dien kant hebben kan, en moet als een woest en onbewoonbaar land, dat geen voordeel kan opleveren, aangemerkt worden. Eene kleine strook langs den zeeoever kan misschien beter zijn, en haar water ontvangen van de lage heuvels, die wij weten, dat dezelve begrenzen. Al wat dus

ten zuiden van den 34° Z. B. ligt, kan men rekenen, dat in de bovengenoemde uitduiding en beschrijving valt.

De vlakten, ten zuiden de rivier, gaande van Goulburn's tot Macquarie's keten, werden *Strangford's Vlakten* genaamd; en een opmerkelijke Piek, zuidwaarts van Barrow's heuvel, *Drijanders Hoofd.*

Wij besloten de proef te nemen, of onze oude vrienden, de visschen, zich nog in den stroom bevonden. In korten tijd werden er vijf schoone gevangen. Deze regt tijdige verversching kwam zeer goed te pas om onze tot hiertoe zeer neergeslagene geesten op te beuren; en de hoop, die nimmer sterft, bezocht ons weer in de gedaante van uitgebreide meren en een beter land; en als haar gezellin, de vrees, zich aan ons wilde opdringen, verdreef de zekerheid van overvloed van water te zullen hebben, en de mogelijkheid van een versch maal, alle overgeblevene bezorgdheid.

Wij waren zeer nieuwsgierig, en het was voor ons een zaak van belang te weten, wat rigting de rivier de *Macquarie* hield. Het was zeker, dat zij zich met dezen stroom niet vereenigd had, dan zou hij veel aanmerkelijker hebben moeten zijn; wij bevonden

ns

ons op omtrent drie of vier mijlen breedte van Bathurst, en het was naauwlijks te denken, dat zij zoo lang, evenwijdig met de Lachlan, zoude loopen. De geheele gedaante, het eigendommelijke, en hetgeen, waaruit dit gedeelte van het land bestaat, is zoo bijzonder en vreemd, dat men naauwlijks eene gissing gewaagd heeft, of zij wordt omvergeworpen. Alles schijnt het tegenstelde van den gewonen loop der natuur in andere landen te wezen.

24 Junij. — Het water is omtrent drie voeten boven het gewone peil, en, schoon de oevers ter wederzijde, buiten twijfel, van tijd tot tijd, overstroomd worden, schijnt niets een', nog verschen, was aan te duiden.

Ten negen ure vervolgden wij onze reis de rivier af. Onze koers ging westelijk, en om drie ure hadden wij ten naastenbij twaalf mijlen in die rigting afgelegd, toen wij ons nachtleger aan den oever nedersloegen, digt bij het uiteinde van Macquarie's Keten, welker noordelijke punt ik *Porteous Berg* noemde. Strangford's Vlakten strekten zich, den geheelen tijd door, langs den weg uit, dien wij hielden; zijnde de rivier voor ons gezigt bedekt door eene rij van digt geboomte. Wij ontdekten vele uitholingen en geulen, die bij overstroomingen met de rivier verbonden zijn,

 en

en van dezelve hun water ontvangen. Zij zijn nu droog; maar de vreemdigheid er van is, dat, in plaats van kanalen te zijn, door welke het water, in den regentijd, naar de rivier gedreven zoude worden, zij integendeel strekken om het water der rivier over het lager land uit te gieten. Onze geheele reis over, hebben wij nooit kunnen ontdekken, op welk eene wijze eenig water tot daartoe zou kunnen komen, daar de achter afgelegene landen, met uitzondering van de ketens van heuvels, altijd lager waren, dan de kanten der rivier zelve. Daar wij ons neersloegen was zij omtrent dertig voet wijd, en bijna geheel met omgevallene boomen gestopt.

Terwijl de paarden opkwamen, stapte ik, van den heer CUNNINGHAM vergezeld, vooruit, om den berg Porteons te beklimmen. Het gezigt van op denzelven beloonde geenszins onze moeite. Ons oog trof niets, dan dezelfde eeuwigdurende vlakten, het westen rond, bijna tot aan het noorden; in welke streek de gezigteinder, hier en daar, met heuvels bezet was, maar op een' te grooten afstand, dan dat zij ons belang hadden kunnen inboezemen. Op verscheidene plaatsen was het land, digt bij de rivier, vrij van houtgewas en struiken; en zulke streken gaven wij,

tot

tot hiertoe, den onderscheidensten naam van *Vlakten*, dien wij wel aan het geheele land hadden mogen geven. De grondslagen der heuvels en ketens bestonden onveranderlijk uit een onvruchtbaar rood zand, slechts aan eenige ellendige callitris, en eucalijpti dumosa voedsel gevende; tusschen welke eene verscheidenheid van acacia's en kleine heesters groeiden, die al de nog overige plekken innamen; van dit gedeelte bijna een eenig kreupelbosch makende. Binnen de honderd roeden van den oever der rivier, en dáár alleen, was het, dat wij het eenige timmerhout zagen, hetwelk wij in dit land aantroffen; indien hooge misgroeide eucalijpti, welke niet ééne regte plank van tien voet lang zouden opleveren, dien naam verdienen.

Den 25 reisden wij de rivier verder af naar beneden; ten drie ure hielden wij halte voor den nacht, omtrent elf mijlen afgelegd hebbende; het land dor, tot zelfs aan den rand van den stroom, die voortging bijna westelijk te loopen. Wij waren verpligt op eenen kleinen afstand van de rivier te blijven, uit hoofde van groote slooten of kanalen, gedeeltelijk vol water, die anders onzen koers belemmerd zouden hebben, of liever onze menigvuldige koersen; want nimmer zag

ik

ik een' stroom, die zoo in tegenovergestelde wendingen loopt; geen der zelve is meer dan een vierde van eene mijl lang, zoo dat men het een snoer van SS zou kunnen noemen. De tegenover liggende vlakten heetteden wij *Butterworth's Vlakten*.

Verscheidene nieuwe planten beloonden dien dag de moeite van het zoeken. Onder dezelve was eene nieuwe soort van *amarijllis*, daar onze kruidkundigen veel mede op hadden; want men veronderstelt, dat er in dit land weinige gevonden worden.

Den 26 was de morgen koud en vriezend. Ten negen ure vervorderden wij onze reis, de rivier steeds volgende, welke tien mijlen ver zich, dan zuidelijk dan westelijk, kromde. Ten drie ure sloegen wij ons nachtleger op. Wij trokken een land door, zoo wild en woest, als wij het nog ergens gezien hadden. Hier en daar had men bij geval vrije plekken, maar voor het grootste gedeelte maakten digte callitris boschjes, acacia's, en andere laaggroeijende heesters het moeijelijk voor de paarden om er door te komen. Op de vlakte maakte de acacia pendula nog weder eene zeer schoone vertooning.

Het hout werd, digt aan den kant der rivier, schaarser en kleiner; en te zien aan de tee-

teekens op de boomen in den moerassigen grond, zette de rivier denzelven soms twee voeten onder water. Thans scheen hij echter lang droog geweest te zijn; het in deszelfs holligheden achtergeblevene water was melkwit.

De menigte van witte kakatoes en kraaijen, welke men altijd omstreeks de oevers der rivier aantreft, is verbazend. In zulk eene menigte schijnen ook de andere kleinere vogels aan de oost kust te zijn. Sedert wij ons weder bij de rivier bevonden, werd er nergens een versch spoor van inlanders ontdekt. Hier, zoo wel als de rivier hooger op, schijnen zij dezelve te schuwen, en zich liever aan hooger gelegene plaatsen op te houden. Mogelijk vinden zij er hun voedsel gemakkelijker, dan bij de rivier; vooral, daar zij onkundig schijnen, in de visch met haken en lijnen te vangen. Daar de paarden bij lange na in geenen toestand waren, om overdreven te worden, besloot ik hier eenen dag te vertoeven, en Zaturdag morgen eerst weder te vertrekken.

Den *zeven en twintigsten* zond ik, na het ontbijt, twee man de rivier af, om den koers te onderzoeken, dien wij den volgenden dag houden moesten. Een derzelve stak naar de noord-

noordzijde over, om te zien of hij eenige plaatsen of plekken, die wij van onze tent zagen, bereiken kon. Des namiddags keerden zij beiden te rug. De een, die aan deze zijde, het land wat dieper ingegaan was, werd gestuit door uitgestrekte moerassen, waarin het water van twee tot vier voet stond, en die wemelden van zwarte zwanen en wild gevogelte. De andere man had ook zoo de vlakten aan de andere zijde niet kunnen bereiken, door water, dat uit eene kreek van de rivier kwam, en een uitgebreid en diep moeras vormde.

Op het ontvangen van deze ongunstige berigten, besloten wij, den volgenden dag, aan deze zijde, digt langs de rivier heen te trekken; en, als wij door de overstrooming belet mogten worden, verder te gaan, dan te rug te keeren, en te zien, of wij de moerassen zuidwaarts zouden kunnen omtrekken. Onze waarnemingen gaven ons 33°, 22′. Z. B. 145°, 24′, 15″. O. L.; de Miswijzing van het Kompas was 7°, 30′. O.

28 Junij. — Bij nader overleg, scheen het raadzamer de paarden den zuidelijken kant der moerassen te laten omgaan, liever dan te rug te moeten keeren, na de rivier drie of vier mijlen langs gegaan te zijn, hetgeen zich

liet

liet aanzien het meeste te zullen wezen, dat wij in die rigting zouden kunnen voorttrekken. Op dat er echter geen de minste twijfel over mogt zijn omtrent den verkieselijksten weg, bleef ik bij mijn besluit, om zelf den oever der rivier, zoo ver ik zou kunnen, te volgen, en te rug te keeren langs den weg, dien de paarden zouden nemen. Ons voornaamste oogmerk was ons zoo digt aan den stroom te houden als doenlijk was, met in acht neming van de mogelijkheid voor de paarden, om over den grond te kunnen komen.

De paarden vertrokken ten negen ure, en ik ging vijf of zes mijlen den stroom langs, toen ik genoodzaakt was naar de plaats te rug te keeren, van welke ik uitgegaan was, een klein kanaal, dat van de moerassen in de rivier liep, niet over kunnende. Nergens kon ik mij meer dan vijftig roeden van de rivier verwijderen zonder in een moeras te zinken, dat op sommige plaatsen achttien duimen onder water stond, en in gaten nog veel dieper. Verscheidene malen beproefde ik het om zuidwaarts aan te gaan, met oogmerk om overdwars op den weg te komen, dien ik giste, dat de heer EVANS genoodzaakt geweest zou zijn te nemen, maar ik kon het

niet

niet gedaan krijgen. De weg, dien de heer EVANS met de paarden genomen had, ging langs den rand van uitgestrekte moerassen, vol water. Wij trokken negen of tien mijlen voort, toen de moerassen bijna het aanzien van meren kregen; aanzienlijke gedeelten van dezelve waren geheel zonder houtgewas, en stonden dus waarschijnlijk diep onder water. Zuidwaarts van den rand van het moeras, dat wij langs togen, was het land eene wildernis, en op sommige plaatsen de grond zeer week; gedurig vielen de paarden.

Op de plaats, daar wij ons voor den nacht nedersloegen, rekende ik, dat wij omtrent vijf mijlen ten zuiden van de rivier waren, aan den kant van een' zeer grooten plas, of van een meer. Het land was zoo laag, dat ik, begeerig zijnde te weten, eer ik weer te rug ging, wat de open plekken aan de overzijde waren, een' grooten gomboom beklom, van welken ik zien kon, dat de tegenoverliggende vlakke gronden gelijk waren aan die van de zuidzijde. In alles waren wij, in eene regte lijn gerekend, niet meer, dan vijf mijlen gevorderd, schoon wij meer dan tien mijlen gegaan hadden. De plassen zijn vol watervogels, schoon wij zoo gelukkig niet waren van er een onder het schot te kunnen krij-

krijgen. Wij werden hier voor echter rijkelijk schadeloos gesteld door onze honden, die een' zeer grooten emu doodden. Verscheidene oude teekens had men, dat de inboorlingen deze meren bezocht hadden, maar geene versche.

Den *negen en twintigsten* rigteden wij, in het eerst, onzen koers zoo, dat wij de plassen of poelen omtrokken, hetgeen wij, na omtrent drie, en een halve mijl zuidwestelijk volgehouden te hebben, gedaan kregen, en wij weder aan den stroom kwamen; van welken af gerekend, het land de teekens droeg van bij-wijlen nagenoeg drie voet onder water te staan; het was bedekt met kleine palmboompjes. Het land, van daar wij de rivier naderden, tot aan de plaats, daar wij 's avonds halte hielden, bestaat uit onvruchtbare vlakten, die zich ter wederzijde op een' aanmerkelijken afstand uitstrekken. Aan de einden der kronkelingen van de rivier had men doorgaans drassige gronden met groote slooten of plassen waters. Het land achter ons, schoon even zoo aan overstrooming onderworpen, was nu droog, maar zeer moeijelijk te begaan, zijnde er de grond van een rottig, rood, zandig leem, daar niets op groeit, dan hetgeen men gewoonlijk op moerassige plaatsen heeft.

Nimmer zag ik een' stroom met zoo veel bogten; op vele plaatsen maakte een vierde van eene mijl er ten minste drie bij de rivier. Hier en daar was de stroom zeer naauw; zandbanken zich bijna geheel over dwars in denzelven uitstrekkende. Deszelfs gemiddelde diepte was van omtrent acht voet.

De geringste hoogte was er niet, van welke men een gezigt zou kunnen gehad hebben; het land bleek eene eentoonige vlakte te zijn, en, schoon men in deze vlakten naar alle zijden heen kon zien, was er nergens een' rijzenden grond te ontdekken. De vlakten, aan de noordzijde van den stroom, noemden wij *Holdsworthij's*, en die aan den zuiderkant, *Harrington's vlakten.* Wij waren gelukkig genoeg om ons twee schoone emu's te bezorgen.

Junij 30. — De eerste twee of drie mijlen viel de reis wat moeijelijker, dan gedurende het grootste gedeelte van den vorigen dag. Onmetelijke vlakten, zoo ver het oog kon reiken, breidden zich naar het westen uit. Deze vlakten waren geheel en al dor, bij regenachtige tijden zeker alle onder water staande, wanneer zij, buiten twijfel, slechts één uitgestrekt meer vormen. Op sommige plaatsen strekken zij zich, van drie tot zes mij-

mijlen, van den kant der rivier uit; die onmiddelijk aan hare boorden een' drassigen grond heeft, vol kleine gaten met water; verders bedekt met moerasplanten en wat dun gezaaide kleine palmboompjes. Het was alleen op den eigenlijken rand van den oever, en in den zwaai der wendingen, dat eenige eucalijpti groeiden. De vlakten waren niet dan met *gnaphalium's* gedekt; de grond verschillend, op sommige plaatsen roode taaije klei, op andere een donker bruin leem, zoo rottig en vol gaten, dat er de paarden niet dan met moeite over konden. Schoon deze vlakten het onbeperkst uitzigt hadden, deed zich echter in de verte niets op, dat naar een heuvel geleek. Wij schenen inderdaad voor lang afscheid genomen te hebben van alles, wat men eene hoogte zou kunnen noemen, en van waar wij het omringend landschap in oogenschouw hadden kunnen nemen. Schrale heesters en klein kreupelhout, met oneindig veel gaten vol stilstaand water, de vlakten naar het zuiden beperkende, toonden maar al te duidelijk, van welk eene natuur het land, dien weg uit, was. Door de openingen tusschen de boomen aan de andere zijde van de rivier, konden wij zien, dat het daar even eens gesteld was, ja scheen ons, indien ergens de grond lager ware,

 dit

dit aan die zijde te wezen. Wij trokken midden door de vlakten, zijnde onze afstand van de rivier van een tot twee mijlen; en, schoon wij niet boven de dertien mijlen gereisd hadden, waren echter eenige paarden ten uiterste afgemat door de natuur van den grond.

Het geringste blijk van inboorlingen was er niet. Ook had men den ganschen dag geen dier of vogel gezien, een enkele inlandsche hond uitgezonderd. Niets kan treuriger en verdrietiger wezen, dan door wildernissen te reizen, welke de natuur tot eene eeuwigdurende eenzaamheid en verlating gedoemd schijnt te hebben. Wij schenen inderdaad in deze uitgestrekte woestenijen de eenige levende schepsels te wezen.

De vlakten, die wij het laatst overgekomen waren, noemden wij *Molle's Vlakten*, naar den laatsten Luitenant Gouverneur van dit gewest; en die aan de overzijde, *Baird's Vlakten* naar den Generaal, bij wien hij eens als Aide de Camp diende, en in wiens roem hij deelde. De benoeming van plaatsen was dikwijls het eenigste genoegen, dat wij ons verschaffen konden; het was ten minste nog eenige vergoeding voor de woestheid van deze vlakten en heuvels, dezelve in verbindtenis te kunnen brengen met namen, aan de vriendschap, of

aan

aan de genie gewijd. 's Avonds werden er drie of vier kleine visschen gevangen.

1 Julij. — Een donker betrokken morgen, met regenbuijen. Hoe begeerig ik was om voort te gaan, vond ik echter, dat dit de paarden grootelijks benadeelen zoude. Tegen negen ure klaarde het op; het geen mij toeliet genoegzame waarneming te doen, om ons standpunt te bepalen. Ik achtte ons zeer gelukkig, dat wij zulk een bijzonder droog en gunstig weder hadden; daar elke poging om het land in te dringen, gedurende een' regenachtigen tijd, of na eene overstrooming van de rivier, zou hebben moeten mislukken. Ik ben ten volle overtuigd, dat, als de oevers overstroomd zijn, het water zich, te dezer plaatse, ter wederzijde van den stroom van dertig tot veertig mijlen, uit moet strekken, daar wij thans zoo ver van elke hoogte verwijderd zijn. Ware er eene digter bij geweest in het noorden, westen of zuiden, wij zouden ze van de uitgestrekte vlakten, welke wij de laatste drie dagen bereisden, hebben moeten zien. Ons gezigt naar het Oosten wendende, konden wij duidelijk Macquarie's Keten onderscheiden, van welke wij ons omtrent vijf en dertig mijlen westelijk schatteden. Wij peilden dien

dag, op verscheidene plaatsen, den stroom, wiens grootste diepte nimmer zeven voeten te boven ging; de bodem en kanten eene harde blaauwachtige klei. Volgens onze waarnemingen bevonden wij ons op 33°, 32', 22" Z. B. 145°, 5', 50" O. L. zijnde de Miswijzing van het kompas 6°, 49' O.

Den *tweeden Julij* vervorderden wij onze reis weder, den stroom af. Onze weg ging, zoo als dat tot hiertoe geweest was, door, waarschijnlijk eindelooze, vlakten; niets vervrolijkte het oog, dan eenige weinige verspreide heesters, en nu en dan eenig kreupelhout. Het gezigt was onbegrensd als de oceaan; geen hoogte noch heuveltje deed zich op. Langs de randen alleen van den stroom, en van de plassen, slooten of kanalen, die hier en daar uit de rivier als takken voortkwamen, was zoo iets dat naar een boom geleek, te zien. De open vakken, die men, van tijd tot tijd, aan den stroom had, stelden ons in staat om te bemerken, dat het aan de noordzijde even eens gesteld was. Ik werd zoo misleid door het gelijken der vlakten aan de andere zijde naar waterplassen, dat ik tweemaal naar den kant van de rivier ging, om mij van het tegendeel te overtuigen.

Dikwerf moet er een sterke stroom van water

ter over deze vlakten gaan, zoo als duidelijk te zien is uit de sporen, die het wegspoelen van heesters, bladen enz. achtergelaten heeft. De grond bestond uit bruin, ligt gekleurd, zandig leem, zeer zacht en modderig; op sommige plaatsen was het harder; in vele gaten stond nog water. Door de teekens aan de boomen kon men zien, dat de stroom zijne oevers soms ter hoogte van drie of vier voet onder moest zetten; en, vijf mijlen van denzelve af, waren kleine boomen te zien, die klaarblijkelijk van twaalf tot achttien duimen in het water gestaan hadden. Als naar gewoonte zagen wij geene versche teekens van inboorlingen in deze streken. Overblijfsels, hier en daar, van gebrande mosselschelpen konden ten bewijs dienen, dat zij, bij zekere tijden van het jaar, den stroom bezoeken, om zich van deze schelpvisch te voorzien. Het is mij klaar en duidelijk, dat er, in drooge zomers, geen loopend water in het bed van den tegenwoordigen stroom is, en het hun dus gemakkelijk valt deze mosselen te krijgen uit de ondiepe stilstaande poelen, welke zich natuurlijk aan elke kromte der rivier vormen moeten. Zich eenige van die schelpvisschen te verschaffen, als er een

 stroom

stroom in gaat, gelijk als nu, is volstrekt onmogelijk.

Schoon wij niet meer dan elf mijlen gevorderd waren, hadden wij er toch bijna zeven uren toe noodig gehad. De plaats, daar wij ons neersloegen, was eenige weinige voeten van de rivier af, en zoo dras en sponsachtig, dat de drukking slechts van onzen voet het water te voorschijn deed komen; en dit was bijna altijd het geval geweest, sedert wij den stroom weder ontmoet hadden, schoon wij telkens de droogste plaatsen kozen. Jagen noch visschen ging heden voorspoedig, doch, daar wij door de ondervinding geleerd hadden, niet te veel te hopen, vonden wij ons juist niet grootelijks te leur gesteld; het aanzien van het land beloofde ook niets.

Allen hadden wij opgemerkt, dat er, sedert eenige dagen, eene rottige gore stank uit de vlakte scheen voort te komen, en wij konden er in het eerst de reden niet van uitvinden, daar er geene genoegzame hoeveelheid plantstof in een' staat van ontbinding scheen te zijn om zoo iets te verwekken. De heer CUNNINGHAM ontdekte, dat het uit verlepte planten van de *salsolae* voortkwam, die dezelfde uitwerksels te weeg brengen als zee-

onkruid, dat in zout-moerassen verrot. Met één woord, alle de planten, welke wij, op onze reizen in deze vlakten, vonden, waren de natuurlijke voortbrengsels van eene lage vochtige ligging.

's Nachts ontstond er zulk eene dikke mist, dat wij, in den morgen van den 3, naauwlijks honderd roeden van ons af konden zien. Dit hield ons verbazend op, en het was middag, eer wij vertrekken konden.

Onze koers bragt ons al weder door een land, even zoo gesteld als het geen wij door gekomen waren. Op sommige plaatsen was de grond eene roode leemachtige tuinaarde; op andere, een donker bruin zand. Dit laatste scheen zijn' oorsprong te hebben uit de bezinksels der vloeden; het eerste was de eigenlijke en heerschende grondsgesteldheid. De planten en heesters waren dezelfde als die van daags te voren.

Voor het eerst zag men verscheidene troepen duiven van eene nieuwe soort. Twee werden er van geschoten, die zeer fraai waren. Haar hoofd was versierd met eene zwarte pluim, hare vleugels waren met zwart gestreept, de vederen goudkleur met wit geboord, het achterste van haar hals ligt vleeschkleur, de borst ros, en hare oogen rood.

 Ook

Ook zag men eene nieuwe soort van kakatoe of parkiet, tusschen deze beide in, met roode halzen en borsten, en groene ruggen. Ik maak van deze vogels zoo bijzonder gewag, om dat zij de eenigste waren, welke wij tot hiertoe gezien hadden, die geheel en al verschilden van de aan de oostkust bekende. — Onze gezigteinder, aan alle kanten slechts door lage gewassen en heesters gebroken wordende, gaf dit het tooneel een zonderling zeeachtig voorkomen. Wij hielden omtrent twee mijlen van de rivier af stil, niet in staat zijnde om die voor het invallen van den nacht te bereiken; de moerassige grond had ons een verbazend eind wegs om gevoerd.

Den *vierden* zochten wij, meer dan eens, weer op de plaats te komen, daar wij veronderstelden, dat de rivier heenliep, doch telkens te vergeefs. Onmetelijke moerassen beletteden ons gedurig onzen koers noordwaarts te rigten. Deze moerassen waren thans met eenige voeten water overdekt, dat somtijds drie of vier voet meer is, zoo als te zien was aan de teekens van het kreupelhout, dat er in groeide. — Dezelfde doodsche vlakte bleef nog al voortduren, en de zandwoestijnen van Arabie kunnen zich op geen vrijer horizon beroemen; de lage acacia heesters breken

kon het gezigt in het geheel niet. Het was opmerkelijk, dat er altijd water stond daar, waar kreupelhout groeide. Wij konden dus gezegd worden van het eene boschachtige punt naar het andere voort te stevenen, daar alle pogingen om er door te komen standvastig te leur gesteld werden. De grond als gisteren, en zeer onaangenaam om te begaan, uit hoofde van de ronde poelen of gaten, die men de geheele vlakte over heeft, en welke door draaijingen in het water schijnen gevormd te worden, hebbende een diep gat in den bodem, daar het water langzamerhand door schijnt te trekken. Het is zeker, dat het geheele land bij tijden onder water staat, en, daar alles nu de teekens draagt van eene langdurige droogte, is het moerassig en stilstaand water het overblijfsel van zulk eene overstrooming.

In alles legden wij ruim veertien mijlen af, en sloegen ons leger aan den kant van eener dier moerassen neder, welke nu de eenigste plaatsen waren, die wat hout om vuur aan te leggen opleverden. Heden zagen wij sporen van inboorlingen, die drie of vier dagen oud waren. Zij schijnen in een enkel huisgezin bestaan te hebben, vier of vijf personen sterk. Zoo er inboorlingen digt bij ons geweest zijn,

moe-

moeten zij ons ontdekt hebben, en ons uit den weg gegaan zijn, anders ware het niet mogelijk of wij zouden ze op deze onbezette vlakten gezien moeten hebben.

Wij waren weder gelukkig genoeg om een emu te dooden, dat een aangenaam toevoegsel tot onzen voorraad was, daar aanhoudende vermoeijingen ons soms meer eetlust gaven, dan ons rantsoen in staat was te bevredigen.

Julij 5. — Onafhankelijk van de natuur van den grond, die het land volstrekt onbewoonbaar maakt, zullen de schadelijke dampen, welke natuurlijk uit deze moerassen des zomers op moeten stijgen, gesteld, dat de grond, waarover wij nu trekken, vrij van water is, de geheele streek gewis zeer ongezond moeten maken. In den korten tijd van slechts veertien dagen, in welke men had mogen veronderstellen, dat eene koude als die van den winter de uitwasemingen, voor een groot gedeelte, onschadelijk gemaakt zou hebben, werden wij allen, meer of min, van buikloop aangetast; en de rottige gore stank, welke ons overal vergezelde, deed ons bezeffen, wat het zijn zoude, als zij door zomerhitte aangezet werd.

Schoon er in de moerassen geen gras genoeg voor de paarden was om er zich mede te

te voeden, schenen zij het echter vrij goed te kunnen houden bij eene soort van *atriplex*, welke de vlakte bedekte, en, daar zij zeer sappig was, gretig van hen gegeten werd. Zij verkozen dezelve verre boven het gras, het welk de drassige gronden voortbragten.

Onze weg ging, even gelijk de vorige dagen, over dezelfde eentoonige vlakte, en, na omstreeks vijf mijlen gegaan te zijn, viel ons weder de linie van boomen in het oog, die aan de kanten van de rivier groeijen; en, na nog tien mijlen afgelegd te hebben, sloegen wij ons onmiddelijk neder aan derzelver oever, welke hier ongelijk lager is, geen zes voet boven water. De stroom van het water was bijna onmerkbaar; de diepte ging geen vier voeten te boven, en was zeer modderig. De boomen, die aan den oever groeiden, waren noch zoo groot, noch zoo talrijk als te voren, en eene nieuwe soort van eucalijptus verdrong den ouden gomboom. De noordoostelijke zijde zag er even zoo als de zuidoostelijke uit. Aan de noordwestelijke zijde, regt tegen over de plaats, daar wij gelegerd waren, had men een zeer groote waterplas, of meer. Overal was de gezigteinder, den geheelen kring rond, vrij, de linie van boomen aan de rivier alleen uitgezonderd.

Vol-

Volgens de teekens aan deze boomen bleek het, dat het water omtrent drie voet boven den oever rees, eene hoogte meer dan genoegzaam om de geheele streek onder water te zetten. Zeker is deze rivier in den zomer, of bij langdurige droogte, niets meer dan eene aaneenschakeling van vijvers, welke als een kanaal dient, om het water, uit het oosten van daan, over deze lage gronden te brengen. Het is zeker, dat er in deze rivier, van derzelver oorsprong af aan tot dit punt toe, niet ééne beek valt; en, daar zij, voor het grootste gedeelte, over eene streek gronds gaat, die zoo laag is, dat zij dikwijls overstroomd wordt, en dit noord en zuiden, tot eene uitgestrektheid, die volstrekt onbekend is, doch hier ter plaatse zeker meer dan veertig mijlen is, moet dit het land voor altijd onbewoonbaar maken, en onbruikbaar voor de behoeften van beschaafde menschen.

Deze bedenkingen, gevoegd bij den staat onzer levensmiddelen, van welke, verminderd tot op drie pond voor elken man ter week, wij voor niet meer dan tien weken hadden, deden mij besluiten niet verder westwaarts met al het volk te gaan; en, daar de staat van de meeste onzer paarden zoodanig was, dat zij volstrekt eenige dagen rust en verade-

ming

ning noodig hadden, eer wij de terugreis aannamen, oordeelde ik het met mijnen last het beste te zullen overeenkomen, indien ik zelf met drie mannen, en even zoo veel paarden verder ging; en, daar wij niets dan onze levensmiddelen mede hadden te nemen, konden wij zoo veel spoed maken, en zoo ver komen, en zoo veel zien in drie dagen, als waartoe de geheele trein eene gansche week noodig zoude hebben.

Mijn oogmerk was zoo ver westelijk door te dringen, als het buiten eenige bedenking konde stellen, dat er tusschen Kaap Otwaij en Kaap Bernouilli eene rivier zich in de zee zoude ontlasten. Naar *mijn* begrip, sloot de eigenlijke gesteldheid van het land de mogelijkheid hiervan geheel en al uit, maar mijn verder voorttrekken, oordeelde ik, zou beslissend zijn tot overtuiging ook van die genen, welke het voor ontwijfelbaar hielden, dat er zich eene rivier, tusschen de genoemde Kapen in zee moest storten; een denkbeeld, dat ik ook gehad heb, en het geen niets, dan het gezigt van een land, zonder bergen en zonder altijd voortloopende stroomen, heeft kunnen vernietigen.

Als iets opmerkelijks in dit zonderlinge land moet ik nog melden, dat wij, gedurende de

de laatste vijftig mijlen, geen steen of kei, hoegenaamd, gezien hebben, behalve twee kleine steentjes, en die waren nog uit de magen van twee emu's. Ik ben thans ten volle overtuigd, dat er geene hooge gronden in dit gedeelte van het land zijn, tot dat men de lage zandheuvels, die de zuidwest kust zoomen, bereikt heeft (*); en deze zijn, naar mijne gedachten, de eenige schuttingen, welke den oceaan beletten zijn gebied over een land uit te strekken, dat waarschijnlijk eens onder zijn beheer stond.

Den *zesden Julij* hadden wij eenen schoonen en aangenamen morgen. Een der paarden werd dood gevonden, en de andere bevonden zich in een' zeer zwakken toestand.

Den *zevenden* vertrok ik met drie man om den loop van den stroom te volgen. In het eerst zocht ik mij van den oever af te houden, maar ik was weldra genoodzaakt denzelven weder te naderen, daar de moerassen zich al ver-

(*) Van *Encounter's Baai* tot den onbeduidenden uithoek van *kaap Bernouilli*, is de kust weinig meer dan een dijk van zand, met eenige heuveltjes er boven op, gedeeltelijk met wat groen bewassen; en kan men niets, boven dezen dijk uit, van het binnenland bespeuren. (*Flinder's Voijag. vol.* 1. *pag.* 197.)

verder en verder uitstrekten, en mijnen voorgenomen koers in allerlei rigtingen sneden. Omtrent drie en eene halve mijl van de tent, strekte zich een breede arm van den noordelijken oever tot een' aanmerkelijken afstand aan *die zijde* uit. De oevers werden hoe langer hoe lager, en eer wij zes mijlen gegaan hadden, was het duidelijk, dat het kanaal der rivier het bed slechts was van eene *sloot*, de stroom was onmerkbaar, en in het midden groeiden kleine gomboompjes. Drie mijlen verder sluiteden ons de moerassen, en het was onmogelijk eenen stap verder te doen. Hier stond het water volkomen stil. De groote boomen, welke wij gewoon waren, in zulk een aantal op den oever van den stroom aan te treffen, hielden hier geheel op; eenige weinige kleine gomboompjes waren alles wat er te zien was. De hoogte van den kant boven de oppervlakte van het water was drie voet, zes duim; en de blijken van den vloed aan de stammen der boomen teekenden vier voet, zes duim, zijnde omtrent een voet boven den vlakken grond der omringende moerassen. Het schijnt, dat het water, dikwijls voor een' langen tijd, op die hoogte blijft staan, daar lang mos, en andere teekens van stilstaand water, aan de stammen en wor-

 tels

tels der boomen, en aan de langbladerige acacia, die hier eene sterke plant is, waren blijven hangen. Boven drie voet water kon er in dit gedeelte van de geul of sloot niet staan, daar kleine heesters en bossen liesgras in dezelve zigtbaar waren. Het water was zeer drabbig, en de stank van de oevers en de moerassen was ten uiterste hinderlijk. Aan dezen eindpaal onzer reize had men slechts vier onderscheidene soorten van planten; te weten, de kleine eucalijptus, de lang-bladerige acacia, het breede liesgras, en eene nieuwe *diaecaous* plant, die de moerassen bedekte, *polijgonum junceum* genaamd. Het is mogelijk, dat het bed van de sloot zich nog acht of tien mijlen verder uitstrekte, schoon ik het niet geloof, om dat de gezigteinder overal volkomen vrij was, eenige heesters, en acacia boompjes, die de strekking van de geul aanwezen, uitgezonderd.

Ware er binnen de dertig of veertig mijlen van mij af, een heuvel, of ook maar eene kleine verhevenheid geweest, zoude ik ze hebben moeten ontdekken, doch er was niets, dat er naar geleek, en het was met oneindig veel spijt en smert, dat ik tot het besluit moest komen om het binnenste van dit uitgestrekt land voor een moeras en voor onbewoon-

woonbaar te houden. Tot hoe digt deze moerassen de zuidwest kust naderen, weet ik niet; maar ik denk niet, dat de keten hoog en droog land in die streek zich op eenigen aanmerkelijken afstand naar het noordoosten uitstrekt, daar het bekend is, dat de kust van kaap Bernouilli tot aan het begin van Spencer's golf zandig en zonder water is (*).

Er is misschien geene rivier, waarvan de geschiedenis bekend is, welke zoo vreemd eindigt als deze. Derzelver loop is, in eene regte lijn, van derzelver oorsprong af tot aan derzelver einde toe, van meer dan vijfhonderd mijlen, en als men derzelver bogten mede in aanmerking neemt, kan men veilig stellen, dat zij ten minste twaalf honderd mijlen voortvloeit; terwijl zij, gedurende haren geheelen loop,

(*) Het gezigt van den top van Brown's Berg aan het begin van Spencer's Golf, op 32°, 30′, 15″, Z. B., en 138°, 0′, 4″ O. L. was zeer uitgestrekt, zijnde niet minder dan 3000 voeten hoog; maar noch rivieren noch meren waren er te bespeuren, noch iets van de zee naar het zuidoosten. In bijna alle rigtingen weidde het oog over een onafgebroken vlak boschachtig land; de eenige uitzonderingen waren de reeksen van bergen, die zich noord en zuid uitstrekten, en het water van de golf naar het zuidwesten. (*Flinder's Voijag. vol. 1, p. 159*).

loop, door zulk eene uitgestrektheid; niet een' enkelen stroom ontvangt tot vermeerdering van het water, dat zij uit hare bronnen heeft in de oostelijke bergen. Ik geloof het eene waarschijnlijke gissing te zijn, dat deze rivier het kanaal is, waardoor al het water, dat van de keten bergen ten westen van Port Jackson, onder den naam van de blaauwe bergen bekend, afkomt, en dat niet in de zee aan de oostkust valt, naar deze binnenlandsche onmetelijke moerassen gevoerd wordt. Derzelver bogtige loop is oorzaak, dat zij op veel hooger vlakken grond hare oevers overstroomt, en dus die drassige vlakten vormt, welke zoo digt in de nabijheid van het Depot van het gouvernement zijn gelegen. De lengte van haren loop is, naar mijne gedachten, de voorname reden, waarom wij de laatste honderd mijlen nog iets vonden, dat naar een stroom geleek, daar de ontzaggelijke menigte waters, welke somtijds zeker in zulk eene rivier zijn moet, ergens een doortogt vinden moet; maar het verwonderlijkste is, dat zij, na door zulk een' langen loop verzwolgen te zijn, zonder eenig toevoegsel, op zoo groot een' afstand van hare bron, nog eenen vlietenden stroom vormt. Alles duidt echter aan, dat, gelijk wij reeds dikwerf aanmerk-

merkten, in droogе jaren het kanaal der rivier ledig is, of slechts eene aaneenschakeling van kommen of vijvers vormt. Het scheen langen tijd geleden geweest te zijn, dat de oevers overstroomd geweest waren; *zekerlijk* niet het laatste jaar; en ik geloof niet, dat dit dikwijls het geval is. De hoeveelheid water moet inderdaad ontzaggelijk wezen, en lang in de bovenmoerassen op een gehoopt zijn, eer dat de geheele uitgestrektheid van dit gewest onder water kan staan.

Mijn oogmerk dus om verder westwaarts door te dringen te leur gesteld zijnde, keerde ik, ten drie ure, naar de tent terug, en besloot, zoo dra de paarden genoegzaam uitgerust en bekomen zouden zijn, dit westelijk gedeelte van het land vaarwel te zeggen. Eenige weinige dagen regen zouden ons voor altijd belet hebben, hetzelve te verlaten, maar de goede Voorzienigheid heeft ons met zulk een aanhoudend schoon weder begunstigd, als wij naauwlijks wachten konden; en waardoor alleen wij in staat geweest zijn, de zaak zoo voldoende te beslissen, indien het voldoening genaamd kan worden bewezen te hebben, dat er, aan die zijde van Australie, geene bevaarbare rivieren bestaan.

Den 8 namen wij de hoogte der zon, waar-

toen zij uit den vrijen gezigteinder te voorschijn trad; eene omstandigheid, die zelden plaats kan hebben, dan in een land, als dit, en een sterk bewijs is van het waterpasliggende der vlakte, welke nu scheen van het oosten naar het westen te hellen.

De ligging onzer tent was 33°, 53′, 19″. Z. B. 144°, 33′, 50″ O. L. de Miswijzing van het kompas 7°, 25′, 00″ O. Waar de stroom ophield te loopen had men 33°, 57′, 30″ Z. B., 144°, 23′, 00″ O. L. Geen berg of hoogte begrensde het gezigt, zuidwestelijk heen, tot op 34°, 22′, 12″ Z. B. en 143°, 30′, 00″ O. L., dat de gegiste afstand van onze zigtbare vrije horizon was. — De namiddag was betrokken, met nu en dan regen. — Alles werd gereed gemaakt om den volgenden morgen oostwaarts te rug te keeren.

9 Julij. — De ochtend helder en schoon, maar koud; de grond met rijp bedekt. — Ten half negen vingen wij onze terugreis aan. Elk was niet weinig verblijd een gewest te verlaten, dat hem, voor zijne moeite, niet dan woestheid en teleurstelling had aangeboden. Onder eenen boom, waarop de woorden: « *Graaf hier onder*," begroeven wij, naast onze tent, eene fles, met een papier er in, den dag van onze aankomst en van ons vertrek

trek behelzende, met den koers, dien wij ons voorstelden, en de namen van allen, die den togt uitmaakten. Ik kan mij echter niet streelen met het denkbeeld, dat immer een Europisch oog het schrift op den boom of op het papier aanschouwen zal; maar wij vertrouwden het hier aan den grond tot een bewijs, dat eenmaal, in den loop des tijds, deze plaats van beschaafde menschen bezocht was geweest; en dat, zoo de Voorzienigheid ons niet behouden te Bathurst deed aankomen, onze vrienden, die naar ons zouden willen zoeken, ten minste den koers zouden weten, dien wij genomen hadden.

Ten twee ure kwamen wij aan onze pleisterplaats van den 4, en zes of zeven mijlen ver geene geschikte plaats om onze tent op te slaan gevonden wordende, besloten wij hier tot den volgenden dag te verblijven.

Julij 10. — Onze waarnemingen geven ons voor Miswijzing van het kompas 7°, 47′ O. De paarden zich verstrooid hebbende, was het haast elf ure, eer wij op reis konden gaan, en tusschen vier en vijf ure sloegen wij ons weder op onze plaats van den 3. Op onzen weg passeerden wij voorbij een' hoop opgeworpene aarde, die wel eenigzins het voorkomen van eene begraafplaats had. Wij openden

den denzelven, maar vonden er niets in, dan wat asch, doch of het van verbrande beenderen of van hout was, konden wij niet onderscheiden; aan de eene zijde was er eene halfronde groeve om heen gegraven, als om tot zitplaatsen te dienen voor oppassers.

Den *elfden* zetteden wij, ten negen ure, onze terugreis, de rivier op, weder voort, en het was niet vóór vier ure, dat wij aan eene geschikte plaats kwamen. De rivier leverde een zonderling verschijnsel aan ons verbaasd gezigt op. Die rivier, welke den dag te voren zoo ondiep was, dat zij kon doorgewaad worden, en waarvan de stroom naauwlijks merkbaar was, stuwde nu hare onstuimige en modderige golven bijna gelijk met hare oevers voort. Wij konden niet raden waar deze spoedige rijzing van daan kwam, even zoo min als wij reden hadden kunnen geven voor het niet te voorschijn komen van versch water twintig mijlen lager; of de moerassen, welke wij de twee laatste dagen, op een afstand van de rivier, overgetrokken waren, moeten het water, bij het overloopen, ingezwolgen hebben; of de zoo kronkelende loop der rivier moet derzelver vaart zoo verlengen en ophouden, dat er een geruimen tijd noodig is, eer een vloed in de

bo-

bovenste gedeelten de lagere bereiken kan. Wij achtteden ons zeer gelukkig, op den *achtsten*, een paar dagen vroeger, dan wij eigenlijk gemeend hadden, onze standplaats verlaten te hebben, daar wij anders in groot gevaar geweest zouden zijn. De hoogte van den oever boven het vlak van den stroom was thans vier voet negen duim.

Wij waren dezen dag getuigen van een zeldzaam voorbeeld van genegenheid in een redeloos schepsel. Omtrent eene week geleden doodden wij een' inlandschen hond, en wierpen hem in een klein boschje. Dezen dag die plaats voorbijkomende, zagen wij het doode ligchaam drie of vier roeden van het bosch verwijderd, en de teef stervende naast hetzelve liggen. Zij had waarschijnlijk daar gelegen van den dag af, dat de hond gedood was; zij was zoo zwak en vermagerd, dat zij op onze aannadering niet weg kon gaan. Het werd voor barmhartigheid gehouden haar af te maken.

In de nabijheid onzer legerplaats een graf ontdekt zijnde als dat van daags te voren, liet ik het open maken. Het was een kegelvormige aardhoop van omtrent vier voeten hoog, en bijna acht voeten breed. Vlak in het midden en diep in den grond, meenden

wij in het eerst de overblijfsels van een menschelijk ligchaam te ontdekken, dat eigenlijk op kruislings geplaatste stokken, doch die thans door den tijd bijna vergaan waren, neergelegd was. Niets van hetgeen wij voor het ligchaam hielden, was meer overig, dan iets van eene smerige kleiachtige zelfstandigheid. Alles had het aanzien van niet nieuw te zijn; de halfronde zitplaatsen waren bijna gelijk met den grond, en het grafteeken zelf met onkruid overgroeid. — Gedurende den nacht viel de rivier omtrent drie duim.

Julij 12. — Het is niet mogelijk, dat er beter weder zijn kan, dan het geen wij troffen. Dagen achter den anderen was er geen wolkje aan den hemel te zien, en, schoon de lucht scherp en koud was, stelde ons de droogte van den dampkring rijkelijk schadeloos voor het geringe ongemak, dat wij door de koude leden. Ten negen ure vervorderden wij onze terug reis weder de rivier op, en ten drie ure kwamen wij aan derzelver oever, na twaalf mijlen gegaan te zijn. De rivier was, gedurende den dag, een voet gevallen. De paarden door het moeijelijk trekken over de vlakten zeer afgemat zijnde, en vele van dezelve zeer op den rug gekwetst of geschaafd, nam ik voor, hier tot den volgenden dag te vertoe-

toeven om hen te doen uitrusten. Dezen dag werden wij meer dan eens verkwikt door het zien van hoogten. Macquarie's Keten liet zich op veertig mijlen afstand, nu juist boven den horizon zien; en wij werden gewaar, dat wij weder een vast en gezond land begonden te betreden, en de hoop konden scheppen van ons eenig wild te zullen bezorgen, hetgeen ons thans zeer welkom zoude zijn, daar al ons voedsel zich tot spek en eene bete broods bepaalt. Het weder was te koud om te mogen hopen, dat wij visch zouden kunnen vangen. Alle pogingen, die wij, de laatste veertien dagen, daartoe gedaan hadden, waren vruchteloos geweest. De stank van de rivier en van de moerassen was zeer sterk, ja sterker nog, dacht mij, dan wij dien tot hiertoe ondervonden hadden.

Op den dag van den 13 viel de rivier meer dan een voet, en den *veertienden* bijna achttien duimen. Wij ontdekten dat de paarden zich weer verstrooid hadden, en zij werden niet gevonden, noch t'huis gebragt, vóór zonnenondergang, van acht tot twaalf mijlen om voedsel rondgedwaald hebbende. — Daar het volk zich, om ze te zoeken, gescheiden had, werden er nog drie man gemist; en, vreezende, dat de duisternis van den nacht hen

hen beletten mogt onze legerplaats te vinden, deden wij verscheidene snaphaanschoten, en staken een vuur op de vlakte aan. Het was twaalf ure, eer zij gelukkig genoeg waren om de tent weer te bereiken.

Den *vijftienden* hielden wij ten drie ure stil, na bijna twaalf mijlen gegaan te zijn. De honden doodden een emu.

Den *zestienden* hadden wij betrokken, maar zacht en aangenaam weder. Wij gingen dezen dag weer veel over dien grond, welken wij, den 28 der vorige maand, bereisd hadden. De paarden zakten dikwerf, tot de schoften toe, in diepe gaten, en liepen gevaar om, of zelve de lendenen te breken, of die hunner leiders of berijders. Er is eene eentoonigheid in de barre woestheid van dit land, dat meer vermoeit, dan ik zeggen kan. Boomen, grond, water, vogels, visschen en dieren zijn, tien en honderd mijlen ver, dezelfde en de eenigste. Verandering van ellende is altijd te verkiezen boven dezelfde onveranderlijke oorzaak van smert of tegenspoed.

Aan den rand van een der draslanden hielden wij stil, na elf mijlen gevorderd te zijn, waartoe wij acht uren noodig gehad hadden.

Julij 17. — Een gedeelte der paarden was weer verstrooid geraakt. Deze oponthoudingen

gen in zulk een land stelden ons geduld op de hoogste proef. Het vrij rond loopen der paarden is echter het eenige middel om hen in het leven te houden. Het was eerst om elf ure, dat wij af konden reizen, en de regen, die 's nachts gevallen was, had ons pad zoo week gemaakt, dat de paarden niet dan met moeite voortkwamen. Ten drie ure sloegen wij ons nachtleger op bij eene groote sloot, niet ver van de rivier; bijna negen en een vierde mijl gegaan hebbende.

Den *achttienden* zetteden wij het, ten negen ure, naar Macquarie's Keten heen; ten vier ure sloegen wij ons neer op de plaats, daar wij den vier en twintigsten der vorige maand halte gehouden hadden. Voor het eerst, na dat wij Callitris-Heuvel verlaten hadden, hoorden wij inboorlingen aan de overzijde der rivier, maar zij hielden zich buiten ons gezigt.

Den *negentienden* kwamen wij ter plaatse, waar wij den drie en twintigsten Junij vernacht hadden. In de rivier ging er nog een aanmerkelijke vloed, zijnde dezelve, van drie tot vijf voet, boven derzelver schijnbaar gewone peil.

Den *twintigsten* rustedén de paarden uit. Zij hadden eene zware week gehad; het weder

der was daarbij ongunstig. Ik besloot naar Bathurst, en niet naar het Depot aan den Lachlan te rug te keeren; en wel om de volgende redenen. De weg langs den Lachlan naar boven moest moeijelijk en zeer verdrietig wezen, indien niet onbruikbaar zonder de hulp van booten om de twee voornaamste kreeken over te komen; en, zoo het nat en regenachtig weder wierde, zou het bijna onmogelijk geweest zijn met beladene paarden over die lage landen te trekken. Langs denzelfden weg, langs welken wij gekomen waren te rug te keeren, zou ook onze kennis van het land met niets hebben vermeerderd, en, deze rivier voor de Lachlan houdende, bleef de loop en het land in den omtrek van Macquarie nog onbekend. Door het op Bathurst in eene noordelijke rigting aan te houden, konden wij in staat gesteld worden om de Macquarie tot op een' aanmerkelijken afstand na te sporen. Dit zou ons het land doen kennen, ten minste twee honderd mijlen beneden Bathurst; en, schoon wij niet wisten, met welke zwarigheden wij te worstelen zouden hebben, kwam mij echter deze weg verkieselijker voor, dan die langs den Lachlan, van welken wij de moeijelijkheden kenden; en ik giste, dat wij de eerste plaats over zoo spoe-

spoedig als de andere bereiken zouden.

Ik besloot derhalve den volgenden dag den stroom nog opwaarts te gaan, maar de eerste gelegenheid de beste waar te nemen om denzelven over te steken; en, ware het, dat de wending van deszelfs loop vermoeden deed, dat het de Macquarie mogt zijn, konden wij denzelven, den geheelen weg over, aan deszelfs noordelijken oever, tot aan Bathurst, volgen. Zou daarentegen de loop van deze rivier het niet langer in twijfel laten, of het was de Lachlan, die uit de moerassen bij Cunningham's Berg weder te voorschijn kwam, dan konden wij dezelve verlaten, en, onze koers noordwestelijk rigtende, ons best doen om de Macquarie aan te treffen; die gevonden hebbende, kon ik mijn eerste plan volbrengen, door, langs haren oever, naar Bathurst te rug te keeren. — Gedurende den nacht, en in den morgen was de rivier achttien duim gerezen. Wij doodden een roode Kangaroe, en drie emu's.

Julij 21. — Nog weer was de stroom 's nachts achttien duimen gerezen. Het is moeijelijk te begrijpen, waar zulk eene menigte watens zoo spoedig van daan komt. Het heeft in het oostelijk gebergte sterk moeten regenen, en het opgehoopte water kan

nu

nu eerst deszelfs kronkelenden weg naar de lager gronden nemen. Zoo de winter, oost aan, blijken mogt vochtig geweest te zijn, dan is het vraagstuk, buiten alle bedenking, opgelost.

Ten half negen trokken wij de rivier verder op, welke zich dien dag bijna noord wendde. Beide de oevers schenen even laag; die, langs welken wij togen, strekte zich tot aan den voet van Goulburn's Keten uit, was drassig en onvruchtbaar. Twee mijlen van ons nachtleger, beklommen wij eenen lagen steenachtigen heuvel, waarvan het land, noordwaarts henen, zich in op zich zelve staande heuvels gebroken vertoonde. Naar het oosten had men Goulburn's Keten, en noordwestelijk was, zoo ver wij zien konden, de grond laag zonder eenige verheffing. Het eentoonige, dat ons de vorige maand zoo vermoeid had, werd eenigzins verligt door de onderscheidene heuvels, die zich hier verhieven, en de lagere ketens, die over den anders vlakken grond van het land verspreid waren. Een heuvel, N. 15. O. gelegen, kreeg den naam van *Torrens-Berg*; hij staat geheel op zich zelven. Twee man, welke onzen troep omtrent een mijl vooruit waren, veraschtten een klein inlandsch huisgezin, uit eenen man, twee vrou-

wen,

wen, en drie kinderen bestaande, waarvan de oudste omtrent drie jaar oud was. De man was kloek en forsch; hij was met eene getande speer gewapend, en welke teekens van vriendschap de manschappen, die geheel ongewapend waren, ook deden, niets kon hem bewegen, dezelve neer te leggen, of zich te laten naderen. Den korten tijd, dat zij zich bij hem bevonden, hield hij een zeer waakzaam oog op hen; en, toen zij de honden bijeen riepen om te vertrekken, wierp hij, met schijnbare woede, de kleine hut van boomschors om ver, welke hem en zijn gezin voor eene beschutting in den nacht gediend had, en spoedde zich naar de rivier, luid en bij herhaling roepende, als om anderen tot zijne hulp te doen komen. Hij was geheel naakt, een gordel om de lendenen uitgezonderd. De vrouwen hadden vellen van dieren om hare schouders, daar de twee kleinste kinderen in hingen te schommelen.

Er was een aanmerkelijke vloed in de rivier, en derzelver bogten waren dezen dag zonderling merkwaardig, zoo dat men haar dikwijls voor twee afgezonderde rivieren hield. Stroken lands van bijna eene mijl lengte, maar van geen honderd roeden breedte, was alles, wat verscheidene van derzelver wendin-

 gen

gen van een scheidde. Ten drie ure sloegen wij ons aan derzelver oevers neder, elf en eene halve mijl voortgetrokken zijnde.

Julij 22. — 's Nachts was de rivier meer dan een voet gewassen, en stond nu omtrent acht voeten van den oever; hare breedte was van dertig tot vijftig voet, terwijl haar gewoon kanaal die van vijftien tot twintig voet niet te boven kon gaan. Dezen morgen hoorde men het roepen der inboorlingen aan de overzijde der rivier. Ten negen ure gingen wij weder de rivier op naar boven, welke zich dien dag oost ten noorden kromde. Vier mijlen oost van onze laatste pleisterplaats, bestegen wij een' steenachtigen berg, digt aan het noordoostelijke einde van Goulburn's Keten. Het land ten noordoosten, en door het oosten heen, was zonder eenige hoogten van belang; maar een aantal ketens van lage heuvels waren over geheel de oppervlakte verspreid. Meestal waren zij zonder houtgewas, dor en steenachtig. Men kan zich geen slechter landstreek verbeelden, dan daar dezen dag onze weg door ging. Tot aan den rand zelfs van het water, was het niet dan acacia heesters, vermengd met callitris en kreupelpalmhout. De vlakten waren over het algemeen drassig, en met atriplex-gedekt. In

plaats

plaats van gras, zag men op de heuvels gnaphalium. Dikwijls zagen wij de rivier, maar ik kon nergens eene bekwame plaats vinden om er over te steken, daar de boomen, welke ons tot ons oogmerk vóor bruggen dienen moesten, zich nu, uit hoofde van den hoogen vloed, midden in den stroom bevonden. De kanten, daar de rijzende grond onmiddelijk de rivier raakte, waren hoog en van eene roode leemachtige klei, en waar dit het geval was, zag men den tegenovergelegen oever naar evenredigheid laag. Toen wij voor den nacht stil hielden, waren zij niet boven de vijf of zes voet hoog en ik gis, dat er tusschen de tien en twaalf voeten meer water in het bed van den stroom moet geweest zijn, dan gewoonlijk. Zoo slecht als het gaan was, zelfs digt aan het water, zoo was het nog erger omtrent twee mijlen van de rivier af. De manschappen, die met de honden uitgegaan waren om wild op te doen, waren door onderscheidene kleine boschjes van eucaliptus dunnen en stekelachtige heesters gekomen; en van den heuvel, welken wij het eerst beklommen, ontdekten wij verscheidene, soortgelijke, meer uitgestrekte heesterboschjes noordwaarts komen. Ten half vier sloegen wij ons neder, na elf mijlen gegaan te hebben.

'sNachts was de rivier wat gevallen. Den *drie en twintigsten* vertrokken wij weder. Het land begon hier uitermate laag en moerassig te worden, meer nog dan wij, oostelijk van Macquarie's Keten, hadden aangetroffen. Deze moerassen strekten zich zoo ver zuidelijk uit, dat dezelve rond te willen gaan ons te ver van onzen voorgenomen koers afgeleid zoude hebben, zonder eenig wezenlijk nut te beloven, en, schoon wij in het eerst meenden, dat zij zich niet boven de drie of vier mijlen ver uitstrekten, hadden wij nogtans spoedig reden om anders te denken. De rivier had ons, in eene regte lijn, bijna oost zes mijlen gebragt, toen zich, eene halve mijl omtrent van den zuidelijken oever, een zeer groot meer opdeed, dat zich, bijna oost zuidoost en west noordwest, van drie tot vier mijlen, uitstrekte, en ten naastenbij anderhalve mijl wijd was. Behalve de waterplas aan de noordzijde, digt bij de plaats, daar de stroom eindigt, was deze de eenigste, welke men met regt den naam van een meer geven kon. Wij passeerden over lage drassige en moerassige gronden, welke zekerlijk dienden om het water, hetwelk het meer te veel inkreeg, weder in de rivier te leiden. Dit meer hing met een kleiner, meer oostwaarts gelegen, te

za-

zamen. Wij konden niet juist berekenen, hoe ver zich de moerassen zuidoostelijk van hetzelve uitstrekten; maar het land was, tot aan Bijng's Berg, laag en vlak, en eene lage keten strekte zich noordoostelijk van dezelve uit. Wij hielden het nu langs den oever van den stroom, tot wij, tien mijlen verder, eenen kleinen heuvel, eene mijl zuidelijk van de rivier gelegen, en van welken Bijng's Berg in de rigting van N. 12. O. lag, beklommen. Digt bij den heuvel liep een aanzienlijke tak der rivier, die waarschijnlijk de meren en de lager gronden van water voorziet; aan de andere zijde van dezen arm was het land laag, en zoo ver wij zien konden, oogenschijnlijk moerassig. Bij onderzoek bleek het, dat het zeer moeijelijk zijn zoude, dezen arm over te steken, daar het water niet diep genoeg was voor de paarden om er over te zwemmen, en de grond te zacht om er op eenige roeden na, bij te komen. Ik besloot derhalve de rivier op te gaan tot bijna dáár, waar deze tak zich van dezelve scheidt; vervolgens eene brug te maken, waar over wij de levensmiddelen en bagaadje zouden kunnen dragen; terwijl de paarden hier gemakkelijk konden overzwemmen.

De loop van de rivier had, dezen ganschen

dag, bijna regt oost geweest, maar van daar deze arm zich van haar scheidt, scheen zij eene meer noordelijke rigting te nemen. De oevers waren zeer laag, en nergens meer dan vijf voet van het water. Waar de grond hooger was, maakte hen dit op die plaatsen ook iets hooger, maar wij konden geene verheffing van meer dan zes voet, of zes en een halve voet boven de opper-vlakte van den stroom, zoo als die nu was, ontdekken. Toen wij des avonds stil hielden, stroomde de rivier met groote snelheid. Het water scheen den ganschen dag, noch gerezen, noch gevallen te zijn; maar al de boomen, welke ons tot ons oogmerk hadden kunnen dienen, stonden nu eenige voeten diep het water in. Er bleef echter voor ons niets anders over, dan hier ergens in den omtrek over te steken, daar wij vreesden, indien wij verder op dezen oever voortgingen, ons in moerassige gronden te zullen inwikkelen; en zuidwaarts door te dringen, of de moerassen om te trekken, indien dit al mogelijk geweest ware, zou ons, zonder eenig nut, meer tijd gekost hebben, dan wij missen konden. De ondervinding had ons zoo wel met de natuur dezer moerassen bekend gemaakt, dat wij geen noodeloos gevaar wilden loopen. Wij hadden daar-

daarbij veel hoop, dat wij aan de noordzijde beter zouden kunnen reizen; en, daar de rivier van die zijde scheen te willen komen, moest ons dit zeer gunstig zijn, daar ik voorgenomen had hare boorden niet te verlaten, zoo lang er nog iets noord of oost liep.

Wat den grond betreft, en in het algemeen het land, dat wij dien dag doorreisd hadden, zoo waren de lage landen alle drassig, met *atriplex*'s heesters bedekt, en daar het land zich iets hooger opdeed, was de grond zandig en dor, vol acacia's, dodonaeen, kleine callitris, en palmboompjes. Onze weg liep O. 4. N. 6½ mijlen; maar, door de bogten der rivier hadden wij eenen afstand gemeten van bijna twaalf mijlen. Het meer noemde ik *Campbell's Meer*, ter eere van den geslachtnaam van den heer gouverneur MACQUARIE.

Den *vier en twintigsten* zochten wij, bij het aanbreken van den dag, onze brug te zamen te stellen, digt bij de plaats, daar wij gelegerd waren, doch, zoo dra de boomen vielen; werden zij door de snelheid van den stroom weggerukt. De gemiddelde breedte was hier, door het wassen van het water, omtrent zestig voet, en de boomen aan den eigenlijken kant der rivier stonden nu verscheidene voeten in het water, zoo dat wij

 ge-

genoodzaakt waren boomen meer landwaarts staande te vellen, doch die, gelijk wij reeds aanmerkten, weggevoerd werden, daar zij den tegenover gelegen oever niet bereikten.

Alle onze pogingen dien dag om eene brug te maken, waren vruchteloos. De stroom was te sterk om de boomen vast te doen houden. Den oever langs naar eene andere plaats zoekende, daar wij ons oogmerk volbrengen konden, ontdekte men, omtrent eene mijl terug aan de noordzijde der rivier, eenen arm, bijna zoo breed, als de hoofdtak, langs welken wij gereisd waren; hij liep noord noordwest, en dan wendde hij zich waarschijnlijk meer westelijk. Zoo wordt dan al dat water, in de Oostelijke of Blaauwe Bergen eeniglijk deszelfs oorsprong hebbende, over deze uitgebreide moerassen heengeleid, en maakt een gewest onbewoonbaar, hetwelk men, billijker wijze, had moeten denken, dat er door vruchtbaar gemaakt zou zijn.

Vindende, dat wij bij zulk een' hoogen stand des waters de rivier niet over konden steken, althans niet bij onze legerplaats, en dat, wanneer wij het lager deden, wij eene nieuwe moeijelijkheid ontmoeten zouden in over den eerst onlangs ontdekten noordwestelijken arm te komen, oordeelden wij het beste

te

te zijn, te beproeven of wij het gedaan konden krijgen over den tak aan de zuidzijde, en dan de paarden aan den mond derzelven door den hoofdstroom te doen zwemmen. Wij konden echter, aan deze zijde, geen boom vinden, die tot aan den overkant reikte, schoon het volkomen donker was, eer wij het voor den nacht opgaven.

Den *vijf en twintigsten* werd nog alles weder in het werk gesteld, om eene brug geslagen te krijgen over den zuidwestelijken tak der rivier. Het water was slechts eenige duimen gevallen, en ging te langzaam voort met vallen, dan dat wij eenige hoop hebben konden van den stroom, daar digte bij, over te komen.

Onze brug was ten *één* ure voltooid, maar *het te laat* zijnde om de paarden en bagaadje nog met den avond over te hebben, reed ik met BIJRNE te paard uit, om het land zuidwaarts op te nemen. Na ons twee en een vierde mijl van onze tent verwijderd te hebben, werden wij aangenaam verrascht door het gezigt van een zeer schoon meer. Wij reden tot aan den oever, die aan deze zijde hard en zandig was. Aan de zuidzijde waren de kanten steiler, uit ruwe overhangende brokken van roode klei bestaande. Wij zagen

 gen

gen nu, dat de kreek of arm, welke ik verondersteld had, de bron te zijn, die Campbell's meer van water voorzag, geene de minste gemeenschap met hetzelve had, maar het meer, dat wij nu zagen, met water vulde. Tusschen deze beide meren in, welke twee of drie mijlen van elkander af lagen, had men eene lage rij van heuvelen, zonder boomen, eenige kleine callitri's, in groepen bij elkander, uitgezonderd. Bemerkende, dat ik een beter gezigt zou hebben, als ik vijf mijlen westelijker naar den uitersten hoek van deze kale heuvels ging, reed ik derwaarts langs den kant van het meer, maar verliet het om den heuvel te beklimmen, welke er twee en eene halve mijl van daan lag. De heuvel was laag in vergelijking van Goulburn's Keten en andere hoogten daaromtrent, maar hoog genoeg om mij het verscheidenst en treffendst gezigt te geven, dat ik ooit in Nieuw Zuid Wallis gezien heb. De uitgestrektheid waters was zeer groot, en, aan eene zijde, zag men eenige kronkelingen, maar die, zes mijlen ver, van het oosten naar het westen, in breede plassen gebroken waren; deszelfs breedte was in het midden van twee en eene halve tot drie mijlen. Zeven of acht mijlen van deszelfs oostelijk uiteinde grensde het aan eene lage ke-

keten heuvels, die met Byng's Berg te zamen hingen; en uit hoofde van het donker gebroken bosschachtig aanzien van het land aan die zijde, hield ik mij verzekerd, dat de stroom uit een meer noordelijke streek kwam. Westwaarts had men Goulburn's Keten, op den afstand van omtrent vijf of zes mijlen. Deszelfs stoute rotsige spitsen van eene aanmerkelijke hoogte maakten eene treffende tegenstelling uit met de doodsche vlakte zuidwaarts heen, waarin zich echter Aiton's Berg als een blaauwe vlek aan den horizon vertoonde. Noordwaarts zag men Granard's Berg, den hoogsten van eene zeer verheven keten, welke men reeds van Aiton's Berg, op eenen afstand van twee en zeventig mijlen, gezien had. Noord noordoost had men uitgestrekte opene vlakten, in eene van welke ik in de strekking van N. 17. O. water meende te bespeuren. Tusschen den heuvel, daar ik opstond, en tusschen den stroom, had men het meer Campbell, maar de verre afstand maakte, dat het zich zoo duidelijk niet vertoonde, als het andere. In het zuidoosten, en in de rondte tot het noordoosten, was het land met het donkere loof van de eucalyptus bedekt, vermengd met de callitri's; terwijl het ten zuidwesten, zoo men zich de voet van Goulburn's ke-

keten uitstrekte, meer open was, met zacht rijzende heuvels, waarop eenige kleine callitris. Deze heuvels waren rotsig en onvruchtbaar, de lagere gronden eene roode leemachtige klei; maar de mengeling van licht en schaduw, veroorzaakt, zoo door de verschillende soorten van boomen en heesters, als door de heuvels, doch vooral door het grootsche meer voor mij, zette het tooneel een zeer schilderachtig en vrolijk aanzien bij.

Ten half vijf kwam ik aan de tent terug, en het was ons niet weinig aangenaam te ontdekken, dat, toen ik de verschillende metingen, die ik gedaan had, op de kaart bragt, alles met nog geen mijl verschil, overeen kwam met het gezigt, dat wij van Aiton's Berg van deze streken gehad hadden. — Het water in den stroom was, dezen geheelen dag door, stil blijven staan.

Den *zes en twintigsten* ging de heer EVANS henen om het meer te bezigtigen, en er eenige schetsen van te maken, terwijl ik bleef, om de paarden en de bagaadje over den arm der rivier te doen gaan, binnen welken tijd ik verwachtte, dat hij terug zou zijn, zoo dat wij ten minste nog eenige mijlen verder zouden kunnen komen. Ten half twaalf hadden wij de paarden en alle de goe-

de-

deren veilig overgebragt, en men ging de rivier verder op. De heer EVANS kwam niet voor half twee aan de brug terug, ten uiterste voldaan zijnde over zijn' uitstap naar het meer, waarvan hij twee gezigten genomen had.

Na drie mijlen noordoostelijk door een laag, drassig, en onvruchtbaar land getrokken te zijn, dat bij wijle van achttien duim tot twee voet onder water staat, kwamen wij aan een ander fraai meer, omtrent eene mijl van de rivier gelegen. Dit meer was zoo groot niet als het vorige, maar was niettemin eene schoone plas water, omtrent drie mijlen lang en anderhalve of twee mijlen breed. De tegenovergelegene of zuidelijke zijde was hooger, dan die naar de rivier toe, welker oever hier zeer *laag* was, zijnde het water in den stroom niet boven de vier voeten beneden denzelven. De teekens van den vloed aan de boomen waren ook meer dan drie voeten hooger. Aan de overzijde van het meer wiessen de callitris-boomen zeer dik en sterk, eene donkere schaduwe over deszelfs doorschijnend water werpende, het welk, schoon zeker uit de rivier voortgekomen, waarschijnlijk in lange, geen toevoer gehad had. Van hier tot daar wij ons nachtleger opsloegen, was het land

zeer

zeer laag, en wel onder water, met fraaije, diepe, heldere slooten, zich om, bijna elke bogt der rivier wendende. De grond was ook veel beter, meer het voorkomen van vruchtbaarheid hebbende dan wij in langen gezien hadden. Omtrent op eene en eene halve mijl van de rivier, begrensde een ligt callitris boschje de lage gronden, en was veelal vrij van den vloed. Het kreupelhout bleef echter het voornaamste houtgewas uitmaken, en bedekte, als naar gewoonte, de vochtiger en moerassiger gedeelten van het lage land. De noordwestelijke zijde scheen hooger te zijn, en de kanten, zoo veel wij ten minste van dezelve zien konden, schenen beter van grond. Wij vonden digt bij de plaats, daar wij stil hielden, eene groote kanoe der inboorlingen op den oever gehaald, welke mij voorkwam, sterk genoeg te zijn om er ons en onze bagadje in over te voeren. Ik besloot er de proef van te nemen, en, als het mogelijk was, hier maar over te steken, liever dan te wachten tot het water genoeg gevallen zou zijn om eene brug te maken, waar wij, wanneer ons dit mislukken mogt, geene vriendelijke kanoe zouden vinden om ons te helpen.

Het water was in het geheel niet gevallen; het

het stond slechts vier of vijf voet van den oever, voortgaande met groote onstuimigheid te vlieten. Het eerste meer, dat wij den vorigen dag gezien hadden, werd ter eere van den Prins Regent, *Regent's meer* geheeten.

Eene prachtige scharlaken bloem, de *kennedia speciosa* genaamd, werd aan den oever van het eerstgenoemde meer gevonden. De loop der rivier was dezen dag noordoost, en onze afgelegde weg vijf en eene halve mijl, schoon wij er bijna negen over doorgebragt hadden.

Zoo dra het den *zeven en twintigsten* licht was, werd onze kleine kanoe in het water gelaten; maar het bleek, dat wij er te groote gedachten van gehad hadden; sterk en waterhoudend genoeg voor één persoon, kon zij echter ook niets meer dragen. Ik was derhalve genoodzaakt dit ontwerp op te geven, en ten half negen reisden wij weder, den stroom langs, naar boven. De vloed verminderde in het geringste niet, maar klom eer, dacht mij, dan dat hij viel. Een vischlijn, 's nachts te voren, met weinig hoop van te vangen, in den stroom geworpen werd, toen men ze 's morgens ophaalde, bevonden eenen zeer schoonen visch aan te hebben. Sedert de rivier aan het rijzen was geweest, hadden wij bij-

bijna aan geen visch meer gedacht; daar de proeven, die wij namen, nimmer slaagden.

De rivier wendde zich weder, gelijk wij wel gedacht hadden, noordoost. Het land, dat wij doortrokken, was laag en bijna vlak. De kromten en digst daar bij zijnde oevers stonden diep onder, uitgestrekte moerassen vormende, tusschen welke, en het drooger of hooger gelegene land, men veelal diepe kronkelende slooten had, daar het water helder en doorschijnend in was, zoo dat het lang geleden scheen te zijn, dat de rivier ze gevuld had. Het land verder op was een rood zandig leem, zeer ligt, overdekt met acacia boschjes, speerhout, en kleine callitris; het eenigst kruid, een grof soort van gras. Ik geloof echter niet, dat deze soort van grond, die overal dezelfde scheen te zijn op de meer drooge landen, stipt genomen, onvruchtbaar gezegd kan worden; ik heb gronden bebouwd gezien, die zich veel slechter voordeden. — Wij trokken twee of drie breede vlakten over, zonder boom, of boschje zelfs; de grond was eene harde taaije klei, die, zonder van de rivier overstroomd te worden, al het water behoudt, dat er op valt, geene helling of val hebbende, waardoor het zich in deszelfs natuurlijken verlaatbak, de rivier, ontlasten kan. Deze

vlak-

vlakten waren nu droog en hard; en, niet lang geleden, afgebrand geweest zijnde, gaf het grof inlandsch, versch uitspruitend, kruid haar een aangenaam groen voorkomen. Een of twee schoone nieuwe heesters in bloem en zaad trof men dezen dag aan, tot geen gering genoegen onzer Kruidkundigen, die in lange hunne verzameling niet met iets schoons of nuttigs hadden kunnen verrijken.

Aan de andere zijde der rivier zag men eenige inboorlingen, in een' man, twee aankomende jongens, en twee vrouwen bestaande. Zoo dra zij ons ontwaar werden, verdwenen zij.

De vloed had den stroom tot eene aanzienlijke hoogte doen rijzen. Hij was ten minste zestig voet wijd ter plaatse daar wij stil hielden, en slechts zes voeten van den kant af.

Den *acht en twintigsten* bleef het water nog al rijzen. In het oosten heeft het zwaar moeten regenen, om zulk eene plas waters op zulk eene hoogte te houden. Wat den regen betreft, die westelijk van de Blaauwe Bergen valt, ik ben ten volle overtuigd, dat hij in het minst niets doet tot het vormen van dezen stroom. De grond, de veelal effene oppervlakte, zonder eene enkele beek noord of zuiden, toont, dat al het water, hetwelk valt,

 spoe-

spoedig verzwolgen wordt; en ik houde het voor zeer waarschijnlijk, dat hier zeer zelden regen valt, en nooit te gelijk met regen aan de kust en in de bergen oostwaarts.

Het was een dag vol tegenspoed, en die eindigde met, voor de eerstemaal, het reisgezelschap van elkander te scheiden. — Eensklaps draaidde de rivier noord, terwijl uitgestrekte moerassen, van dezelve af, naar het zuidoosten liepen, omgeven door landen, die digt met heesters bewassen waren. Wij ontdekten naderhand, dat zij alweder onverwacht eene andere kromte naar het noordwesten maakte, en zich op een' zeer verren afstand van ons bevond. Wij hadden moeite om ze te onderkennen, daar de kleinere vlakten van de grootere door slooten gescheiden waren, en deze met boomen gezoomd, welke gelijk waren aan die van de oevers der rivier.

Mijne overige reismakkers dezen avond niet hebbende kunnen vinden, hield ik, met drie man, stil ter plaatse, daar wij de rivier bereikt hadden, snaphaanschoten doende, op dat, zoo er zich van degenen, welke ik mistte, in de nabijheid mogten bevinden, zij zich des morgens bij mij zouden kunnen voegen.

Bijzonder opmerkelijk waren ook hier de kromten der rivier, die zich eensklaps van

het

het zuidoosten, door het oosten heen, naar het noord noordwesten wendden, en dan weer terug keerden, door het noorden, naar het noordoosten; wel te verstaan, de voornaamste kromten in de algemeene strekking der rivier, want de kleindere waren, als naar gewoonte, ontelbaar.

Van de moerassige gronden, die zich, op sommige plaatsen, van acht tot tien mijlen, van de rivier af gerekend, zuidoostelijk en zuidelijk uitstrekten, waren sommige gedeelten droog, terwijl andere onder water stonden; hier en daar had men breede graften, slooten of vlieten, met eene ontelbare menigte wild gevogelte van allerlei soort bedekt. In de vlakten, welke in het laatst van onze reis op dien dag, beter en drooger waren, dan gewoonlijk, zag men een aantal van zoogenaamde inlandsche makkers, trapganzen, en emu's. De noordoostelijke heuvels, die dezelve insloten, waren laag, dun met hout bezet, en, schoon rotsig aan hunne toppen, nogtans met gras bewassen. De vloed in de rivier was zeer hoog, doch, aan de oevers te zien, welke omtrent vijf voet van het water af stonden, scheen zij niet veel, dien dag, gerezen te zijn.

Den 29 *Julij* zond ik, zoo dra het dag ge-

geworden was, een man te paard uit, om onze reisgezellen, welke wij misten, de rivier op; te gaan zoeken, daar wij in die rigting meenden een snaphaanschot gehoord te hebben in antwoord op een der onzen. Spoedig keerde zij terug, twee mannen ontmoet hebbende, welke ik, daags te voren, naar hunne paarden had zien zoeken. De heer CUNNINGHAM had zich bij hen gevoegd, en zij waren, eene halve mijl hooger den stroom op, gelegerd geweest. Van de partij van den heer EVANS, behalve hem zelven uit vijf man bestaande, hadden zij niets gezien noch gehoord, of hadden zij ergens iets van hen ontdekt. Ten half negen vertrok ik met de paarden de rivier op, om mij bij die twee mannen te voegen; in de verwachting ook, dat de heer EVANS zekerlijk te rug zou keeren, als hij bemerkte, dat wij niet bij hem kwamen. Het was twaalf ure, eer wij hem aantroffen; wij zetteden toen onze reis voort; terwijl ik mij, met een man bij mij, naar een' open heuvel in de keten van Bijng's Berg begaf, van welken wij ons een goed gezigt beloofden. Wij gingen over eene groote vlakte, die door de rivier bespoeld werd, en waar de grond een hard rood kleiachtig leem was, door langdurig gemis van regen uitgedroogd, en de zijden

van

van den heuvel ligt rood zandig leem. Kleine blaauw-gomboompjes, palmhout, callitris, en eene menigte van acacia heesters van verschillende soorten, waren de doorgaande voortbrengsels van de droogere en meer verhevene gronden.

Onze verwachting van een uitgestrekt gezigt van den top des heuvels werd niet te leur gesteld. Wij konden onderscheidenlijk aan alle zijden rond zien. De rivier liep digt langs den voet des heuvels; en zich zuidoost wendende, door lage moerassige, met atriplex boschjes en met acacia pendula bedekte gronden, was het duidelijk en onderscheiden te zien, dat zij ontstond uit de van een gespreide takken der Lachlan, met welke zij zich, vijftien of twintig mijlen beneden Cunningham's Berg, vereenigt, en dezen stroom vormt. De noordoostelijke zijde der rivier was even zoo laag en moerassig. Al de punten welke wij op Cunningham's Berg gemeten hadden, waren duidelijk te onderkennen, en de strekking derzelve nu weder opnemende, diende dit om onze eerste schets te volmaken en te bevestigen. Wij gaven den heuvel den naam van *Piper's Heuvel*. Afgeklommen zijnde, wachtten wij aan den stroom tot de heer

EVANS gekomen was, toen wij ons ten half negen nedersloegen.

Het was nu zeker, dat, daar wij thans den loop van de Lachlan, van het Depot af tot aan derzelver einde, met zekerheid bepaald hadden, een verder nagaan van dezelve, komende, gelijk zij deed, van het zuidoosten, ons gewisselijk buiten onze voorgenomene koers naar Bathurst brengen zoude, zonder iets belangrijks op te leveren, terwijl wij ons terzelfder tijd in de moerassige gronden verliezen zouden, welke wij zoo van Cunningham's Berg, en Vaarwel-Heuvel, als van onze tegenwoordige standplaats, gezien hadden. Dienvolgens werd er besloten, dat wij dadelijk over zouden gaan tot het tezamenstellen van een vlot, waar op wij onze levensmiddelen en bagaadje de rivier zouden kunnen overbrengen; waarna wij die koers zouden nemen, welke ons het waarschijnlijkst aan de Macquarie Rivier zou brengen, om zoo, langs derzelver oevers, naar Bathurst te komen. Het een en ander zou ons twee dagen ophouden.

De stroom was, ter plaatse daar wij halte hielden, vier voet van derzelver oevers verwijderd, en stroomde met veel snelheid; de

vloed

vloed scheen eer toe dan afgenomen te zijn.

Bijna vlak onder aan de hoogte, bij welke wij ons neergeslagen hadden, zagen wij een' grasheuvel, zoo het scheen, niet zeer lang, zeker niet langer dan een jaar geleden, opgeworpen. De bewijzen van eene zekere vorm, welke men zigtbaar, in de oprigting van deze tombe met hare omringende zitplaatsen, had in het oog gehouden, schenen aan te duiden, dat hier een inbboorling van aanzien begraven lag. Het geheel had de gedaante van eenen halven cirkel. Drie rijen zitplaatsen namen de eene helft, het graf en eene andere rij van zitplaatsen de andere helft in. De zitbanken maakten een gedeelte van eenen cirkel uit, van vijftig, vijf en veertig en veertig voeten elk, en bestonden uit de aarde, welke men tusschen dezelve, als uit loopgraven, opgeworpen had. Het middelste gedeelte van het graf was omtrent vijf voet hoog, en bijna negen voeten lang, eenen langwerpigen, eenigzins spits toeloopenden kegel vormende.

Ik hoop niet voor iemand aangezien te zullen worden, die, of brooddronken de asch der gestorvenen verstoord, of noodeloos de godsdienstige gebruiken van een onschuldig volk geweld aangedaan heb, in te bevelen, dat

men de grafnaald openen zoude, om derzelver inwendige gesteldheid te onderzoeken. De geheele gedaante en het geheele uitwendige voorkomen was zoo gansch verscheiden van eenige gewoonte of gebruik der inboorlingen aan de oostkust, (daar het lijk slechts met een stuk bast gedekt wordt, en in een graf van omtrent vier voeten diep gelegd) dat wij denken moesten, dat de manier van het ligchaam te begraven ook geheel anders zijn zoude. De aarde weggenomen hebbende aan het eene einde van den grasheuvel, stooteden wij, omtrent twee voeten beneden den vlakken grond, op drie of vier lagen hout, liggende dwars over het graf, en dienende als een boog om de wigt van den aard-kegel of tombe te dragen. Het eene einde dezer lagen weggenomen zijnde, haalde men er de eene bedekking van drooge boomschors voor, de andere na uit, toen droog gras en bladeren, volkomen wel bewaard; waarschijnlijk was de vochtigheid nooit, zelfs tot de eerste laag van hout niet, doorgedrongen. Wij waren genoodzaakt onzen arbeid voor den nacht te staken, daar de reuk van het lijk zeer onaangenaam begon te worden; voornemens zijnde, om den volgenden morgen al de aarde van boven het graf

graf weg te doen, en het zoo eenigen tijd aan de open lucht bloot te stellen, eer wij verder onderzoek deden.

Den *dertigsten* waren wij bezig in doode callitris boomen tot hout vóór ons vlot gereed te maken. Het regenden den ganschen dag zonder ophouden, en dit belette ons veel voortgang te maken. Wij deden nu al de aarde van boven het graf weg, en vonden het ligchaam, vier voet diep, in een eirond graf gelegd, dat vier voeten lang en van achttien duimen tot twee voeten breed was. De voeten waren geheel opwaarts naar het hoofd gebogen, en de armen tusschen de dijen geplaatst. Het gezigt was benedenwaarts gekeerd, en het lijk lag oost en west, het hoofd naar het oosten.

Het was zorgvuldig in een aantal opossums vellen gewikkeld geweest, het hoofd omgeven met het net, dat de inboorlingen gewoonlijk dragen, zoo ook de gordel. Het scheen, na in deze huiden gestopt te zijn, in een grooter net geplaatst geweest te zijn, en toen op de bovengemelde wijze neërgelegd. De beenderen en het hoofd deden zien, dat zij van een' ontzaggelijk groot man waren. Het haar op het hoofd was nog in deszelfs geheel, zijnde lang en zwart. Het onderste gedeelte

des ligchaams was nog niet geheel tot een staat van verderf overgegaan, het geen ons deed denken, dat het niet langer dan zes of acht maanden begraven geweest konde zijn. Naar het haar en de tanden te oordeelen, moet de doode tusschen de dertig en veertig jaren oud geweest zijn. West en noord van het graf had men, op den afstand van tusschen de vijftig en zestig voeten, twee Callitris-boomen, waarvan de naar het graf gekeerde zijden geschild waren, en diep op dezelve aardige karakters ingesneden, zoodanig, dat, de werktuigen in aanmerking genomen, welke zij bezitten, dit veel tijd en arbeid gekost moet hebben. Onze nieuwsgierigheid voldaan zijnde, werd alles weder zorgvuldig ondergegraven, en zoo na mogelijk in dien staat gebragt, in welken wij het gevonden hadden. — De vloed in de rivier viel dien dag omtrent twee voet.

Julij 3. waren wij weder bezig in ons vlot te zamen te stellen, dat wij hoopten des anderendaags tijdig genoeg gereed te zullen hebben om alles over te brengen, en aan de andere zijde der rivier onze tent op te slaan. De rivier viel, gedurende dezen dag, nog twee voet, en bleef voortgaan met snellijk te vallen. De honden waren zeer gelukkig; zij

vin-

vingen drie emu's en eene kleine kangaroe.

Den 1 *Augustus.* — Nog bezig aan het vlot, dat ten één uur gereed zal zijn. Des nachts was de rivier een voet gevallen, maar de boomen, die ons van dienst hadden kunnen zijn, waren nog onder water. De waarnemingen, hier gedaan, gaven ons 33°, 4′, 2″, Z. B. 146°, 31′, 50″, O. L. Misw. 7°, 23′, 00″, O.

De reeks van driehoeken, waardoor de lengte van ons standpunt, den 17 Mei, berekend was geworden, kwam naauwkeurig uit met de metingen, welke wij thans namen van de voornaamste voorwerpen, die er de grondlijnen van uitgemaakt hadden, en welker betrekkelijke ligging, gezegden 17 Mei, op de kaart was aangewezen. Het gaf ons geene geringe voldoening te ondervinden, dat onze hoeken, in zulk eene uitgestrekte meting, zoo volkomen de waarheid van ons standpunt verzekerden.

Ons vlot werd voltooid en om één ure in het water gelaten. Het beantwoordde ten volle aan onze verwachting; wij konden er alles op laden, wat wij hadden over te brengen, doch dit was ook het eenigste; het geweld van den stroom, dat door deszelfs hooggezwollen vloed veroorzaakt werd, maakte alle onze pogingen

om

om het vlot dwars over den stroom te krijgen, vruchteloos. Wij hadden een touw over de rivier gespannen, langs hetwelk men het vlot zou overbrengen, maar het volk was niet in staat den aandrang van het water te weerstaan, dat op de zijde van het vlot werkte; zij lieten het touw los, en werden omtrent drie vierde van eene mijl naar beneden gevoerd, toen zij door eenige boomen gestuit werden, gelukkig aan land kwamen, en hun vlot vast maakten. De vloed was dagelijks, gaande weg, verminderd, en gaf ons hoop, dat wij nog wel eenige boomen zouden kunnen vellen om ons voor een brug te dienen, dat nu het eenigste was, hetwelk overschoot, daar het raadzamer bleef geoordeeld worden, alle onze krachten in te spannen om hier de rivier over te steken, dan den stroom verder op te gaan.

Den *tweeden Augustus* hadden wij betrokken lucht, 's nachts had het zwaar geregend, dat nog al bleef aanhouden. Wij begonden met eenige boomen te vellen, die wij hoopten, dat aan ons oogmerk voldoen zouden; wij verlangden ernstig over te komen, daar het, uit hoofde van het schoone weder, dat wij tot nu toe gehad hadden, waarschijnlijk was, dat de regentijd voor deze gewesten

stond

stond in te treden, hetgeen ons ten minste zou belemmerd hebben, en de reis zeer zorgelijk gemaakt.

De hoop, die wij hadden, om door middel van boomen de rivier over te komen, werd ook nu weder te leur gesteld; de vloed voerde dezelve gedurigliijk weg, zoo dra zij nedervielen. Ik zond BIJRNE de rivier op om eene betere plaats te zoeken; maar hij kwam, des nademiddags, onverrigter zake terug; hij berigtte, dat drie of vier mijlen hooger op, de rivier een' tak had, langs welken hij zes of zeven mijlen voortgegaan was, doch niet ver genoeg om te zien, waar dezelve den stroom verliet; de lage vlakten stonden, uit hoofde van den regen, die er gevallen was, eenige duimen onder water, en de grond, die het droogste scheen, was de slechtste om te bereizen, zijnde een dras, los, zandig moeras. Daar de vloed bleef voortgaan met snel af te nemen, besloten wij, des anderendaags nog weder eene proef met het vlot te nemen. Alle handen werden dus in het werk gesteld om het op te brengen, hetgeen 's nachts voltooid werd.

Augustus 3. — Een gure koude morgen, met aanhoudenden stof-regen. Bij het aanbreken van den dag togen wij te werk met ons

vlot,

vlot, en, na het op velerlei wijze beproefd te hebben, hadden wij eindelijk het genoegen te ontdekken, dat wij onze bagaadje zouden kunnen overkrijgen. Terwijl de heer EVANS het opzigt over dit werk had, reed ik, met SIIRNE, de rivier op, om den tak te zien, van welken hij gesproken had. Ik vond hem onbeduidend, zijnde niets meer dan eene sloot, behalve wanneer er een vloed in de rivier gaat, gelijk als nu, dan schijnt hij bijna zoo breed als de moederstroom zelve, een eiland van tien of twaalf mijlen lengte, en van twee tot vier breedte, vormende. De onmogelijkheid van aan deze zijde verder voort te reizen was nu even zoo zeer bewezen, als de ware gesteldheid van alle deze lagere gronden of onbelemmerde vlakten, daar al het water, dat er op valt, op blijft staan, en de kleine onevenheden ondiepe poelen vormen.

Bij mijne terugkomst zag ik, dat men zeer ver gevorderd was in onze zware bagaadje over te brengen, en ten vier ure was alles gelukkig aan de overzijde. Ons klein eendeks schip was echter geheel lek geworden, en kon, op het laatst, naauwlijks één man dragen, terwijl het, toen het eerst in het water gelaten was, drie of vier veilig te gelijk kon voeren.

Daar

Daar ik van oordeel ben, dat de staat der saisoenen in Nieuw Zuid Wallis dienen kan om reden te geven, althans voor een gedeelte, waarom er, westelijk van hetzelve, geene loopende rivieren zijn, is het mogelijk wel der moete waardig, daaromtrent, voor een oogenblik, eenige onderzoekingen te doen. Het is mij voorgekomen, dat het nooit west van de Blaauwe Bergen, en te gelijk aan de kust, regenen kan, om deze redenen: Vooreerst, om dat de rivieren, de Lachlan en de Macquarie, de eenige kanalen, langs welke het water, dat op de Blaauwe Bergketen valt, westelijk naar de lage gronden wordt afgevoerd, altijd overvloeijen, als het zwaar op deze bergen, en aan de kust regent: Ten tweeden, omdat de winter, dat is te zeggen, de tijd tusschen Maart en Augustus, de tijd is, dat men den meesten regen te wachten heeft, en hij meestal aan de oostkust valt, en dit natuurlijk eene rijzing in de bovengenoemde stroomen te weeg zou brengen: Ten derden, om dat in den zomer, dat is, van September tot Februarij, welke zeker de droogste tijd van het jaar is, de regen west van de Blaauwe Bergen plaats heeft, doch, op vlak zandig land, zonder eenigen waterloop, vallende, niets in het minst doet tot het water

in

in de Lachlan of Macquarie, die dan gevolgelijk bijna, of wel geheel, in een' stilstaanden toestand zich bevinden. Het is daarom, dat de inboorlingen, in dit saisoen, deze rivieren bezoeken, om dat zij zich dan de oesters en andere visch, van welke zij overvloeijen, uit dezelve verschaffen kunnen. De sporen en indruksels, door de voetstappen der inboorlingen gemaakt, moeten zeker gemaakt zijn, toen de grond zeer week en moerassig was; terwijl wij hunne hutten, slechts uit boomtakken bestaande, in moerassige plaatsen opgeslagen vonden, maar die in den zomer, in vergelijking met de vlakten, droog zijn moeten, wanneer het water er van afgeloopen is in de rivier.

De Blaauw-Bergs-keten is verre weg de hoogste in Nieuw Zuid Wallis; de westelijke ketens schoon hoog, als zij van de lage gronden, uit welke zij oprijzen, gezien worden, kunnen in geenen deele met dezelve vergeleken worden.

In den zomer worden de noordooste en zuidooste winden, uit zee komende, over deze bergen gedreven, en de dampen, met welke zij beladen zijn, worden door de lagere ketens westwaarts aangetrokken, en in regen veranderd. In den winter zijn de heerschende

win-

winden aan de kust en binnenslands, gelijk duidelijk te zien is aan de boomen op de toppen der heuvels, van zuidwest tot noordwest. Deze westelijke winden, in den winter, over eene groote uitgestrektheid lands gaande, en met geweld tot aan de Blaauwe Bergen voortdringende, houden deze wolken en dampen, die anders regen zouden voortbrengen, in de nabijheid der kust, en aan de oostelijke zijde der bergen. Eene natte zomer aan de oostkust zou, op dat tijdstip, een vloed in de Lachlan veroorzaken; en heeft men dan met dien regen oostelijke winden, die het ook aan de westzijde doen regenen, moet het geheele lage land, om eene dubbele reden, onder water staan. Dit echter is iets, hetgeen ik geloof, dat zelden gebeuren kan; de gevolgen zouden er anders voor de ongelukkige inboorlingen verschrikkelijk van zijn.

Men zal zich herinneren, dat er in de jaren 1814 en 1815 naauwlijks een droppel regen aan de oostkust van Nieuw Zuid Wallis gevallen is; en, toen men het land om Bathurst het eerst bezocht, droeg het teekens van even eens door droogte geleden te hebben. De vorige zomer was aan de oostkust zeer nat; terwijl het volk in het Depot aan de Lachlan, op dien tijd, dat de regen het hevigst was,

in de maand Februarij, het schoonste weêr genoot; de rivier stroomde toen ook altijd over, en rees soms, op het alleronverwachtst, tot eene groote hoogte.

Gedurende onzen togt hebben wij meest droog, helder weer gehad, anders hadden wij niet kunnen reizen. Onze weerkundige aanteekeningen zullen, als zij met die, welke te Sydney gehouden zijn, vergeleken worden, meer licht over dit onderwerp verspreiden; en ik heb de bovengestelde denkbeelden slechts tot eene proeve willen geven van een uitgestrekter overzigt der oorzaken, welke de saisoenen in dit waarlijk zonderling land schijnen te regeren.

Een ander bewijs, indien er nog meer bewijzen noodig zijn, dat de rivier bij tijden vol is en overvloeit, kan, meen ik, uit de ontelbare bogten van den stroom, behalve nog de algemeene loop van denzelven, afgeleid worden. Indien het water altijd liep, zou het zich, buiten twijfel, een regter kanaal door een zachten, lossen, zandigen, leemachtigen grond, door welken het vloeit, gegraven hebben. Wij hebben ook niet vergeten te melden, dat er, langs den geheelen oever der rivier, geen enkelen steen of rots gevonden wordt; de weinige rotsige heuvels, welke bij

de

de rivier eindigen, hebben of een smalle strook week land tusschen hun voetstuk en de rivier, of het land is aan de andere zijde, tot op een' aanmerkelijken afstand, vlak. Derzelver kromten en plotselijke wendingen zijn zoo opmerkelijk, dat ik het zeker niet overdrijf, wanneer ik zeg, dat, in eene regte lijn van tien mijlen, het water over vijf en twintig mijlen gronds vloeit, op vele plaatsen misschien over dertig tot vijf en dertig mijlen.

De dieren, welke van die in den omtrek van Bathurst verschillen, zijn slechts weinige. De voornaamste zijn eene nieuwe soort van roode kangaroe; eene kleine soort nog van dezelve, met een' fraai gevormden kop, dien wij *konijn-kangaroe* noemden. Behalve de duif en de kakatoe, te voren gemeld, kan men nog twee andere vogels noemen; wij veronderstelden, dat het beide nachtvogels waren, daar zij alleen om dien tijd gehoord werden; nimmer zagen wij er een van; een derzelve is opmerkelijk door zijn naauwkeurig nadoen van het roepen der inboorlingen, de andere van het korte scherpe baffen der inlandsche honden, zoo dat onze honden gedurig door dit geschreeuw misleid werden.

Den *vierden Augustus* trokken wij noordoost ten oosten, voornemens zijnde twee of

 drie

drie dagen die koers te houden, om ons uit de lage gronden, noord van de Lachlan, te helpen, eer wij het meer oostelijk naar Bathurst wendden. Deze koers zou ons ook zoo ver noordwaarts leiden, dat zij ons zeker aan de Macquarie moest brengen, op eenen aanmerkelijken afstand van de volkplanting; alsmede doen ontdekken, of er stroomen westelijk van die hooge keten komen, waar de Koolrivier ontspringt, daar wij dan eenige mijlen noordelijk van die haven zijn zullen.

De eerste acht of tien mijlen liep onze weg door een laag drassig land, de vlakten met de acacia pendula bedekt; de laatste drie mijlen ging het over wat hooger land; de grond, over het algemeen, een los, rood, zandig leem, met kleine callitris, palm en acacia boompjes. Bij plekken waren er eenige stukken lands afgebrand, welke van tijd tot tijd het oog vervrolijkten, dat anders vermoeid was van het woeste en heide-achtig aanzien der landstreek. Wij kwamen door twee of drie kleine eucalijptus-boschjes, en zoo als wij een derzelve uitkwamen, hadden wij het geluk een door de inboorlingen gegraven wel te ontdekken, zoo veel water bevattende als tot ons eigen gebruik benoodigd was; terwijl wij hoopten, dat het open vlakke land, door het welk

welk het boschje liep, afgebrand geweest zijnde, genoegzaam sappig voeder voor onze paarden zou opleveren, om hen te bewaren van niet door gebrek aan water te lijden. Onze koers was N. 69 O. dertien mijlen.

5 Augustus. — Het water voor ons ontbijt ledigde onze kleine bron tot den bodem toe. In de hoop, dat wij elders gelukkiger zijn zouden, braken wij reeds ten half negen op, en vervolgden onze reis in de rigting van daags te voren.

De eerste vier mijlen ging onze weg door een dier schrikkelijke boschjes van eucalijptus dumosa, en stekelig gras, waarvan wij zoo dikwijls te voren de ondervinding gehad hadden. Behalve de moeijelijkheid van hier door heen te komen, was de grond, hoe zeer eene verhevene vlakte, ten uiterste moerassig en afmattend voor de paarden. Na er doorgeworsteld te zijn, was de landstreek, vijf of zes mijlen verder, meer open en vrij; hetzelfde verheven plein of dezelfde verhevene vlakte bleef nog al voortduren, hier en daar met palm en callitris boomen bezet, overvloeijende van acacia's en andere heesters; de grond een los, rood, zandig leem. Aan de tiende mijl vonden wij toevallig eene kleine put met modderig water, het welk, hoe slecht

 het

het was, mannen en paarden echter beide zeer verkwikte. Vreezende, dat wij, aan het land te zien, verder op, geen water vinden zouden, vulden wij ons vaatje, dat ten naastenbij vier en twintig pinten hield, het geen ons in allen gevalle voor een volslagen gebrek aan drinken behoeden zoude. Wij trokken vier mijlen verder door dezelfde woeste landstreek, toen wij, de avond beginnende te vallen, en de kleine boompjes en heesters dikker wordende, het best dachten te zijn, stil te houden, eer wij een eucalijptus bosch ontmoeten mogten, dat, het minste voedsel niet opleverende, gepaard met het gebrek aan water, onze paarden allerwaarschijnlijkst buiten staat zoude gesteld hebben om ons of zich zelve uit de woestijn te helpen, waarin wij ons thans bevonden.

De plaats, daar wij halte hielden, leverde wat droog gras en heesters op; en wenschende, dat een zware daauw het nat mogt maken, hoopten wij, dat onze paarden het althans niet erger zouden hebben, dan wij zelve.

De regen, die gevallen was, toen wij ons aan de rivier bevonden, was hier niet merkbaar. Ik geloof inderdaad, dat er eerst zoo veel van zou moeten vallen, als genoegzaam zou zijn om een ander land te overstroomen, eer

het

het te zien zou zijn aan de oppervlakte van een' grond, zoo als meest in dit gedeelte van Nieuw Zuid Wallis gevonden wordt. Een weinig regen echter maakt denzelven zoo glad en glibberig, dat men er naauwlijks over kan; en ik zou denken, dit hoofdé van de melkachtige witheid van het water, het welk wij in de putten zagen, dat de grond rust op eene laag van witte klei, drie of vier voeten beneden de oppervlakte. De bodem der putten, daar het water in stond, waren er althans van, schoon derzelver kanten uit dat te voren gemelde rood, zandig leem bestonden.

Aan het flesje, daar de kwik in was vóor de kunst-horizon, kwam een ongeluk, waardoor het grootste gedeelte verloren ging, en naauwlijks zoo veel overbleef, als noodig was om er gebruik van te kunnen maken. Het verwonderde mij, dat zoo iets niet eerder gebeurd ware, daar de doos met instrumenten van de paarden, bij hun dringen door de heesters, zoo zeer geschokt werd; dat ik mij zeer gelukkig achtede, niet reeds vroeger van het gebruik derzelve beroofd geweest te zijn. Barometers en andere soortgelijke breekbare wiskunstige werktuigen, op zulk eene reis, als wij thans deden, ongeschonden te bewaren, mag voor onmogelijk gerekend worden.

Onze afgelegde koers was N. 68 O. dertien en eene halve mijl. De avond schoon en helder.

Den *zesden Augustus* vervolgden wij onzen weg, die ons, negen of tien mijlen ver, door zoo iets bragt, dat men een open boschachtig landschap zou kunnen noemen, met betrekking tot de boomen, die er in groeijen, maar het was overgoten met mimosa en acacia heesters, van welke er vele in bloei stonden, het geen, eenigermate, het donker loof der callitris en palmboomen, die er onder en tusschen verspreid waren, opluisterde. Het was eigenlijk eene verhevenheid, over welke we trokken, maar die zoo onmerkbaar rees en daalde, dat men het van een' vlakken grond bijna niet onderscheiden kon. Ik beklom een' heuvel, drie mijlen noord van onzen weg, maar ik kon nergens in de rondte iets bijzonders zien. Alles scheen onregelmatig gebroken in lage heuvels en valleijen, digt met kleine boompjes en kreupelhout bezet. Na acht mijlen kwamen wij aan een' kleinen waterput, welken onze arme paarden aanstonds leeg hadden. Op de tien mijlen vonden wij weder, juist bij het begin van eene zeer gebroke steenachtige keten, eenige pinten water, hetgeen men mede aan de paarden gaf, daar het voor ons gebruik te modderig was,

en wij, behalve dit, hoopten, na de keten van heuvels, welke wij stonden aan te doen, overgetrokken te wezen, aan de andere zijde water te zullen vinden. De keten duurde in kort gebrokene heuvels meer dan drie en eene halve mijl voort, en leidde ons door een landschap, dat man en paard beide uitermate afmattede. De grond was er met kleine kwartssteentjes bedekt, zonder eenig gras hoegenaamd. De palm en callitris-boomen verdwenen, en in plaats van dezelve had men eene nieuwe soort van ijzerhout, tusschen welke de acacia's, mimosa's, en eene nieuwe stekelige acacia het bijna onmogelijk maakte een pad te banen. Na dit meer dan drie en eene halve mijl uitgestaan te hebben, begonden wij te dalen, door eene meer oostelijke rigting te nemen; doch, eer wij in beter land konden komen, waren wij genoodzaakt, voor den nacht halte te maken, te vermoeid zijnde om verder te kunnen komen.

Wij waren niet gelukkig in ons zoeken naar water, maar de grond zeer modderig zijnde, hoopten wij, door te graven, er ons wat van te bezorgen. Onze spade, die wij zoo ongelukkig te Bathurst hadden achtergelaten, zou ons nu van den wezenlijksten dienst geweest zijn; de dissel van den timmerman bleek ech-

ter vrij goed derzelver plaats te vervangen. Eene plek kiezende, die ons toescheen pas binnen kort de afstroomingen der heuvels ontvangen te hebben, en waar nog eenig regenwater op was blijven staan, groeven wij eene vrij goede wel, en in een uur of wat werden wij beloond door bijna een kan dik modderig water voor elken man te verkrijgen, het welk door koken, schuimen en kleinzen smakelijk werd voor menschen, die anders zonder eten of ontbijten des anderendaags op reis hadden moeten gaan, daar het onmogelijk was van ons brood of ons spek te nuttigen, zonder iets te hebben om onzen dorst te lesschen.

De grond, waar wij over trokken, was van dezelfde roodzandige hoedanigheid als die der voorgaande dagen. De heuvels waren met stukken van gebroken witte kwarts gedekt; hier en daar stak een groot stuk graniet uit. De kruidkundige voortbrengsels der heuvels schenen ook grootelijks te gaan verschillen; zullende aanduiden, zoo als wij ons zochten wijs te maken, dat eene betere landstreek niet ver af was. Verscheidene nieuwe planten werden dien dag ingezameld, waarvan sommige zeer fraai waren. Onze afgelegde koers was van N. 71 O. dertien en eene halve mijl.

Au-

Augustus 7. — De paarden leden veel door gebrek aan voeder en aan drinken, maar het was volstrekt noodig, dat wij voortspoedden, om, zoo schielijk ons dit mogelijk zoude zijn, en de natuur van den grond dit gedoogen, in een beter land te komen. Het was goed, dat onze paarden slechts ligt beladen waren, daar wij thans niet met te veel levensmiddelen bezwaard waren, zoodat zij nu beter over weg konden en het langer uithouden. Ten half negen braken wij op, en trokken, de eerste vier en een vierde mijl door een even zoo bezette en woeste landstreek als daags te voren, zijnde de grond uitsluitend, met acacia's van verschillende soorten, waaronder zeer fraaije, bedekt. Vervolgens begon het land meer open te worden; het gras was in brand gestoken geweest; en de teekens der steenen bijlen van de zwervende inboorlingen aan de boomen, gaven ons nieuwe hoop, dat wij spoedig water zouden vinden. Voor het eerst in vele maanden zag men eene rooskleurige berg-papegaai; wij waren ook gelukkig genoeg in eene schoone kangaroe te dooden. Het land scheen, naar mate wij verder kwamen, te verbeteren, en, na acht mijlen gestadig geklommen te hebben, hadden wij het genoegen een onbelemmerd

merd gezigt oostwaarts te hebben, dat lage zacht rijzende heuvels en valleijen deed zien, met weinig houtgewas. Het verdorde gras gaf hetzelve een wit voorkomen, hetgeen zeer afstak met de acacia's, die in vollen bloei stonden, en met het donker loof der boomen, en het geheel het aangenaamst' en afwisselendst aanzien gaf. Noordwest tot naar het noorden heen, zag er het land nagenoeg even eens uit; maar van het noorden tot het noordoost ten oosten was het meer gebroken in lage onvruchtbare heuvels; de kruinen en de zijden bedekt met ijzerhout, en callitris, die in de spleten tusschen de granietrotsen groeiden. Wij zagen echter geen water, maar er was iets in het voorkomen van het land, dat ons deed hopen van het ergens in de valleijen te zullen aantreffen, die in onzen weg lagen. Wij werden ook niet te leur gesteld. Na niet veel meer dan vier mijlen gegaan te zijn door een zeer open land, digt met anthistiria begroeid, die dood gevrozen was, beklommen wij eenen, matig verhevenen, rotsigen heuvel, die met andere verbonden was, welker strekking oost en west was. Tegenover ons hadden wij eene lage rotsige keten, welker toppen met ijzerhout en casuarina boomen prijkten. Van dezen heuvel

za-

zagen wij Melvil's Berg, strekkende N. 175, Cunningsham's Berg N. 289½, Maude's Berg N. 192, eenen ronden berg N. 218, met den naam van *Rileij's Berg* bestempeld, eene opening in eene Keten, N. 283, op den afstand van omtrent dertig mijlen. In de vallei afdalende, vonden wij overvloed van water, tot onze niet geringe vertroosting, daar onze paarden geheel ten einde waren, en zonder deze regt tijdige voorziening volstrekt buiten staat zouden geweest zijn om verder te gaan. Het gras in de vallei was, schoon door de wintervorst veel geleden hebbende, vrij goed, en de uitgeputte staat der paarden deed mij besluiten hier tot den volgenden dag te vertoeven, ten einde zij een weinig bekomen mogten.

Het land, dat wij dezen dag doorreisd hadden, leverde sommige der schoonste soorten van acacia's op, welke wij tot hiertoe gezien hadden, terwijl zij tevens geheel nieuwe soorten waren. De grond was echter nog dezelfde, rood en zandig, maar de laatste vijf of zes mijlen vaster en meer gesloten. Verscheidene planten herkende men, als het eerst in de nabijheid der Macquarie Rivier gezien te zijn, en naderhand niet meer. Dit, en het meer open aanzien van het land gaf ons de

de hoop, dat wij gelukkig genoeg zijn zouden, om binnen weinig dagen dien stroom te bereiken, hetgeen ons bevrijden zoude van langer door gebrek aan water te lijden. Ons voornemen was het digt langs denzelven heen te houden tot Bathurst toe. Onze afgelegde koers was N. 71 O. dertien en een vierde mijl.

Den 8 *Augustus* deden wij onze gewone waarnemingen, welke ons op 32°, 47′, 58″ Z. B. en 147°, 23′ O. L. plaatsten, zijnde de Miswijzing van het kompas 5°, 20′ O. De vallei, in welke wij ons gelegerd hadden, was, behalve naar het oosten, aan alle zijden, door beschachtige heuvels omringd, die ons overvloedig water bezorgden in een' stroom, die zelfs bij dit drooge saisoen, merkbaar was. Het gras echter was geheel doodgevrozen, en gaf, schoon overvloedig, dat voedsel aan onze paarden niet, het welk zij noodig hadden.

Overal zagen wij rondom ons eene menigte zeer groote Kangaroes. Onze honden vingen er een, die zeventig of tachtig pond woog, en ons geene kleine ververschiug opleverde.

Aan de vallei gaf ik den naam van *Emmeline's Vallei*, en aan den heuvel, van welken wij onze meting van Melvil's en Cunningham's Berg verbeterden, *Macnamara's heuvel*. Het weên was dien dag helder en zacht, en men deed

deed verscheidene nieuwe en schoone planten op.

Augustus 9. — De morgen schoon en aangenaam. Ten half negen verlieten wij de vallei, voornemens zijnde onze koers nog steeds noord ten oosten te houden, als naar allen schijn het punt zijnde, daar wij de Macquarie moesten aantreffen, van welke wij, naar de kruidkundige voortbrengsels van diem stroom te oordeelen, niet meer ver af konden zijn.

Drie of vier mijlen was het land wij open en goed, met weelderige anthistiria bedekt. De callitris boomen waren van eene goede dikte, maar er deden zich geene teekens van water op. Het overige van den dag trokken wij over lage onvruchtbare ruggen, bedekt met heesters, en ijzerhout, en door opene valleijen. Het land was matig hoog, maar wij waren zoo gelukkig niet van water te vinden, schoon elke modderkuil onderzocht werd. Na veertien mijlen gereisd te hebben, gedurende de laatste van welke het hard regende, oordeelde ik het raadzaamst stil te houden, daar wij juist door een dik kreupelbosch in eene meer opene streek gekomen waren, waar de paarden wat te eten zouden hebben. De regen, die nog aanhield, verminderde bij ons de vrees, dat zij, door gebrek aan water, te veel

veel lijden zouden. Wat ons betreft, wij hadden onze gewone voorzorg gebruikt van ons vaatje te vullen, dat ons 's avonds een pintje voor elken man gaf, en 's morgens even zoo veel bij ons ontbijt.

Gedurende dien dag deed zich de *sterculia heterophijlla* zeer overvloedig voor, en wij ontdekten, dat de Callitris (eene soort van cipressen) dezelfde waren, welke eigenlijk bekend zijn onder den naam van de *Cijpressus australis*, en geen der twee andere soorten, die zoo gemeen waren in de nabijheid van de Lachlan. De kreupelboschjes waren de eenige plaatsen, die iets voor onze Kruidkundigen opleverden; de open landen waren met gras bedekt, en de heesters acacia's, welker soorten reeds zoo dikwijls aan deze zijden der Blaauwe Bergen gezien waren.

Augustus 10. — De morgen deed zich helder en aangenaam voor. Ten negen ure braken wij op, daar het onmogelijk was langer aan eene plaats te vertoeven, waar wij noch water hadden, noch eenig gras, dat goed was.

Het land ging de eerste drie mijlen voort een open boschachtig land te zijn; de cipres of callitris en de bastaard palmboom maakten het voornaamste houtgewas uit; onder de

eer-

eerste had men er, die zeer bruikbaar waren. Wij schenen noch te klimmen, noch te dalen, maar over eene eenigzins verhevene vlakte te reizen. De anthistiria (eene soort van gras) wies er zeer weelderig, vier of vijf voet hoog; de grond, als te voren, een ligt, rood, zandig leem. Op deze opene streek volgden drie mijlen van onvruchtbaar heesterachtig land, met groepen kleine callitris, ijzerhout, en acacia's; de minste verhevenheid was altijd steenachtig, en op eene of twee plaatsen zag men groote blokken graniet. Tot hiertoe hadden wij geene andere teekenen gezien, dat deze streek bewoond was, dan de insnijdingen, welke de inboorlingen gewoon zijn in de boomen te maken, als zij dezelve beklimmen, en geene er van waren van zeer versche dagteekening. Het is waarschijnlijk, dat zij ons zagen, zonder zelve ontdekt te worden, daar het te begrijpen is, dat wij eerder het klein gezin der zwervende inboorlingen, onopgemerkt voorbijgingen, dan dat ons reisgezelschap, het welk uit zoo veel menschen en paarden bestond, en niet altijd bij elkander was, maar soms een of twee mijlen van elkander gescheiden, hun gezigt ontsnapt zoude zijn, dat zoo gescherpt is door aanhoudende

oefening in het dagelijks rondzien naar hun voedsel.

Aan het einde van het kreupelhout kwamen wij aan eene lange keten van vijvers, waarin het water noordelijk viel, het geen ons deed gelooven, dat de Macquarie niet ver af konde zijn. Wij gingen dezelve eene mijl af, toen de ligging ons alles aanbood, wat wij wenschen konden; wij sloegen onze tent op, schoon het eerst twee ure was, en besloten er, voor de paarden, tot den anderen dag te verblijven.

Het land aan de oostzijde van deze keten vijvers was weder, zoo ver wij, dien weg uit, zien konden, open en boomrijk. Wij konden echter niet ver zien, om dat wij ons bijna op eene vlakte bevonden. Ik reed de vijvers zes of zeven mijlen naar beneden af, hopende hunne vereeniging met de rivier te zullen ontdekken. Twee of drie mijlen van onze legerplaats begon de grond zeer woest te worden, vol kreupelgewas en kleine pijnboompjes. In het stroomkanaal der vijvers deden zich teekens van vloed op, van acht tot tien voet hoog. Ik zag verscheidene eendten, reigers, kraanvogels, en andere vogels, die gewoon zijn zich in lage en moerassige

plaat-

plaatsen op te houden, maar de nacht invallende, was ik genoodzaakt terug te keeren.'

Augustus 11. — Langs de oevers van deze vijvers trof men verscheidene losopgeslagene legerplaatsen van inboorlingen aan, doch geen derzelve was binnen de laatste vier of zes maanden bewoond geweest; in alle vond men eene menigte parel-mosselschelpen, zoo gemeen aan de Lachlan. De grond, zoo ver wij die om onze tenten heen, oostwaarts van de vijvers, onderzochten, was een goed zandig leem. De boomen stonden zeer uit een, en als de grond gezuiverd was geweest van de ontelbare acacia-heesters, die hem bedekten, zou men geen land hebben kunnen wenschen, dat minder met bosch bezet was; het anthistiria gras stond er bloeijend. De vijvers schenen eenen geruimen tijd niet overgevloeid te hebben, in verscheidene was het water melkachtig wit, en de drooge kanalen waren vol riet en met gras bewassen. Deze vijvers kregen den naam van *Coÿsgaine's Vijvers*, en volgens onze waarnemingen stond onze tent 32°, 44′, 29″ Z. B. 147°, 46′, 30″ O. L. Misw. 7° 18 O.

Den 12 *Augustus* onze reis vervolgende, hielden wij, daar wij nu weldra hoopten en verwachtten aan de Macquarie te zijn, noord-

oostelijker aan, om er meer benedenwaarts aan te komen, dan het geval geweest zou zijn, wanneer wij onze eerste koers gevolgd waren, begeerig zijnde zoo veel van de ommestreken der rivier te weten, als onze tijd en onze omstandigheden zouden gedoogen. Het land bleef open en boomrijk met een' vrij goeden grond tot bijna vijf mijlen ver, toen wij eensklaps in eene groote drassige vlakte kwamen, van de acacia pendula omringd. Op verscheidene plaatsen stond er nog water, en uit derzelver geheele voorkomen twijfelden wij niet, of zij stond in onmiddelijk verband met de rivier. Van den zuidwestelijken rand dezer vlakte (welke zes of zeven mijlen in de rondte was) hadden wij een ver gezigt op eene zeer hooge bergachtige keten oostwaarts, *Harveij's Keten* genaamd, welker noordelijkste punt vlak noorden loopt, en derzelver hoogste gedeelte N. 94. Deze keten was verre weg de hoogste, welke wij westelijk van de Blaauwe Bergen gezien hadden, weinig minder hoog, indien al iets, dan deze. Deze vlakte overtrekkende, en onzen weg noordoostelijk vervolgende, traden wij een schraal onvruchtbaar land in, bedekt met palmboomen, en lage acacia-heesters. In onze hoop van de rivier aan te treffen,

fen, vonden wij ons echter te leur gesteld. Wij trokken meer dan zes mijlen ver door dit palmboomen kreupelhout, toen wij, aan twee of drie putten met goed water komende, het raadzaam oordeelden ons neer te slaan, liever dan een of twee mijlen verder te trekken, het geen het uiterste zou geweest zijn, dat wij hadden kunnen doen, en dan, naar alle waarschijnlijkheid stil moeten houden op eene plaats, die ons dat onmisbaar artikel niet zou opgeleverd hebben.

De helling der hoogere boomen, vooral der callitris of cipressen, toonde, de twee of drie laatste dagen, de kracht aan, en het heerschende der zuidwesten en westelijke winden. Dit is het gemakkelijkst op te merken van de toppen der lage rijen heuvels; zijnde de boomen, naar het westen toe, meestal van hunne takken beroofd, terwijl de stam zich aanmerkelijk naar het noordoosten kromt. Deze helling der boomen en dit heerschende der winden was, westelijk van Cunningham's Berg, niet bijzonder opmerkelijk geweest, en liet zich meest waarnemen in die hoogere streek lands, welke tusschen het Depot aan de Lachlan en Bathurst gelegen is; en welke verheven grond, met weinige afbreking, tot aan den westelijken voet van Blaauw-Bergketen voort-

 loopt,

loopt, daar geen boom op staat, die het heerschende van den westenwind niet aanduidt.

Den 13. zettéden wij het weder verder voort, met het voornemen om het, dien dag nog, noordoostelijk te houden, doch, wanneer wij de rivier niet mogten aantreffen, alsdan ons meer oostelijk te wenden, daar wij den volle zeventig mijlen noord van Bathurst zijn zouden, en noord van de paralel van Port Stephens. Het land, dat wij dezen dag doortrokken, was verschillend. De eerste drie en eene halve mijl was het tamelijk houtachtig, wel vrij van groote boomen, maar overgoten met kleine acacia-boschjes. Aan het einde van deze streek had men een' kleinen stroom van water in vijvers, komende van de hooge keten, oost zuid oost van ons, en welke niet verre van ons af was. Wij noemden dezen stroom *Allan's Water*; deszelfs loop was noordelijk. De volgende vier mijlen ging het noord oostelijk van deze bron door een dor heesterachtig land, vol putten, daar water in gestaan had, en overdekt met de *casuarina filifolia*, palmboomen, en acacia-boschjes. De callitris schenen deze soort van barren kleiachtigen grond te schuwen, daar zij menigvuldiger waren en bloeijender stonden in het open boomrijk land, waar de grond ligt en leemig was, en

en met weelderige anthistiria bedekt. Dit was het geval de laatste vijf mijlen, die door eene streek zeer goed land gingen. De callitris waren hier tot vrij goed timmerhout uitgewassen, en inderdaad de eenigste bruikbare boomen, daar de palmboomen doorgaans klein en krom waren. Twaalf mijlen voortgetrokken zijnde, troffen wij eene kleine kom aan, die eenige vijvers van water voorzag en ook noordelijk vloot. Het gras hier redelijk goed zijnde, schoon oud, besloten wij hier voor den avond stil te houden, daar de paarden nog niet alle aangekomen waren, een' langen omweg hebbende moeten maken om het Allan's Water over te komen.

Aan de oevers van dat stroompje vonden wij vele hoopen van parelmosselschelpen, en teekens van overstrooming of vloed van omtrent acht voeten hoog. Nu verscheidene dagen achter elkander hadden wij geene versche teekens van inboorlingen in dit gedeelte van het land gezien; de teekens aan de boomen, de eenigste, die wij aangetroffen hadden, waren verscheidene maanden oud, en nimmer zagen wij er van, dan in de nabijheid van water. Teekens van de Tomahawks der inboorlingen was voor ons een zeker bewijs, dat wij water naderden.

Augustus 14. — Wij waren nu meer dan honderd mijlen, in eene noordoostelijke strekking, van de Lachlan gereisd, zonder het geluk te hebben van de Macquarie aan te treffen; wij waren ook bijna zeventig mijlen noord van Bathurst, en zeer nabij op denzelfden afstand westelijk er van. Het was derhalve duidelijk, dat de Macquarie ten minste eenen noord noordwesten loop moest nemen van de plaats, daar men ze het laatst had nagespoord. Hoe veel noordelijker zij liep wisten wij natuurlijk niet; het was ons echter waarschijnlijk, uit hoofde van de beken, welke wij laatst gepasseerd waren, en die noordwaarts liepen, dat het gezegde punt nagenoeg de loop zijn zoude, dien zij neemt. Verder noordoost op te willen trekken zou ons zeer ver van onzen eigenlijken weg naar Bathurst afgebragt hebben, verder zeker, dan onze voorraad van levensmiddelen gedoogde, die niet meer dan voor ruim veertien dagen dienen konde, en dan nog in eene verminderde portie; en die tijd, rekende ik, zou maar even toereikende zijn om ons, regt toe regt aan, te Bathurst te brengen, verondersteld, dat er zich geene plaatselijke beletsels opdeden. Deze aanmerkingen deden mij onzen koers oostelijk rigten, welke echter bijna een'

reg-

regten hoek moest maken met den loop, welken wij ons verbeeldden, dat de rivier had, en ons derhalve welligt zoo spoedig aan dezelve brengen konde, als eenige andere rigting, daar wij derzelver waarschijnlijken loop alleen uit den aard van den grond, waarover wij reisden, konden opmaken. Ten half negen trokken wij weder voort, en nu in de opgenoemde strekking, die ons, omtrent acht mijlen ver, over het algemeen, door een goed open grasrijk land bragt, toen het meer gebroken en heuvelachtig werd. Alle deze heuvels waren met gras bedekt, derzelver toppen en zijden rotsig, met kleine steentjes. Eenige mijlen lang had de kleur van den grond zich eenigzins donkerder voorgedaan, thans was zij van een ligt zandig leem, van eene licht bruine kleur. De kleine blaauwe eucalijptus, zoo gemeenzaam in de ommestreken van Bathurst, deed zich weder zien, de plaats van den palmboom innemende. Aan de zijden en op de toppen der heuvels had men ook gemeenlijk het ijzerhout, maar klein. Insgelijks zag men twee planten van Sijdneij of van de Kust. Op de acht of negen mijlen beklommen wij eenen kleinen heuvel, waarvan wij een uitgestrekt gezigt hadden van het zuiden, door het westen heen, naar het noorden,

den, die streek lands insluitende, welke wij door gekomen waren. Geen heuvel of hoogte, hoe genaamd, brak ergens de doodsche eenvormigheid van den platten grond af; en het weer was zoo helder, dat, indien iets van dien aard in den omtrek van zestig of zeventig mijlen geweest ware, wij het gezien moesten hebben. Van het oosten naar het zuiden had men die hooge keten, van welke wij gesproken hebben. Zij was gebroken en rotsig; hoog boven de kruin groeidde echter het ijzerhout. Noordoost en noorden konden wij niet verder dan tien of elf mijlen zien, stuitende op lage grasrijke heuvels, veelal bijna zoo hoog, als die, daar wij op stonden. In de keten oostwaarts, zag men den rook van verscheidene vuren der inboorlingen, en eenige andere noordwestelijk. Bijna vier mijlen verder oostelijk door deze heuvels getrokken zijnde, hielden wij stil in een fraai dal, dat een' kleinen waterstroom had, die noordelijk liep. Wij hadden juist onze tent opgeslagen, toen wij het gerucht hoorden, dat een inboorling met zijne steenen bijl maakte om een' boom te beklimmen. Stilletjes slopen wij naar hem toe, en verrasten hem zoo als hij stond af te klimmen. Hij zag ons niet, voor dat wij vlak onder aan

den

den boom waren. Zijn schrik en zijne verbaasdheid waren niet weinig. Wij deden alle mogelijke teekenen van vriendschap om hem te doen afkomen, doch te vergeefs. Hij begon luidkeels te roepen, op dat, zoo als wij veronderstelden, iemand van zijne makkers hem te hulp mogt komen. Te gelijk wierp hij ons het wild toe, dat hij gevangen had, een ringstaartige opossum, ons teekens doende, dat wij het op zouden rapen. Kort daarop kwam er een andere inboorling naar ons toe, wanneer de eerste van den boom klom. Zij beefden vreesselijk, en waren door den schrik als van hunne zinnen beroofd, zigtbaar in duizend kluchtige gebaren, in een stuipachtig lagchen, en in zonderlinge bewegingen van het hoofd. Zij waren beide jong, niet boven de twintig jaar oud, van een goed voorkomen, en goede houding, maar allervreesselijkst geteekend. Over geheel de rug en het ligchaam hadden zij vel en vleesch opgereten door lange insnijdingen, waarvan sommige volle driekwart duim diep waren, en zoo digt naast elkander, dat men bezwaarlijk iets van het eigenlijke vel tusschen dezelve onderscheiden konden. Hij, die naar ons toe gekomen was, had drie of vier kleine opossums en eene slang, welke

hij

hij op den grond nederlegde en ons aanbood. Wij bragten hen naar onze tent, waar hunne verbaasdheid bij al wat zij zagen, ten duidelijkste toonde, dat wij de eerste blanken waren, welke zij immer ontmoeteden. Zij hadden echter tomahawks gezien of er van gehoord, want aan een' van hen er eene gevende, drukte hij die tegen zijne borst, en toonde zich zeer verheugd. Na ze eenigen tijd bewonderd te hebben, ontdekten zij de breede pijl, met welke zij aan wederzijde geteekend was, waarvan het indruksel volmaakt overeenkwam met dat, hetwelk de voet van een emu maakt. Dit behaagde hen uitnemend, en gedurig wezen zij hierop, en op de emu's-vellen, welke wij bij ons hadden. Al dien tijd waren zij ijverig bezig met hunne opossums te braden; en pas even door en door warm, openden zij dezelve, en het vet der ingewanden er uitnemende, boden zij ons dat aan als het lekkerst beetje; op onze weigering aten zij zelve het op, en deden de opossums weder onder de heete asch. Toen zij gaar schenen, legden zij ze, met de slang, en hetgeen wij hun geschonken hadden, op den grond, door teekens te kennen gevende, dat zij wenschten heen te gaan; hetgeen wij hun ook dadelijk toestonden; bij hun-

hunnen kleinen voorraad van levensmiddelen hun zulke dingen medegevende, als wij missen konden. De woorden, die wij aan het Depot op de Lachlan verzameld hadden, waren ons hier van geenen den minsten dienst, daar zij er geen een van verstonden. Zij hadden géén van beiden den boven voortand verloren, schoon zij geheel volwassen schenen.

Augustus 15. — Wij werden eenigzins te leur gesteld door niets meer van onze gemaakte kennissen onder de inboorlingen te vernemen, daar wij gehoopt hadden, dat onze behandeling en de geschenken, die zij van ons ontvangen hadden, hen zoude aangezet hebben om met hunne makkers te rug te komen, zoo als zij ons door teekens hadden zoeken te beduiden, dat zij doen wilden. Ten acht ure trokken wij verder oostwaarts aan, toen eene mijl gaans over eenen langzaam rijzenden grond ons aan eene schoone vallei bragt, daar men eene rij van vijvers had, door eenen kleinen stroom te zamen verbonden; afwisselend, heuvels, en valleijen van de beste soort van weiland; de grond één vruchtbaar, ligt, zandig leem, dat zoo bleef, tot wij, na elf mijlen afgelegd te hebben, in eene ruime, wél van water voorziene, vallei, stil hielden, waar wij tot onze groote verwondering

nig, duidelijke sporen van hoornvee ontdekten. Zij waren oud, en gemaakt, toen de grond zacht was van den regen, zoo als uit de diepe indruksels der hoeven bleek. Dit vee moet van Bathurst verstrooid zijn geraakt, van welke plaats wij thans, tusschen de tachtig en negentig mijlen, in eene regte lijn, af waren. Van verscheidene heuvels, over welke onze weg ons leidde, hadden wij de uitgestrekste en schoonste gezigten. Van dertig tot veertig mijlen in de rondte, was het land, van het noorden naar het zuiden, in ongelijk lage heuvels gebroken, dun bezet met klein geboomte, en bedekt met gras. Het geheele landschap was, zoo ver ons gezigt reikte, vrij en open, gelijkende naar aangename plekken gronds, verschillende van elkander, onregelmatig aangelegd en beplant. Het geheele tooneel werd grootelijks verlevendigd door den aan alle zijden opstijgenden rook der vuren van de inboorlingen, een duidelijk bewijs, dat wij ons in een gewest bevonden, hetwelk hun overvloed van voedsel verschafte; zeer onderscheiden van de lage wildernissen en moerassen naar het zuidwesten.

De toppen der heuvels waren doorgaans steenachtig (graniet van verschillende soort en hoe-

hoedanigheid) maar de anthistiria groeide sterk en overvloedig in de tusschenruimten. Wij daalden in geene vallei, of wij vonden dezelve goed van water voorzien; en schoon de grond en de aard van het land het voor allerlei bebouwing vatbaar maakte, geloof ik echter, dat zulke streken, uit hoofde dat zij algemeen vrij zijn van kreupelbosch en klein hout, bijzonder geschikt zouden wezen voor het weiden van schapen. De inlandsche honden kunnen er zich niet verbergen, die, in andere, digter met hout bezette, gedeelten van het land, zoo vernielend en lastig zijn. In de schoone vallei, daar wij onze tenten in opsloegen, hadden onze honden voortreffelijke ruimten om te loopen, en vingen twee groote kangaroes. Daar de grond zoo vrij van hout was, hadden wij het gezigt der jagt van het begin tot aan het einde.

Eenige bagaadje-paarden, die een mijl of twee achter de andere waren, kwamen aan, met negen inboorlingen, welke zich onder weg bij hen gevoegd hadden. Zij waren geheel ongewapend, en men zag slechts eene steenen bijl bij hen. Wij meenden te mogen veronderstellen, dat hunne vrouwen en kinderen niet ver af waren, daar men gemerkt had, dat zij zich verborgen, toen de mannen het

eerst

eerst gezien werden. De meesten van hen hadden blanke menschen gezien of er van gehoord, daar zij noch bevreesd waren noch verwonderd stonden op het geen zij zagen. Ik meen te moeten denken, dat het verlies van den boven voortand niet aan al de stammen gemeen is, daar verscheiden van dezelve ze nog hadden, schoon andere ze misten. Het dragen van een stokje of beentje door het middelschot van de neus scheen hun allen gemeen te zijn. Zij bleven omtrent een uur bij ons. Wij gaven hun den voorvoet van een kangaroe, en ons overgebleven spek in een zak doende, deelden wij de ijzeren hoepen van ons vaatje, in kleine stukjes gebroken, aan hen uit. Zij werden met zoo veel vreugde aangenomen, als een Europeaan eene gelijke hoeveelheid goud zoude ontvangen. Het was onmogelijk iets te begrijpen van het geen zij te kennen wilden geven, uit hoofde der verscheidenheid hunner gebaren, maar hun gedurig wijzen naar het zuidoosten (de ligging van Bathurst) deed ons denken, dat zij meenden, dat wij daar naar toe gingen, eene gissing van hen, die wij ons uiterste best deden te bevestigen. Verlangende te weten, indien mogelijk, of zij iets van de rivier wisten, gaf men een hunner een vischhaak, maar hij

scheen

scheen het gebruik er van niet te begrijpen, tot de heer EVANS een visch teekende, en met teekens te kennen gaf, dat de haak was om die te vangen, wanneer zij hem dadelijk verstonden, en, naar het oosten wijzende, teekens maakten, dat de visch dáár gevonden werd; maar alle onze pogingen om te weten te komen, hoe ver de rivier nog van ons af was, waren geheel vruchteloos. Zij schenen een eenvoudig, onbeleedigend slag van volk, zeer omzigtig in geen aanstoot te geven, en niets aanrakende, voor dat zij door teekens er vrijheid toe verkregen hadden. Vele woorden van die wij aan het Depot opgezameld hadden, kenden zij, andere niet; doch zoo weinig vatting veelal van elkanders meening hebbende, beproefden wij te vergeefs, van hen de namen te leeren, met welke zij de dingen benoemden. Tot het zamenstellen van eene woordenlijst in eene vreemde taal is het noodig, dat hij, die het onderrigt zal geven, ten minste wete, wat men van hem wil, hetgeen men deze onnoozele schepsels niet aan het verstand kon brengen. Zij verlieten ons omtrent een uur vóór zonnenopgang, ten uiterste voldaan over hunne ontmoeting.

Den 16 *Augustus* verlieten wij de vallei,

 die

die *Maria's Vallei* genaamd werd, onze koers oostwaarts vervolgende, hartelijk hopende, dien dag nog, de rivier te bereiken. 's Nachts te voren en dezen morgen hadden wij het geschreeuw van de witte Kaketoe gehoord, hetgeen wij altijd voor een zeker teeken hielden, dat wij water naderden.

Vier mijlen lang bleef dezelfde schoone grasrijke streek onregelmatig over heuvels en dalen voortduren, toen wij, eenen hoogen heuvel beklimmende, benoemd met den naam van *Johnston's Berg*, een weinig links van ons, een zeer uitgestrekt gezigt noordoost en oost hadden. In de eerste strekking begrensde eene fraaije keten heuvels, in de rigting van noord en zuiden, op den afstand van omtrent acht mijlen, de schoone uitgestrekte vallei, die voor ons lag. Aan den voet dezer heuvels wilden wij ons opdringen de Macquarie gevonden te hebben, ons verbeeldende, dat wij den nevel onderscheiden konden, die uit derzelver wateren oprees. Noordwaarts sloten twee heuvels de vallei, op zes of zeven mijlen afstands, dat bijna de helft van derzelver uitgestrektheid, van het noorden naar het zuiden, zijn zal, aan welke zijde eene rotsige keten, met pijnboomen en ijzerhout bezet, ons belettede ver te zien.

Oost

Oost en zuidoost deed zich hetzelfde lage ongelijke land op, schraal van boomgewas en gras voorzien.

Begeerig om te weten, of onze gissingen, met betrekking tot de rivier, wel gegrond waren, veranderden wij onze koers, van oost, noordoost; de zuidzijde der vallei of vlakte, welke wij van Johnston's Berg gezien hadden, afgaande. Een schooner en vruchtbaarder land, als dat daar wij de eerste vier en eene halve mijl doortrokken, kan men zich niet verbeelden; de grond een lichtbruin, zandig leem, met anthistiria gras bedekt van vier tot vijf voet hoog. Na zoo ver gereisd te hebben, kwamen wij, op het alleronverwachtst aan eenen stroom, dien wij, uit hoofde van deszelfs hooge grasrijke oevers en rotsigen bodem, voor de rivier houden moesten, welke wij zochten, maar zoo afgenomen in grootte, dat de beweging van het water, hetwelk de lange keten van rietachtige vijvers aaneenschakelde, zoo onmerkbaar was, dat zij bezwaarlijk den naam van eene loopende rivier voeren konde. Het geheele land, van daar wij de Lachlan verlieten tot op deze plaats toe, droeg de duidelijkste teekens van eene langdurige droogte. Nergens echter was dit zoo zigtbaar, dan in dezen stroom, welke

zoo veel kleiner was, dan te Bathurst, zelfs na de groote droogte in 1815, dat ik, na denzelven drie of vier mijlen opgegaan te zijn, grootelijks begon te twijfelen of hij dezelfde wel was, hopende, dat het een der kanalen zijn mogt, welke het water van de hooge ketens van heuvels, tusschen de Macquarie en de Lachlan gelegen, afvoeren.

Aan de andere zijde van den stroom eene schoone en uitgebreide vlakte ontdekkende, die, eerst onlangs afgebrand geweest zijnde, nu met goed gras bedekt was, staken wij over op eene plaats, daar het water ons niet tot de enkels kwam, en de wijdte van zes tot acht voet was, over een' bodem van zand en steenen, en sloegen ons voor den avond neder; voornemens zijnde er ook den volgenden dag te blijven, om de paarden te doen uitrusten, die dit zeer noodig hadden, daar zij, eene week achter elkander, goed ingespannen geweest waren.

Toen wij aan dezen stroom kwamen, zagen wij een aantal sporen van vee; en, schoon niet zeer versch, meende ik echter te moeten denken, dat zij niet meer dan vijf of zes maanden oud waren, daar zich de sporen van jong vee er onder vertoonden. Waarschijnlijk was het dat, hetwelk, lang geleden, van de

kud-

kudden van het gouvernement aan *Cox's Rivier* weggeraakt was, en nu in het wilde liep door dit schoone gewest, daar overvloed was van alles, wat het verleiden kon om er te blijven.

De planten aan de oevers en in den stroom waren volkomen dezelfde als aan de Macquarie in de nabijheid van Bathurst; maar ik heb opgemerkt, dat men niets zekers af kan leiden uit de gelijkheid van kruidkundige voortbrengsels op twee onderscheidene plaatsen; eene waarheid, daar meer dan één voorbeeld van, in dit Dagverhaal, is voorgekomen.

Gedurende den geheelen dag van den 17 liet het weder mij niet toe de gewone waarnemingen te doen. Hij werd echter niet nutteloos doorgebragt. Verscheidene mijlen ver, noordoost en oost van onze tenten, werd het land opgenomen, en alle berigten kwamen overeen omtrent de fraaiheid in het algemeen, en de vruchtbaarheid der streek, die men bereisd had. De heer EVANS en ik beklommen eenen hoogen grasrijken heuvel, een en eene halve mijl noord van onze tent, van waar het gezigt rondom henen verrukkend was. Het geheele voorkomen van het land zuidwaarts deed mij nog bij de gedachte blijven, dat de stroom, langs welken wij trokken,

ken, blijken zoude zijnen oorsprong te nemen van eene zeer hooge keten in die rigting; terwijl de Macquarie meer oostwaarts gevonden zou worden; omtrent welk punt ik mij grootelijks bedriegen moest, indien wij er geen' stroom aantroffen, grooter dan deze; en mijne hope werd niet weinig versterkt door de overweging, dat wij niet boven de vijftig mijlen in eene regte lijn van de plaats waren, daar de heer EVANS de Macquarie verlaten had, als eene groote en aanzienlijke rivier, en dat bij eene even langdurige, ja nog langduriger droogte, dan wij thans hadden. In die hoop en verwachting nam ik voor, mijne koers oostwaarts te blijven rigten, tot dat ik ten naastenbij aan den middaglijn van Bathurst gekomen zou zijn; wanneer zij of gevonden moest worden of onwedersprekelijk bewezen, dat er in de binnenlanden van Nieuw Zuid Wallis geene rivieren van belang bestaan. Van den heuvel, waarop wij stonden, werden metingen gedaan van de meest in het oog loopende voorwerpen, die evenwel niet veel waren. Het land was, zoo ver wij zien konden, eene aaneenschakeling van lage grasrijke heuvels en valleijen; alles dun met hout bezet, en op vele plaatsen er geheel van ontbloot. De heuvels zuid en zuidwestwaarts,

aan

aan de westzijde van den stroom, en die onmiddelijk denzelven bezoomden, waren rotsig en onregelmatig; eenige weinige callitris groeiden op derzelver hellingen en toppen. Wij noemden den heuvel, op welken wij stonden, *Elizabeth's Berg*, en de uitgestrekte vlakten of pleinen, noord van denzelven, en aan de oostzijde van den stroom, *Arthur's Vlakten.*

Op verscheidene plaatsen in deze vlakten werden de voetstappen van hoornvee ontdekt, misschien nog geen maand oud. Men ving ook een' visch van de soort, die aan de Lachlan en Macquarie gemeen is. De grond was, zoo ver wij tijd hadden om denzelven te onderzoeken, een vruchtbaar, ligt, zandig leem, alleroverloedigst met hoog authistiria gras bedekt. De rotsen en steenen op de heuvels bestonden uit verschillende soorten van graniet. Onze kruidkundigen vonden er niets nieuws; het was ook geen streek, voor zulke onderzoekingen geschikt.

Den *18 Augustus* zetteden wij het, ingevolge ons besluit van daags te voren, weder oostelijk henen. Over het algemeen zag er het land bijna even zoo uit, als eenige dagen te voren. Wij vonden eenige stukken kalksteen, die bleken van eene goede hoedanigheid te zijn. Tusschen drie en vier mijlen

voortgegaan zijnde, beklommen wij een keten van heuvels, welke dwars in onzen weg lag, en waarvan wij het gezigt hadden over eene schoone en ruime vallei, naar het oosten door lage grasrijke heuvels gesloten. Alles liet zien, dat er een stroom in dezelve vlieten moest, doch op den afstand eerst van vijf of zes mijlen, en waarvan de nadering ons moeijelijk gemaakt werd door hooge rotsige heuvels; diepe en onregelmatige dalen vormende, zoo eng soms, dat wij vreesden derzelver bogten niet te zullen kunnen doorkomen, terwijl de rotsen in zulke hooge regtstandige gedaanten opresen, dat zij schenen ons geen weg te zullen overlaten. Na eene wijl in bedenking gestaan te hebben, vonden wij eindelijk eene plaats, daar de paarden veilig konden naar beneden komen. Dit geschied zijnde, volgden wij het dal in al deszelfs wendingen, voor omtrent drie en eene halve mijl; een fraaije stroom van helder water liep door hetzelve. Vreezende voor den donker de vallei, die wij zochten, niet te zullen bereiken, sloegen wij ons voor den nacht neder. Het is onmogelijk zich een bekoorlijker en romanesker dal te verbeelden, dan dat, waarin wij ons thans bevonden. Ter wederzijde van den stroom was er even plaats genoeg, voor

de

de paarden, om te gaan; de rotsen rezen er bijna regtstandig, torenshoogte, in op, met verschillende soorten van bloeijende acacia bedekt, welker helder geele bloemen zeer afstaken bij het donkere loof der gom en callitris boomen, onder welke zij vermengd stonden. Men vond er ook verscheidene fraaije soorten van nieuwe planten.

De stroom in het dal noordoostelijk loopende, deed ons dit zoo veel te meer hopen, dat wij ons eindelijk beloond zouden vinden door een stroom van belang in de vallei aan te treffen, hetgeen ons afgebragt had van meer regtstreeks op Bathurst aan te houden. Het dal, dat er ons brengen moest, noemden wij *Schoone meisjes-dal.* Men zou het mischien beter kunnen heeten het *kronkel dal*, daar het door verscheidene op zich zelve staande hooge heuvels gevormd werd; tusschen elk van welke diepe uitholingen of kloven bestonden, die, als het regent, hun water aan den hoofdstroom bijzetten.

19 Augustus. — Vol der hope, waarmede wij ons gisteren vleidden, zetteden wij onzen koers verder voort. Anderhalf mijl gaans bragt ons in de vallei, welke wij, bij ons eerste afdalen in het dal, gezien hadden. Geene verbeelding kan zich iets fraaijer en schilderachti-

tiger voorstellen, dan het tooneel, dat zich eensklaps aan ons voordeed. De vallei was, in derzelver geheele breedte, tot aan den voet der tegenover gelegene zachtelijk rijzende heuvels, tusschen de drie en vier mijlen, met schoon geboomte sierlijk bezet, op een' grond die nergens in vruchtbaarheid overtroffen kan worden. Derzelver uitgestrektheid naar het noorden en zuiden konden wij niet zien. Ten westen werd zij bepaald door de hooge rotsige ketens, door welke wij haar binnengekomen waren. Deze waren tot aan de toppen met callitris en acacia in vollen bloei bezet. Eenige boomen van de sterculia heterophijlla zetteden, met hun helder groen blad, het tooneel nog meerder luister bij. In het midden van deze bekoorlijke vallei liep een sterke en schoone stroom; deszelfs helder water rolde over een keizelgrond, hier en daar met groote steenen vermengd; met kleine tusschenruimten vormde hij aanzienlijke waterkommen, van welke de stralen der zon teruggekaatst werden met eene schittering als van den fijnst geslepen spiegel. Ik zou wel te vreden geweest zijn, indien ik bevonden had, hetgeen ik ook in het eerst dacht, dat deze de Macquarie geweest ware. In dat gevoelen besloot ik aan deszelfs boorden stil te

hou-

houden, voor het overige van den dag hier te vertoeven, en dan den stroom zuidwaarts op te gaan. Terwijl wij naar de paarden wachteden, die achter waren, staken wij den vloed over; en zoo veel mogelijk het land noordwaarts van deszelfs oevers willende zien, ging ik den stroom af, en had naauwelijks ééne mijl gereden, toen ik niet minder verbaasd dan verheugd was te ontdekken, dat hij zich met eene zeer schoone rivier vereenigde, komende van het oost-zuidoosten van tusschen de keten lage grasrijke heuvels, die de oostzijde der vallei, in welke wij ons bevonden, beperkte. Dit was dan zeker de zoo lang gezochte Macquarie, waarvan het gezigt ons nu rijkelijk schadeloos stelde voor alle onze vorige teleurstellingen. In alle opzigten van de Lachlan verschillende, is zij hier eene rivier gelijk aan de *Hawkesburij* te *Windsor*, en op vele plaatsen zoo breed als de *Nepean* aan *Emu Vlakten*. Deze deftige vloeden waren vereenigd door stroomingen, die over eenen rotsigen en keiachtigen bodem rolden, maar niet doorwaadbaar waren, veel gelijkende naar de waterkommen en stortingen bij het veer van Emu overvaart, alleen wat meer diep. Het water was helder en doorschijnend, en wij waren gelukkig genoeg

haar

haar te zien, op een tijd, dat zij noch buiten hare gewone oevers getreden was door stortvloeden van het gebergte, noch ingekrompen door zomerdroogten. Hier viermaal breeder zijnde, dan te Bathurst, zelfs bij gunstige omstandigheden, moet zij eene groote vermeerdering van water van het noordoostelijk gebergte ontvangen; want uit den loop, dien zij van Bathurst neemt, en de vele stroomen, welke wij overgetrokken zijn, die allen van het zuiden en zuidwesten in dezelve vloeijen, denk ik niet, dat zij veel meer uit dien hoek tusschen ons en Bathurst ontvangen kan, althans niet voldoende om eene rivier te vormen, zoo als zij zich hier voordoet.

Hoe onze levensmiddelen ook verminderd mogten wezen, wij konden de verzoeking niet weerstaan om hier een paar dagen te vertoeven, ten einde ons den tijd te geven van de ligging naauwkeurig op te nemen, en de rivier noordwaarts af te rijden, zoo ver wij het, in éénen dag, heen en weder brengen konden. De oevers der rivier, digt bij ons, waren laag en grasrijk, met een' rand van grof zand en keizelsteenen. Uit de kenteekens bleek het, dat de rivier tot de hoogte van twaalf voet op kon loopen, en dan nog binnen haren tweeden oever besloten blijven,

zou-

zonder het vruchtbare land langs hare boorden te overstroomen. Derzelver eigenlijke breedte zal, als zij overvloeit, van zes tot achthonderd voet wezen; hare tegenwoordige en gewone breedte was van twee honderd voet. De blaauw-gomboomen waren, in hare nabijheid, zeer schoon, terwijl de soort van eucalijptus, die doorgaans de *appelboom* genoemd wordt, en welke wij niet gezien hadden, sedert wij de oost-kust verlieten, zich weder op de vlakten zien liet, en wel zeer groot, zoo als ook de casuarina filifolia, die hier en daar onmiddelijk aan hare oevers groeide.

De dag was, van het begin tot het einde, zoo schoon als hij wezen kon, en wij bragten dien met een aangenamer gevoel door, dan wij tot nog toe ondervonden hadden, van den tijd af aan, dat wij van het Depot aan de Lachlan op reis gingen. Den stroom, die door de vallei liep, noemden wij *Bell's Rivier*, ter eere van den Majoor BELL van het 48 regiment — de vallei, *Wellington's Vallei*; en de stroom, daar wij Zondag bij stil hielden, *Molle's Beek*.

Aug. 20. Het weer was zoo gunstig, als wij wenschen konden, en onze waarnemingen gaven ons 32°, 32′, 45″ Z. B. 148°, 51′, 30″, O. L. Zijnde de miswijzing van het kom-

kompas 8°, 38′, 38″ O. Op dezen dag deden de manschappen, die met de honden uit waren, eene belangrijke ontdekking. De heuvels, die de oostzijde van Wellington's Vallei bepaalden, bevond men van de zuiverste kalksteen te wezen, volkomen van dezelfde hoedanigheid, als die wij aan *Kalksteen-kreek* gevonden hadden. Wij waren nu ook regt noorden van die plaats, en het is meer dan waarschijnlijk, dat dezelfde laag zich langs dezelfde middaglijn, over het geheele gewest uitstrekt.

Den 21 ging ik, ten acht ure, op reis, vergezeld van de heeren EVANS en CUNNINGHAM, ten einde onzen voorgenomen uitstap, de Macquarie af, te volbrengen. Bell's Rivier, in de vallei, overtrekkende, kwamen wij, binnen éénе mijl, dáár, waar de steile rotsige heuvels, die de westzijde der vallei uitmaakten, hunne klippige kruinen onmiddelijk over de rivier zelve uitsteken. Spoedig waren wij deze heuvels om, en traden de vallei noordelijk van dezelve in. Ik zal niet ondernemen het rijke en fraaije landschap te beschrijven, dat zich allerwegen aan ons voor deed. Afwisselend vormden schoone grasrijke heuvels, vruchtbare vlakten en valleijen deszelfs buitenste omtrekken; terwijl de rivier, het

het voorwerp onzer bijzondere belangstelling, nu eens, tusschen regtstandige rotsen bekneld, tot de breedte van tusschen de zestig en tachtig voeten inkromp, dan weer zich prachtig verbreedde, en ten minste twee honderd voeten haalde, eenige der vruchtbaarste oorden bespoelende, welke er ergens in de wereld zijn kunnen. De oevers waren hier laag, afhellende, en met keijen bedekt, terwijl, zelfs bij de hoogste vloeden, de tweede oevers de rivier beletteden, eenige schaden te veroorzaken. Deze tweede oevers mogen van zes tot acht honderd voet wijd zijn, en ik geloof niet, dat de hoogste teekens van overstrooming twintig voet regtstandig te boven gaan. De stroomingen worden meest door kleine rotsige eilanden veroorzaakt, die, de rivier verdeelende, dezelve op die plaatsen, ondieper maakten, dan elders, schoon die stroomingen zich nergens boven de honderd roeden uitstrekten, en geen derzelve doorwaadbaar is. Kalksteen, en van de beste soort, is er in overvloed, en scheen mij toe zoo gemeen te wezen, als de andere steen, waaruit de heuvels bestonden, die eene schoone en harde graniet was. Wij trokken meer dan twaalf mijlen door dit bekoorlijk landschap voort. De loop der rivier was gestaag bijna noord,

noord, en uit het een en ander moesten wij opmaken, dat zij in die rigting een groot eind wegs stroomen moest. Eene kalksteene rots, die loodlijnig over de rivier hing, maakte een einde aan onzen uitstap. Digt bij deze rots, welke wij *Hove's Rots* noemden, om dat zij met eene nieuwe fraaije soort van *hovia* bedekt was, vondt men eene laag van blaauwe lei. Een weinig lager, bestond de oever aan de oostelijke zijde uit regtstandige rood-aardige overhangende rotsen van ten minste zestig voeten hoog, zich bijna drie kwart mijl langs de rivier uitstrekkende. Deze oever gaven wij den naam van *Rooden Oever.* Oost van denzelven verhief zich een fraaije grasrijke heuvel, dun met hout bezet. De boomen waren buitengemeen schoon, meest uit zeer dikke en regtopgaande blaauw-gomboomen bestaande. Fraaije dikke Casuarina boomen groeiden hier en daar vlak aan den kant van het water. De kruinen en de zijden der rotsige steilten, aan de westzijde van Wellington's Vallei, pronkten met cipressen, die al het voorkomen hadden van de *pinus silvestris*, welke de bergen en de dalen van Schotland versiert. Het was bijna vijf ure toen wij, zeer te vreden over onzen uitstap, bij onze tent te rug kwamen.

Niets

Niets kan iets meer tegenstrijdigs opleveren, dan de twee rivieren de *Lachlan* en de *Macquarie*, verschillend, gelijk zij zijn in gesteldheid, in voorkomen, en in bronnen, maar bovenal in het land, dat zij bespoelen. De eene ontvangt gestadig, door vier stroomen, eenen grooten toevloed van water, en maakt zoo ook eene groote uitgestrektheid gronds zeer vruchtbaar; terwijl de andere, van haar begin tot aan haar einde, het water, dat zij uit hare bronnen ontvangt, steeds over lage, dorre wildernissen uitgiet, niets dan drassige vlakten en onbewoonbare moerassen vormende, en die, in haren langen en bogtigen loop, den tol van niet eenen stroom ontvangt. Dit tegenstrijdige levert gewis een merkwaardig verschijnsel op in de natuurlijke historie van dit gewest, en zal ons, verder in dit reisverhaal, stof geven tot zoodanig een besluit, als mijne opmerkingen mij in staat gesteld hebben te maken.

Augustus 22. — Onder andere aangename gevolgen, die voor ons uit de ontdekking dezer rivier in deze Vallei van Tempe voortsproten, mogt, als geen der minste, geteld worden de overvloed van visch en van emu's, van welke wij voorzien geraakten. Zwanen en eenden waren ook wel binnen ons be-

reik, maar wij schoten er geen. Langs het riet vond men, hier en daar aan den kant, zeer groote mosselen; vele waren meer dan zes duim lang, en drie en een half breed. Op verscheidene plaatsen, tot aan Hove's Rots toe, ontdekte men sporen van vee, dat zich nu waarschijnlijk door het land verspreid heeft.

Onze paarden zich de laatste tien dagen schoon wat te goed gedaan hebbende, en slechts ligt beladen zijnde, had ik groote hoop Bathurst nog te zullen kunnen bereiken, eer onze voorraad van levensmiddelen geheel uitgeput zoude zijn. Wij hadden nu voor elk man niet meer dan vier en een half pond meel, en even zoo veel ponden spek. Voor eenige vermeerdering van onzen voorraad hingen wij meest van onze honden af, doch in eene streek, als waarin wij ons nu bevonden, hadden wij geene vrees van gebrek te zullen lijden.

Wij hadden naauwlijks onze paarden beladen, en waren begonnen de rivier opwaarts langs te trekken, of het begon weer te regenen, en, daar het niet ophield, waren wij verpligt, na zes mijlen gereisd te hebben, stil te houden; hetgeen wij bij de rivier deden, op eene plaats, daar zij in grootte en wijdte voor de Hawkesburij niet behoeft

on-

onder te doen, indien zij dezelve al niet overtreft, en waar zij de zoo bewonderde Nepean Rivier, daar deze zich langs Emu-Vlakten slingert, te boven gaat. Het land ter wederzijde was van de meest mogelijke vruchtbaarheid, verfraaid door eene afwisseling van heuvels en opene dalen. Het timmerhout is er goed, en, op twee plaatsen, daar de heuvels aan deze zijde bijna aan de rivier stootteden, vond men weder eene verbazende menigte schoone kalksteen, bestaande er de rotsen geheel uit. De stroomingen waren weinig en onbeduidend, en werden, zoo als doorgaans, veroorzaakt doordien de rivier zich in twee kanalen verdeelde, hetgeen dus kleine eilandjes vormde. Zij schenen mij de scheepvaart op de rivier in het minst niet te belemmeren. Waar de rivier onbelemmerd was, was zij waarschijnlijk diep genoeg voor de grootste schepen, en breedte was er zeker genoeg voor. Men kan zich in der daad niets grootscher en fraaijer verbeelden, dan wij de rivier tot hiertoe vonden; en dit op zulk een' korten afstand van Bathurst, dat wij, billijkerwijze, geene reden hebben konden, om ze aan te treffen, zoo als wij deden. Vele goede staaltjes van agaat werden

er op de heuvels in de graniet gevonden, vooral dáár, waar de kalksteen zich liet zien in zeer breede en onafgebrokene lagen. Wij schepten vermaak in ons te vleijen met de waarschijnlijkheid, dat, waar zulk een overvloed van Kalksteen gevonden werd, als in deze streek, ook marmergroeven niet zeer diep in den grond bestaan zouden, zoo als dat doorgaans het geval is in landen, welke dien zoo nuttigen steen in overvloed bezitten. In den namiddag deden we eene groote menigte visch en emu's op.

Aug. 23. — De laatste uitdeeling van onzen voorraad was nu geschied, en ten half negen ure vertrokken wij de rivier op naar boven, welke hier gezegd kon worden door een bergachtig land te vlieten. De heuvels eindigden dikwerf met rotsige uitstekken aan de rivier, en lieten tusschen zich schoone valleijen en vlakten zien. In elke vallei geleidde eene beek het water van het achterwaarts gelegen land naar de rivier. De noordelijke oever kwam mij voor meestal de laagste te zijn; aan die zijde storteden zich ook verscheidene kleine beekjes in de rivier. Zoo rotsig en steenachtig de heuvels, zonder onderscheid, waren, zoo waren nogtans hunne

top-

toppen met goed gras bedekt. Het tooneel langs de rivier was fraai en schilderachtig, en prachtiger kommen in eene rivier kan men wel nergens vinden. Deze werden in haren stillen loop door stroomingen afgebroken, welke, veel grooter val hebbende, dan die wij ergens, meer naar beneden, gezien hadden, werkelijk de vaart op de rivier met booten, verder dan tot hiertoe, verhinderen zouden, tot welk punt ik ze bevaarbaar oordeel. Wij hadden nog geene stortingen gezien, die door booten niet gemakkelijk te passeren zouden wezen; maar in tijden van grootere droogte, dan de tegenwoordige, zou men eenige moeijelijkheid ondervinden.

De weg langs de zijden en uitstekende punten der heuvels was ten uiterste slecht; en, daar wij alle reden hadden van te gelooven, dat het land, van de rivier af gelegen, veel lager zijn zoude, besloot ik mij van derzelver oevers te verwijderen, en te beproeven, of wij een meer regelregten koers konden houden, dan wij nu deden met derzelver wendingen te volgen; het geen buiten dien, al ware het mogelijk geweest, onze levensmiddelen niet gedoogd zouden hebben.

Den 24 belette ons eene dikke mist, die uit de rivier oprees, onze reis te vervorderen

tot omtrent tien ure, tot welken tijd toe wij geen vijftig roeden van ons af konden zien. Zoo dra het ons slechts mogelijk was de rivier te verlaten, trokken wij door eene bergachtige, zeer onregelmatige en steenachtige, streek lands, maar vol bronnen, en wel van gras voorzien. Wij waren niet in staat meer dan acht of negen mijlen af te leggen, daar de toppen der heuvels in regelmatige rijen geheel op zich zelve stonden, en niet aan elkander verbonden waren. Wij schenen de ketens te bestijgen, die verder westwaarts het land eenigermate van de rivier scheidden, daar het van het zuid-zuidwesten naar het noordwesten toe, veel lager was, en een schoon open grasrijk land scheen. Ten vier ure sloegen wij ons nachtleger op in eene kleine vallei. Onze koers, uitwijzens verscheidene metingen was Z 6. W. zeven mijlen.

Den *vijf en twintigsten* ging het weder voorwaarts, in de hoop, dat wij weldra vrij zouden zijn van die hooge heuvels, waarin wij schenen verward te zijn. Vier of vijf mijlen door een zeer ruw, maar grasrijk land afgelegd hebbende, zagen wij ons verlost van de keten, die de scheiding maakte, daar wij ontdekten, dat al de stroomen west liepen, en waarschijnlijk zich in Wellington's Vallei

met

met de rivier vereenigden. Zoo als wij van de keten, welke wij voor de voornaamste hielden, af zouden dalen, zagen wij, zuidelijk van ons, Lachlan's Berg, en wij waren, voor het overige van den dag, in staat, onzen koers, regt op Bathurst aan, te rigten, door een goed open grasrijk land van bevallige heuvels en dalen, vol van de fraaiste beken, die uit het gebergte, oostwaarts van ons, kwamen, zich west en noordwest slingerden, en, de schoonste streken in derzelver loop bevochtigende, hare schatting aan de Macquarie betaalden.

Het land, dat wij thans doortrokken, was algemeen goed, en, schoon de heuvels steenachtig waren, was echter de grond op dezelve gelijk aan die der vlakten en valleijen, en met gras bedekt. Goed timmerhout zagen wij niet. Meest bestond het uit kleine palmboompjes, dun gezaaid langs de zijden der heuvels en op derzelver toppen. Er waren kangaroes in menigte, en onze onwaardeerbare honden doodden er twee schoonen van.

De steenen bestonden meest uit grove keizel en kleine stukjes leisteen, de grond der beken echter uit eene soort van zwarte modder. Kwarts was er overvloedig.

Van de inboorlingen ontdekten wij, toen wij

wij ons aan de rivier bevonden, of sedert wij dezelve verlaten hadden, weinig sporen. De bevolking moet er ten uiterste klein zijn, daar de inboorlingen voornamelijk leven van opossums, eekhorentjes en ratten, die men weet, dat woeste kreupelboschjes en holle boomen beminnen. Buiten bedenking houden zij zich liever in de nabijheid van zulke plaatsen op, dan in meer opene landen en aan de oevers van rivieren. Het kan niet anders, dan bij toeval zijn, dat de inboorlingen een kangaroe of een emu doodden. Visch althans weten zij niet met lijn of hoek te vangen.

Den *zes en twintigsten* togen wij, ten acht ure, weder op reis naar Bàthurst. Geheel dees' dag door, was het land, hetwelk wij bereisden, ten uiterste heuvelachtig, met steile afhellingen in schoone valleijen; in elk van welke men eén' stroom had. Ik bemerkte, dat wij een' koers volgden, welke, de stroomen meer aan derzelver oorsprong snijdende, onzen weg hobbeliger en moeijelijker maakte, dan ze zou gedaan hebben, wanneer wij of meer westelijk gehouden hadden, of langs den oever der rivier; welke wij dien dag, verscheidene malen, in de verte zagen. Het land ten noord oosten der rivier was zeer hoog

en

en gebroken. De kruinen en zijden, zelfs van het bergachtigst gedeelte, waren met gras bedekt, en dun met hout bezet.

Vele valleijen bestonden uit eenen zeer vruchtbaren grond. Over het algemeen waren de heuvels ook goed land, en met gras bewassen, schoon men hier en daar kale en steenachtige toppen zag, en ruggen, die niets opleverden dan ijzer hout en de vezelachtige berkenboom, maar laag groeijende. Deze plekken waren echter te onbeduidend, dan dat men dezelve niet in zulk een onregelmatig land, als wij thans doortrokken, verwacht zoude hebben.

Indien al niet het voorkomen van het land omtrent de Macquarie ter plaatse, daar wij het eerst aan dezelve kwamen, voldoende reden gegeven had van derzelver grootte, zou de koers, welken wij vervolgens namen, de oorzaak volkomen hebben doen zien. Het is met één woord een land van stroomend water; bij elken heuvel troffen wij eene bron aan, en in elke vallei eene beek, die of dadelijk noordwaarts vloeide, of eenen westelijken loop nam om zich met de rivier in Wellington's Vallei te vereenigen. Of er zich van het noordoosten ook stroomen in uitstorten, wisten wij natuurlijk niet, maar het

aanzien van het land deed vermoeden, dat zij niet minder in getal waren, dan die van het zuidwesten.

Na eenige mijlen gegaan te zijn, sloegen wij ons nachtleger op in eene uitgestrekte vallei, daar een beek door liep, regt naar de rivier toe aan, van welke ik denk, dat wij toen zes of zeven mijlen af waren.

Aug. 27. — Niets kon aangenamer zijn dan het luchtgestel, en de gematigdheid van het weder.

Ten acht ure namen wij onze reis aan door een zeer ruw, gebroken land. De dalen waren, ter wederzijde, tusschen bijna regtstandige rotsen ingesloten; veel lei van de beste soort vermengd met grove granietsteen. In deze dalen of engten stroomden fraaije beken. Het steile en afhellende van onzen weg hield ons veel op, daar wij telkens beter pad voor de paarden moesten zoeken. Na eenige mijlen gereden te hebben, kwamen wij aan den kant van een zeer steil dal of zeer steile vallei, dáár, waar twee breede stroomen zich vereenigden; de grootste kwam van het zuidwesten, de andere van het noordwesten. Vereenigd maakten zij een' aanzienlijken stroom uit, die met groote onstuimigheid over eenen rotsigen bodem rolde, met vele watervallen

of

of stortingen. De heuvels hier ter wederzijde zoo steil zijnde, dat menschen zelfs er niet veilig af konden, waren wij genoodzaakt den rug derzelve, de noordwestelijke rivier opwaarts, te volgen, tot wij eene plaats zouden vinden, daar wij konden afdalen en oversteken, hetgeen wij des nademiddags, ten vijf ure, niet dan na ontzaggelijk veel moeite, gedaan kregen. Zoo steil was inderdaad de zijde, daar wij ons nu op bevonden, dat wij geene plaats konden vinden behoorlijk vlak genoeg om er onze tent op te slaan. De rotsen bestonden meest uit lei met grove granietsteen vermengd. In beide de rivieren scheen meer water dan gewoonlijk te zijn, en teekens van overstrooming deden zich tot meer dan achttien voeten hoogte op.

Vindende, dat wij verward waren in de stroomen van de Macquarie, besloot ik, den volgenden dag de bergen te volgen, die de noordwestelijke van de zuidwestelijke rivieren scheidden; en, zoo dezelve mij al te ver westelijk mogten brengen, dan de zuidwestelijke rivier over te steken, als die ik, naar derzelver schijnbare rigting en nabijheid van Bathurst, begreep de eenige stroom van belang te zullen zijn, welken wij tusschen ons tegenwoordig standpunt en die plaats zouden aantreffen.

Hoe

Hoe ruw en oneffen, dezen geheelen dag door, in het algemeen, het land was, merkwaardig nogtans was het vruchtbare met het onvruchtbare vereenigd. Vele gedeelten waren best weiland, en de rotsige heuvels zelfs hadden het aanzien niet van zoo onvruchtbaar te wezen, als zij inderdaad waren, daar gras en heesters onder de palm en kleine gomboompjes groeiden, die zich tusschen de reten der steenen geworteld hadden.

Den 28 *Augustus* zetteden wij, ten acht ure, onze reis voort, en den bergrug volgende, die de twee stroomen van een scheidde, vonden wij, dat hunne algemeene strekking van uit het zuiden was, zich, naar mate wij voortgingen, in schoone valleijen ontlastende, door zachtelijk rijzende heuvels omgeven, dun met hout bezet en met gras bedekt. De bergrug zelf bestond meest uit leisteen, vermengd met blokken ruwe gestreepte graniet. Wij hielden ons op denzelven omtrent zes mijlen ver, en daalden toen in de vallei af, door welke de zuidwestelijke beek stroomde, en nog vier mijlen verder gegaan zijnde, staken wij die over, daar zij een heele stroom begon te worden. Hier naar de paarden moetende wachten, nam ik die gelegenheid waar om eenen zeer hoogen kegel-

vor-

vormigen heuvel te beklimmen, een gedeelte van de keten uitmakende, die de noordoostelijke zijde der vallei begrensde. Van dezen heuvel zagen wij onze hoop en onze verwachting voldaan door het gezigt van Bathurst Vlakten, welke ik schatte twee en twintig mijlen van ons af te liggen, in de strekking, welke wij hielden. Een dagboek is eigenlijk niet geschikt om de vrees en hoop, die een' iegelijk van ons, op die kundschap in eene zekere mate, verschillend bezielde, op te teekenen. Spoedig stond hetgeen wij hoopten of vreesden, verwezenlijkt te worden, en hoe veel kon er, in eene afwezigheid van negentien weken, met onze vrienden en betrekkingen gebeurd zijn, dat voor ons van het tederst belang kon wezen!

Na nog drie mijlen verder getrokken te zijn, sloegen wij ons nachtleger op, in de hoop, dat wij misschien des anderendaags Bathurst zouden bereiken.

Van den heuvel, van welken ik Bathurst zag, was het gezigt aan alle zijde zeer uitgestrekt, met uitzondering echter van de noordoost zijde, daar het beperkt werd door eene keten van gelijke hoogte, die zich tusschen mij en de rivier bevond. Zuid en zuidwest was het land in lage grasrijke heuvels met

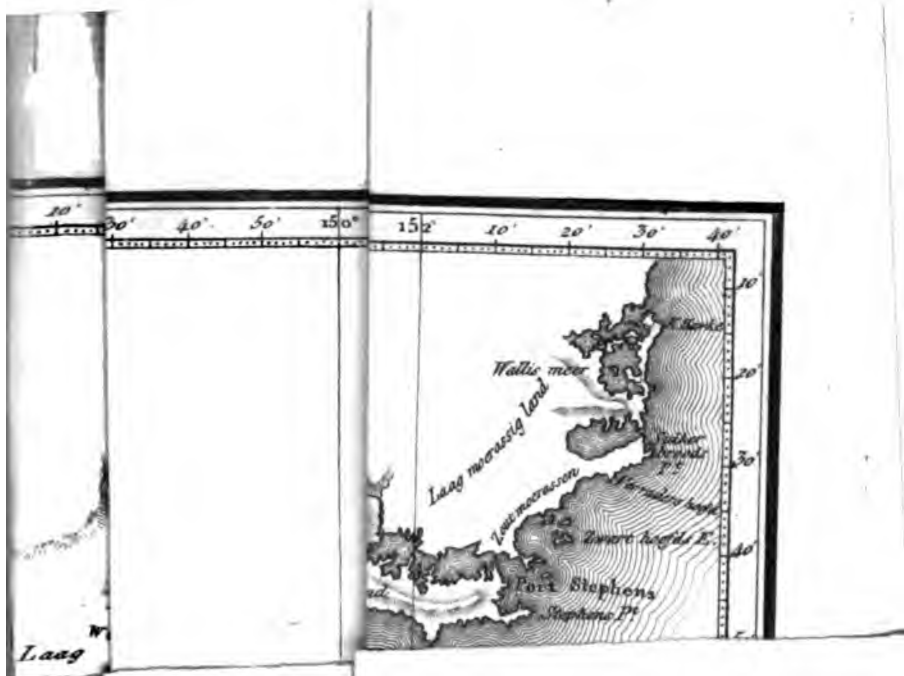
vier tusschen beide liggende valleijen gebroken. De beken hadden hun meesten toevoer van deze heuvels, en van de keten, over welke wij het grootste gedeelte van den dag getrokken waren. Bijna elke holte had eenen vlietenden stroom, die zijn oorsprong nam uit bronnen digt aan den top der heuvels. Op de kale kruinen zag men meest den vezelachtigen berkenboom, in de vallleijen groeiden de dikkere blaauw-gom-boomen. Des avonds was het weder ongestadig met losse buijen.

Den 29 *Augustus* gingen wij, ten acht ure; naar Bathurst op reis, hopende er in den avond aan te komen, hetgeen ons ook tusschen acht en negen ure gelukte; een zeer heuvelachtig landschap vol vlietende beekjes doortrekkende, die, digt bij Pijn-Heuvel, zich met de rivier vereenigden, en vervolgens langs derzelver boorden rolden.

De gastvrijheid, met welke ons de heer COX ontving; bragt te weeg, dat wij alle zorgen, voor het tegenwoordige, uit ons hart verbanden, opgebeurd, gelijk het was, door de kundschap, dat onze vrienden zich wel bevonden. Bij de vreugde van het oogenblik vergaten we bijna, dat er negentien weken van afmatting verloopen waren, sedert wij dezelve het laatst zagen.

Schoon

Schoon wij vernamen, dat de winter te Bathurst koud en streng geweest was, had het echter niet veel geregend; weinig of niets was er aan het *Depot* bij de Lachlan gevallen, schoon het volk daar verscheidene hooge vloeden in de rivier bespeurd had; eenen vooral, die bijna overeen zoude komen met den tijd, toen den elfden Julij een onverwacht rijzen ons zoo verbaasde op ons terug keeren beneden aan de Lachlan.

20'
30'
40'
50'
150°
152
10'
20'
30'
40'
10'
20'
30'
40'
Wallis meer
Laag moerassig land
Zout moerassen
Zwarte hoofds E.
Port Stephens
Stephens Pt
Laag

TWEEDE REIS

IN DE

BINNENLANDEN VAN AUSTRALIE.

1818.

VOORREDE.

Het algemeene voorkomen van Nieuw Zuid Wallis en de grootheid der Macquarie Rivier, zoo als die door het Reisgezelschap, bij deszelfs terugkeeren, in 1817, gezien was, had de levendigste hoop gaande gehouden, om, door derzelver loop te volgen, of eene gemeenschap met den oceaan te vinden, of binnenlandsche bevaarbare wateren te ontdekken. De verbazende voordeelen, welke zoo iets voor de kolonie op moest leveren, deden den Gouverneur MACQUARIE *geenen tijd verliezen in eenen tweeden togt gereed te maken, waarvan het voorname doel zijn zoude dit punt op te helderen. Deze onderneming werd ook mij opgedragen. Ik twijfelde naauwlijks*

er in te zullen slagen, en ving de reis met een vertrouwen aan, hetwelk niets, dan een zien met eigen oogen, vernietigen konde. De uitkomst dezer reis en de gissingen, die zij mij natuurlijk moest doen maken, steunende op hetgeen wij van derzelver waarschijnlijke eindiging gezien hadden, vindt men, met onze verdere reis naar de Oostkust, in de volgende bladen.

Op de Kaart, bij dit Dagverhaal gevoegd, is elke keten, die het gezigt westwaarts bepaalde, aangeteekend, waaruit het blijken moge, dat het noordwestelijk binnengedeelte bijna niets, dan eene effene vlakte is, waarvan de hoogste gedeelten waarschijnlijk den meesten tijd onder water staan. Het hoogste land, dat wij overgekomen zijn, ligt op 31° Z. B. en 151°, 10′ O. L. Van deze keten, die waarschijnlijk de scheiding maakt of de voornaamste hoogte is, neemt het land trapsgewijze af naar het Noord Westen, wanneer de heuvels eensklaps ophouden, en het vlakke land begint, waarover zich al het water uitstort, dat van deze tusschen beide gelegen keten komt; en zoo heeft ook het water, dat uit de heuvels, want bergen kan men ze eigenlijk niet noemen, ten zuidwesten ontspringt, de Lachlan Rivier tot kanaal.

De

De gesteldheid van het land zullen wij het best doen kennen door naar ons Dagverhaal te verwijzen. Over het algemeen is het een schoon, open land. De hooge landen, die het naar het noordoosten bepalen, schijnen bijna evenwijdig met de kust te loopen; en de zigtbare helling van het land naar het noorden maakt het vermoeden sterk, dat, zoo deze binnenlandsche wateren zich ergens in de zee (*) *storten, dit in die strekking zijn moet; en ik denk, dat de rivieren, die west loopen, aldaar de hooge streken des lands naderen, veel meer, dan zij dit ten zuidwesten doen. Het geheele land ten noorden van onzen koers deed zich zoo open en bruikbaar voor, dat het, naar mijne gedachten, slechts weinig beletsels oplevert tot het nemen van eene reeks driehoeken; welke, genomen langs de noordwestelijke grens der hooge gronden, en noordelijk voortgezet tot dan de land-engte, die de Golf van Carpentaria ten oosten van de*

(*) Hetgeen de Luitenant *King* onlangs op zijne reis langs de West en Noord-kust opgemerkt heeft, neemt alle redelijke hoop weg om aan die kusten ergens eene opening te vinden. De reis, die hij op dit oogenblik bezig is te volbrengen zal gewisselijk dit punt voor het vervolg buiten eenige bedenking stellen.

de zee scheidt, dadelijk alle verdere onderzoekingen naar eene binnenlandsche zee noodeloos zouden maken. Nog noordelijker op kan er geene gegronde hoop wezen, van ergens of eene rivier of een uitloop in de zee te zullen vinden.

Zoo weinig inboorlingen zag men in deze binnenlanden, dat men deze uitgestrekte gewesten bezwaarlijk bewoond kan noemen. De geheele bevolking bestaat uit eenige verspreide gezinnen, en het weinige, dat wij er van konden gadeslaan, was voldoende, om ons te overtuigen, dat zij van hetzelfde ras waren als die aan de kust. Beide zoeken hun voedsel op dezelfde wijze, beide hebben dezelfde wapenen en dezelfde gereedschappen. Deze opmerkelijke gelijkheid onder de inboorlingen van verschillende stammen, strekt zich zoo ook uit tot de dierlijke en plantaardige voortbrengsels dezer gewesten. De eucalijptus en casuarina, de kangaroe en de emu, met derzelver onderscheidene soorten, bewonen zoo wel de koude gewesten van van Diemens Land, *als de warmere breedten binnen de Keerkringen.*

DAG-

DAGVERHAAL

EENER

TWEEDE REIS

IN DE

BINNENLANDEN VAN AUSTRALIE.

1818.

---

20 Mei, 1818. De orders van Z. Exc. den Gouverneur bekomen hebbende omtrent het te voeren bevel over de uitrusting, die bestemd was den loop der Macquarie Rivier na te sporen, en alles aan het *Depot* in *Wellington's Vallei* gereed zijnde, verliet ik Sijdneij in gezelschap van den heer HARRIS, en, na eene aangename reis, kwamen wij, den *25* te Bathurst. Den *28* onze kleine beschikkingen ten einde gebragt hebbende, vingen wij de reis aan, met de bagaadje-paarden, en de manschappen, die de Expeditie uitmaakten.

In het eerst hielden wij ons bijna geheel aan den koers, welken wij, het vorig jaar, in Augustus, gevolgd waren, doch, Wellington's Vallei naderende, ontweken wij (een weinig meer westwaarts houdende) veel van dien steilen en ruwen weg; waarover wij ons toen zoo hadden te beklagen. Het land was volkomen open, de valleijen en de vlakten goed, de heuvels kalksteen rots. Wij hadden den minsten tegenspoed niet, en kwamen den 2 *Junij* aan het *Depot*, waar wij de booten volkomen gereed vonden om ons dadelijk in te nemen.

Den *4 Junij* werden alle de paarden en levensmiddelen naar de noordzijde der rivier overgebragt; en alles klaar gemaakt om des anderendaags 's morgens onze reis te vervorderen. Gedurende den nacht rees de rivier omtrent een voet. Het ongeluk, onze barometer de vorige reis overkomen, nog niet hersteld zijnde, kunnen wij de hoogte van het land, boven het oppervlak der zee, niet anders nagaan, dan door naauwkeurig de verscheidene watervallen of stroomingen waar te nemen. Ik geloof niet dat wij ons hier boven de vierhonderd voeten lager, dan in de vlakten van Bathurst, bevinden.

5 Junij. Ten één uur klaarde het weder

een

een weinig op, wanneer LEWIS met de scheepstimmerlieden naar Bathurst terug keerde, drie der slechtste paarden met zich nemende, en er ons negentien latende. Slechts weinig rees de rivier op dien dag. Zij is nogtans volkomen hoog genoeg voor ons oogmerk. Men vong eene nieuwe soort van visch, met vier gaten boven en vier onder den bek; het achterste gedeelte geleek naar een aal; hij had behalve vier andere vinnen ééne vin boven op den rug, en de buik wit; was twee en twintig en een halve duim lang, en woog omtrent twee en drie vierde pond.

Den *6 Junij* zakten wij de rivier vier mijlen af, toen de booten de volle lading innamen. De rivier, in *Wellington's Vallei* was, door den laatsten regen, gezwollen, zoo zelfs, dat het water, beneden derzelver vereeniging met de Macquarie, er geheel troebel van was. Uit hoofde van de mulheid van den grond had de regen denzelven zeer doorweekt, zoo dat de paarden er niet dan met moeite over konden.

Den *7 Junij* vervolgden wij onze reis. Booten en paarden waren beide zeer zwaar met onze bagaadje en onzen voorraad van levensmiddelen beladen. Weinig slechts rees de rivier. Meest ging het dezen dag door een

open boomrijk land, met vruchtbare vlakten ter wederzijde van de rivier. Hier en daar braken de hooge rotsige kalksteene heuvels steil af, en noodzaakten de paarden een' grooten omweg te nemen. De heuvels waren zeer steenachtig, en zoo los was de aarde op dezelve, dat de regen den grond zeer zacht maakte. De rivier had vele schoone kommen of breede plaatsen, van een tot drie mijlen lang, met eene daaraan geëvenredigde breedte. De stroomingen, schoon menigvuldig, hielden de booten niet van belang tegen, In de lange kommen was de stroom der rivier naauw merkbaar, en het kwam mij voor, dat het verschil van hoogte tusschen hier en onze laatste pleisterplaats niet zeer groot was.

8 *Junij*. — De rivier verbreedde zich in fraaije kommen, met veel diepte, en eene wijdte van twee tot drie honderd voeten; letterlijk gesproken, overdekt met onderscheidene soorten van watervogels. Langs de rivier had men de vruchtbaarste vlakten; aan de zuidzijde waarschijnlijk de uitgestrekste. De groote hoeveelheid van water, welke deze rivier, in tijden van hooge vloeden, bevatten moet, wordt door buiten oevers beperkt, en hare overstroomingen brengen dus geen nadeel aan. Zes mijlen omtrent de rivier af,

ein-

eindigde een hardsteenen heuvel aan de noordzijde der rivier; ik maak hier van melding, om dat het de eenige was van die soort, welken ik tot hier toe gezien had. De boomen waren van die soort van eucalijptus, welke men appelboom noemt, en op de heuvels zag men eenige *macrocarpa* cipressen (*). De boomen zouden zeer goed voor timmerhout zijn. Acht of negen mijlen lager passeerden wij den mond van Molle's Beek, thans eenen schoonen stroom. Ten vier ure sloegen wij ons nachtleger op, juist aan eene verhevene plaats, die het gezigt had over de beek, en over een allerweligst landschap aan de andere zijde der rivier, wel van hout voorzien. De booten ontmoeteden op dezen dag geen' hinderpaal, die niet gemakkelijk uit den weg te ruimen was; de stroomingen waren, noch zoo menigvuldig, nóch zoo ondiep als digt bij het *Dépot*. Onze liefhebbers van de jagt voorzagen ons overvloedig van kangaroes, en van een' zwaan.

9 Junij. — Thans liep de rivier noordwest ten noorden; zes mijlen beneden onze pleisterplaats ontving zij *Maria's Rivier*, een fraai-

(*) *Callitr. Vent. decad.*

fraaijen kleinen stroom. Het land, dat wij, aan de noordzijde, overtrokken, was van verschillenden aard; de heuvels kaal en steenachtig, met kleine eucalijpti, of gomboompjes, casuarina's, en eenige sterculia heterophijlla, het land zelfs heuvelachtig en open; sommige vlakten aan de rivier uitgestrekt en vruchtbaar, en, zoo het scheen, aan geene overstroomingen onderworpen. Aan de zuidzijde der rivier was het land, meer algemeen eene vruchtbare vlakte, door heuvels in de verte bepaald; zuidwest steenachtige hoogten, hier en daar aan de rivier eindigende. De heuvels leverden vele soorten van agaat, ijzersteen, en jaspis op, ook eenige vuursteenen; zoo was het insgelijks met de steenen onder aan de rivier, en allerwegen zag men overvloed van schoone hardsteen. Het land blijft, over het algemeen hoog; de rivier stuwt er eene ontzaggelijke menigte waters langs henen; er is geen vloed in te zien, en zij gaat in geenen deele derzelver gewone peil te boven. De stroomingen worden veroorzaakt, door dien zich de rivier in twee kanalen verdeelt, kleine eilandjes vormende; het water loopt hier met groote snelheid over een' rotsigen en steenachtigen bodem; de diepte is aanzienlijk; de hindernissen ontstaan slechts uit omge-

gevallene boomen, welke de vloed van den oever spoelt, en die met het zakken van het water in de engten blijven zitten. In alle opzigten is deze rivier onderscheiden van de *Lachlan*. Haar water is helder en doorschijnend. Zij heeft haar aanwezen en voortduring te danken aan bronnen en bijstroomen, en zij hangt voor haar bestaan geenszins van regen af.

Den 10 bleven wij nog te dezer plaatse met oogmerk om de paarden en de manschappen te doen uitrusten. Wij onderzochten het land eenige mijlen ver. Slechts weinig verschilde het van hetgeen wij doorgekomen waren, met betrekking tot de hoedanigheid van den grond, maar het was onregelmatig in heuvels en dalen gebroken, zonder zich evenwel ergens tot eenen onderscheidenden en opmerkelijken heuvel te verheffen. Over het algemeen scheen het hoog, en, naar het oosten, rijzende; de grond eene roodachtige ligte tuinaarde, de heuvels vol kleine steentjes, kleine gom- en palmboompjes, eenige weinige callitris en casuarina's, de grond goed met gras bewassen. De jagt leverde ons dezen dag, kangeroes, visch, en zwanen op, zoo dat wij niet alleen onzen nooddruft hadden, maar zelfs weelderigen overvloed.

Den

Den 11 *Junij* zakten wij de rivier acht mijlen af; zonder eenig beletsel van belang te ontmoeten. Het water was in den verloopen nacht omtrent éénen voet gewassen, en stroomde thans met eene aanmerkelijke snelheid, vooral in de engten. Wij hadden niet te wenschen, dat de rivier iets hooger klimmen mógt; wij hadden diepte genoeg tot ons oogmerk; vermeerdering van water zou slechts de stompen van boomen voor een deel bedekt hebben en het gevaar voor ons vergroot; nu konden wij het nog zien en vermijden. Na zes mijlen gereisd te hebben, kwamen wij aan eene kleine rivier, die van het oosten kwam. Er ging thans een vloed in dezelve, zoo dat wij de paarden ontladen moesten, en van de booten gebruik maken om de bagaadje over te brengen. Het was drie ure eer wij alles over hadden, wij sloegen des ons nachtleger op. Het land, dat wij gepasseerd waren, was van de beste soort, en aan de tegenovergestelde zijde waarschijnlijk even goed. Ter wederzijde der kleine rivier had men vruchtbare vlakten, van bevallige heuvels omgeven. De rivier noemden wij *Erskine's Rivier*, naar den tegenwoordigen luitenant gouverneur der kolonie. Deze vlakten waren bedekt met de soort van eucalijptus,

ap-

appelboom geheeten, maar, gelijk ook de andere boomen, niet zeer groot. Terwijl men bezig was de rivier over te steken, reed ik dezelve omtrent drie mijlen op, door een soortgelijk landschap. Ik wendde mij naar het noordoosten. Het land rees ongemerkt, en was over het geheel uitnemend van grond, wel van water voorzien, en voor allerlei bebouwing geschikt, met uitzondering, voor een gedeelte, van steen- en kreupelboschachtige hoogten of ruggen. Vele heuvels en hooge vlakten waren geheel van hout ontbloot, en alles had een schilderachtig voorkomen, en veel het aanzien van een park. Ik hield Erskine's Rivier voor een goed voorteeken van wel te zullen slagen. Het was de eerste stroom, welken wij ontmoeteden, die van het oosten kwam, en was mij een bewijs, dat de *Macquarie* het natuurlijk verlaat of kanaal was voor de wateren van het noordoosten, gelijk ik wist, dat zij het was voor die uit het zuiden. Tot nog toe hadden wij geene inboorlingen gezien, en in het geheel zeer weinig teekens, dat het land bewoond wordt. Visch, vleesch en gevogelte was er in overvloed, maar geen menschelijk wezen, dat er genot van kon hebben, dan wij alleen. Inlandsche honden zijn er in groote menigte,

en

en die 's nachts een aanhoudend gehuil maken.

Den 12 *Junij* trokken wij door een zeer fraai landschap, met weinig hout, en, zoo het scheen, vrij zelfs van de hoogste vloeden. De rivier kronkelde zich verbazend, maar was van een deftig aanzien en breed. De stroomingen waren weinig, en hinderden niet; derzelver gemiddelde breedte van honderd vijftig tot twee honderd en vijftig voeten, en op menige plaats veel meer. Op eenige van de achterwaarts gelegene hoogten of ruggen had men goed ijzerhout, met overvloed van cipressen of callitris. De appel, blaauw-gom, en palmboom waren de voornaamste, die op de vlakten groeiden. Kangaroes waren er in grooten getale; onze honden vingen er vier; zij waren van die soort, welke men *Macropus elegans* noemt, en die aan de oostkust zeer zeldzaam zijn. De rotsen waren over het algemeen van harden steen, veel in groote brokken; de kanten aan de rivier van keisteenen van allerlei soort en kleur, van kwarts tot zandsteen toe. Omtrent eene mijl van onze rustplaats passeerden wij den mond der kleine beek, op onze vorige reis Elizabeth's Beek genoemd; er ging thans weinig stroom in.

13 *Junij*. — Meest ging onze reis, dezen dag, over een zeer vlak land; drie of vier mij-

-lan van de rivier af was het met kreupel-hout en boschjes bedekt, en veel minder goed, dan langs de rivier; de grond een ligt, rood leem. De vruchtbare vlakten ter wederzijde der rivier stonden niet onder, en waren van de beste hoedanigheid. Deze vlakten scheenen aan de zuidzijde uitgestrekter te wezen, dan aan de noordzijde, en werden bepaald door de schoone heuvels, die wij, het vorig jaar, bij ons teruggkeeren, overtrokken. Vijf mijlen omtrent van ons laatste nachtleger, troffen wij eene kleine beek aan, die van het noordoosten kwam, welke ik naar den Majoor TAYLOR, van het 48 regiment, benoemde. Aan de westzijde van dezelve stooteden wij onverwachts op een paar inlandsche geinnen. Zij namen echter de vlugt, een oud man uitgezonderd, en een jongen, die op een boom zat. Niets kon den jongen bewegen af te komen; hij scheen, zoo wel als de oude man, letterlijk, versteend van schrik. De man bezat een stuk van een ijzeren tomahawk, welken hij het fatsoen van een *mogo*, of inlandschen bijl gegeven had. Ik denk, dat hij dezen schat van iemand zijner landslieden gekregen zal hebben, die het volk in Wellington's Vallei bezocht zullen hebben, want het was duidelijk aan hem te bespeuren

ren, dat hij nooit blanken gezien had. De man beproefde het verscheidene malen om ons te bewegen van heen te gaan, hetgeen wij dan ook weldra tot zijne blijdschap deden. De linkerzijde van dezen man was niets anders dan ééne zweer, hoogst waarschijnlijk door branden veroorzaakt. — De rivier kromde zich naar alle de streken van het kompas, en hare breedte werd veel verminderd door ondiepten en stroomingen, die zich over eenen rotsigen bodem storteden. De stroom ging met groote snelheid, en de boot werd nergens door opgehouden. De oevers waren hoog en breed, en schoon men teekens van vloed zag, meer dan dertig voet hoog, bleef het water echter beperkt binnen het eigenlijke bed der rivier, zonder de ter wederzijde gelegene landerijen te overstroomen. Ter plaatse, waar wij stil hielden, had men groote blokken ruwe graniet in de rivier. Zij was van eene verschillende soort, dan wij tot hiertoe gezien hadden, en de voet der heuvels, die aan de rivier eindigde, scheen er insgelijks uit te bestaan.

Den 14 had ik besloten halte te houden, om onze ligging door metingen te bepalen, maar werd er den geheelen dag in verhinderd door zwaren regen, van hevigen wind

uit het noordwesten vergezeld. Dit hield ons in onze tenten opgesloten.

Den 15 ging onze reis dan eens door vruchtbare vlakten, dan door onvruchtbare steenachtige kreupelboschjes; de grond was onregelmatig, en de oevers zeer hoog; het land ten noord west en noorden, zoo ver wij zien konden (tien of twaalf mijlen) gebroken in onvruchtbare, onregelmatige heuvels en valletjen. Ten zuiden der rivier waren de vlakten uitgestrekter; aan die zijde zag men ook digt hakhout, en dorre streken gronds. Vier mijlen lager had men groote blokken graniet, in het bed der rivier geworpen, en die ook den grondslag uitmaakten der aangrenzende heuvels, op welker toppen men onderscheidene soorten van steenen had, aan één gehecht, of te zamen gesmolten door de werking van het vuur. Vele van deze steenen waren fraai gekristalliseerd, en er waren duidelijke sporen van de een of andere bergstof aan te zien. Dan eens stroomde de rivier in schoone bekkens, dan weer ruischte zij, in naauwe rotsige kanalen te zamen gedrongen, door deze engten met het grootst geweld, hetgeen het moeijelijk maakte de booten te waren voor de belemmeringen, die zich aan alle zijden op deden. Tweemaal stootte de

 groo-

groote boot in deze naauwe doortogten. Het water was verbazend gevallen, en scheen echter nog niet tot deszelfs gewone peil gekomen te zijn. De graniet, welke wij vier mijlen beneden onze laatste legerplaats aantroffen, was geheel en al van eene verschillende soort, zijnde veel fraaijer en fijner van korrel, met kleine zwarte vlekjes, digt over het geheele blok verspreid; ook zag men er eenig hardsteen. De kruiden waren in alle opzigten dezelfde, als die wij het vorig jaar, op onze terugreis, gezien hadden. De grasachtige aard der planten maakte, dat wij onze verzameling met niets wezenlijks verrijken konden. Kangaroes waren er in overvloed, en leverden ons, bij aanhoudendheid, een welkom toevoegsel op tot ons rantsoen.

Den 16 liep onze weg, als naar gewoonte, door een zeer laag, schoon vruchtbaar land, digt bezet met goed timmerhout van de soorten van eucalijptus, en angophora, met eenige schoone callitris in de losser gronden, en verder van de rivier af. Het land, schoon vlak, scheen nogtans zeer hoog, en wordt nooit overstroomd of staat nooit onder; aan de overzijde was het waarschijnlijk even eens gesteld. Wij troffen eene andere kleine legerplaats van inboorlingen aan; de vrouwen

en

en kinderen maakten zich weg, eer wij hen konden naderen. Onder de mannen, die zeven in getal waren, herkenden wij er vier, die wij op onzen vorigen togt aan Maria's Beek gezien hadden. Zij herkenden ons ook, en zij schenen hier zeer mede in hun schik te zijn. Zij vergezelden ons omtrent acht mijlen verder tot daar wij ons nachtverblijf opsloegen, toen zij met eenige kangaroes begiftigd werden, en de operatie van het scheeren ondergingen, hetgeen op hun dringend verzoek geschiedde, na dat zij iemand der hunnen van eenen ontzaggelijken baard verlost gezien hadden. Met zonnenondergang keerden zij naar hunne gezinnen terug, die waarschijnlijk niet verre van ons af waren. Vier mijlen boven onze legerplaats, ontdekten wij, onmiddelijk aan den oever der rivier zelven, eene groote menigte zeepachtige aarde. In het eerst hield ik ze voor eene fijne pijpaarde, maar bij onderzoek bleek zij alle de treffelijke eigenschappen van vol-aarde te bezitten. Een stuk wol, dat uitermate vet was geworden, met deze aarde gewreven zijnde, verloor volkomen alle smerigheid, en werd geheel schoon. Onder deze aarde vond men kleine witte stukken harde mergel, die scheten, of zuivere kalk te zijn, of er een zeer

groot gedeelte van te bevatten. In een der beken vond men eene kleine schelp, welke eenstemmig geoordeeld werd een voortbrengsel van de zee te zijn; wij hadden ten minste nooit een diergelijke schelp in zoet water gezien. De rivier viel verbazend gedurende den vorigen nacht en dezen dag, en is, geloof ik, beneden derzelver gewone peil gedaald; zij heeft echter water genoeg voor onze booten; het voornaamste gevaar ontstaat uit de *stompen* en takken der boomen *in de engten*, en daar wij te voren gemakkelijk over konden, toen de rivier nog zoo niet gevallen was, veroorzaakt ons nu eenige moeite en bezorgheid. De loop, welken de rivier dezen dag nam, was sterk noordelijk.

Den 17 *Junij* had het 's nachts vrij sterk gevrozen, het ijs was een vierde van een' duim dik. Eene mijl lager de rivier af, zagen wij eene *inlandsche* begraafplaats of tombe, niet meer dan eene maand oud; de in de boomen gesnedene karakters waren nog volkomen versch; de tombe had geene halfronde zitplaatsen, maar was overig gelijk aan die wij op onze vorige reis gezien hadden. De grond bleef nog al op den duur volkomen vlak, het grootste gedeelte er van uitnemend goed en vruchtbaar; verder van de rivier was

hij

hij hier en daar moerassig, met dorre steenige kreupelboschjes; het timmerhout groot, en over het geheel goed. Aan de overzijde konden wij niet verder, dan tot op eene mijl afstand, zien, maar het land scheen er veelal even zoo gesteld te wezen. Een van het volk, die de paarden wat vooruit was, zag eenen grooten hoop inboorlingen, die, op zijne nadering, de vlugt namen, en de rivier overzwommen. De mannen waren meer dan twintig sterk, behalve de vrouwen en kinderen. Naauwlijks waren zij veilig aan de overzijde gekomen, of zij drilden hunne lansen en speren ten teeken van uitdaging. Dit was de eerste reis, dat wij een inboorling gewapend zagen, of eenigzins vijandelijk gezind. De rivier stroomde over een' rotsigen en zandigen bodem. Wat de diepte betreft, zij was overvoldoende voor veel grooter booten, dan de onze; maar het was bijna onmogelijk de verborgene gevaren te ontgaan, over welke het water de minste kabbeling niet maakte. De groote boot stootte op eene scherpe rots, met zulk een geweld, dat zij een lek kreeg. Aanstonds werd zij ontladen, en dadelijk hersteld zonder dat de lading schade geleden had. Schoon de rivier zeer laag is, is er nogtans zeer veel water in. De buiten oevers staan bijna een vierde

van eene mijl van elkander af, en zijn ver buiten bereik van den vloed, waarvan wij, tot onze groote verwondering, de teekens tot op bijna vijftig voeten hoogte zagen. Deze twee laatste dagen hadden wij noch heuvel, noch hoogte gezien. Het land was, zoo ver ons gezigt reikte, geheel en al vlak en effen.

Toen wij, den *18 Junij*, gereed stonden onze reis te vervorderen, vertoonde zich een groot aantal inboorlingen aan de overzijde der rivier. Zij hieven een ijsselijk en verward geschreeuw aan; door teekens ons te kennen gevende, zoo veel wij begrijpen konden, dat wij, de rivier af, heen moesten gaan. Na bijna een kwartieruur lang hunne lansen en speren tegen elkander geslagen te hebben, onder het maken van geene vriendelijke gebaren, gingen zij de rivier op naar boven toe, terwijl wij onzen weg in eene tegenovergestelde rigting vervolgden. Tot hiertoe had onze scheepvaart geene hindernissen ontmoet, dan die uit de overblijfsels van onderscheidene vloeden in de engten ontstonden, en die waren gemakkelijk te overkomen. Ook dezen dag was de rivier, zes mijlen lang, een schoone en effen stroom, van veertig tot vijftig roeden breed, en van acht tot zestien voeten diep, de bodem rotsig en met keizelzand,

toen

toen eensklaps een rij van rotsen den voortgang der geladene booten stremde. Het water stortte er met zulk een geweld over heen, dat ik vreesde ze grootelijks te zullen zien beschadigen, al waren ze ook geligt. De paarden hadden bij een' waterval, driekwart mijl lager, stil gehouden, en het bleek, dat de rotsige ondiepte zich tot daartoe uitstrekte, wanneer een val van vijf voeten over een bed van rotsen de booten geheel en al belet zou hebben verder te gaan. Dadelijk werden de paarden ontladen en opgezonden om de ladingen der booten af te halen. Dit gedaan zijnde, bragten wij de booten veilig door de ondiepte tot bij den waterval, toen wij, ze omtrent twee honderd roeden over land gesleept hebbende, weder in diep water lieten. Het land ter wederzijde was, dezen dag, bij lange na zoo goed niet, als het tot hiertoe over het geheel geweest was, digt met heesters en met kreupelhout bewassen, voornamelijk met de soort van eucalijptus, die men palm heet, en eene andere soort, die onderscheiden scheen van die wij dikwijls gezien hadden. De oevers der rivier waren zeer hoog; en, schoon het land volkomen vlak was, kon het echter nooit overstroomd worden. De veelheid van water, die over den val stortte, was ver-

hazend, de lage stand der rivier in aanmerking genomen; hetgeen, wel verre van ons ter neder te slaan, onze reeds zoo levendige hope deed toenemen, dat het uiteinde de verwachting, met welke wij ons vleijen wilden, niet te leur zou stellen.

19 Junij. — De booten ondervonden, dezen dag, geen oponthoud. De rivier kromde zich in schoone, hoe zeer al niet wijde ruimten; de bodem zand, hier en daar rotsig; de diepte van acht tot zestien voet; het land voortgaande vlak, maar over het geheel uitnemend van grond. Twee of drie mijlen noordoostwaarts van de rivier af, had men verscheidene uitgestrekte vlakten, zonder eenen enkelen boom; in vele plaatsen stond er water op, waarschijnlijk door den hevigen regen van den 14 dezer veroorzaakt; daar deze vlakten, en inderdaad al het land, dat wij tot hiertoe bereisd hadden, geheel vrij van eenigen vloed was. De oevers der rivier zijn, gis ik, tien of twaalf voet lager, dan zij, vijftien of twintig mijlen hooger op, zijn. De vloed rijst duidelijk nimmer tot zulk eene hoogte, geen zestien voet, zoo ver wij oordeelen kunnen, te bovengaande. Ik geloof niet, dat het houtgewas zoo groot of zoo goed is, als wij het tot hiertoe gevonden heb-

hebben; maar het is er in groote hoeveelheid, vooral palm, en eene soort van blaauwe gomboomen. Schoon wij, op zulk een' afstand van de Lachlan, de meeste planten, die wij in hare nabijheid vonden, ook hier aantroffen, zijn echter, in alle andere opzigten, de ommestreken der beide rivieren geheel van elkander verschillend, doch nergens is het onderscheid zichtbaarder in, dan in de rivieren zelve. Het water in de rivier blijft zoo uitermaten stug, dat het moeijelijk is er zeepsop van te maken; het is ook zeer zuiver en helder.

20 Junij. — De nacht koud; een knappe vorst had eenig water, dat aan den kant der rivier stond, doen bevriezen. 's Nachts was de rivier meer dan een voet gewassen, en bleef nog voortgaan te rijzen. Nu meer dan honderd vijf en twintig mijlen, van Wellington's Vallei af, gereisd hebbende, oordeelde ik het goed, de twee mannen, die tot dat einde met ons mede gegaan waren, naar Sijdneij te rug te zenden, met een verhaal van ons wedervaren tot hiertoe, overeenkomstig de bevelen van den Gouverneur. Twee anderen van ons volk zond ik te paard noordoostelijk henen, met bevel van in die rigting zoo ver te gaan, als mogelijk was, en met

zonnenondergang te rug te komen; hetgeen zij deden, en berigtten, dat zij, veertien of zestien mijlen ver, door een zeer schoon, hoewel vlak land, gegaan waren; de kreupelboschjes waren er niet groot, en grensden aan de schoonste stukken boschachtig land, de boomen er echter uit elkander staande. Er waren geene teekenen van overstrooming noch van de landzijde, noch van den kant der rivier te zien; en deze vlakten werden door aaneengeschakelde vijvers of kanalen bewaterd, die, buiten twijfel, wanneer zij overliepen, met de rivier gemeenschap hadden. Overvloed was er ook van Kangaroes en emu's.

21. *Junij.* — De slotsom onzer waarnemingen was, dezen dag, 31°, 49′, 60″ Z. B. 147°, 52′, 15″ O. L. en de Miswijzing 8°, 22′ O.

Den 22 bragten wij de papieren in orde, die voor berigt dienen moesten aan den gouverneur, terwijl alles gereed gemaakt werd, om des anderendaags onze reis te vervolgen. Deze laatste twee dagen was de rivier tusschen de twee en drie voet gerezen.

Den 23, na THOMAS THATCHER en JOHN HALL naar Bathurst gezonden te hebben, ging het weer stroom af. De eerste vier of

of vijf mijlen, was er geen wezenlijk onderscheid in het algemeene voorkomen van het land met hetgeen wij de vorige dagen gezien hadden, maar de laatste zes mijlen was het aanmerkelijk lager, hier en daar vlakten zonder boomen, en droog. Aan de oevers was het nog veel lager, en op vele plaatsen was het duidelijk te zien, dat de vloed ze overstroomde, hoezeer dit niet overal scheen te zijn. Ver het grootste gedeelte der laatste zes mijlen was met heesters, en de acacia pendula bedekt. Deze ongunstige verschijnsels benevelden onze hope, en wij vreesden, te groote verwachting gehad te hebben. Met de rivier bleef het bijna zoo als te voren, maar zij werd veel naauwer, en had meer bogten, in zekere mate reden gevende van de groote hoogte der vloeden, welke wij vijftig of zestig mijlen vroeger opgemerkt hadden, waar de rivier welligt viermaal wijder was. Met leedwezen misten wij de zoo in het oog loopende kenmerken, welke haar, tot hiertoe, onderscheiden hadden, de zandige en keizelachtige beken, en rotsige punten; schoon er zeker nog dezelfde hoeveelheid water in was, die mij eigenlijk zulk eene vaste verwachting gegeven had van dat zij nimmer in moerassen zou verdwijnen. Op de hoogste plaat-

plaatsen waren de oevers niet meer dan twintig voet hoog, en het was waarschijnlijk, dat onze twijfelingen, berekeningen en verwachtingen, binnen den tijd van eene week, volkomen stonden opgelost te worden. De grond is allervruchtbaarst, maar de vlakheid van het land, en het gemis van alle hoogte, nemen veel weg van de schoonheden der natuur; schoon het evenwel niet zoo is, of er zijn plaatsen genoeg boven het bereik van land of riviervloeden, die eene voldoende wijkplaats zouden opleveren voor de bewoners van deze zonderlinge gewesten. Wij zagen dezen dag verscheidene nieuwe vogels met zeer fraaije vederen; geen derzelve konden wij echter magtig worden. Wij troffen hier ook de gekuifde duif, en de grijze en roode papegaai van de Lachlan aan; verscheidene schoone en zonderlinge planten verrijkten ook onze verzameling. Het was of de natuur meer behagen schepte in hare schoonste voortbrengsels eene wildernis prijs te geven, dan dezelve dáár te plaatsen, waar zij genaakbaar zouden kunnen zijn voor de onderzoekingen van wetenschap en smaak.

24 Junij. — Het land was nog ten uiterste vlak, en als overgoten met acacia's, eucalypti en andere heesters; en doorsneden van eene me-

menigte slooten of kanalen, die thans volkomen droog waren, maar die, als de rivier voor een derde omtrent vol is, het water ver heen brengen over uitgestrekte vlakten en laagten, voor het grootste gedeelte zonder eenig kreupelgewas; terwijl diezelfde kanalen, bij het zakken der rivier, als sluizen dienen. Vlak bij de rivier waren de kreupelboschjes talrijk en digt in een gewassen. Wij waren echter genoodzaakt de rivier te volgen, ten einde bij de booten te blijven. Slechts voor een gedeelte was het land, twee of drie mijlen ver, langs den oever overstroomd. Verder van denzelven af, was het land nog veel lager. Het grootste gedeelte van den grond was rijk aangespoeld land. Behalve op die vrije vlakten, welke wij van tijd tot tijd langs de rivier hadden, konden wij meest geen vierde van eene mijl ver zien. BIJRNE, die aan het hoofd eener jagtpartij was, verraschte eenen ouden man en vrouw; de eerste bezig met naar ratten of wortels te graven, de andere een vuur aanleggende. Zij bemerkten hem niet, voor dat hij, op eenige weinige roeden na, bij hen was, toen de man zijn houten schop naar hem wierp, die zijn paard trof. De oude vrouw daarop hij de hand nemende, zetteden zij het, zoo hard zij kon-

konden, op een loopen, vooral toen zij de honden zagen, voor welke zij zeer bang schijnen te zijn. Des avonds hoorde men inboorlingen aan de andere zijde der rivier, maar geen kwam er van te voorschijn. Dezen geheelen dag door, was er geene verandering te zien, noch in het voorkomen, noch in de grootte der rivier; hare oevers waren niets lager, en zij rolde hare golven nog met groote snelheid over een bodem van zand, en was van zes tot dertig voet diep; het water even helder, en verbazend stug.

25 Junij. — Het weder koud, maar schoon; de thermometer op 28 graden; uit deze buitengewone graad van koude zoo ver noordelijk gis ik, dat wij ons, niettegenstaande de laagte van het land in vergelijking van de rivier, nog op eene aanzienlijke hoogte boven het vlak der zee bevinden. Op onze vorige reis ondervonden wij, drie graden zuidelijker, in hetzelfde jaargetijde, en bij even schoon en helder weder, zulk eene koude niet. Het land zag er uit als gisteren. De geheele streek, die wij door gekomen waren, was aan overstrooming onderworpen, en gedekt met eucalijpti of gomboompjes, acacia pendula, en verscheidene andere soorten van dat uitgebreid geslacht; een derzelve scheen ge-

geheel nieuw, maar stond niet in bloei. Vier of vijf mijlen oost van de rivier af, verheft zich het land, en wordt niet overstroomd; de grond is daar veel minder goed, maar met schoone callitris bedekt. Niettegenstaande het hier veel hooger was, dan meer in de nabijheid der rivier, trof men er echter niet eene verhevenheid aan, van welke wij eens rond konden zien. De oevers der rivier zijn veel lager dan gisteren, bezwaarlijk meer dan twaalf voet; in vergelijking zijn de vloeden laag, en ik kon niet bespeuren, dat de vloed immer meer dan éénen voet boven de oevers uit rijst. De rivier leverde de minste belemmering niet op, en was van twintig tot vier en twintig voet diep. Waarschijnlijk staat het water twee of drie voet hooger dan gewoonlijk; de breedte verschilt aanmerkelijk; op sommige plaatsen is dezelve niet meer dan zestig, op andere twee honderd voet. Alle de slooten of kanalen, digt bij de rivier, waren, schoon zeer diep, volkomen droog, en het scheen, dat het land in geene jaren overstroomd was geweest. Emu's en kangaroes waren er in overvloed; maar wij vongen geen visch, dat wij meest aan de koude van het weder toeschreven. Wij zagen ook verscheidene, ons geheel onbekende vogels;

gels;

gels; en, schoon de hoofd-planten dezelfde waren, als die men bijna overal in Australie vindt, troffen wij er echter dagelijks nog nieuwe aan. De rivier ging voort zich noordwaarts te wenden; thans was hare loop noordnoordwest.

26 *Junij.* — Dezen dag was het land zoo verschillend als men zich slechts verbeelden kan; laag maar niet vlak; op sommige plaatsen bedekt met de *acacia pendula*, *chenopodeae*, en *polijgonum junceum*, op andere met goede gom en palmboomen. Alles scheen, met weinige uitzondering, aan overstroomingen onderworpen. Vier of vijf mijlen het land in, rees de grond onmerkbaar, en was vrij van vloed; maar de gaten, uit de ongelijkheid van den grond ontstaande, zijn in regenachtige tijden de waterbakken van de land-vloeden. Het geheele land was thans volkomen droog, en moet dit een' geruimen tijd geweest zijn. Het zou, ware het weder nat geweest, inderdaad onmogelijk geweest zijn de booten te vergezellen. — De rivier vermindert niet, en is een schoone stroom; niets verhindert het bevaren van denzelven, deszelfs bogten zijn echter verbazend. De oevers schijnen bijna drie voet lager dan gisteren. Er zijn nog geene teekens, dat de vloed

vloed meer dan éénen voet, ter wederzijde, het land bedekt. De diepte der rivier is van twintig tot twee en twintig voet, derzelver breedte van zestig tot honderd en zestig, en haar stroom is van omtrent één en eene halve mijl in het uur. Gisteren en heden is de rivier bijna achttien duim gezakt.

Den *zeven en twintigsten* bleef de rivier vallende. Drie mijlen waren wij door een land gegaan, laag en vol heesters, zoo als wij reeds gewoon waren, toen wij aangenaam verrascht werden door het gezigt van eenen kleinen heuvel, omtrent eene mijl oostwaarts gelegen. Wij haasteden er ons henen, in de hoop, dat wij het land vinden zouden noordoostwaarts te rijzen. Wij zagen echter niets, dan een' anderen heuvel, die nog hooger was, drie mijlen noordnoordwest, in de strekking, die de rivier nam. De heuvel of liever rots, welke wij beklommen, was een kwart mijl lang, bij de breedte van een half kwart mijl, en omtrent zeventig voeten hoog. Hij was enkel graniet; hebbende de zijden en den top met gebrokene stukken van eene schoone en zeer vaste soort van denzelfden steen bedekt. Wij noemden dien *Welkom-Rots*, want al wat slechts naar eene hoogte geleek, was een aangenaam gezigt voor ons. Van

den top des heuvels, noordnoordwest henen, hadden wij een zeer ver gezigt; maar niets toonde, of eene spoedige verandering van het land aan, of het eindigen der rivier. Westelijk was het land volkomen vlak, met onbezette ruimten of moerassen, midden tusschen eene grenzenlooze woestijn van kreupelhout. Oostwaarts stuitte het gezigt op eene verbazende keten van bergen, welke hunne blaauwe kruinen, op een afstand van zeventig mijlen, boven den horizon verhieven; tusschen hen en ons scheen het land eene effene vlakte. Van het noordwesten tot het noordoosten was er niets, dat de gezigts-lijn brak, éénen heuvel uitgezonderd, gelijk aan dien, waarop wij ons thans bevonden, op een' afstand van omtrent vijf mijlen naar het noordnoordwesten. Daar ons gezigt zoo uitgestrekt was, liet ons dit niet veel vertroostends hopen; en er was geene de minste reden van te denken, dat, in de eerste veertig mijlen voor het minst, eenige stroom, west of oost, zich in de rivier zou ontlasten. De heuvel, van welken wij dit gezigt hadden, werd *Harris Berg* geheeten, naar mijn' vriend, die als vrijwilliger de reis mededeed; die ten noord noordwesten, *Forster's Berg*, naar den luitenant FORSTER, van de zeemagt, en de hooge keten oostwaarts

Ar-

Arbuthnot's Keten, naar den heer C. ARBUTHNOT, van de Thesaurie. De twee eerst genoemde heuvels waren geheel en al van graniet, van een en een half tot twee mijlen lang, en van eene halve tot eene heele mijl breed. Derzelver ontstaan moet voor een zonderling geologisch verschijnsel gehouden worden, zoo verwijderd als zij zijn, door eenen oneindigen afstand, van alle bergketens, en zich verheffende te midden van eenen weeken aangespoelden grond. Kleine stukken graniet waren in verscheidene plaatsen, als met menschenhanden op een gehoopt; en overal waren die heuvels met zulke kleine stukken bedekt, los gemaakt van het blok, waar zij eens toe behoord hadden. Mag ik eene gissing wagen, dan zou ik denzelven eenen vulkanischen oorsprong toekennen. Ik geloof, dat de stukken, waaruit zij bestaan, bij onderzoek, bevonden zouden worden de werking van het vuur ondergaan te hebben, waardoor zij te zamen gesmolten zijn. Voor die bekend zijn met de zamenstelling onzer aarde, en met de middelen, van welke de natuur zich bedient om hare oogmerken te bereiken, kunnen deze zonderlinge heuvels voorwerpen zijn van een belangrijk onderzoek.

De inboorlingen schijnen, in deze, op het

oog zoo woeste, streken talrijk te zijn. Staande dezen dag troffen wij er verscheidene troepen van aan, in alles welligt niet minder dan veertig, en in het noorden zag men vele vuren. Eene mijl of wat ons gezelschap in een digt bosch vooruit zijnde, stootte ik onvoorziens op drie man; twee liepen spoorslaags henen: de derde, die ouder was, en een weinig kreupel ging, wierp eerst een brandhout naar mij toe, en toen hij zag, dat ik evenwel naderde, zijne waddie, maar met zulk eene drift, dat hij, schoon slechts een twaalftal voetstappen van mij af, mij en mijn paard miste. Ik keerde naar mijn volk terug, en trad met hetzelve onverhoeds in de legerplaats der inboorlingen. Wij vonden er acht vrouwen en twaalf kinderen; de vrouwen gereed om, met hare kinderen in hare mantels op den rug, heen te gaan. Zoo als zij ons zagen, vatteden zij elkander bij de hand, maakten een kring; en wierpen zich ter aarde, met hare hoofden en aangezigten tegen den grond. Hare zoo zigtbare ontsteltenis niet willende vermeerderen, bleven wij slechts eenige minuten, gedurende welke de kinderen telkens, van onder de mantels, naar ons keken; zij schenen meer verbaasd dan bevreesd; de moeders hieven voortdurend een *dof* en

droe-

droevig geween aan; als of zij om genade baden. In de legerplaats had men verscheidene speren, of liever lansen, want zij waren veel te zwaar om geworpen te worden; zij waren getand; men zag er ook eenige schilden, knodsen, beitels, en verscheidene zakken met al het benoodigde er in voor het toilet van eene inlandsche schoone, als, verf en veders, halssnoeren van tanden, netten voor het hoofd, en draden, die gemaakt waren van de zenuwen van den staart eens opossums, om hare mantels te naaijen. De mannen van dit kamp hoorden wij, op geen grooten afstand gerucht maken; hunne liefde voor de hunnen was echter niet sterk genoeg om hen te bewegen, de proef te nemen van hen uit de handen van zulke wezenlijke Centauren, als waarvoor zij ons zeker aangezien moeten hebben, te verlossen.

De booten vervorderden onverhinderd haren weg. De rivier bleef een schoone en effen stroom, loopende, naar gissing, van ééne mijl tot eene halve mijl in een uur. Op sommige plaatsen was zij vrij eng, en het zou ons verwonderd hebben, dat zulk een eng kanaal de menigte waters bevatten konde, die zich in hetzelve stortte, ware het niet, dat wij het in deszelfs midden van twintig tot dertig voe-

ten diep gevonden hadden. De oevers zijn niet meer dan zeven voeten hoog boven water, en zij schijnen tot die hoogte overstroomd geweest te zijn. Het scheen niet, dat het land, drie of vier mijlen van de rivier af, ooit ondergestaan had, ten zij van den regen. Thans echter was het volkomen droog, en de gaten in den grond deden zien, dat die droogte lang geduurd had. De rivier bleef nog noord noordwest loopen. De rotsen, die den Berg Harris uitmaken, zijn *waarschijnlijk* van basalt; alles *schijnt te zamen* geschoten te zijn in punten, waarvan de hoeken volkomen zijn. De steenen zijn zeer zwaar en vast, en tegen elkander geslagen, klinken zij zeer sterk

Den 28 *Junij* bleven wij liggen om wat uit te rusten en ons te ververschen. Gras en land zag er armelijk uit. Digt bij had men acacia boomen en kleine eucalijpti in menigte. — Wij vaardigden twee man af om het land noordoostelijk op te nemen. Onze kruidkundige stak de rivier over en beklom Forster's Berg, waar hij gelukkig genoeg was eenige planten te verzamelen, die hem voor kwamen nieuw te zijn. Hij meende eenen tak der rivier gezien te hebben, die zich van dezelve scheidde, en noordwest liep, terwijl

de

de rivier zelve noordelijk bleef loopen. Het berigt, dat de uitgezondene manschappen des avonds deden, was ver van bemoedigend te zijn. Zij waren tien of twaalf mijlen ver, noord en oost, geweest, en hadden het land zoo slecht mogelijk gevonden; met één woord, een uitgedroogd moeras, met hooger land, dat boven vloed was, maar overgoten van heesters, tusschen welke eenige pijnboomen verstrooid stonden. Zij zagen geen water, en maar weinig wild.

Toen wij, den *negen en twintigsten*, de rivier langs gingen, werd het land trapsgewijze lager in hare onmiddelijke nabijheid; en tusschen de vier en vijf mijlen van de plaats, waar wij ons neergeslagen hadden, stond het water gelijk met den oever, en stroomde er op sommige plaatsen over heen. In eens was dus het reizen met paarden langs de rivier gedaan, en dit sloeg te meer ter neder, daar het de gemeenschap met de booten onzeker maakte, en ons gevaar deed loopen om geheel van dezelve afgesneden te worden. Bemerkende, dat deze moerassen slechts, voor eene mijl of wat van de rivier af, onbegaanbaar waren, en dat wij, hier en daar, tot op een honderd roeden na, bij dezelve konden komen, werden de paarden

langs dezelve omgeleid; en naderden wij de rivier weder, waar zulks mogelijk was; snaphaanschoten doende, op dat de booten weten zouden, waar wij ons bevonden. Ten twee ure in den namiddag, hielden wij stil, na tien en eene halve mijl gereisd te hebben, omtrent honderd en vijftig roeden van de rivier af; bij welke wij, van wege de drassige en moerassige gronden, niet digter konden komen; de plaats, waar wij thans stil hielden, was van denzelfden aard, maar, tot ons geluk, op dit oogenblik, droog. *Het land*, noordoost van ons, langs welks droogen kant wij genoodzaakt waren het heen te houden, is zoo slecht, als het wezen kan, zijnde vol watergaten, en dus bij regenachtig weer niet te passeren. De rivier is nog dezelfde; wij ontdekken, dat de takken en kleine stroomen, welke zich van dezelve verwijderen, niet veel verder, zich weder met dezelve vereenigen, en dat zij, op dit oogenblik, hunne tegenwoordige gesteldheid eeniglijk aan de volheid der rivier verschuldigd zijn, die zeker eenige voeten boven haar gewone peil is. De breedte en diepte der rivier was dezen dag verschillend. Waar zij hare oevers overstroomde, had men niet meer dan van tien tot twaalf voet diepte; waar zij zeer breed

was,

was, doch binnen hare oevers besloten, vijftien voet; en in engere plaatsen, in hetzelfde geval, twintig. Het verschil scheen zich dus naar de gesteldheid van haar kanaal te regelen; het water was zeer drabbig, de gemiddelde snelheid van den stroom van eene mijl in een uur. De booten kwamen ten half vijf aan, zonder iets ontmoet te hebben.

Den 30, na alle schikkingen gemaakt te hebben, die wij verzinnen konden om onze scheiding van de booten voor te komen, trokken wij de rivier verder langs. Onze voortgang werd echter veel spoediger, dan ik gedacht had, gestuit; want wij hadden naauwlijks zes mijlen gegaan, en nooit digter bij de rivier, dan van één tot twee mijlen, of wij werden ontwaar, dat de vloed der rivier zich over de vlakten uitbreidde, over welke wij togen, en dit zoo snel, dat wij niet hopen konden, noordwest ten noorden weer bij de rivier te zullen kunnen komen, in welke rigting zij ons, voor eene wijl, scheen te loopen, wanneer zij zich meer noordelijk wendde. Onze toestand kon ons geen oogenblik in beraad doen staan, over het geen wij moesten aanvangen. Wij hadden in der daad onze reis reeds verder voortgezet, dan, stipt gesproken, de voorzigtigheid gedoogde, en het

behoud van al het volk hing er nu aan. Nergens konden wij een' toevlugt vinden, dan ter plaatse, daar wij 's morgens van daan gegaan waren, en dáár zelfs konden wij niet langer vertoeven, dan even noodig was om de schikkingen te maken, die ik voornemens was te doen. De paarden gingen des te rug, en twee man gelukte het, na tot den middel toe door het water gewaad te hebben, de rivier te bereiken omtrent drie mijlen lager, dan de plaats, van waar zij afgegaan waren. Gelukkig waren de booten nog zoo ver niet gekomen, en, toen zij kwamen, werd hun gelast te rug te keeren. Omtrent zonnenondergang waren de booten weder bij ons, tegen eenen sterken stroom hebbende moeten opwerken. De rivier bleef, als naar gewoonte, van vijftien tot twintig voeten diep; het water, dat de vlakte overstroomde, werd door een aantal kleine kanalen derwaarts gebragt; van deze overstrooming was de tegenwoordige buitengewone hoogte der rivier alleen oorzaak. Het water in de rivier verminderde niet, en was te overvloedig, dan dat ik zou hebben kunnen gelooven, dat deze moerassen en lage gronden iets wezenlijks ter verspreiding en opneming van hetzelve zouden hebben kunnen doen; derzelver eindelijke uitgang moest derhal-

halve meer met derzelver grootheid overeenkomen. Deze aanmerkingen, betrekkelijk den onverminderden stand der rivier, moesten mij van zelf terughouden om te overhaast een onderzoek te laten varen, van hetwelk men zich zoo veel had voorgesteld; de natuur van den grond liet wel niet toe te hopen, dat, al ware het dat de rivier in eene binnenlandsche zee eindigde, de kolonie hiervan eenig wezenlijk nut zoude trekken; maar de kennis van het dadelijk eindigen der rivier, was eene zaak van te groot aanbelang, en kon te veel dienen om eenig licht te verspreiden over het binnenste van dit uitgestrekte land, dat nog in zoo veel duisternis bedolven ligt, om niet al wat mogelijk was te doen, ten einde die kennis te verkrijgen. Mijne brandende begeerte om, zoo ver doenbaar zijn zou, dit gewigtig punt te onderzoeken, deed mij besluiten, de groote boot te nemen, en met vier vrijwilligers de rivier af te zakken, zoo ver hij bevaarbaar zijn zoude. Bij dit besluit had ik wel degelijk in aanmerking genomen de moeijelijkheden, met welke wij te worstelen zouden hebben in ons te rugkeeren tegen den stroom op. Ik rekende, dat het een en ander mij eene maand kon ophouden; in alle gevallen besloot ik mij voor

zóó lang te provianderen, dat ook al de tijd was, dien wij missen konden van dien wij nog overig hadden voor het verder oogmerk onzer reis.

1 *Julij*. — Het water niet rijzende. — Bezig in alles gereed te maken om den volgenden morgen de rivier af te varen. Na rijp beraad, werd er besloten, dat, bij mijn vertrek, de paarden met de levensmiddelen naar Harris Berg, op vijftien mijlen afstands, te rug zouden gaan, om dat alles, bij een langer verblijf aan deze plaats, in gevaar kon komen; en dat punt bepaalde ik ook, om er met de groote boot te rug te keeren. Ook werd vastgesteld, dat, terwijl ik uit zou zijn, de heer EVANS vijftig of zestig mijlen noordoostelijk zou optrekken, en in eene meer noordelijke rigting weêrom komen, ten einde wij eenigzins bekend zouden zijn met de moeijelijkheden, die wij de eerste dagen onzer reis naar de oostkust stonden aan te treffen. De eenige, die mij ernstige bedenking gaf, was het waarschijnlijk gebrek dat wij aan water hebben zouden, tot wij eenig hoog land bereikt zouden hebben, en ik hoopte, door des heeren EVANS uitstap, hier eenigzins tegen gewaarborgd te zijn. De paarden waren alle in een' goeden staat, en, naar den tijd te

te rekenen, dien ik gistte afwezig te zullen zijn, zou de pakkaadje tot het geringst mogelijk bestek verminderd wezen, en de kuiper tijd hebben om de spektonnen te verkleinen, die veel te zwaar waren voor de paarden, als zijnde allen voor booten gemaakt; want men had niet kunnen denken, dat het land ons zoo spoedig beletten zoude, ons goed te water te vervoeren.

Den *tweeden Julij* voer ik de rivier af, in een der regen- en stormachtigste dagen, die wij nog gehad hadden. Twintig mijlen van de plaats, daar ik afgevaren was, had men, letterlijk gesproken, geen land meer. De rivier vloeide over hare oevers, en verdeelde zich in stroomen, welke ik vond, dat zich niet altijd van den hoofdtak gescheiden hielden, maar op eene menigte plaatsen met denzelven vereenigden. Wij gingen zeven of acht mijlen verder, toen wij voor den nacht aan eene plek gronds stil hielden, naauwlijks breed genoeg, om er wat vuur aan te leggen. De hoofdstroom ging met eene groote snelheid, en zoo ver wij zien konden, waren deszelfs oevers en digt bijgelegene gronden met kreupelhout bezet, ons als met een' rand of dijk omgevende. Uitgestrekte stukken lands, daar geen hout op te zien was, stonden

den onder water, en waren met het gewone riet, de *Arundo phragmites* van Linneus; bedekt, dat tot zes en zeven voeten boven water groeide. Wij rekenden van zeven en twintig tot dertig mijlen afgelegd te hebben in eene noord noordwestelijke strekking.

3 Julij. — Tegen den morgen ging de storm liggen, en met het aanbreken van den dag vervolgden wij onze reis. Het hoofdbed der rivier was veel ingekrompen, maar zeer diep; over derzelver boorden stroomde het water een voet of wel achttien duimen hoog, maar nam overal dezelfde rigting. Wij werden zeer opgehouden door omgevallene boomen, welke op sommige plaatsen het kanaal bijna geheel stopte. Na nog omtrent twintig mijlen verder gevaren te zijn, zagen wij geen land of boomen meer. Het kanaal der rivier, dat door riet ging, en van één tot drie voet diep was, liep noordelijk. Dit bleef zoo, nog drie of vier mijlen verder, toen, schoon er, verscheidene mijlen lang, geene verandering in de breedte, diepte en snelheid van den stroom vooraf was gegaan, en ik de levendigste hoop had van weldra de lang gezochte zee van Australie te zullen binnen varen, de rivier in eens alle verder onderzoek te leur stelde, door zich, aan alle zijden, van het noord-

noordwesten tot het noordoosten, door een oceaan van riet, dat ons overal omringde, te storten, schoon met dezelfde snelheid nog stroomende, als te voren. Er was geen kanaal, hoegenaamd, door dit riet te vinden, en de diepte verschilde van drie tot vijf voet. Deze wonderbare *verandering* in den loop der rivier (want ik kon dit geen *eindigen* der rivier noemen), liet mij geene andere keuze over, dan te zien of wij vóór den donker te rug konden keeren naar eene plaats, daar wij landen konden. Ik rekende, dat wij dezen dag vijf en twintig mijlen, bijna in dezelfde strekking als gisteren, gevaren hadden. Om stellig te zeggen, dat wij ons aan den rand van het meer of de zee bevonden, waarin zich zulk eene verbazende menigte water ontlast, zou men voor niet meer dan eene gissing van mij houden; doch zoo ik mijne gedachte eens zeggen mag over het geen wij nu zagen, zou ik beslissend van gevoelen zijn, dat wij ons in de onmiddelijke nabijheid van eene binnenlandsche zee, of een binnenlandsch meer bevonden, allerwaarschijnlijkst ondiep, en van tijd tot tijd opgevuld wordende door ontzaggelijke bezinkingen, die veroorzaakt worden door het water dat van hooger landen in hetzelve vloeit.

Het

Het is zeer zonderling, dat de hooge landen in dit gewest zich tot de zeekust schijnen te bepalen, of zich althans niet ver van dezelve uitstrekken.

7 Julij. — Laat in den nacht kwam ik met de boot terug, en verblijdde mij, dat alles naar Harris Berg overgevoerd was. De heer EVANS had zijne reis nog niet aangevangen, maar was voornemens dit den volgenden morgen te doen.

Den *8 Julij* toog de heer EVANS noordoostelijk aan, voor *acht of tien* dagen levensmiddelen medenemende, hetgeen hij hoopte genoeg te zullen zijn om hem een voldoend denkbeeld te geven van het land, dat wij door moesten. Wij waren intusschen bezig met de pakkaadje te verkleinen, en zonderden levensmiddelen voor achttien weken af, berekend naar een verminderd rantsoen, dat alles was hetgeen de paarden dragen konden, het overige moest ons voor ons onderhoud dienen, zoo lang wij hier stil zouden houden.

18 Julij. — De laatste week was het weder zeer veranderlijk en onbestendig, met aanhoudenden harden wind van het noordwesten tot het zuidwesten, en van tijd tot tijd zwaren regen. Wij mogten ons geluk wenschen met onze verandering van standplaats; een verwijl

van

van eenige dagen zou ons van de oppervlakte der aarde gespoeld hebben. Den 10 begon de rivier snel te rijzen, en den 15 des avonds, was zij op hare grootste hoogte; het geheele lage land onder water zettende, en de plaats, waar wij ons bevonden, in een eiland herscheppende; het water kwam, tot op eenige roeden na, bij de tent. Niets kon treuriger en akeliger zijn, dan het tooneel rondom ons, en, schoon voor ons zelve veilig, konden wij echter niet zonder bezorgdheid de bezwaren aanschouwen, welke wij te wachten hadden bij het door trekken van een land, dat het water drassig en moerassig, zoo al niet geheel onbruikbaar, zou achterlaten. Dezen morgen had het water zich zoo spoedig terug getrokken als het gekomen was, ons naar het oosten een' uitgang open zettende; hoewel ik vreesde, dat noordoostelijk het water nog zou blijven staan. Des avonds kwam de heer EVANS terug, na eene belangrijke, schoon onaangename reis. Zijne paarden waren door de moeijelijkheden van den grond, dien zij betreden hadden, geheel afgemat.

Het dagverhaal van den heer EVANS luidde, als volgt:

« *Woensdag*, *8 Julij*. — Omtrent negen ure Harris-Berg verlaten. Zes mijlen het

« land vrij goed, daarna, afwisselend, acacia « pendula heesters, en callitris boschjes; de « grond los, en vol gaten; overvloed van wa- « ter, maar, op het laatst, geen gras. 's Avonds « stil gehouden aan den kant van eene sloot; « twaalf mijlen gegaan. Harris Berg Z. 35 W.

« 9 *Julij.* — Ten acht ure vertrokken, « en doorgereisd tot vijf ure in den namid- « dag, meest door zeer digte boschjes, uit « onderscheidene soorten van heesters bestaan- « de, met casuarina's en kreupel-palmhout; « het land nagenoeg een moeras, en bijna « niet om door te komen, zoo zeer, dat ik « veel werk had koers te houden, den mees- « ten tijd tot de knieën toe in het water ba- « dende. — Ik gis, dezen dag, omtrent vijf- « tien mijlen, in eene noordoostelijke rigting, « afgelegd te hebben.

« 10 *Julij.* — Het land erger dan gisteren, « uitermate laag en moerassig, met veel digt « heestergewas. Omtrent elf ure werd het « meer open, ieder met acacia pendula bezet. « Na tien mijlen gereisd te hebben, kwamen « wij aan eene groote schijnbare vlakte, « waarop wij omtrent twee mijlen voortge- « gaan waren, toen wij eensklaps gestuit wer- « den door diep water tusschen riet in. Van « hier kon ik onderscheidenlijk *Arbuthnot's*

« *Ke-*

« *Keten* zien, welker noordelijk einde was « N. 101; en het andere gedeelte er van N. 108 « tot N. 112.

« Het land was, zoo ver men dit onder« scheiden kon, van het noordwesten naar « het noordoosten, tot aan den gezigteinder « toe, open, met riet en water bedekt. Wij « zagen eene ontzaggelijke menigte wilde « eenden, vele zwarte zwanen, pelikanen, en « andere soortgelijke vogels. Ik nam mijne « koers nu oost, en kort daarna zuidoost. — « Ik gis, dezen dag, achttien mijlen gereisd « te hebben. Het bijna donker zijnde, had« den wij veel werk, ergens eene plaats te « vinden, droog genoeg om er op te kunnen « slapen. Het noordeinde van Arbuthnot's ke« ten was in N. 98.

« *11 Julij.* — Onze pogingen vruchteloos « vindende om, in wat rigting ook, noord « oost aan te trekken, verliet ik mijnen koers « naar het noordeinde van Arbuthnots keten. « Het land was, op den duur, bijna gelijk « dat van gisteren, afwisselend moerassen of « kreupelhout. Twaalf mijlen gegaan zijnde, « waarvan de laatste halve mijl de grond, « schoon haast onmerkbaar, rees, kwam ik « aan den kant eener rivier, welker stroom « dertig of veertig roeden breed was, maar

« het bed bijna honderd; de oevers waren « acht of negen voet hoog. Ik doorwaadde « ze in het midden van eene zeer groote « kom, die noord en zuid lag; het water was « helder, omtrent drie voet diep, zacht uit « het zuiden over een' fraaijen zandigen bo- « dem loopende. Na deze rivier overgetrok- « ken te zijn, reisde ik nog vier mijlen, en « hield stil aan den rand van een boschje, « zestien of zeventien mijlen voortgetrokken « zijnde.

« *12 Julij.* — Na vier mijlen afgelegd te « hebben, trokken wij eenen kleinen stroom « over, die uit het zuidwesten kwam. Het « land volkomen vlak; nergens eene merk- « bare rijzing, Arbuthnots keten uitgezonderd; « de weg, dien wij aflegden, niets dan een « moeras, de grond anders goed, zijnde dui- « delijk aangeslijkt. Voor zwaar geladene « paarden zou het onmogelijk zijn het land « door te komen, dat wij de laatste drie da- « gen betreden hebben. De moeite, die wij « gehad hebben, is meer, dan men zich ver- « beelden kan. — Vijftien mijlen gereisd.

« *13 Julij.* — Een zeer koude morgen; « vertrokken bij het opgaan der zon; op de « zes mijlen aan een open plein gekomen, « daar het iets beter was, dan laatst. *Het*

« on-

« onmogelijk vindende de keten, althans « spoedig, te bereiken, om van dezelve het « land in oogenschouw te kunnen nemen, « dacht ik het best te zijn, daar ik geen' tijd « te verliezen had, het meer zuidelijk te hou- « den naar eene hoogte, omtrent twee mijlen « ver, en die waarschijnlijk wel te beklimmen « zou zijn. Deze berg gaf mij ook een zeer « uitgestrekt gezigt. Het zuideinde van Ar- « buthnots keten liep zuiden, het noordeinde « N. 20 O, en wendde zich dan meer ooste- « lijk. West van den heuvel, op welken ik « stond, en van de keten, is het land vol- « komen vlak, zonder den minsten schijn van « rijzing of onevenheid. Wat ik van het land « naar het zuidoosten zien kon, scheen zeer « gebroken en ruw, afgezonderde rotsen, hier « en daar op de ketens, als pilaren en pira- « miden opgeworpen. Aan den voet des ke- « tens had men een aantal vuren der inboor- « lingen, en wij zagen, voor het eerst sedert « wij Harris Berg verlieten, eene menigte « kangaroes. Ik schoot ook dezen dag eene « nieuwe soort van duif. Naar gissing zestien « of zeventien mijlen gegaan.

« *14 Julij.* — Mijne terugreis in eene « zuidwestelijke rigting naar de tenten aange- « vangen; de eerste vier of vijf mijlen, door

« een goed open boomrijk land gereisd, over« vloeijende van kangaroes. Dit door zijnde, « werd het land erger, laag en drassig. Op « de twaalf mijlen trokken wij over eene ke« ten van vijvers, die naar het noorden liep. — « Den vorigen avond vermoededen wij door « de inboorlingen bespied geweest te zijn. Ik « zag er eenigen van, en onze pleisterplaats « was omringd van hunne vuren; zij beproef« den het echter niet ons te verontrusten. « Wij hielden in een acacia pendula boschje « stil, twintig mijlen gereisd hebbende.

« *15 July.* — Het begon 's nachts te rege« nen, dat dezen geheelen dag door duurde. « Onze weg was schrikkelijk slecht en moe« rassig. Over het geheel echter had het land « een beter aanzien; zóó niet, als anders, met « de plant, *atriplex* geheeten, overgoten. Bij « mijne uitreis waren vlakten, boschjes, ja « bijna de geheele grond, tot op een' kleinen « afstand van Arbuthnots keten, er mede be« dekt. Na drie mijlen gegaan te zijn, ont« moeteden en doorwaadden wij weder de ri« vier, die wij den elfden overgetrokken wa« ren, zij was hier niet zoo volle wijd, als « daar wij ze eerst gezien hadden, maar die« per. Na tien mijlen trekkens stil gehouden.

« *16 July.* — Ik veranderde mijne koers

van

« van zuidwest ten westen, 80 graden zuide-
« lijker, en had eene uitermate vervelende en
« onaangename reis, door een nat en akelig
« land. Aanhoudende regen; vijftien mijlen
« gereisd.

« 18 Julij. — 's Middags ten een ure aan
« de hut gekomen; gisteren en van daag om-
« trent zeven en dertig mijlen afgelegd."

Dit berigt van den heer EVANS besliste
omtrent hetgeen mij verder te doen stond, en
ik besloot eenen bijna oostelijken koers te hou-
den, op de rivier aan, die hij ontdekt had,
en welke nu vereerd werd met den naam van
lord *Castlereagh*. Deze koers zou ons over
drooger land brengen, en de rivier niet ver
af zijnde van *Arbuthnot's Keten*, zou ik in
staat wezen om van dit verheven punt het
land noordoost en oost in oogenschouw te ne-
men, en te beslissen, hoe ver het raadzaam
zijn zoude die rivier te volgen; hetgeen ik
gezind was, zoo lang te doen, als zij oost of
noorden loopen mogt. Uit het dagverhaal van
den heer EVANS ziet men, dat de *Macquarie*
noordoostwaarts vloeidde, en nog door het
riet bleef stroomen, hetgeen haar noodzaakte
van loop te veranderen. Deze omstandigheid,
en de andere groote stroomen, welke de heer
EVANS overgestoken was, alle noordwaarts

loopende, schijnen het besluit te wettigen, dat alle deze vloeden eenen algemeenen water- of ontvang-bak hebben.

19 Julij. — Een onstuimige nacht met onweder en regen. Overwegende, welk een allerbelangrijkst gebruik wij van onze booten zouden kunnen maken, besloten wij een voertuig voor de kleinste zamen te stellen, hetgeen in den namiddag geschiedde. Onze arbeid was echter nutteloos; wij konden volstrekt geen gareel verzinnen voor de paarden om ze te trekken; wij waren dus genoodzaakt, tegen wil en dank, ons oogmerk te laten varen.

20 Julij. — De morgen was schoon. Na veel overleg geraakten wij klaar in al wat onontbeerlijk was voor onze toekomstige zekerheid, en alle de levensmiddelen, twee tonnen met meel uitgezonderd, mede te nemen. De paarden waren echter te zwaar geladen, elk, voor het minst, drie honderd en vijftig pond dragende; een gewigt, dat ik vreesde door de soort van grond, dien wij te passeren hadden, nog veel drukkender te zullen worden. Wij lieten echter alles achter, wat niet onvermijdelijk noodzakelijk was, en de rijpaarden waren zoo wel als de andere beladen. *Harris Berg*, waar wij de laatste

voer-

tien dagen vertoefd hadden, ligt op 31° 18′ Z. B. 147°. 31′ O. L. en de miswijzing was 7°. 48′. Op den top van den heuvel begroeven wij eene fles, eene schets in geschrift behelzende van den koers, dien wij ons voorstelden te nemen, en van onze oogmerken; en deden daar eenig zilver geld bij.

Den geheelen dag hielden wij ons, naar het kompas, noordelijk, over een laag, met moerassen doorsneden, land, daar de paarden niet dan met de uiterste moeite overgaan konden, en niet zonder dikwijls te vallen. Bezeffende hoe zwaar zij geladen waren, wilde ik hen in het begin onzer reis niet te zeer afdrijven, en hield, na zeven mijlen in die rigting voortgegaan te zijn, stil.

Den 21 hielden wij denzelfden koers door een land, dat dan eens vol heesters, dan weer moerassig was. Hoe ook de eerste de paarden belemmerden, was dit niets in vergelijking van het ongemak, dat het laatste veroorzaakte, daar zij op elken stap tot de knieën in den modder zakten. Ik kon het niet van mij verkrijgen hen meer dan zeven mijlen te laten afleggen, hetgeen evenwel nog een zure arbeid voor hen was. Het is iets zonderlings en opmerkelijks in dit wonderlijke land, dat de gewassen en de grond in alle opzigten de-

zelfde zijn als twee honderd en vijftig mijlen verder naar het zuidwesten, niets nieuws voor onze onderzoekingen opleverende. Wij zetteden het over eene groote keten vijvers, welke hier noordoost liepen, en wij *Wallis Vijvers* noemden, naar mijn vriend, kapitein WALLIS, van het 46 regiment.

Den 22 trokken wij door een land als dat van daags te voren, maar, voor een goed gedeelte, met callitrisboschjes bezet. Na bijna tien mijlen gereisd te hebben, sloegen wij ons neder aan den kant van eene zeer uitgestrekte vlakte, van drie tot vier mijlen in middellijn, en daar water op stond. Hiervan hadden wij een uitnemend gezigt op Arbuthnot's Keten, welke van zulk een laag en vlak land gezien, zeer hoog scheen. De paarden vielen dikwijls dezen dag, en verscheidene werden zeer geteisterd door hunnen last.

Den 23 bleef het weder opmerkelijk schoon, en gunstig voor onze reis over deze vlakten. Onze weg ging thans meest door een digt bosch van acacia's en callitris, waaronder men eenige eucalijpti en casuarina's had. Het moerassige was niet zoo veelvuldig, en wij legden tusschen de acht en negen mijlen af, toen wij bij eene kleine keten van vijvers stil hielden, maar die nu een' loopenden stroom vorm-

vormden, zonder twijfel uit de moerassige gronden komende, die wij eenige mijlen ten zuiden hadden; hij liep noordwaarts. In deze weinige dagen zagen en schoten wij verscheidene onbekende vogels, maar het eenzelvige der gewassen bleef voortduren. Deze vijvers werden *Morrisett's Vijvers* genaamd, naar kapitein MORRISETT, van het 48 regiment.

24 Julij. — Omtrent een en eene halve mijl van ons laatste nachtverblijf, trokken wij eenen anderen kleinen stroom over, in alle opzigten gelijk aan Morrisett's Vijvers. Onze weg ging dan eens over drassige vlakten, dan weer door drooge heesterboschjes; maar in de laatste troffen wij zwarigheden aan, die wij niet verwachteden; wij ontdekten namelijk, dezelve te zijn een allergevaarlijkst soort van opgedroogde moerassen. Zij waren van dertig tot veertig roeden breed, en de schijnbare vastheid van hare oppervlakte verborg, verwonderlijk, het daaronder schuilend gevaar. Van een derzelve bespeurde men het, eer de paarden er te ver in waren om terug te kunnen keeren, en, door ze te ontladen, kwamen wij er gelukkig over. De paarden waren op de andere, eer wij de uitgestrektheid van ons gevaar bezeften; en het was niet, dan door oogenblikkelijk hun tuig en hunne ladingen los te snij-

snijden, en alle handen aan het werk te zetten, dat wij ze er uit konden krijgen, doch zij waren zoo afgemat door de pogingen, die zij zelve in het werk hadden moeten stellen, dat ik het ten hoogste onvoorzigtig gevonden zou hebben verder te trekken, schoon wij slechts vijf en eene halve mijl wegs afgelegd hadden. De paarden, die er niet opgekomen waren, gingen, nadat men hunne ladingen er over gebragt had, eene halve mijl hooger op, daar de grond wat steviger was, het moeras over. Wij hadden *dezen dag* het ongeluk van te ontdekken, dat twee paarden zich van achteren zeer verrekt hadden. — De grond is in de kreupelboschjes over het geheel een ligt, zandig leem; in de vlakten is het aangewasse mullige aarde op eene laag van klei. Het water in deze vlakten komt zelden boven de enkels, maar het gaan er over is ten uiterste vermoeijend. Den geheelen dag hadden wij Arbuthnot's Keten in het gezigt. Het land was overal zoo volkomen vlak, dat men er de minste oneevenheid niet op zien kon. Het water liep echter met een tamelijk snellen stroom noordelijk.

Den *25 Julij* stapten wij weder, ten negen ure, uit, in de hoop, doch niet zonder vrees, dat wij dien dag de *Castlereagh Rivier* be-

rei-

reiken zouden. Negen mijlen lang worstelden wij, in eene regte lijn, door een land, dat alle beschrijving te boven gaat. Den ganschen weg over waren wij, letterlijk gesproken, tot aan den middel toe in het water, en twee paarden moesten ontladen worden, om hen over moerassen van drijfzand te helpen. Eene plaats aantreffende, droog genoeg om er onze tent te kunnen opslaan, schoon omringd van water, hielden wij stil; manschappen en paarden konden geen' stap verder. De heer EVANS oordeelde, dat wij niet heel ver van de rivier af konden wezen, ging daarom nog een paar mijlen verder, en bereikte derzelver boorden. Deze rivier, welke men de vorige week zonder moeite overgekomen was, stond nu bijna gelijk met derzelver binnen-oevers; hare breedte en snelheid benam ons alle hoop van er over te kunnen komen, eer zij gezakt zou zijn. Dit berigt sloeg ons zeer ter neder, daar onze toestand zoodanig was, dat wij, even zoo min terug konden, als aan de overzijde der rivier komen, welke zijde ons de heer EVANS verzekerde veel hooger en drooger te zijn, en, naar alle waarschijnlijkheid, hoog genoeg om ons tegen den vloed te beschutten, zoo dezelve toe mogt nemen. Ik besloot er des anderendaags heen te gaan, en dan verder die mastre-

regelen te nemen, welke in onzen gevaarlijken toestand het meest geraden zouden zijn. Sedert de heer EVANS de rivier weer terug overgegaan was, hadden wij, digt bij ons, geen regen gehad om zulk eene snelle rijzing te kunnen veroorzaken, hetgeen dus toegeschreven moet worden aan hevige buijen, die in het gebergte, oost zuidoost, gevallen moeten zijn, daar ik niet twijfel, of de rivier neemt van daar haren oorsprong. Het was gelukkig, dat de heer EVANS met zijn gezelschap op dien tijd de rivier overgetrokken was; een enkele dag later had doodelijk voor hem kunnen zijn. Wij zouden voor onze eigene verbeelding de gevaren wenschen te ontveinsen, die ons omringen, en gaarne alles aangrijpen, wat slechts dienen kon om de uitzigten te verlevendigen. Die Voorzienigheid, welke tot hiertoe ons zoo goedgunstig beschermd heeft, zal, hopen wij met vertrouwen, ons verder bewaren, en gelukkig onze reis ten einde doen brengen.

Mijn chronometer stond, zeker door de hevige beweging, die zij uitgestaan had, stil. Dit ongeval was te meer te bejammeren, daar het horologie, dat ik van de kroon ontvangen had, mede stil stond, en wij nu niets hadden, om er onzen tijd naar te regelen.

26 Julij. — Wij hebben een' verschrikkelijken nacht doorgebragt. Alles scheen van een te zullen bersten, en wij werden door een vloed van regen overstroomd. Tegen negen ure klaarde het weder eenigermate op. Ons oogmerk om te vertrekken werd echter verijdeld. Wij vonden het onmogelijk de paarden bij de tenten te brengen om ze te beladen; en het met groot geweld weer beginnende te regenen, duurde dit den ganschen dag door. In den verloopen nacht nam een vreesaanjagende gast zijn verblijf in onze tent, waarschijnlijk door den regen uit zijn hol gespoeld; tusschen de meelzakken ontdekte men, vier of vijf voet van het bed van den dokter, eene groote ineengerolde diamant-slang.

27 Julij. — Juist van pas klaarde, dezen morgen het weder op om ons veilig naar den oever der rivier te kunnen begeven, want wij spoelden de tent uit. De levensmiddelen en de zware bagaadje werd door het volk tot op een vaster plek gronds gedragen, waar wij de paarden ligt belaadden, en alles, ten één ure, aan de rivier kregen. *Castlereagh Rivier* is inderdaad een zeer groote stroom. Deszelfs kanaal wordt door een aantal eilanden van een gescheiden, die met boomen bedekt zijn. Op de naauwste plaats was de breedte, thans

thans, honderd en tachtig roeden; en de hoogte, tot welke zij gerezen was, maakte, dat men de minste proef niet nemen kon om haar over te komen. De buitenste oever was goede harde grond, waarschijnlijk vloedvrij, doch zich aan deze zijde, niet verder dan eene kwart mijl uitstrekkende, wanneer hij drassig en moerassig werd. De oevers waren van twaalf tot zeventien voeten hoog, en liepen langzaam naar het water toe af. De boomen op dezen meer harden strook gronds waren eene soort van *eucalijptus*, callitris en sterculia heterophijlla, met eenige casuarina's. Buiten twijfel ontlast zich ook deze rivier in diezelfde binnenlandsche golf, in welke het water van de Macquarie verdwijnt. Zij behoeft voor deze nergens in onder te doen, en als de oevers vol zijn, moet zij geen minder aanmerkelijke hoeveelheid water bevatten. Tegen den avond dacht mij, dat het water gevallen was; eene omstandigheid, daar wij met bezorgdheid naar uitkeken, om Arbuthnot's Keten te kunnen bereiken, van welker toppen wij ons vleiden een belangrijk gezigt te zullen hebben. De inboorlingen schenen hier zeer talrijk te zijn. Overal treft men hunne *guniahs* of hutten van boomschors aan, en bij hunne vuurplaatsen zag men verscheidene mos-

sel-

sel-schelpen van dezelfde soort, als die wij aan de *Lachlan* en *Macquarie* gevonden hadden. Wild, kangaroes namelijk en emus, die den droogen oever der rivier bezochten, vong men in overvloed.

28 Julij. — De rivier was 's nachts meer dan acht voet opgeloopen, en bleef nog voortgaan met eene verbazende snelheid te rijzen; de stroom was van vijf tot zes mijlen in een uur, de rivier voerde eene groote menigte drijfhout en andere stukken en brokken met zich mede. De eilanden stonden alle diep onder water, en het geheele tooneel was bijzonder groot en belangrijk. Waarschijnlijk was de snelle was door den hevigen regen der vorige dagen veroorzaakt; doch groot moeten de bronnen wezen, die in staat zijn zulk eene ontzaggelijke menigte waters aan te voeren, en niet minder groot moet de kom zijn, die zulke hoog opgestuwde wateren, als van deze en de Macquarie bevatten kan; zonder hier nog bij te rekenen hetgeen de kanalen, uit de moerassen die wij overgetrokken zijn, bijdragen. Het water was zoo dik en troebel, dat wij het niet gebruiken konden; wij waren genoodzaakt naar de moerassen te zenden om er te laten halen, zoo veel wij noodig

 had-

hadden. 's Nachts scheen de rivier hare grootste hoogte bereikt te hebben.

29 Julij. — Dezen dag zakte het water snellijk. Het is zeker, dat er, lang vóór dit oogenblik, geen vloed in de rivier geweest is; aan de boomen op den oever zag men geene teekens van schaving of afbreking; thans zijn die verbazend, zoo, dat er vele jaren vereischt zullen worden om ze te doen verdwijnen. Het snel rijzen en dalen der rivier schijnt aan te duiden, dat, noch hare bron, noch haar mond ver af kunnen zijn. De eerste ligt waarschijnlijk niet ver oost van Arbuthnot's Keten.

2 Augustus. — Heden morgen was de rivier eerst zoo veel gevallen, dat wij dezelve konden doorwaden, en, schoon het weder er slecht uit zag, en het motregende, oordeelde men het echter, het beste te zijn om, terwijl wij nog konden, geen oogenblik te verliezen in dezelve over te steken, ten één ure was alles, tot onze niet geringe blijdschap, veilig aan den anderen kant. Eer wij nog zoo ver waren, was het hard beginnen te regenen, en duurde dit den geheelen dag door, en een groot gedeelte van den nacht. Onze waarnemingen plaatsen ons hier aan *Castel-*

re-

reagh Rivier op 31°. 14', 14'' Z. B. 148°, 18' O. L. Misw. 8°, 14 O.

3 Augustus. — 's Morgens donker betrokken lucht. Ten negen ure braken wij op, om onzen oostelijken koers naar *Arbuthnot's Keten* te vervolgen. De rivier was dezen nacht zoo gerezen, dat, hadden wij tot heden morgen gewacht, wij dezelve niet zouden hebben kunnen overkomen. — De regen had den grond zoo zacht en zoo drassig gemaakt, dat wij het onmogelijk vonden onzen koers, oostelijk, meer dan drie vierde van eene mijl te vervolgen. Wij besloten derhalve het digt langs den kant der rivier heen te houden, tot wij het einde van den moerigen grond, in welken wij bleken verward te zijn, bereikt zouden hebben. Ook dit gelukte ons niet; de paarden storteden telkens ter neder; een er van tuimelde in de rivier, en met moeite kregen wij het er uit. Mijne bagaadje was er op geladen, en geheel bedorven; de koker voor de kaarten en de kaarten zelve waren zeer beschadigd, en onze reserve thermometer gebroken. Wij ontlaadden dus de paarden, daar zij stonden, en het volk droeg de levensmiddelen naar eene steviger plaats, daar zij weer opgeladen werden. Wij gingen nu weder oostelijk aan, en meer dan eene mijl

 trok-

trokken wij tot aan de knien toe, door water en slijk. Hier werden de paarden tegengehouden door stroomen, die uit de moerassen kwamen, en eene plek gronds omringden, welke, in vergelijking, iets drooger was; zij werden dus weder ontladen; en alles werd, niet zonder het grootste bezwaar, veilig overgebragt. Paarden en manschappen waren door het aanhoudend werken zoo afgemat, dat ik besloot halte te houden, om onze bagaadje ten minste weder in eenige orde te brengen. Al onze hoop vestigt zich op de hooge gronden van Arbuthnot's Keten, waarvan ik gis, dat wij nog twintig mijlen af zijn. Het tusschenliggend land, vreezen wij, zal voortgaan een moeras te wezen.

Den 4 *Augustus* vervorderden wij onze reis, en legden zeven en eene halve mijl af, in welke wij bijna even zoo veel door water als door modder gingen; en eene vlakte, bedekt met het eerste, was eene groote verademing, zoo voor manschappen als paarden, want een schijnbaar droog boschje was doorgaans een voorlooper van drijfzand en moerassen. — De inboorlingen schenen tamelijk talrijk. Een was zeer stoutmoedig, op een' afstand staan blijvende, gewapend met eene verschrikkelijke getande speer en eene knods,

wel-

welke hij tegen elkander sloeg, de zonderlingste gebaren en grimassen makende, die men zich verbeelden kan. Hij volgde ons meer dan eene mijl, toen hij ons verliet, en zich, regts van ons, bij verscheidene makkers van hem vervoegde. Emu's en kangaroes zijn er in menigte; ook heeft men er eene groote verscheidenheid van vogels, waarvan sommige allerliefelijkst zingen, vooral de lijster.

5 Augustus. — Ten drie ure moesten wij alle pogingen, om dezen dag verder te komen, opgeven. Het was niet dan met de grootste moeite, dat wij zes mijlen aflegden; de laatste halve mijl waren de paarden geen twintig roeden achter elkander op de been. Dit was ook in het midden van een schijnbaar droog bosch van ijzerhout en callitris boomen. De grond week, schoon slechts weinig, voor den voetstap van een' mensch, maar zoo dra er de paarden opkwamen, sprong het water er, op elken stap, uit, en zij zonken er tot den buik toe in. In deze verlegenheid werd het best geoordeeld dáár 's nachts te blijven, en te zien of men des anderen daags niet den naasten heuvel, die twee en eene halve mijl van ons af scheen te zijn, met zeer ligte ladingen, over de beste plek-

ken, die er te vinden zouden zijn, bereiken kon, en dan terug te keeren om het overige van de bagaadje en levensmiddelen te halen. Als ik de moeijelijkheden geweten had, die wij ontmoeten zouden, vóór wij deze bergen bereiken konden, zou ik het nimmer ondernomen hebben er heen te trekken; de natuur van dit land stelt alle redelijke verwachtingen en gissingen te leur, en dat in de verte nog iets gelijkt, heeft, van digte bij beschouwd, eene gansch andere gedaante en een geheel ander voorkomen. Rivieren, boschjes noch moerassen schijnen de minste verandering in den groei der gewassen van deze zonderlinge streken te maken. Eene doodsche eentoonigheid heerscht zoo in derzelver *geologie*, als *botania*.

6 Augustus. — Te acht ure vertrokken de paarden met de helft der bagaadje. Met ontzaggelijk veel moeite bereikten zij den heuvel, en werden dadelijk te rug gezonden voor de overige goederen. De heuvel lag omtrent drie mijlen van onze legerplaats, en wij hadden van denzelven een gezigt op Arbuthnot's Keten, op den afstand van negen of tien mijlen. Deszelfs spitsen waren uitermate hoog, van een donker, bar, en akelig voorkomen; de rotsen van eene donker grijze kleur, bijna

zwart,

zwart, uit welker spleten eenige weinige slecht gegroeide boomen het hoofd opstaken. — Het was half vier, eer alles aan den heuvel gebragt was, en toen veel te laat om er aan te denken van verder te gaan, hoe begeerig wij ook waren om de hoofd-keten zelve te bereiken. — Wij doodden dezen dag een der grootste Kangaroes, welke wij ooit ergens in Nieuw Zuid Wallis gezien hadden, wegende tusschen de honderd vijftig en honderd tachtig pond. Deze dieren leven in kudden gelijk de schapen; en ik zal het niet vergrooten, wanneer ik zeg, dat wij er verscheidene honderden aan dezen heuvel zagen, wij noemden hem daarom *Kangaroe-heuvel.* Op denzelven ontspringen vele fraaije beekjes, maar verliezen zich weldra in de onmetelijke moerassen aan den voet des heuvels.

7 Augustus. — Ongeveer eene mijl van Kangaroe-heuvel, na eene moerassige vlakte overgetrokken te zijn, kwamen wij aan eene kalksteene rots, in kleiner stukken over eenen lagen heuvel verspreid. Het is iets opmerkelijks, dat deze steen weder gevonden werd juist onder dezelfde middaglijn, als wij denzelven aan de *Lachlan* en *Macquarie* gezien hadden. Dezelfde laag schijnt van het zuiden naar het noorden, meer dan twee honderd mijlen ver,

te loopen. Waarschijnlijk is deze heuvel, derzelver noordelijk einde, daar hier de lage en moerassige vlakten van het binnenland beginnen. Ten één ure kwamen wij aan den heuvel, welken de heer EVANS te voren bestegen had. Hier besloot ik een paar dagen te verblijven, zoo om de paarden te doen uitrusten, als om den Berg Exmouth te beklimmen, van welken ik mij een uitgestrekt gezigt beloofde over het land, daar onze voorgenomen weg door lag. Den genoemden heuvel beklimmende, werd ik zeer getroffen door de werking, welke deze plaats op het kompas scheen te hebben. De standplaats, die ik gekozen had, was het hoogste gedeelte, en digt bij het midden van den heuvel. Het kompas voor mij op de rots nederzettende, draaide de naald met de grootste snelheid rond, en hield eensklaps stil op de verkeerde punten, het noorden nu het zuiden geworden zijnde. Verbaasd over zulk een verschijnsel, deed ik de volgende waarnemingen. De strekking van het kompas op de rots, naar Exmouth's Berg, was Z. 60 W. de wezenlijke strekking N. 75 O.; en het kompas langzaam naar het oog brengende, werd de naalde hevig aangedaan, en hetzelfde punt wees nu N. 67 O. Omtrent honderd roe-

roeden meer naar het zuiden, werd het kompas weer op de rots gezet. De uitwerking was zeer verschillend, Exmouth-berg lag nu O. 48 Z. en de tent beneden in de valei Z. 74 W. Als men het kompas opligtte werd de naalde minder dan te voren aangedaan; en vlak voor het gezigt gehouden, dan lag Exmouth's Berg N. 77 O. en de tent Z. 15 W. de ware strekking der laatste was Z. 13½ W. Te dezer plaatse schijnt derhalve de magnetische vloeistof minder invloed op de naalde te hebben, dan ter plaatse, waar ik derzelver kracht het eerst waarnam; op een' kleinen afstand van den voet des heuvels hernam de naalde hare gewone rigting. De steenen der rots waren gebroken, van eene donkere ijzerkleur; zij schenen echter geen ijzer te bevatten, want bij de tent getoest, had de magneet geen' invloed op dezelve. Ik kon geen geregelde laag in de rots onderscheiden; de heuvel was met groote losse steenen bedekt, vele van welke vijf of zeskant waren. Het was te ver in den avond gekomen om meer waarnemingen te doen (*). De Miswijzing,

(*) *Cannaij*, een der Hebridische eilanden doet bijna even zoo de kompasnaald aan. Eene rots op hetzelve heet de *Zeilsteen-rots*.

zing, door het azimuth gevonden, was 6°. 32′. O.

3 Augustus. — Wij stapten dezen morgen vroeg uit om Exmouth's Berg, vier of vijf mijlen van ons gelegen, te beklimmen. Aan deszelfs voet trokken wij eenen tamelijken stroom over, die zijn oorsprong op den Berg had. Het kostte ons eenen harden arbeid van bijna twee uren om deszelfs ruwe spitsen te bestijgen. Wij zagen onze moeite echter rijkelijk beloond door het uitgestrekt gezigt, dat wij van hier over het omliggend land hadden. Ons naar het westen keerende, onderscheidden wij duidelijk, op een' afstand van acht en negentig mijlen, *Harris Berg* en *Forster's Berg*, welke niet hooger, dan van twee tot drie honderd voeten zijn zullen. Deze twee plaatsen uitgezonderd, was al het overige, van het zuiden tot het noorden, eene onmetelijke vlakte, in uitgestrektheid en voorkomen den oceaan gelijkende. Van het oost noordoosten tot het zuiden, was het land gebroken en oneffen. Hooge heuvels rezen uit het midden van lagere op, welker kruinen met regtstandige rotsen gekroond waren, in alle mogelijke vormen en gedaanten, zoo als zich de wildste verbeelding schilderen kan. Op den voorgrond van dit groot en schilderachtig tooneel staat

Ex-

Exmouth's Berg met eene regtlijnige hoogte van ten minste duizend voeten, aan deszelfs voet, beneden in de vallei, wordt hij eerst hellende, en zijne geheele hoogte zal weinig minder dan drie duizend voeten zijn. Noord-oostelijk, te rekenen van N. 33 O. tot N. 51 O. zag men eene hooge en prachtige rij bergen hunne blaauwe kruinen even boven den gezigteinder verheffen. Deze keten vereerden wij met den naam van den Graaf van *Hard-wicke;* de afstand was tusschen de honderd en honderd en twintig mijlen. Deszelfs hoogste verhevenheden noemden wij *Apsleij's Berg* en *Shirleij's. Berg.* Het land tusschen Exmouth's Berg en deze grensketen was in ruwe heuvels gebroken, met, zoo het scheen, diepe dalen; ook zag men nog verscheidene andere kleinere ketens van heuvels. De hooge landen van het oosten en zuidoosten namen trapsgewijze af naar het Noordwesten, waar zij zich in de onmetelijke vlakten verloren, die den binnen-landschen kolk van dit zonderlinge land om-geven, den afgrond, in welken beide, rivier en berg, schijnen weg te zinken. Exmouth's Berg schijnt meest uit ijzersteen te bestaan, en men vond er de rijkste erts, welke ik immer zag. Aan de zijden had men verschil-lende steenen; maar de regtstandige toppen

wa-

waren van eene donkerblaauwachtige grijze kleur; aan stukken geslagen, glinsterden zij zeer, en waren digt gekorreld. Harris Berg en Exmouth's Berg bestaan uit verschillende stoffen, en gelijken daarin elkander in het geheel niet. Het graniet van den eersten komt meer met de heuvels zuid zuid oostelijk van denzelven overeen; van welke hij echter, voor het minst, honderd mijlen verwijderd is, de tusschenruimte is niets dan eene onafgebrokene vlakte. Op de heuvels ontdekte men vele nieuwe en belangrijke planten, waaronder eene tot hiertoe onbekende soort van *persoonia*, eenige *xanthorrhaeae* of gras-boomen, en twee of drie kustplanten. De *heteromorpheus sterculia* van de binnenlanden, en eenige soorten van eucalijptus, maar die niet welig opgeschoten waren, dekten zijne zijden, welke echter voor een groot gedeelte niet van gras ontbloot waren. In de beek aan deszelfs voet vond men groote stukken zandsteen, met keijen van verschillende kleuren, en van soorten; van welke er geen op den berg zelven gevonden werden. Het was bijna vier ure, toen wij bij de tent terugkwamen, zeer over ons uitstapje te vreden.

Den 9 *Augustus* beklom ik nog eens den *Zeilsteensheuvel*, en herhaalde de genomene

proe-

proeven, die dezelfde uitkomsten gaven. Ik nam verdere proeven op verschillende plaatsen op den top, en de naalde werd verschillend aangedaan. De plaats, waar ik het verschijnsel het eerst had waargenomen, scheen den meesten invloed op de naalde te hebben. Eene gewone naai-naalde, sterk aan een' zeilsteen gestreken, en op de punt der rots in evenwigt gelegd, werd aanstonds zeer aangedaan, en het noorderpunt vloog naar het zuiden. De naalde van het kompas, uit de doos genomen, werd even zoo aangedaan, met dat onderscheid alleen, dat, als de naalde op de rots in evenwigt gelegd werd, de vloeistof geen kracht genoeg had om de naalde meer dan ééne streek te doen draaijen, in plaats van geheel rond, zoo als geschiedde, wanneer zij in de kompasdoos in evenwigt hing. Een zamengestelde magneet werd op de rots gelegd, en op verschillende wijzen beproefd, maar scheen niet het minste aangedaan te worden door de kracht, die ons zoo verbaasd had door derzelver uitwerking op het kompas. — Het weder was, de laatste week, merkelijk warmer geworden; zelden stond de thermometer onder 70 op den middag. — Niet verre van ons zag men de vuren der inboorlingen, en zij schenen, vrij van nabij, onze bewegingen

gen

gen gade te slaan. — De waarnemingen, welke wij hier deden, gaven ons 31°, 18′, Z. B., 148°, 41′, 30″, O. L. en de gemiddelde afwijking van het kompas schattede ik op $7\frac{1}{3}$°. O. Wij ontdekten, dat er geen staat te maken was op metingen, die met het kompas genomen waren op hoogten in de nabijheid, en ik vrees, dat de metingen van Exmouth's Berg nadere bevestiging noodig zullen hebben; in sommige ontdekte men een verschil van 4 graden, als men dezelve vergeleek met andere metingen, van welke men niet veronderstellen kon, dat zij van de magnetische vloeistof geleden hadden.

Den *10 Augustus* zetteden wij onze reis voort. De eerste zes of zeven mijlen hielden wij het noord noordoost, daarna noordoost ten oosten, hetgeen ik besloot eenigen tijd te blijven voortdoen. Het was de beste dag, die wij gehad hadden sedert ons verlaten van de *Macquarie*, de reis ging meest over lage breede ruggen, waarvan sommige de zijden en kruinen met zeer digte boschjes van callitrisboomen, of kleine heesters, bedekt hadden, vooral de twee laatste mijlen. Met den avond hielden wij halte in eene buitengemeen lage vallei, noord van Exmouth's Berg, en langs deszelfs voet heen loopende, in het noordoosten

ten door lage boomrijke heuvels beperkt. In het zuiden waren de heuvels rotsig, en steil. In alles hadden wij elf mijlen afgelegd.

Den 11 liep onze weg door lage valleijen van eene aanmerkelijke uitgestrektheid, de grond open en boomrijk maar zoo zacht en moerig, dat wij niet dan met moeite voort konden. Het scheen, dat hier pas veel regen gevallen was, en die den grond, welke eene ligte, zandige tuinaarde was, volkomen verzadigd had. In deze valleijen had men kleine beekjes, die uit de omringende heuvels ontsprongen, allen liepen noordelijk. Wij konden niet meer dan zeven mijlen afleggen, in eene rigting, die noordoost ten oosten was. Des avonds hadden wij een verschrikkelijk onweder, vergezeld van stortvlagen. De terugkaatsing van het geluid tusschen de heuvels was entzettend. De inboorlingen bleven ons nabij, schoon wij ze niet te zien kregen; anders is het gerucht, dat zij met hunnen *moga* op de boomen maken eene aangename verpozing voor het, anders zoo eentoonig, gevoel, het welk wij niet na kunnen laten in deze eenzame wildernissen te ondervinden.

Den 12 ontdekten wij, dat wij onzen voorgenomen koers niet houden konden; de lage grond was zoo moerassig, dat er de paarden door-

doorzakten. Het langs den kant derhalve van eenen kleinen stroom houdende, waar de grond vaster was, bereikten wij de keten van heuvels, die de vallei in het zuiden beperkten. Wij gingen om den voet dezer heuvels in verschillende rigtingen henen; wij konden er ons geen twintig roeden van verwijderen, of wij staken in den modder. Bemerkende, dat de heuvels te veel naar het zuidwesten liepen, gingen wij, twee of drie mijlen, eene kleine beek, nederwaarts langs, en hielden op eene schoone appelboomen-vlakte van vruchtbaar land stil, welke door eene zeer schoone beek bewaterd werd, met welke de gene, die wij afkwamen, zich vereenigde. De hoofdstroom liep noordelijk. De appelboom-vlakten zijn altijd hard van grond, terwijl die, waarop het ijzerhout, de pijn en palmboom groeijen, onveranderlijk uit een los zand bestaat, dat met den regen volkomen drijfzand wordt. Deze moerassen zijn zoo veel te meer te bejammeren, als de grond anders vrij en open is, en zoo goed om te bereizen, als men zou kunnen wenschen. Wij hebben alles behalve droog weer gehad, en het is aan den zwaren regen, die men natuurlijk digt bij hoog gebergte wachten moet, dat wij onze tegenwoordige bezwaren toe moeten

te schrijven. Wij legden tusschen negen en tien mijlen af, maar onze eigenlijke koers was, in eene regte lijn, bijna zuidoost, slechts vijf mijlen. Men ontdekte eenige nieuwe planten; de heuvels waren niet dan ijzererts.

13 Augustus. — Wij vertrokken op ons gewone uur, en legerden ons niet dan kort voor zonnenondergang, doch legden niet meer dan zes mijlen af, in welke men genoodzaakt was de paarden te ontladen, en de manschappen de pakken meer dan eene halve mijl dragen moesten, eer de paarden over de losse *zandbanken* komen konden; zoo toch kon men ze inderdaad noemen; zij bestonden uit twee of drie duimen ligte tuinaarde, en omtrent achttien duimen los zand, alles op eenen rotsigen en steenachtigen bodem. Als men op dezelve trad, kwamen er verscheidene duimen water op, en het was voor menschen moeijelijk er over te komen, maar nog meer voor paarden. Soortgelijke losse zandbanken beletteden ons eene kleine kreek te bereiken, die men aan den voet van eene hooge ontzettende rij van heuvels had. Wij hielden daarom aan den rand er van stil; alles was ten einde adem. Het land, dat wij doorgekomen waren, had meest een woest en afschrikkend aanzien, maar was geheel open, met tusschenbeide komende ake-

lige rotsbrokken, waar de callitris en de eucalijptus op groeiden. Op de meer lagere gronden was eene nieuwe en groote soort van eucalijptus en nog eene andere soort het voornaamste, indien niet eenigste, houtgewas. Vele rotsen waren van basalt en spits, maar meest van eene ruwe zandsteen. Zoo ellendig als het land in andere opzigten was, zoo vruchtbaar was het in nieuwe planten.

Daar het den nacht van den 14 hard geregend had, en de regen nog in zware buijen bleef aanhouden, oordeelde ik het raadzaam te blijven, daar wij waren.

Den 15 *Augustus* hadden wij donkere lucht, met sterken wind uit het zuidoosten. Wij trokken de kreek, omtrent twee mijlen van onze pleisterplaats, over, doch ontdekten dadelijk, dat wij, dien weg heen, niet verder konden, en dat het nutteloos zijn zou, dit te beproeven. De moerassen en zandbanken eindigden geheel in water; men kon er nergens uit komen. Wij gingen dus de beek eene mijl noordelijker weder over, met beter gevolg, en het gelukte ons eenige steenachtige heuvels te bereiken, welke toen, met uitzondering van twee of drie tusschenbeide komende moerassige valleijen, den ganschen dag voortduurden. Op het laatst vooral ging het

over

over zeer hooge, rotsige, kale heuvels, met naauwe engten. Van deze hoogten daalden wij neder in eene aangename vallei van eene aanzienlijke uitgestrektheid, en, tot onze groote blijdschap, van eenen gaven en vasten grond, met overvloed van goed gras; het water was evenwel zoo sterk met ijzer bezwangerd, dat wij het bezwaarlijk drinken konden. Deze vallei, welke wij *Wiltden's Vallei* noemden, was aan alle zijden ingesloten, behalve in het noorden, door hooge, rotsige heuvels van ruwe zandsteen, versierd met verscheidene acacia's in vollen bloei, en zeer vele andere bloeijende heesters van de fraaiste en fijnste soort, hetgeen niet weinig onze kruidkundige verzameling deed toenemen. In alles legden wij twaalf of dertien mijlen af, waarvan omtrent zes in den koers, dien wij eigenlijk houden moesten.

16 Augustus. — Naauwlijks waren wij begonnen de paarden te beladen, of het ving weer aan, heviger nog dan 's nachts te voren, te regenen, zoo zeer, dat het ons werkelijk belette op reis te gaan. Het land belemmert ons zóó in het voortreizen, dat één dag stil liggens uit hoofde van regen geene zaak van veel belang is. Tijdverlies komt in geene aanmerking, als men het tegen den weeken

en moerassigen grond over stelt, dien zulke hevige regenbuijen achterlaten. — Men ontdekte dezen dag eene soort van *banksia* onder dezelfde middellijn als aan de *Macquarie*. Het schijnt, dat zekere voortbrengsels in het plantenrijk, zoo wel als onder de mineralen, in aderen, bijna noord en zuiden, door het land loopen. Deze bijzonderheid heeft men, behalve bij deze soort van banksia, ook bij andere planten waargenomen.

17 Augustus. — Onze weg leidde ons dezen dag door een bar, rotsig land, uit lage, steenachtige ketens bestaande, door valleijen van enkel zand gescheiden, en, naar gewoonte, drassig en moerassig. Het bleek, dat wij op het laatst eene aanmerkelijke hoogte naar lager gronden, noordoostelijk, afdaalden. Alles was niet dan eene enkele heide, met kreupelhout van verschillende soort bezet; de grond bijna niets dan zand, daar het gras in enkele bosjes op groeidde. Telkens vielen de paarden neer, en zij waren nu zoo slap, dat zij er op elke weeke plaats doorzonken. Na bijna elf mijlen afgelegd te hebben, hielden wij, tusschen vier en vijf ure, bij eene kleine beek, stil. Teekens van inboorlingen hadden wij op onzen weg niet gezien, en in deze gansche streek scheen zich niet één le-

vend

vend schepsel te bevinden. Overal was het doodstil en akelig.

18 Augustus. — Het is onmogelijk naar waarheid de onderscheidene hinderpalen en tegenspoeden te beschrijven, welke wij dezen dag hadden. Na vele kleine moeijelijkheden van moeras en drijfzand ontmoet te hebben, en te boven gekomen te zijn, hadden wij ten naasten bij elf mijlen afgelegd, en begonden reeds uit te zien naar eene plaats, waar wij ons konden neêrslaan, toen wij een zeer digt bosch van kleine ijzerhoutboomen, die niet lang geleden afgebrand waren, binnentraden; de zwarte stammen en takken met de doffe blaauwachtige kleur van het loof gaven aan het geheel een zonderling akelig en droevig voorkomen. Zoo digt was het bosch, dat wij er bezwaarlijk onze paarden in konden omkeeren, en de stralen der zon konden niet tot den zandigen grond doordringen, waarop deze boomen groeidden. Zonder de gewone voorteekens van een moeras, waren onze paarden er tot den buik toe ingezakt, en de moeite, die wij hadden om ze er uit te krijgen, is niet te gelooven. Bij dezen tegenspoed gingen wij, niet genoegzaam in staat om te zien, wat weg wij moesten, bijna drie mijlen in eene tegenovergestelde

rigting van onzen koers, langs den zoom van dit uitgestrekte drijfzand, eer wij vasten grond of water voor de paarden vinden konden; hetgeen wij niet gedaan kregen voor zonnen-ondergang; en toen was er nog, even zoo min als de laatste drie dagen, iets anders voor hen te eten, dan stekelig gras, daar geen voedsel in zat. Zulk voeder, na harden arbeid, zetteden hen dagelijks achteruit.

Na den geheelen dag van den 19 gegaan en niets gewonnen te hebben, daar de zandbanken ons als het ware in een' cirkel rond voerden, noodzaakte ons de uitgeputheid der paarden stil te houden. Het was droevig om te zien, hoe zij zich, na van hunnen last ontslagen te zijn, als honden, om ons heen legden. Het was de vierde dag, dat zij geen gras gehad hadden; zij verkozen de teedere takjes der heesters boven het stekelige gras. De ruggen van de meesten hunner waren, niettegenstaande alle voorzorg, schrikkelijk geschaafd, zoo dat zij, als zij pas opgezadeld waren, naauwlijks overeinde konden blijven staan. Deze losse zandbanken liggen in holten tusschen de onregelmatige lage heuvels, welke uit dit, anders zoo vlakke, land oprijzen; het punt, waar zij zich heen strekken, is altijd noordwestelijk. De vereeniging van

ve-

vele kleine maakt, hier en daar, eene groote, en de toppen der heuvels, welke men op dezelve ontmoet, leveren het eenigst middel op om dezelve over te komen. Het was kennelijk, dat het laatste gedeelte van den winter zeer nat moest geweest zijn, en de late regen waarschijnlijk de oorzaak van deze moerassen, welke steeds voortgaan met zich, door het afloopen van het water, te verplaatsen. Dit gewest moet ten allen tijde, om tegen elkander overstaande redenen, onbereisbaar wezen. Bij nat weêr is het een moeras; bij droog weer is er geen water. Vindende, gelijk wij boven aanmerkten, dat het land, noord en noordoost, als het ware tot niet helde, besloten wij onzen koers meer oostelijk te nemen, dan wij tot hiertoe gedaan hadden; en, in plaats van te beproeven de moerassen, die wij aan mogten treffen, noordelijk om te trekken, dezelve zuidelijk te volgen, hetgeen ons met den tijd zeker tot eene hooger liggende landstreek brengen moest. De toestand der paarden vereischtte dit volstrekt. Onze honden, die ons zoo lang van voorraad voorzien hadden, waren nu, de vier laatste dagen, van ons voor hun onderhoud afhankelijk geweest; en wij waren te veel aan hen verpligt, dan dat wij niet gaarne ons brood met hen

gedeeld zouden hebben. Deze boschjes zijn vol kangaroe-ratten, en het is vreemd, dat, welk een honger de honden ook leden, zij dezelve niet aan wilden raken, zelfs al waren ze gekookt.

20 *Augustus.* — Na dezen dag meer dan negen mijlen gereisd, en de paarden, met gevaar van hun leven, door twee kleine takken van het moeras heen gedreven te hebben, hadden wij het verdriet van te ontdekken, dat wij ons slechts eenige honderd roeden van de plaats af bevonden, van welke wij uitgegaan waren! Eerst hadden wij het voornaamste moeras noordelijk zoeken over te komen, en waren vervolgens, zuidelijk, langs deszelfs rand gegaan, en de uitslag was, dat wij het moeras bevonden volkomen eenen cirkel om ons heen te maken. Van eene kleine verhevenheid in het midden, konden wij zien, dat het land noordoost, noord en noordwest, laag en ongelijk was; zijnde *Hardwick's keten* op een' afstand van omtrent veertig mijlen; de grenzen er van tusschen het noorden en oosten uitmakende. Deze uitkomst onzer inspanning sloeg onzen moed geheel ter neder, en voor een oogenblik maakte zich een gevoel, dat bijna aan wanhoop grensde, van onzen geest meester. Wij wisten niet,

waar

waar nu heen, en wat nu aan te vangen. Naar Arbuthnot's keten terug te keeren, en nog eens te ondergaan, wat wij met zoo veel moeite doorgeworsteld waren, kon slechts voor een oogenblik in ons opkomen; doch, na een rijp beraad, zoo als onze bedenkelijke toestand vorderde, scheen het, het beste te zijn, zoo ver terug te keeren, als ons in staat zou kunnen stellen, van de hooger gelegene landen in het zuidoosten te bereiken. Dit konden wij hopen Zaturdag avond te zullen doen; twintig mijlen terug, hadden wij land van eene aanzienlijke hoogte laten liggen, en het was alleen in deszelfs nabijheid, dat wij hopen konden een' droogen rug te zullen aantreffen, waarover wij ons plan ten uitvoer zouden kunnen brengen, en nu en dan een plek gronds, waar de paarden voeder zouden vinden; voor het tegenwoordige hadden zij het daaromtrent zeer schraal.

23 *Augustus.* — Gisteren keerden wij naar *Parry's Beek* terug, binnen de twaalf mijlen van *Weltden's Vallei*, dat alles was, hetwelk wij, in onzen koers naar de kust, gevorderd waren, schoon wij in die week meer dan zeventig mijlen afgelegd hadden. Het weêr was, de laatste vier dagen, zeer stormachtig geweest, met ligte buijen van hagel en regen.

De wind kwam voornamelijk uit het westen en noordwesten; en in dit jaargetijde was het, voor zulk eene breedte, uitermate koud. Onze waarnemingen van heden gaven deze plaats de ligging van 30°, 57′, 20″ Z. B. 149°, 20′ O. L. Misw. 8°, 42′ O.

24 Augustus. — Wij stonden niet weinig verbaasd, toen wij ontdekten, dat het dien nacht sterk gevrozen had, en de thermometer op 28 graden stond. Op weinige roeden slechts van ons vuur, had men ijs van de dikte van een daalder. Onze weg ging thans zuidelijk, en bragt ons aan den oever van Parrij's Beek. Wij ondervonden dezen dag de minste moeijelijkheden van al de dagen, die wij in deze woestijn doorgebragt hadden. Wij legden tusschen de negen en tien mijlen af, en kwamen toen in eene kleine vallei met eenen goeden boomrijken grond, en tamelijk gras. Schoon het nog vroeg was, hadden de paarden echter te veel rust noodig, om hier niet het overige van den dag te blijven, daar wij, op zijn hoogst, toch niet meer dan twee mijlen verder hadden kunnen gaan. Deze vallei, en de boschachtige heuvels, die zich zuidwaarts opdeden, gaven hoop, dat, wanneer wij nog een dag of twee onzen tegenwoordigen koers volgden, wij dan

op

op eene linie van beter land zouden komen, en in staat wezen, onzen weg weer oostelijk te vervolgen. Parrij's Beek was hier eene aaneenschakeling van vijvers, digt bij welke men sporen van inboorlingen aantrof, maar van oude dagteekening. In deze woestijn hebben wij anders het minste niet gezien dat ons zou kunnen doen denken, dat ze immer te voren door een menschelijk wezen bereisd is geweest.

25 Augustus. — 's Nachts harde vorst; de morgen schoon en helder. Ten acht ure vervolgden wij onze reis, naar de omstandigheden waren, eene meer oostelijke rigting nemende. Drie of vier mijlen van onze legerplaats af zijnde, hadden wij oost en zuidoost een uitgestrekt gezigt, en zagen met geen gering genoegen eene hooge keten van schoone heuvels voor ons, met vele uit elkander staande boomen bezet, oost zuidoost van ons, op een' afstand van veertien of vijftien mijlen. Naar het oosten heen, had men uitgestrekte vlakten, geheel van hout ontbloot, en die waarschijnlijk, of uit wit zand bestonden, of met verdord gras bedekt waren, wij konden dit in de verte niet onderscheiden. Deze vlakten werden beperkt door heuvels, die ver af oprezen, en vrij en open schenen. Een hooge

Piek

Piek, naar het noorden, werd *Kerr's Piek* genaamd, en een zeer hooge berg, aan het westeinde der vlakte, *Tetley's Berg*, en de aanzienlijkste heuvel westelijk in de eerst genoemde keten, *Whitwell's Heuvel.* Het modderige en ongebaande van onzen weg vorderde, voor het overige van den dag, al onze inspanning. Wij legden echter dertien mijlen af, en sloegen ons, in eene kleine vallei, omtrent vier mijlen zuid van Whitwell Heuvel, neder. Deze vallei was, oost en west, door rotsige heuvels omgeven, maar de grond was beter, en het gras goed. De grondslag dezer heuvels bestond uit digt gekorrelde witte graniet, de toppen uit goede hardsteen, aan de zijden raapte men verscheidene stukken goede ijzererts op.

26 Augustus. — Terwijl de heer EVANS met de paarden oost op naar *Tetley's Berg* vertrok, ging ik, met Dr. HARRIS naar de uitgestrekte vallei aan den voet van *Whitwell Heuvel.* Spoedig bereikten wij dezelve, en trokken er midden door heen, langs den oever van eenen fraaijen stroom, die dezelve bewaterde, en haar tot een verlaat of afvoering van water diende. Hoe ver zich deze vallei zuidwestelijk uitstrekte, konden wij niet ontdekken, daar zij zich in bogten tusschen

de

de boschrijke heuvels aan dien kant verloor.
Wij gingen tusschen de zeven en acht mijlen oostelijk aan, toen wij de paarden inhaalden bij eenen hoogen kegelachtigen heuvel, los op zich zelven staande, aan den oostelijken ingang der vallei, welke hier vier of vijf mijlen wijd was. Dezen heuvel beklimmende, hadden wij, aan alle zijden, een verrukkend gezigt, zeer afwisselend en allerbekoorlijkst. De vruchtbaarste heuvels, dalen en vlakten lagen voor ons, oostwaarts door schoone heuvels begrensd, achter welke zich hooge bergen verhieven. Noordoostelijk leidde eene uitgestrekte vallei, van acht tot tien mijlen breed, naar *Hardwick's Keten*, een afstand van ten naastenbij vijf en dertig mijlen. In deze groote vallei had men een aantal lage heuvels en vlakten, dun met hout bezet, en bewaterd door de beek, die wij langs gekomen waren. Aan de oostelijke zijde namen deze heuvels trapsgewijze in hoogte toe, doch bleven dun met hout en veel met gras bedekt. Oost zuidoost, en zuidoost, strekten zich opene vlakten uit tot aan den voet van zeer hooge boomrijke heuvels, op een' gemiddelden afstand van vijf en twintig tot veertig mijlen. Dit waren de vlakten, die wij gisteren zagen, en welke wij vreesden,

dat

dat zand zijn zouden. Wij vonden dezelve uit eene rijke drooge vruchtbare aarde te bestaan, en, schoon zij, uit hoofde van hare groote uitgestrektheid, over het geheel, met regt eene vlakte genaamd kan worden, is nogtans hare oppervlakte ligt gebroken in aardige hoogten, met hier en daar plekken en strepen, die met boomen bezet zijn. Derzelver wit voorkomen was veroorzaakt door het gras, dat, vroeg in het jaar in brand gestoken zijnde, nu pas uitgesproten, dood gevrozen was. De kleine beek, welke door het noordwestelijk gedeelte van deze streek liep, was dezer dagen overgevloeid geweest, maar de grond, daar het water van afgeloopen was, zoo hard en vast, als die, welken het water niet bereikt had. De zijden der heuvels waren van dezelfde zwarte tuinaarde, steenachtiger naar derzelver toppen toe, en de hoogere rotsige spitsen. De rotsen waren van zeer harden steen, de laag bijna regtstandig, of liever regt op en neder gaande in regelmatige figuren van basalt, even als aan Zeilsteen-heuvel. Deze valleijen en heuvels waren vol kangaroes, en in de vlakten zag men eene menigte emu's. Eindelijk schenen wij dan toch eens in het land van overvloed te zijn. Paarden, zoo wel als manschappen, ver-

blijd–

LIVERPOOL'S VLAKTEN, West van GEZIGTS-HEUVEL

blijdden zich niet weinig over den ruil, dien wij kwamen te doen, van de ellendige afmattende wildernissen der laatste zes weken tegen zulk een schoon en vruchtbaar land. Van den heuvel, op welken wij stonden, werd de ligging opgenomen der aanmerkelijkste punten en voorwerpen; en die, welke het meest door fraaiheid of zonderlingheid uitstaken, met onderscheidende namen vereerd. De vallei, die wij afgekomen waren, werd *Lushington's Vallei* genaamd, naar den secretaris der koninglijke thesaurie; die uitgestrekte naar het noordoosten, naar Hardwich's keten leidende, *Camden's Vallei*, naar den marquis van dien naam. De vlakten, oost en zuidoost, ontvingen den vereerenden naam van *Lord Liverpool*; de heuvels, die Lushington's Vallei aan de zuidzijde boordden, *van Sittart's heuvels*, naar den kanselier van den Exchequer; terwijl verscheidene minder opmerkelijke heuvels naar personen genoemd werden, die ons uit hoofde van vroeger vriendschap dierbaar waren. Eene groote verscheidenheid van nieuwe planten beloonde de moeite onzer kruidkundigen in het beklimmen van Tetley's Berg; en op de heuvels en in de valleijen, ontdekte men er vele, welke tot hiertoe alleen aan de kust bekend waren.

Men

Men zag er ook de *acacia pendula*, tot hiertoe het gewone kenteeken van vochtig land, doch die hier op de droogste en verhevenste plaatsen groeide. Het hout in de vlakten en op de heuvels bestond hoofdzakelijk uit die soort van eucalijptus, welke men appel, palm, en gom-boomen noemt; en langs den oever der beek had men eenige groote casuarina's. Zoo veel tijd bragten wij door in heuvels te beklimmen en het land, in oogenschouw te nemen, dat wij niet meer dan *tien mijlen*, in eene regte lijn, aflegden; maar wij hadden onzen tijd wel besteed. In *Lushington's Vallei* zag men drie vuren van inboorlingen, doch over het geheel scheen dit gedeelte van het land schaars bevolkt; eenige weinige rondzwervende gezinnen mogen deszelfs geheele bevolking uitmaken. De kleine beek in Lushington's Vallei noemden wij ter eere van den heer J. S. YORKE, *York's Beek*.

27 Augustus. — Onzen koers, oost aan, vervolgende naar de keten van lage heuvels, welke de vlakten in die streek begrenzen, kwamen wij, na vijf of zes mijlen gegaan te zijn, aan een' schoonen stroom, die de vlakte doorliep, van het zuiden naar het noorden. Niet lang geleden moet deze beek zeer gezwollen geweest zijn; de teekens daarvan namen

men wij, tot bijna vijftien voeten hoog, waar, echter nog binnenkants. Het bleek, dat de vlakten, voornamelijk door York's Beek, ondergezet waren geworden; het teruggebleven water stond, te gelijk met het regenwater, nog op verscheidene plaatsen, maar zóó niet, dat het mij de horizontale strekking dezer vlakten als de oorzaak er van zou hebben doen aanzien. Ver het grootste gedeelte er van bestaat uit eene vruchtbare drooge aarde; en dat het water er nimmer op blijft staan, wordt daaruit ten duidelijkste bewezen, dat er volstrekt geen water of moerasplanten op gevonden worden. Van deze beek waren de drie hoofdtakken van deze ontzaggelijke vlakten, naar het oosten, door het zuid zuidoosten en noordoosten, onderscheidenlijk te zien. Over de uitgestrektheid der twee eersten konden wij alleen oordeelen uit de hooge keten van heuvels, die haar in die streken bezoomen; en welke wij niet digter schatten konden te zijn, dan van vijf en veertig tot vijftig mijlen. Die van het noordoosten werd beperkt door Hardwick's Keten, met vele tusschenbeide liggende heuvels en dalen. Wij bevonden den afstand, dwars door de vlakte tot aan den heuvel, waar wij stil hielden, meer dan veertien mijlen in eene oostelijke

 strek-

strekking te zijn. Ketens en ruggen van lage boschachtige heuvels, welke trapsgewijze uit deze horizontale vlakte oprezen, lagen over dezelve verspreid, en stonden meestal, gelijk eilanden op zich zelve, het tooneel op de schilderachtigste wijze doende veranderen, daar zij algemeen met appelboomen, callitris, en andere soorten van eucalijptus, vermengd met verschillende acacia's in vollen bloei, bedekt waren. De heer EVANS beklom Tetleij Berg om metingen te doen. Hij vond, dat het kompas even als op Zeilsteen heuvel aangedaan werd; het noorden werd, als men het op de rots plaatste, het zuiden. Deze opmerkelijke aandoening der naalde nam men ook, op verscheidene andere heuvels in de nabijheid waar, doch in eene mindere mate; de strekkingen verschilden doorgaans van twee tot drie streken van het ware punt. Op den heuvel, aan welks voet wij ons dezen avond nedersloegen, en dien wij *Gezigts heuvel* noemden, verschilde de naalde drie streken. — Als een gevolg der hevige regens en versche overstroomingen, was het reizen in deze vlakten, op vele plaatsen, zeer moeijelijk; zijnde de grond van een rijk, los leem van eene donker roode aan het zwarte grenzende kleur, maar op het oog van groote vruchtbaarheid

en

en groeikracht. Eenige honderden van kangaroes en emu's werden dezen dag gezien. Wij doodden er verscheidene van, onze honden waren afgemat van het slagten. Het wild was in het geheel niet schuw, maar kwam digt bij ons, als om ons optenemen. Ik geloof zeker, dat zij niet veel verontrust worden door de inboorlingen, van welke wij hier omstreeks weinige blijken zagen. De beek, die door de vlakte liep, noemden wij *Bowen's Beek*, ter eere van den Commissaris Bowen van den Zee-Raad.

28 Augustus. — Het weêr bleef warm en zoel. Wij hielden dezen dag onzen koers oost noordoost, die ons door een schoon open boomrijk land bragt, doorgaans vlak waar wij gingen, maar in boschachtige heuvels, noord en zuid van ons, rijzende. Na acht mijlen trekkens uit deze laagte klimmende, zagen wij de groote vlakten, welke zich langs de lijn van onzen koers uitstrekten, en van ons gescheiden waren door een rijk open land van heuvels en dalen, op den afstand van vier of vijf mijlen. Een tak van deze vlakten leidde naar het noordoosten, dwars over onzen weg, en was vijf of zes mijlen van ons af. In alles legden wij tien mijlen af, en hielden in eene tamelijk boomrijke vallei stil, met over-

 vloed

vloed van water en goed gras. De steenen, waaruit de heuvels bestonden, waren zeer verschillend, dan eens onderscheidene soorten van graniet, dan zandsteen, dan weer losse leijen. Op *Gezigtsheuvel* vonden wij meest rijke ijzererts. De grond was eenparig goed, en met gras bedekt; het land, schoon in het geheel niet digt, met hout bezet, voornamelijk met palmboomen, en eenige callitris.

29 Augustus. — Bij ons vertrek klommen wij, bijna terstond, eenen *rotsigen en steilen* heuvel af, met callitris en *kleine* heesters bezet; van waar wij in een vlak boschachtig land nederdaalden, dat het overige van den dag voortduurde, zeven en eene halve mijl ver, tot aan den rand der uitgestrekte vlakte, welke wij gisteren gezien hadden. Daar wij dezelve niet vóór het invallen van den nacht hadden kunnen overkomen, achtte ik het beter te blijven, waar overvloed van gras en water was. Van onze tent hadden wij buitengemeen schilderachtige en aangename gezigten; noordelijk, Hardwicks Keten, op een afstand van tusschen de veertig en vijftig mijlen; het land in lage boschachtige heuvels gebroken met vlakten aan hunnen voet; noordoost, oost en zuidoost fraaije boomrijke heuvels, zelden zich zeer hoog verheffende, met

uit

uit elkander staand hout bewassen, en met gras bedekt. Deze heuvels beperkten de vlakten, op onderscheiden afstand van tien tot dertig mijlen. Naar het noordoosten was het land het laagste, maar scheen goed en open; het gedeelte der vlakte, bij welke wij gelegerd waren, was drassig en moerassig; en de horizontale vlakheid van het geheel scheen de veronderstelling te begunstigen, dat te eeniger tijd, misschien niet lang geleden, deze uitgestrekte vlakten eene aaneenschakeling van binnen-meeren uitgemaakt moeten hebben, welke de afspoelingen van de heuvels nu bijna gedempt hebben, daar het water thans slechts eenige weinige duimen op het kleinste gedeelte van den grond staat. Bij droog weêr heeft dit zeker geen plaats. — De heuvels, welke wij dezen dag overtrokken, waren van eene zeldzame soort van hardsteen. De heuvels aan de overzijde der vlakten noemden wij *Melville's Heuvels*, ter eere van den eersten Lord der Admiraliteit, en de vallei aan het einde derzelve, die naar Hardwick's Keten leidde, *Barrow's Vallei*, naar eenen der secretarissen van dien Raad.

30 Augustus. — Een dag van rust en verademing voor ons en onze paarden. Overvloed van wild, onze honden voorzien er ons

rijkelijk van. Onze waarnemingen geven 31°, 7′, Z. B., 150°, 10′ O. L.

3 Augustus. — Wij werden aangenaam verrascht door te ontdekken, dat de moerassige grond zich niet meer dan drie vierde van eene mijl uitstrekte, het overige was droog vast land van de beste soort. Op de zes mijlen zettede wij het over eene aanzienlijke beek, noordelijk door Barrow's Vallei loopende; zij deelt de vlakte bijna in twee gelijke deelen, welke tien en eene halve mijl breed is. Niet zeer lang geleden is er een vloed in dezen stroom geweest; het water, dat nog modderig is, is nog niet op deszelfs gewone peil; de oevers zijn van vijftien tot twintig voeten hoog. Aan het oosteinde der vlakte vonden wij, dat het moeras zich tot op één en een vierde mijl van den boschachtigen grond, die haar omringt, uitstrekt; schoon nat, was het echter vaste grond, die gemakkelijk kon opdroogen: Deze vlakten verlatende kwamen wij in eene anderen, zeer schoone boomrijke vlakte, waar wij één en eene halve mijl door trokken, en tegen den avond ons aan den voet van een' hoogen heuvel, *Dundas-Berg* geheeten, bij eene kleine bron van uitnemend water, nedersloegen. Dezen berg beklimmende, bespeurden wij, dat het land in

in den koers, dien wij hielden, hoog, gebroken, boomrijk land was, van het welk de meest oostelijke ketens, op den afstand van vijf en dertig tot veertig mijlen, eenen stroom aan hunnen voet schenen te hebben, uit hoofde van den dikken nevel, welke beneden uit de vallei opsteeg. Noord rond henen naar het noordoosten, was het land schilderachtig fraai, uit open boomrijke lage heuvels bestaande; door ketens van hooge heuvels beperkt, die de zuidzijde der uitgestrekte vallei aan den voet van Hardwick's Keten uitmaakten, tusschen welke door, ik niet langer twijfelde, of een aanzienlijke stroom moest zijn' loop hebben, daar al de beeken, die wij tot hiertoe overgetrokken waren, dien kant heen liepen. Noordoost en noord, zag men zeer veel rook opgaan van de vuren der inboorlingen. Zuidoost, zuiden, en zuidwest hadden wij het gezigt over het, reeds beschreven, groote uitgestrekte open vlak land, met hier en daar heuvels, welke zich somtijds tot hooge pieken verheffen. Verbazend was de menigte van wild, zoo als van emu's, en kangaroes, en van eenden op den stroom. Na een hardnekkig gevecht doodden onze honden twee emu's, die er echter een' van, zeer gevaarlijk, wondden. De rivier, die de vlakte van water voor-

 zag

zag en in tweeën deelde, noemden wij *Field's Rivier*, ter eere van den Rigter van het Hooge Geregtshof.

1 September. — Wij zetteden onzen weg oost noordoost voort, die zich door rijke, met hooge boschachtige heuvels geboorde, valleijen slingerde, zeven mijlen ver, toen wij langs eene zachte helling in eene vruchtbare, en breede vallei kwamen, ten oosten door zeer hooge heuvels beperkt, en ten westen door andere minder hooge. Op twaalf mijlen hielden wij, omtrent in het midden der vallei, bij eenige vijvers stil. De heuvels waren zeer steenachtig, van graniet, of zandsteen, ook van andere steen. Zij waren echter goed met gras bedekt, en volkomen vrij en open; de valleijen en vlakten uitmuntend, met goed houtgewas, voornamelijk appel, palm, en gomboomen. Op de hoogste kruinen der heuvels, en hier of daar, aan derzelver hellingen, had men vele schoone callitris-cipressen. Er was wel niets grootsch, of treffends in het tooneel, maar het was eenvoudig en aanlokkelijk door deszelfs vruchtbaarheid en uitgestrektheid. De heuvels deden zich soms in zonderlinge gedaanten op, die gedurig, naar mate wij voortgingen, veranderden, en zeer geschikt schenen om tot eene uitgestrekte keten te dienen

nen voor het weiden van schapen. De breede vallei, waar wij in stil hielden, noemden wij *Goulburn's Vallei*, ter eere van den Onder-secretaris van Staat voor de Kolonien.

2 *September*. — Onze verwachting van oostwaarts eene rivier te zullen aantreffen, werd dezen dag verwezenlijkt. Na elf mijlen door deze fraaije vallei gegaan te zijn, kwamen wij aan eenen diepen en snellen stroom, die noordelijk loopt door de vallei, van welke hij de oostelijke zijde bewaterd. Denzelven te diep vindende om doorwaad te worden, stelden wij, over een naauw gedeelte van denzelven, eene brug te zamen, door de grootste boomen, die wij vinden konden, te vellen, waarover nu de bagaadje gebragt werd, terwijl er de paarden overzwommen. Een der manschappen, dwaaslijk de proef willende nemen denzelven te paard over te komen, boette zijne onvoorzigtigheid bijna met zijn leven. Daar hij niet zwemmen kon, werd hij den stroom een vierde van eene mijl afgevoerd, en was verscheidene minuten onder water. Toevallig tegen een groot stuk hout aankomende, was dit het middel van zijn behoud. Het was laat in den namiddag, eer wij over waren, en wij pleisterden dus aan den kant der rivier. Dit was de grootste rivier, die

wij, behalve de *Macquarie* en de *Castlereagh*, in de binnenlanden gezien hadden. Het zou onmogelijk zijn, ergens een schooner en weelderiger landschap te vinden, dan daar zij door stroomt. Hoe ver het zich, noord en zuiden, uitstrekt, weten wij niet, maar zeker niet minder dan zestig mijlen, terwijl de gemiddelde breedte der vallei omtrent twintig mijlen is. Deze ruimte tusschen de heuvels, die ze insluiten, is niet overal even vlak, maar verheft zich soms in *zachtelijk* *oploopende* onevenheden, welke *ook* *buiten* de rivier, goed van water voorzien zijn. Het gras groeidde er allerweelderigst. Het hout was er goed en niet te digt staande. Geen plaats, met één woord, kan den nijveren volkplanter meer voordeel aanbieden, dan deze uitgestrekte vallei. De rivier werd *Peel's Rivier* genaamd, ter eere van den edelen heer ROBERT PEEL. Heden en gisteren werden er vele nieuwe planten gevonden, voornamelijk van het geslacht der *orchist.* Wij zagen een aantal *ornithorijnchi*, of water mollen in de rivier; ook eenige tortelduiven. Wij slaagden niet in ons visschen, zoo dat wij niet beslissen konden, of men hier dezelfde soort had als in de *Macquarie*.

3 September. — Na, tusschen de vier en vijf

vijf mijlen, een schoon en zacht rijzend landschap begaan te hebben, beklommen wij eene zeer hooge keten van heuvels, die Goulburn's Vallei aan den oostkant insloten. Deze heuvels hadden eenen goeden grond, en waren, tot boven aan den top toe, met uitnemend gras bedekt. Twee van derzelver hoogste kruinen beklommen hebbende, ontdekten wij op dezelve verscheidene cirkelvormige openingen van twaalf voet diameter, en vijf voeten diepte. Rondom derzelver randen had men groote hoopen kleine steenen, naar basalt gelijkende, op een' geringen afstand van dezelve waren de steenen regtstandig, en deden zich in vaste lagen voor; vele van dezelve waren regelmatig zeskant, en alle in platen gebroken van twee tot negen duimen dik. De rotsen op deze keten waren van eene bijzondere hardheid, en van eene donkere blaauwe kleur, naar het zwarte trekkende, als zij gebroken werden. Het land scheen oostelijk in eene rij van rotsige, op zich zelve staande, heuvels gebroken. Den heuvel afdalende, vonden wij, dat de grond aanstonds van hoedanigheid veranderde, zijnde in de valleijen van een ligt grof zand, overdekt met gruis, als van tot stof vermalen ruwe graniet. Het onderscheid in de rotsen, uit welke de heuvels bestonden,

was

was hier zeer opmerkelijk, zijnde eene zeer ruwe graniet van dezelfde soort als in de nabijheid van Bathurst, in ontzaggelijke klompen, zoo door de valleijen, als op de heuvels, gestrooid; en meer dan eens stonden wij verbaasd, wanneer wij over de oorzaken nadachten, welke hen van hun oorspronkelijk bed zouden hebben kunnen verwijderen. Op een heuvel, bij welken wij ons nedersloegen, had men een blok graniet, regtstandig waarschijnlijk uit den schoot der aarde opgeworpen. Het was zes en twintig voet hoog en had zes onderscheidene zijden, aan den top in eene onregelmatige spits eindigende, en was van acht en veertig voeten in den omtrek. De valleijen, schoon zandig, verschaften ons een overvloed van goed gras en water, en de heuvels gaven den kruidkundigen verzamelaars werk in overvloed.

4 September. — Na de vallei, in welke wij gelegerd geweest waren, verlaten te hebben, kwamen wij in eene veel uitgestrektere, die met Goulburn's Vallei gemeenschap had. Tusschen de vijf en zes mijlen gereisd hebbende, bereikten wij eene fraaije kleine rivier, van het oosten komende, en zich met Peel's Rivier vereenigende, van welke zij een' voornamen tak scheen uit te maken. Het ove-

overige van den dag trokken wij verder de vallei in, welke door dezen stroom bewaterd werd, en noord en zuid door hooge en vruchtbare heuvels, rijk met kruiden bezet, omgeven was, met een aantal kleinere valleijen en beeken, welke in deze hoofdvallei eindigden. Het geheele tooneel was dun met hout bezet, en eene, hier en daar, stout in de rivier uitspringende rotspunt zette hetzelve eene verscheidenheid bij, zoo als deszelfs anders zacht en liefelijk voorkomen vorderde. Er waren geene hoofdketens van heuvels, maar zij stonden als gebroken op en onder elkander, de verschillendste gedaanten opleverende. De rotsen en steenen, welke den voet en den top dezer heuvels uitmaakten, waren niet minder verschillende, dan derzelver gedaanten. Bezwaarlijk vond men er twee, die elkander gelijk waren. Graniet, grove porphijrsteen, hardsteen, en andere had men dikwijls aan een' en denzelfden heuvel, en zoo bestonden de bedden der beeken uit even zoo vele onderscheidene keisteentjes. Deze schoone stroom ontving den naam van *Cockburn's Rivier*.

5 September. — Onze weg leidde ons, dezen dag, dan eens over zeer hooge ruggen, dan weer door diepe en rijke dalen. Sommige van deze heuvels waren ten minste drie dui-

duizend voeten hoog, en tot aan hunne toppen met gras begroeid. Andere, minder verheven, waren geheel vrij van rotsen, en van den besten grond; het hout meest palmboomen, met eenige weinige van eene andere soort van vezelachtige eucalijptus, en callitris. Een aantal kleine beeken bewaterden de diepe valleijen noord en zuiden, zich in *Cockburn's Rivier* ontlastende. Op verscheidene plaatsen had men groote menigte kwarts, zoo ook goede vuursteen, die men in groote *blokken* in het bed van Cockburn's *Rivier* vond, en mede in kleine stukken op de heuvels. Dit was de tweede maal, dat men vuursteen in Nieuw Zuid Wallis vond. Na negen mijlen gereisd te hebben, hielden wij in eene kleine en fraaije vallei, digt bij Cockburn's Rivier, stil.

Den 6 *September* rusteden wij uit, en deden onze waarnemingen, die ons op 31°, 4′, 35″ Z. B., en 151°, 05′, 30″ O. L. plaatsten. De Miswijzing was van 9°, 58′, O.

7 *September*. — De morgen helder en schoon. Ten half acht vertrokken wij. Op onze geheele reis ondervonden wij nimmer zulk eene steile afhelling, dan de eerste zes mijlen. Reizigers, minder gewoon moeijelijkheden te ontmoeten, zouden misschien een

wei-

weinig ontzet geweest zijn bij het afdalen van zulke steil en schuins afloopende heuvels, waarvan de losliggende steenen de onzekerheid van onzen voetstap vermeerderden. Niettegenstaande dit, vermaakten wij ons zeer door de romaneske schoonheid van het tooneel en de frischeid van het groen. De laatste dertig mijlen hadden wij een uitermaten hoog land beklommen; en ik had groote hoop van weldra het punt te zullen bereiken, dat de oostelijke en westelijke wateren van elkander scheidt. Langs eene tamelijk gemakkelijke helling wonnen wij den top van een' uit dezen hoop heuvels, en welken ik voor den hoogsten hield, verwachtende van denzelven in eene hoofdketen te zullen komen. Van deszelfs top hadden wij een zeer uitgestrekt gezigt over het land, daar wij uit kwamen, en ook naar het zuiden, waar het land zich gebroken en heuvelachtig voordeed met weinig hout. Oost en noordoost scheen het minder gebroken, en zeker minder hoog, dan de rug, waarop wij ons bevonden. Deze rug breidde zich weldra uit in eene breede oppervlakte van een open boschachtig land, en nog eene mijl over dezelve voortgegaan zijnde, ontdekten wij, in de vallei beneden ons, een' aanzienlijken en snellen stroom, noordelijk loopende, en dan

waar-

waarschijnlijk eene meer oostelijke rigting nemende. Eene merkwaardiger verandering in het uitwendig voorkomen des lands was welligt nimmer te voren gezien. In een' afstand van minder dan eene mijl, was het houtgewas geheel veranderd van den bastaard-palmboom in eene andere soort van eucalijptus, gewoonlijk blaauwe gomboom genaamd, welke in den grootsten overvloed, in het land voor ons, groeijen. Tot hiertoe had men deze soort nooit ergens anders aangetroffen, dan vlak aan de oevers van loopende rivieren. Wij zagen dien dag ook vele schoone vezelachtige berkenboomen. De grond was nu geene ligte zwarte tuinaarde meer, daar het land over het algemeen uit bestaan had, maar was veranderd in eene stijve taaije klei; en schoon wel met gras bedekt, teekende toch echter deszelfs minder weelderige groei, dat de grond niet ten voordeele veranderd was. Van dezen heuvel of keten daalden wij bijna twee mijlen ongevoelig af, tot aan de rivier, welke wij te voren gezien hadden, en langs welker oever wij nog eene mijl verder gingen, toen wij ons nachtleger opsloegen. Het land was volmaakt open, schoon zeer met omgevallene boomen bedekt; de oevers der rivier schuins afloopende, en geheel zonder houtgewas. Geen

hon-

honderd mijlen van de kust af zijnde, geloofde ik zeer, dat wij het hoogste land over waren, en geen keten meer zouden aantreffen, die de scheiding maken moest. Het is voor het tegenwoordige onmogelijk met eenige zekerheid te bepalen, welke koers deze stroom neemt. Of hij zijn' weg vindt naar de kust, of, gelijk de andere stroomen van dit land, verloren gaat, zal, denk ik, grootelijks daar van afhangen, of wij de hoogste ketens van dit gewest te boven gekomen zijn. — Een van het volk, die met de honden op de kangaroe-jagt gegaan was, ontmoetede een' troep inboorlingen, waar onder zich eenige vrouwen en kinderen bevonden. Twee van de mans vergezelden hem naar de tent. Uit hun geheele manier van doen bleek het, dat zij van blanke menschen gehoord hadden, naar alle waarschijnlijkheid door de volkplanting te *New Castle*. — Hun voorkomen was allerellendigst, hunne gelaatstrekken zou men bijna afzigtelijk kunnen noemen, en zij waren walgelijk vuil; mager en uitgeteerd schenen zij hun ligchaam met moeite voort te slepen; zij waren, in één woord, vlak het tegenovergestelde van de schoone en mannelijke gestalten hunner broederen in de binnenlanden. Wij gaven hun eene kleine schildpad, welke

 wij

wij zoo even in de rivier gevangen hadden; en aanstonds zetteden zij zich om ze klaar te maken. Hunne kokerij was dood eenvoudig; spoedig scheidde het vuur het vleesch van de schaal, en in weinige oogenblikken was dit, met ingewand met al, verslonden. Eenigen van ons volk gingen hunne legerplaats bezoeken, waar zij acht of tien mannen vonden; de vrouwen en de kinderen waren weggezonden. Dezelfde jaloerschheid omtrent de vrouwen heerscht ook in de *binnenlanden*. Van het groot getal *omgevallene boomen* ontdekte men, in eene *zekere* mate, de reden; onze manschappen zagen omtrent een twaalftal boomen bij deze legerplaats in brand, zeker als het gemakkelijkste middel om er de opossums, rotten, en ander ongedierte, dat er in nestelt, uit te krijgen. — Wij *slaagden* niet zeer met onze vischlijnen, schoon de diepte en breedte der rivier ons veel hoop gegeven had. — De teekens van vloed waren niet zeer groot; geene derzelve scheen de hoogte van vijf voet te boven te gaan, het geen ons deed denken, dat de bron dezer rivier niet ver af moest zijn. Wij noemden haar *Sijdneij*; wij passeerden juist dezen dag de middaglijn van die stad.

8 September. Wij gingen *Sijdneij's Rivier*

 zuid-

zuidoostelijk; omtrent drie mijlen, op, eer wij eene geschikte plaats vonden om ze over te steken, wijl zij met groote snelheid over eenen rotsigen bodem stroomde. Ter wederzijde liep het land, langzaam, naar de rivier af, en was open en boschachtig. Na overgestoken te zijn, trokken wij door eenige statige bosschen van berkenboomen, meestal groeijende op de zijden en ruggen van steenachtige dorre heuvels; deze bosschen strekken zich bijna twee mijlen oost van de rivier uit; waarna het land volkomen open wordt, en vlak, of liever nog, beurtelings een weinig rijzende en dalende. Noord en noordoost henen was de rivier fraai, dezelfde soort van land strekte zich zoo ver uit, als het oog reikte, met geene hoogten of ruggen, die het in den weg waren. Ik houde mij verzekerd, dat, wanneer wij, meer noordelijk van Luskington's Vallei, onzen koers genomen hadden, wij die ongelijke, maar schoone landstreek gemist zouden hebben, welke wij de laatste twee dagen doorgekomen zijn. Al de heuvels en schuinten eindigen naar het noorden, en de rivieren, welke wij overgetrokken zijn, hebben ook dezelfde rigting genomen. — Wij reisden nog bijna negen mijlen verder, door het schoonst mogelijk open land, of liever

 park;

park; de hoedanigheid van den grond is over het algemeen uitmuntend, hoewel vaster en taaijer, dan meer westelijk. Wij hielden stil in eene schoone en ruime vallei, waar de kunst van verfraaijing nadeelig zou geweest zijn voor den levendiger en eenvoudiger dosch der natuur. Deze vallei werd door eene schoone beek bewaterd. Op eene mijl afstand zagen wij verscheidene vuren, waar wij vele inboorlingen bij ontdekten; zoo dra zij ons echter bemerkten, gingen zij heen. — *Ik geloof*, dat de dolste *liefhebber* van de jagt, dezen dag, bij ons reden zou gehad hebben om te vreden te zijn. Zonder zich te behoeven te verroeren, had hij den schoonsten ren kunnen zien, van het begin der jagt af tot aan het vatten van het wild toe; en, terwijl hij kangaroes zou hebben zien schieten en vellen, zou hij emu's hebben zien jagen met hetzelfde gevolg. — Onder onze aanwinst telden wij ook zwanen en eenden, die wij zonder veel moeite meester werden, of zonder ons in het minst van onzen koers te verwijderen. Graniet en eene andere harde soort van steen waren de voornaamste onder de steenen. Kleine stukjes kwarts en losse rotte leijen bedekten die plaatsen, waar eenige van de schoonste berkenboomen op groeiden,

wel-

welke ik immer zag. Het ander hout ook, dat meest uit gewone blaauwe gomboomen bestond, was veel grooter dan men anders in digt begroeid land ziet. Voor het eerst zag men ook, dezen dag, die soort van *Casuarina*, welke men de *wijfjes eik* noemt; zij is gedeeltelijk een kustboom, en was een duidelijk bewijs, dat wij de zee naderden. De Miswijzing van het kompas was 8°, 51′, O.

9 September. 's Nachts hadden wij eene strenge vorst, waarop in den morgen eene dikke mist volgde. Wij vonden echter, dat deze zich alleen bij de vallei bepaalde, want, toen wij de heuvels beklommen, was het uitzigt helder en vrij. Wij trokken door een schoon en wel van water voorzien landschap zes mijlen ver, toen wij aan de beek weer kwamen, welke wij 's morgens verlaten hadden, maar die hier, door verscheidene beekjes uit de valleijen, tot een' aanzienlijken stroom was aangegroeid. Deszelfs oevers waren geheel van hout ontbloot, en breidden zich in breede kommen uit, dat niet weinig het tooneel verfraaide. Deze stroom, naar het oost zuidoosten loopende, bevestigde de gissing, dat wij de scheidsketen overgetrokken waren, en dat hij, en hoogstwaarschijnlijk ook Sijdneij Rivier, die veel grooter is, kust-

stroomen waren. Na den eersten overgetrokken te zijn, beklommen wij, aan de andere zijde, een' heuvel, van welken wij de rivier naar het zuidoosten, door een schoon en open land, konden zien stroomen. Noordelijk en noord-oostwaarts was het gezigt even voldoende, zijnde de heuvels door langzaam opgaande hellingen aan elkander verbonden, die dezelve voor ons gemakkelijk te beklimmen gemaakt zouden hebben, indien onze weg daar heen gelegen had. Na ons overtrekken over de rivier, bleef het land voortgaan open te zijn, maar de grond *was zoo* goed niet, en wij ontdekten, dat wij, langzamerhand, *klommen*. De laatste vijf mijlen was het land digt bezet met vezelachtige berken en gomboomen, de grond slecht, en door een aantal natte gaten belemmerd, hetgeen ons deed zien, dat wij digt bij den top van eene vlakke en uitgebreide keten van heuvels waren. Wij legden volle veertien mijlen met veel gemak af, en sloegen ons des avonds in een digt berkenbosch neder, daar voor man en paard niet zóó te eten was, als wij dat nu eenige weken gewoon waren.

10 *September*. — Een stormachtige morgen, met nu en dan kleine regenbuijen, belettede ons onze legerplaats te verlaten. Bij

de

de tusschenpoozen van goed weder, wandelde ik naar een' heuvel, eene mijl ver, die het hoogste gedeelte was van de keten, waarop wij ons bevonden. Ons gezigt was van denzelven bij uitstek groot en schilderachtig. Het land was, van het noorden naar het zuidoosten in regtstandige rotsige ruggen gebroken, en in de lengte gedeeld in diepe en waarschijnlijk onbereisbare dalen. De rotsen waren met klimmende planten bedekt, en in de dalen zag men eene menigte nieuwe en fraaije gewassen. Onze verzamelaar daalde er in een af, die het digst bij ons was, en werd rijkelijk beloond door eene aanwinst van bijna zestig allerschoonste planten, sommige van welke zelfs schenen van een nieuw geslacht te wezen. De rotsen waren bedekt met *epidendra* (*), *bignoniae*, of trompet-bloemen, en *clematides*, of maagden-priëel, van welk laatst geslacht drie soorten, waarschijnlijk nieuwe, ontdekt werden. Zeer verschilde de gesteldheid dezer dalen van de ruwe, barre, blaauwe bergketens; schoon open, boschrijk land eindigde eensklaps aan die steilten. De

(*) Van de geslachten der *Cymbidi* en *Dendrobi* van SWARTZ.

grond was er van de vruchtbaarste aarde, de rotsen, in plaats van te zijn van eene grove zandsteen, waren van een hard zamenstel, en gebroken hadden zij eenen blaauwen weerschijn. Het land scheen, oost van de dalen, zeer hoog, en veelal oneffen; doch, daar wij, in de rigting van onzen koers, eenige mijlen goed open land zouden hebben, hadden wij alle hoop, dat de moeijelijkheden, die op ons wachteden, grooter in de beschouwing zijn zouden, dan in wezenlijkheid. — *Onder het* timmerhout in deze dalen *had* men eenige van de prachtigste berkenboomen, welke wij immer zagen; al het hout zelfs *is buiten*gemeen goed. Naar het zuidwesten en noordwesten, is het land laag en fraai; langzaam oploopende heuvels zetten er verscheidenheid aan bij.

11 September. — Onze weg leidde ons, bijna acht mijlen ver, langs een' breeden en zeer hoogen rug van schraal land met boomen, vermengd met heesterboschjes, toen wij belet werden verder oostwaarts te gaan door eene diepe opening of dal, welke wij gisteren op een' afstand gezien hadden. Deze verschrikkelijke uitholing loopt bijna noord en zuiden, derzelver breedte schijnt, op den bodem, niet meer dan van honderd of twee honderd

derd voeten te zijn, terwijl derzelver uiterste bovenranden, twee tot drie mijlen, van elkander afstaan; en ik houde mij verzekerd, dat de diepte, regtstandig gerekend, van meer, dan drie duizend voeten is. De hellingen van derzelver kanten waren zoo steil, en zoo met losse steenen bedekt, dat het volstrekt ondoenbaar was ze, te voet zelfs, af te komen. Ter wederzijde van dezen afgrond, verspreidden zich soortgelijke kleinere uitholingen, tusschen welke de afstand zelden meer dan van eene halve mijl was. Langs dezelve biggelden kleine beekjes af, die uit de keten ontsprongen, op welken wij ons bevonden. Wij konden echter niet ontdekken, welken weg het water in de hoofd-vallei nam, daar de grond onder eene digte ruigte van kruipende planten verscholen lag. Van de hoogte, op welke wij, stonden, konden wij onderscheidenlijk de kust-linie van heuvels zien. Het land tusschen ons en de kust was overal even hoog, en scheen gebroken en van elkander gescheiden te zijn door uitholingen en steile diepten. Wij trokken langs den rand van deze uitholing zuidelijk voort omtrent vier mijlen, toen wij, voor dien dag, onze reis staakten. Onze eenigste hoop van deze klove te boven te komen, hangt van ons zuidelijk

voortgaan af, waar, zoo de stroomen noordelijk loopen, de keten, die de scheiding tusschen dezelve en Jagers Rivier maakt, ons weer toe zal laten onzen koers oostelijk te vervolgen. Indien zij daarentegen zich zuidelijk wenden, zal, hopen wij, derzelver vereeniging met Jagers-Rivier dit oogmerk even gemakkelijk maken.

12 *September.* — Wij waren, dezen geheelen dag door, verpligt het langs den rand van het diepe dal te houden. Het is onmogelijk zich, zonder het *penseel* van eenen SALVATOR, een *regt denkbeeld* der wilde grootschheid van dit tooneel te maken. Zulk een schilder zou hier een uitgebreid veld vinden, om er zijne genie op te oefenen. Hoe schrikkelijk moeten de stuiptrekkingen der natuur geweest zijn, die zulke steile en diepe dalen gevormd hebben! — Het voornaamste dal bragt ons westelijk. Er waren andere, die er van het zuiden inkwamen, maar wij ontdekten, dat het water in dezelve noordoostelijk liep, het geen ons niet weinig hoop gaf van weldra ze te boven gekomen te zullen zijn. Verscheidene malen beproefden wij het, dezen dag, om te voet af te klimmen; doch, na met veel moeite een honderd roeden of wat gevorderd te zijn, wer-

den

den wij telkens door loodregte steilten gestuit. Bijna elke kwart mijl had men eene bron, die op den top van den bergrug ontsprong, welke zich in onzen weg bevond, en welke bron, bij derzelver intreden in het hoofd-dal, een geheelen stroom maakte. De rug, langs welken wij togen, was, gelijk men verwachten moest, zeer steenachtig. Anders was het land open en boschachtig, digt bezet met groote berkenboomen, casuarina's, en eene groote soort van eucalijptus. Kangaroes waren er in overvloed, en men zag ook de sporen van emu's.

13 September. — Wij waren te verlangend om voort te komen, dan dat wij ons eenen dag rust gegund zouden hebben. Wij veranderden telkens van koers om diepe uitholingen of dalen te vermijden, die eene menigte kleine stroomen in den voornaamsten leidden, welken wij nu ontdekten werkelijk eene rivier te zijn. Onze weg was zeer ruw, en onze hoogte somtijds zeer aanzienlijk; alles sterk met hout bezet. Onze koers, die ons veelal westelijk henen leidde, bragt ons eindelijk bij een der schoonste watervallen, welke wij immer gezien hadden. Het water stortte zich, in een' onafgebroken val, over eene regtstandige rots van ten minste twee

hon-

honderd en vijftig voeten, in een groot bekken, op een derde van de geheele schuinte; waaruit het zich, door het dal, nog eene halve mijl verder, wrong, en dan in den hoofdstroom viel. Deze groote waterval werd *Becketts Waterval* genoemd, ter eere van den Rigter Advocaat Generaal. Het begon nu zoo hard te regenen, dat wij verpligt waren om, daar wij ons bevonden, schoon anders geene verkieselijke plek, stil te houden. Wij hadden nergens eene plaats gezien, waar de minste mogelijkheid was om af te dalen; doch, daar wij niet vele mijlen van de rivier af waren, die wij laatst overstaken, wisten wij, dat deze ruwe landstreek weldra eindigen moest.

14 September. — Het weder ons belettende onze reis te vervorderen, zond men eenige manschappen uit om langs de randen der diepten ergens eene plaats te zoeken, waar wij dezelve konden afdalen en doorkomen. Twee er van volgden dezelve zoo lang, tot zij zekerheid hadden, dat de rivier, welke wij laatst overgekomen waren, dezelfde was met die ons zoo belemmerd had. Zij trad het dal binnen met een zeer hooge waterval; boven welke het niet moeijelijk was haar over te komen; het land was er vrij en open, en ge-

gematigd van hoogte. Bij dezen waterval werd een Kangaroe gejaagd, die van boven neer sprong, en verpletterd werd. Als door een wonder ontkwamen de honden hetzelfde lot. Wij waren ook gelukkig genoeg geweest om eenen doortogt, digter nog bij onze tent, te vinden. Eene mijl omtrent boven Beckett's Waterval, ontdekten wij een' pas, door welken wij af konden dalen, terwijl de tegenover liggende zijde even goed scheen. Het blijkt, dat wij ons tot hiertoe omtrent de grootte der rivier, die door het dal stroomt, misleid hebben, hetgeen veroorzaakt is geworden door de hoogte, van welke wij dezelve zagen, en dat wij er zelden digter, dan eene mijl, bij waren. De geologist zou hier een allerbelangrijkst veld voor zijne onderzoekingen vinden, en zeker in staat gesteld worden om reden te kunnen geven van deze verschijnselen in de natuur, welke ons, uit hoofde van derzelver afwijking van allen regel, zoo zeer belemmeren. De bergen hebben overvloed van steenkool en lei. De strekking der rotsen aan deze zijde, (het noorden van het dal) is van omtrent twintig graden west.

15 September. — Eerst namen wij de proef van den pas, die het digtste bij ons was, en welke ons berigt was, bruikbaar te wezen.

De-

doordien de rotsen, die haar verdeelen, en door welke zij vloeit, zich zoo hoog verheffen. De vooruitstekende punten van dit diepe dal schijnen als te passen in de scheuren, die om de andere, ter wederzijde, de kleinere dalen vormen. Het geheel is inderdaad een grootsch natuurtooneel, en een ondubbelzinnig bewijs van de hevige stuiptrekkingen, welke dit land te eenigertijd ondergaan heeft. De rotsen zijn alle van leisteen, waarvan de bovenste lagen van eene licht bruine kleur zijn, vergaan, en ligt te scheiden. Digt bij haren voet, of aan de oppervlakte van het water, zijn zij van een donker blaauw, en vaster van zamenstel. Het water is geheel wankleurig, dat van den bodem komt, waarover het vloeit; de losse deeltjes der steenkool tusschen de leijen verwen het donker bruin. Deze schoone waterval is niet meer dan vijf mijlen beneden de plaats, daar wij, den 9, de rivier overstaken, en wij werden zeker verhinderd deszelfs geraas te hooren, door de menigte van kleine watervallen in de nabijheid. Wij gaven dezen zoo prachtigen waterval den naam van *Bathurst*, en de rivier dien van *Apsley*, ter eere van den Secretaris van Staat voor de Kolonien. Schoon wij eene geheele week noodig gehad hadden om deze rivier

over

over te komen, rekenden wij echter dezen tijd niet verloren, voornamelijk omdat wij ons nu verzekerd konden houden, dat de loop der rivier kustwaarts was. Wij hoopten, dat het land ons niet beletten zoude derzelver uitwatering te bereiken. . . . .

16 September. — Het weder is eenige dagen zeer ongunstig geweest, koud en stormachtig, met gedurige hevige en aanhoudende regenbuijen. Ik kan deze opmerkelijke koude, op de breedte van 31°, niet anders toeschrijven, dan aan de groote hoogte des lands boven het oppervlak der zee, welke hoogte zeker van tusschen de vier en vijf duizend voet zal zijn. Wij trokken, dezen dag, met oogmerk om het gebroken land in de nabijheid der rivier te vermijden, zuidoost henen. De grond was hier, schoon heuvelachtig, goed te bereizen, maar bestond meest uit eene magere klei; ook was er het hout niet zoo groot en zoo goed, als anders. Er was echter veel goed land, vooral in de valleijen, door elk van welke eene beek haren loop naar de rivier nam. Op de twaalf mijlen hielden wij stil aan den kant van eenen aanmerkelijken en snellen stroom, die eene uitgestrekte en breede vallei bewaterde. De menigte waters, welke zich in *Apsleij Rivier* stort, moet haar niet

 wei-

weinig vergrooten; en ik vlei mij, dat, *als* zij uit dezen bergachtigen oord zijn zal, en wij haar weder aantreffen, wij ze eene bruikbare, zoo wel als schoone rivier vinden zullen. De stroom, bij welken wij stil hielden, werd *Croker's Rivier* geheeten, ter eere van den Eersten Secretaris der Admiraliteit.

17 September. — Wij trokken, dezen dag, oostelijk op, en zetteden het, zeven mijlen van Croker's Rivier, over eene kleine beek, die noordoost liep. De eerste tien *mijlen zag* het land er zeer armelijk *uit, met slecht* houtgewas, en dorre *steenachtige* heuvels, maar van den *laatstgenoemden* stroom tot onze pleisterplaats, twaalf mijlen verder, was de grond, hoezeer het *landschap* zelve heuvelachtig was, voortreffelijk, bestaande uit eene rijke donkere tuinaarde. Vooral waren *de* heuvels vruchtbaar, en digt met schoon timmerhout bezet, blaauwegom, en *berkenboomen*. Wij legerden ons aan de zijde van een' *heuvel*, van welks top wij wijd, noord en oost, zien konden. In de eerstgenoemde streek, zag men, tachtig tot honderd mijlen ver, hooge heuvels, en die over het algemeen zeer onregelmatig waren. Naar het oosten, was het land ook hoog, maar meer door schuins-loopende valleijen gedeeld, en wij gisten, dat

wij,

wij, dertig mijlen ten minste in de rigting van onzen koers, geene zulke gewigtige beletselen aan zouden treffen, als die wij laatst gehad hadden; wij verbeeldden ons zelfs, dat wij den loop der rivier, in eene bijna evenwijdige linie van ons, zien konden. Wij zagen, dezen dag, een' inboorling, maar ik geloof, dat wij dit meer verschuldigd waren aan de onmogelijkheid, waarin hij zich bevond, van zijne ledematen goed te kunnen gebruiken, dan wel aan zijne stoutmoedigheid of nieuwsgierigheid. Twee of drie gezinnen waren ter plaatse, daar wij hem vonden, gelegerd geweest, doch alle vertrokken. Hij scheen, op het gezigt van onze cavalcade, meer verwonderd, dan bevreesd, en drukte zijne verbaasdheid uit, door eene opeenvolging van klanken, die wel iets hadden van een lied of gezang. Zijn uitzigt was zacht en behagelijk, en geheel ontdaan van die woestheid, welke wij op het gelaat van sommigen zijner landslieden gezien hadden. Hij was den boven voortand kwijt, en ik denk, dat hij waarschijnlijk van zulke wezens, als wij zijn, gehoord zal hebben. Hij was een voorwerp van ellende; verscheidene ribben van zijne linkerzijde waren gebroken geweest; zijn rug was verdraaid, en waarschijnlijk de oorzaak, dat

hij zijne ledematen niet gebruiken kon, daar men anders geen letsel aan hem zag.

18 September. — Voorleden nacht en dezen morgen had het, op den duur, eenen waren evennachts-storm gewaaid. Wij waren in gestadige vrees, dat een der takken van de boomen, die ons omringden, op de tent neêr zou vallen. — Onzen koers oost noordoost voortzettende, waren wij naauwlijks eene en eene halve mijl gevorderd, toen een kleine stroom, noordoostelijk door eene *zeer steile* en naauwe vallei *loopende*, *ons* noodzaakte onzen weg meer *zuide*lijk te nemen; hetgeen ons spoedig in een bosch van berken en *blaauwe* gomboomen van eene ontzaggelijke dikte en groote schoonheid bragt. De grond, waarop zij groeiden, was van eene vette vruchtbare tuinaarde, met varenkruids-boomen, *of* de *alsophila australis* van BROWN, en kleine heesters bedekt. Wij vonden dit gedeelte des lands van diepe valleijen doorsneden, waarvan de zijden met statige boomen bezet waren; doch van welke soort wisten wij niet. Kruipers en zeer klein kreupelhout, altemaal van soorten, die wij tot hiertoe nog niet opgemerkt hadden, groeiden zoo uitermate digt in elkander, dat wij er onmogelijk door konden. Wij bleven het derhalve langs den rand van deze

val-

valleijen houden, zeer belemmerd en in onzen voortgang vertraagd wordende door de groote stammen van omgevallene boomen, die begonden te vergaan, waarvan er waren, die meer dan honderd en vijftig voeten haalden, zonder een' eenigen tak; zoo regt als een' pijl, en van drie tot acht en tien voet middellijn. Het bosch, waardoor wij reisden, scheen eene verhevene vlakte of verheven plein, en ten drie ure nadenmiddag, kwamen wij, drie of vier mijlen westelijker, uit dit bosch, dat zeker van de eerste tijden der wereld was; en daalden af in eene kleine opene vallei, welke wij in den morgen overgekomen waren. Wij waren ook inderdaad niet meer dan twee mijlen zuidelijk van de plaats, welke wij verlaten hadden. Onze hoop van zonder veel oponthoud voort te kunnen reizen, werd dus teleur gesteld. Het betrokken weder, en de aanhoudende regenbuijen belemmerden zoo zeer ons gezigt, en deden de voorwerpen zoo geheel anders voorkomen, dat hetgeen op een' afstand vlak en effen scheen, bij het naderen bleek onbereisbaar te wezen. Ik geloof echter, dat onze grootste belemmeringen zijn zullen het digte hout, de verrotte boomen, en de kruipende planten; de grond is zoo vruchtbaar en vrij van rotsen, dat de

steilte, denk ik, ons in geen groot gevaar *zal* brengen. De wind, die alle dag hevig gewaaid had, ging nu van zware regenbuijen vergezeld; en wij achteden ons zeer gelukkig van niet genoodzaakt te zijn ons in het bosch te legeren. De storm groeide, bij het vallen van den avond, tot een' orkaan aan, met stortregens. Sedert het uitgemaakt was geworden, dat de *Apsleij Rivier* kustwaarts liep, hadden wij ons, in het rigten van onzen koers, laten leiden, door het oogmerk *om* eene haven te bereiken, die aan *de kust* op 30°, 45′ Z. B., gelegen *is*, *en* die waarschijnlijk, naar *mijne gedachten*, deze rivier, *thans*, door eene menigte van kleinere stroomen, aanzienlijk toegenomen, ontvangen zoude, en, als het zoo ware, eene gemeenschap *met het* schoone binnenland daarstellen. Het *is* waar, dat die haven, op de kaart, staat aangeteekend als eene geslotene haven, *maar* ik wist, dat zij nooit onderzocht was geweest, en ik *dacht* er aan, hoe ligt voor een schip, dat op een' afstand langs de kust zeilt, eene haven schijnen kan door een rif gesloten te wezen. In alle gevallen was het een punt, der opheldering waardig. In weerwil van de herhaalde teleurstellingen, welke wij, in het nemen van eene noordoostelijke rigting, ondervonden hebben,

ben, ben ik echter voornemens, als wij uit deze diepe valleijen, in welke wij thans gewikkeld zijn, gekomen zullen zijn, dien koers, eenigen tijd langer, vol te houden. In alle opzigten houde ik het voor gewigtig te weten, waar ergens, aan de kust, deze wateren zich ontlasten.

19 September. — De storm ging, den nacht door en dezen geheelen dag, voort met onafgebrokene woede te razen, vergezeld van regen en hagel-buijen; het weder was ook uitermate koud en guur, staande de thermometer 's morgens en 's avonds niet meer dan 5 of 6 graden boven het vriespunt. Het weder gelijkt meer inderdaad naar een' winter van eene veel zuidelijker breedte, dan naar het lenteweder van de breedte van 31 graden.

20 September. — Tegen den morgen bedaarde de storm, maar, den geheelen dag door, was het donker en betrokken, met nu en dan buijen. Bij het tegenwoordige weder oordeelden wij het niet raadzaam, de digte bosschen aan te doen, welke wij wisten voor ons te hebben; het was ook beter, dat onze paarden wat uitrusteden. De kruidkundige verzamelaar daalde in eene der valleijen af, die het digst bij ons waren en vond de zijden er van met het te vorengemeld hout bedekt;

 dat

dat geheel nieuw voor ons was. Men kreeg wat bloem en zaad er van, daar men ze, meestal, in vollen bloei aantrof; hetgeen deze statige boomen eene pracht en schoonheid bijzettede, zoo als ik nergens gezien heb. Men vond er ook eene groote verscheidenheid van andere, even belangrijke, planten, waaronder eenige nieuwe soorten van houtgewas. De valleijen waren van den besten grond, en hadden onder op haren bodem een kleinen waterloop. De Miswijzing, *'s avonds* door het azimuth, was van 10°, 39', O.

21 September. — Met eene strenge vorst, was de morgen en de dag schooner, dan gewoonlijk, schoon het weder nog zeer veranderlijk was. Wij legden zeven mijlen, zuidoost ten oosten, af, door een uitermate boschachtig land; het hout was er doorgaans van de beste soort, en de grond, enkele stukken uitgezonderd, niet minder goed en vruchtbaar; zoo dik echter met varenkruiden en heesters tusschen de boomen in bezet, dat wij op vele plaatsen er niet dan met moeite doorkwamen. Toevallig liep onze weg zoo, dat wij alle de diepe valleijen vermeden, behalve twee, waarin het afdalen ten uiterste moeijelijk was. Door elk van dezelve liep een vrij groote stroom noordoostelijk, zich zeker in de hoofd-

hoofdrivier stortende. Van den heuvel aan de andere zijde van een' dier stroomen, bij welken wij ons gelegerd hadden, konden wij onderscheidenlijk zien de linie van heuvels of bergen langs de kust; en het bleek, dat wij niets dan eenen ruwen reisweg voor ons hadden. Onze paarden waren daarenboven zoo zwak en kreupel, dat zij, hoe weinig wegs wij ook aflegden, dat niet zonder smart en moeite doen konden. Een er van waren wij genoodzaakt, op anderhalve mijl van onze pleisterplaats, achter te laten, daar het volstrekt buiten staat was, om, zelfs zonder zijne lading, te kunnen gaan; wij verdeelden die over de andere. Omtrent twee mijlen noordoost van ons af, zag men, in dezelfde vallei, eenige vuren der inboorlingen.

22 *September.* — Een donkere stormachtige morgen. Gezonden naar het paard, dat wij gisteren achterlieten. Het was iets bijgekomen, en kan misschien nog levend de kust bereiken, het punt, werwaarts zich onze hoop lange uitgestrekt heeft, en waar ik vertrouw, dat de paarden eenigzins ontslagen zullen zijn van hunne tegenwoordigen onafgebroken, hoewel onvermijdelijken arbeid. Wij hadden geene keus in den weg, dien wij heden volgden, noodwendig dien moetende nemen, welke

voor man en paard de bereisbaarste was. *Het* was een gedurig op en afklauteren van de schrikbarendste steilten, zóó met boomen en heesters en kruipende planten bedekt, dat wij dikwijls genoodzaakt waren er ons met de bijl eenen weg door te banen. Op den bodem van een dezer diepten, lieten wij het zieke paard, half stervende. Tot overmaat onzer tegenspoeden, regende het aanhoudend, en de lucht was zoo dik en donker, dat wij, tegen den avond, werk hadden te zien, *waar* wij gingen, en ons *te hoeden van niet* te pletteren te vallen. *Twee uren* omtrent voor *zonnen ondergang*, bevonden wij *ons*, na meer dan vijf duizend voeten afgeklommen te zijn, op den bodem van een dal, daar een kleine stroom doorliep, maar om er door te waden was niet mogelijk, daar hij over rotsige steilten, in nog grooter *diepten*, stortede. De overzijde was een berg, *zoo* steil, als die wij pas afkwamen. De paarden waren te zwak om er hunne ladingen op te kunnen brengen, en daar ter plaatse konden wij echter niet blijven, om dat er noch gras, noch zelfs plaats was om te liggen. Al de zware bagaadje moesten wij dus achterlaten, en door onafgebrokene inspanning gelukten het ons, eene kleine plek gronds te bereiken, die ge-

vormd

vormd werd door dien de bergen een weinig terug weken van de eigenlijke helling naar de diepte. Het was echter bij acht ure, eer wij dit gedaan kregen, en bij dat alles moesten wij nog twee paarden beneden laten, daar alle onze pogingen om ze, zelfs onbeladen, voort te krijgen vruchteloos waren; hetgeen wij te meer bejammerden, daar zij zich op eene plaats bevonden, waar geen spiertje gras was. Het ophouden van den regen werd, ten negen ure, door eenen der woedenste stormen, welken ik immer beleefd heb, gevolgd; en, voor het eerst mogelijk op onze geheele reis, waren wij beducht voor ons behoud. Het huilen van den wind langs de zijden van den berg, het geweldig schudden der boomen en het kraken der vallende takken deed ons elk oogenblik vreezen, dat wij onder de stukken en brokken van eenen dier ontzettende boomen, welke ons omringden, bedolven zouden worden.

23 September. — Tegen middernacht bedaarde de storm, en vergunde ons het overige van den nacht, in vergelijking, genoegelijk door te brengen. De morgen brak met schoon weder aan, doch, daar de paarden in geen toestand waren, om, dezen dag nog, het beklimmen van den berg, beladen, te beproeven,

ven, vergenoegde ik mij met dezelve om de levensmiddelen, den vorigen nacht op den bodem der steilte achtergelaten, te zenden, en te zien, of men de twee terug geblevene paarden mede konde brengen; terwijl de heer EVANS, en ik, de keten onderzoeken zouden, en ons best doen, om eenen, eenigzins beteren, weg uit te vinden. Wij gingen dan om den berg te beklimmen, welks top bijna twee mijlen van ons af lag, en op vele plaatsen ten uiterste moeijelijk en steil was. *Wij* ontdekten, op *onzen weg, zeven hutten* van inboorlingen, *hetgeen onze hoop* deed toenemen, *dat deze* bergen ons, langs eene, betrekkelijk gemakkelijker afdaling, naar de kust *zouden* brengen. — BILBOA's verrukking op het eerste gezigt van de zuidzee kon niet grooter geweest zijn, dan die van ons, toen wij, den top van dezen berg beklommen hebbende, den grijzen oceaan aan onze voeten zagen. Dit gaf ons een nieuw leven. Alle zwarigheden verdwenen, en in onze verbeelding waren we reeds thuis. Wij gingen ver genoeg voort, om te ontdekken, dat, hoe zeer ons afdalen moeijelijk, en gevaarlijk tevens, zijn zoude, het evenwel doenlijk zou wezen. — Het land, tusschen ons en de zee gelegen, was in groote boschachtige heuvels

of

of bergen en aangename valleijen gebroken; in de voornaamste van welke wij eenen kleinen stroom onderkennen konden, die zijnen loop naar de zee had. Noord en zuiden was het land bergachtig en gebroken boven alles, wat wij immer gezien hadden. Men kan zich eenig denkbeeld van dezen voormuur van bergen maken, als men weet, dat wij, schoon den oceaan duidelijk kunnende zien, en de strekking der kust, (welke, tien of twaalf mijlen van het strand af, laag scheen) nog bijna vijftig mijlen van denzelven verwijderd waren. Ik schattede de hoogte van dezen berg op tusschen de zes en zeven duizend voeten; en het land scheen ten noorden en zuiden even hoog te zijn. De rook van eene menigte vuren kondigde ons een wel bewoond land aan, en zettede aan het geheel van het schilderij een vrolijk licht bij, dat in onze harten terugkaatste, zoo dat wij luchtiger van geest en met betere uitzigten naar onze tenten terug keerden. — In het afhalen van de bagaadje, onder aan den voet van den heuvel, op een klein vierde van eene mijl afstand, had er een zeer droevig ongeval plaats. Eene merrie, eene der sterkste, welke wij hadden, eene zeer ligte lading, niet het vierde van haren gewonen last, naar boven zullende bren-

brengen, en geen honderd roeden meer van de tent zijnde, barstte, letterlijk gesproken, van één, door de geweldige inspanning, die het opklimmen vorderde. In dezen aandoenlijken toestand, met hare ingewanden op den grond, kwam zij bij de tent, daar men haar, om een einde van hare smerten te maken, dood schoot. Dit was voor ons een gewigtig verlies, gevoegd bij dat van daags te voren; terwijl nog drie andere paarden zoo uitgeput waren, dat ik ze, zelfs ongeladen, vreesde voort te drijven. Men *denke niet*, dat wij het beproefden *deze bergen* in eene regte lijn te beklimmen; voor een mensch zou dit reeds bijna onmogelijk geweest zijn; wij klauterden om dezelve, in allerlei rigtingen, op de best mogelijke wijze, henen, de losse mullige grond, uit welken ze meest bestonden, begunstigde onzen gang, terwijl de digtheid van het houtgewas ons voor het naar beneden rollen beveiligde. — De berg, welken wij morgen te beklimmen hebben, is veel hooger, dan dien wij gisteren avond bestegen, maar, met uitzondering van een of twee plaatsen, niet zoo steil. Nadat de levensmiddelen uitgedeeld waren, werd alle man heen gezonden om voor de paarden eenen weg door de boschjes te hakken, welke den ondersten

grond

grond die steilste hellingen omgaven, en zonder het welk het hun onmogelijk geweest zou zijn er beladen door te komen; de kruipende planten, die elkander op allerlei wijze kruisten, vormden een' bijna ondoordringbaren muur: Misschien is het niet noodig van den grond, tusschen zulke bergen in, en van het houtgewas te spreken, ik wil er echter dit van zeggen, dat, met uitzondering van de rotsen, die regt op en neer stonden, en de hoogste ruggen, de grond ligt en goed was. Het timmerhout bestond er uit blaauwe gom- en vezelachtige berken-boomen, en uit zeer zware en groote boscheiken, of *casuarina torulosa*. De ingangen der valleijen waren met kleine losse steenen bedekt, en in deze ingangen trof men alle die boomen aan, welke men gewoonlijk in die plaatsen van het distrikt der *Vijf Eilanden* heeft, welke even eens gesteld zijn (met uitzondering nogtans van den rooden ceder). De rotsen en steenen waren met eene groote hoeveelheid kwarts vermengd; en had men, doorgaans, in losse afzonderlijke brokken van verschillende grootte. De berg, van welken wij het eerst den Oceaan zagen, werd *Zee-gezigts Berg* geheeten, en kan, zou ik wel gelooven, op een' afstand van de kust in zee gezien worden.

24 *September.* — Ten acht ure begonnen de paarden den berg te beklimmen, en het was twaalf ure, eer wij den top bereikten, een' afstand van, naauwkeurig, twee mijlen. Hoe de paarden vervolgens naar beneden gekomen zijn, weet ik niet; en de enkele herinnering der dreigende gevaren, welke zij ontsnapt zijn, doet mij nog beven. Er is een' oogenblik in het afklimmen geweest, dat ik gaarne een derde zou hebben willen prijs geven, indien ik daarmede het behoud der overigen had kunnen koopen. *Het* is aan de onafgebrokene *inspanning* der manschappen, dat wij, naast de Voorzienigheid, *hun behoud* te danken hebben. Het digt in een gegroeide gras en de losser grond gaven hun ook een zekerder voetstap, waarvan zich het volk zorgvuldig wist te bedienen. De *helling* was, naauwkeurig gemeten, twee en driekwart mijlen lang; en ik bevond de hoogte, regtstandig gerekend, bijna zes duizend voet, dat zeker beneden de ware hoogte is. De helling eindigde in eene zeer naauwe, diepe vallei, in welke wij drie vierde van eene mijl voorttogen, toen de kleine te voren gemelde stroom zich in eenen zeer grooten ontlastede, welken wij gisteren van *Zee-gezigts Berg* gezien hadden; en de vallei zich verbreedende, hielden

wij

wij stil aan den oever der rivier op eene plaats, daar wij overvloed van uitnemend goed gras voor onze paarden hadden, voor welke ze ook, in andere opzigten, zeer diende, om uit te rusten; het geen onvermijdelijk noodzakelijk was, zouden ze de reis verder kunnen goed maken. Een der paarden had het onmogelijk verder kunnen brengen, dan op een derde der afdaling, wij waren dus verpligt het dáár 's nachts te laten, met de ladingen nog van twee andere paarden. Het was over vier ure, eer wij onze pleisterplaats bereikten, naauwkeurig drie en een half uur bezig geweest zijnde in het afdalen.

25 September. — De manschappen afgezonden om het paard en de op den berg achtergelatene bagaadje naar beneden te brengen. Zij keerden met beide, in den namiddag, terug, maar het paard was naauwlijks in staat om staande te blijven. Wij onderzochten dien dag, eenige mijlen ver, de vallei, en wij ontdekten, dát zij zich, vier of vijf mijlen lager, aanmerkelijk verbreedde; de heuvels, welke men had, eer men zoo ver was, waren wel zeer steil, maar met gras bedekt, en vol kangaroes. Er werd derhalve besloten, des anderendaags de rivier verder af te gaan, in plaats van hier twee dagen te

 blij-

ven, gelijk eerst ons voornemen was. Door den zwakken toestand, in welken zich de paarden bevonden, waren wij verpligt korte ritten te maken, en dikwijls stil te houden, in de hoop, dat zich hunne krachten genoeg herstellen zouden, om met meerder spoed langs de kust te kunnen voortgaan.

26 September. — Wij gingen de rivier tusschen de vier en vijf mijlen af, en noemden dezelve *Hasting's Rivier*, ter eere van den gouverneur generaal van Indie. De vallei opende zich, gaande weg, meer en meer, tusschen steile en hooge heuvels, waarop de grond zeer steenig was, maar vruchtbaar en met schoon gras, twee of drie voet hoog, bedekt. Ter plaatse, waar wij stil hielden, begonden zich, ter wederzijde, kleine rijke vlakten uit te breiden, die onze hoop versterkten, dat wij, naar mate wij deze zouden naderen, een regelmatiger landschap zouden aantreffen. De weg, dien wij gevolgd waren, lag over steile en scherpe kanten van bergen, die aan de rivier eindigden, maar echter niet zeer belemmerden. Wij waren evenwel nog genoodzaakt het paard achter te laten, dat daags te voren bezweken was, daar het, door overmaat van zwakte, schoon het niet geladen was, neerstortte. Deze valleijen en

en heuvels zijn verwonderlijk rijk in hout van verschillende soort, veel nieuw. Derzelver botanische voorraad was onuitputtelijk. Onze lading bestond nu ook meest uit planten.

27 *September*. — De morgen schoon en helder. Naar het paard gezonden, dat wij gisteren achter lieten; met moeite bragt men het aan de tent. Wij bevonden ons hier op 31°, 25′, 10″, Z. B., en bij gissing op 152°, 8′, O. L. de Misw. was 8°, 22′. O. Wij maakten dezen dag al de wapenen schoon, en bragten onze militaire rustingen in orde, om ons tegen eenigen aanslag van de zijde der inboorlingen, welke men zegt, dat in deze streken talrijk en verraderlijk zijn, te dekken.

23 *September*. — Hoe meer wij de rivier nederwaarts gingen, hoe meer zich de vallei ter wederzijde verbreedde, de heuvels zich, aan beide kanten, van de oevers der rivier, van twee tot drie mijlen verwijderende. De grond op de meer hooge plekken en onregelmatige lage heuvels was vast, maar van goede aarde, bedekt met gras. De vlakten, die zich ter wederzijde van den stroom opdeden, waren zeer vruchtbaar, het gras lang en hard, het houtgewas blaauwe gom en appelboomen.

Als de hoogere heuvels soms aan de rivier sloten, vonden wij het, het beste te zijn, dezelve over te steken, het geen wij op dezen dag, niet minder dan driemaal deden. In de holten der hoogere heuvels had men dezelfde soort van dikke heesters als in de vijf eilanden. Zes en eene halve mijl lager vereenigde zich met de rivier een aanzienlijke stroom, die van het noorden kwam, en door eene schoone en ruime vallei liep. Deze vermeerdering van water veranderde aanmerkelijk het voorkomen der rivier, die nu lange en breede kommen begon te vormen, tusschen beide door stroomingen of stortingen afgebroken. Den noordelijken stroom noemden wij *Forbes's Rivier*, ter eere van den Markgraaf van dien naam, den neef van Hasting. Schoon onze nabijheid aan de zee het niet waarschijnlijk maakte, dat meer andere aanzienlijke stroomen in Hastings Rivier zouden vallen, gaf derzelver tegenwoordige grootte ons weinig ongerustheid over derzelver bruikbaarheid bij haren uitloop in zee. — De grond, waarover wij togen, zeer gunstig zijnde voor den zwakken toestand onzer paarden, legden wij tusschen de acht en negen mijlen af. — Kangaroes waren er in menigte, vier werden er dezen dag gedood. — Tot op zestien

tien voeten hoogte bespeurde men teekens van vloed, maar thans scheen de rivier op haar laagste peil te wezen, en de dorre zijden der bergen toonden, dat er, in lange, geen regen van eenig belang gevallen was.

29 September. — Het land, daar wij doortrokken, is, zoo als men dat algemeen in Nieuw Zuid Wallis noemt, open boschachtig land, met hier en daar kleine vlakten aan de rivier. Steile heuvels eindigden soms bij de rivier, en, noord en zuiden van ons, had men soortgelijke op zich zelve staande ketens. De grond was overal rijkelijk met goed gras bedekt, dat, niet lang geleden afgebrand geweest zijnde, nu het voorkomen van jong koren had. Zes mijlen lager vereenigde zich met de rivier een schoone stroom, die van het zuiden kwam, en, zoo het scheen, eene breede vallei besproeide. Wij trokken dien over, en noemden hem *Ellenborough's Rivier*, ter eere van het Hoofd der Justitie in Engeland. Wij gingen nog drie mijlen verder, eer wij aan den rand van een digt, alleen staand, boschje stil hielden, hetwelk tot bijna aan den kant van het water voortliep. In dit boschje had men vele schoone roode cederboomen, hetgeen ons deed hopen, dat wij dit kostelijk hout, naarmate wij de kust

naderden, overvloediger zouden aantreffen. Over het algemeen mogt men het hout zwaar noemen, in blaauwe gom en berkenboomen, in ijzerhout en schoone bosch-eiken bestaande. De steenen, die op het land lagen, waren hard en schilferachtig, meest ruwe kwartz; ook zag men er wat harde zandsteen; de rotsen in de rivier waren van eene fraaije donkerblaauwe kleur, bijzonder hard en glad. Schoon wij geene inboorlingen zagen, deden zich nogtans menigvuldige blijken van *dezelve* op. Denkelijk is *deze tijd van het jaar* meer geschikt om hun *hun voedsel* aan de kust te doen vinden, dan in de bosschen.

30 September. — Wij werden, dezen dag, zeer opgehouden door digte boschjes, die, de zijden der heuvelen dekkende, aan de rivier eindigden, sommige van meer dan eene mijl groot, door welke wij dikwerf genoodzaakt waren, eenen weg voor de paarden te hakken. Ter wederzijde der rivier had men verscheidene rijke vlakten; de heuvels afwisselend aan de verschillende bogten der rivier eindigende. Buiten het oponthoud, dat door de boschjes veroorzaakt werd, was de weg in geenen deele moeijelijk om te begaan. De heuvels waren steenachtig, met rotsige kruinen. De rivier stroomde over groote rotsen

en

en keijen; op verscheidene plaatsen was zij waadbaar, en dan weer breed en diep. Het was laat in den namiddag, toen wij, niet meer dan zes mijlen afgelegd hebbende, op eene vlakte, die aan den oostkant door een uitgestrekt boschjes omringd werd, halte hielden. Ik besloot hier de rivier over te steken. Er scheen overvloed van visch in te zijn; in weinig tijd vongen wij zes schoone baarsen, die elk meer dan twee pond wogen. Het hout bleef zwaar en goed; nadat wij het eerste boschje door waren, zagen wij echter weinig ceders meer.

1 October. — Onze reis van dezen dag was bijna gelijk aan die van gisteren. De wendingen der rivier waren zeer onverwacht, en hare oevers meestal door een digt boschje bedekt, dat zich, op sommige plaatsen, zeer ver naar binnen uitstrekte. Tusschen deze heesterboschjes was de grond open boschachtig land met goed gras, casuarina's en groot timmerhout; de heuvels, als naar gewoonte, steenachtig. Digt bij onze pleisterplaats had men eene merkwaardige rotsige keten van heuvels, naar het oost zuidoosten, die zeer hoog was, en noordwestelijk een bijna loodlijnig front aanbood. Tusschen het oost noordoosten en oost ten zuiden, scheen, zoo veel

als wij van de lage heuvels, die wij overkwamen, zien konden, het land slechts weinig gebroken; de hooger ketens braken naar het noordoosten en zuidoosten af, eene breede vallei tusschen beide latende, door welke wij gisten, dat de rivier stroomde. Digt bij ons hadden wij eenige ceder-boomen, en teekens van vloed, ter hoogte van meer dan twintig voet, en evenwel nog binnen de boorden der rivier. — In het geheel legden wij acht mijlen af, doch bezwaarlijk vijf er van *in eene* rigting naar de zee, welke *wij* nog bleven gissen, in *eene regte lijn*, van twintig tot vijf en twintig mijlen van ons af te zijn.

2 *October*. — Om de boschjes te vermijden, die langs den oever der rivier liepen, hielden wij het er iets van daan naar het zuiden, hetgeen ons onder aan de hooge rotsige puntige heuvels bragt, van welke wij gisteren spraken. Onze weg was echter geenszins beter, en ik had naderhand berouw, dat ik maar niet digt bij de rivier gebleven was. Het dient hier aangemerkt te worden, dat het kreupelhout-land van de vruchtbaarste soort is, geheel en al bestaande uit groeizame molm, het voortbrengsel van voor eeuwen vergane boomen. Het is uitnemend goed van water voorzien; elke kleine vallei levert haar

beek-

beekje aan de rivier. Wij zagen dezen dag vele cederboomen; en het meer gewone timmerhout was zeer dik en goed; de boomrijke ruggen tusschen de kreupelboschjes waren wel met gras bedekt. Tot hiertoe hebben wij geene inboorlingen gezien, schoon zij zeker talrijk zijn, zoo als hunne veelvuldige, eerst onlangs verlatene, legerplaatsen getuigen; wij waren juist niet zeer begeerig om eene duidelijker proeve van hun aanzijn te hebben. De bloedzuigers in de boschjes waren zeer lastig, en deden menig goed maal ten onzen koste, dit zoude ons nog zoo veel nadeel niet gedaan hebben, maar de wonden, welke zij maakten, ontstaken doorgaans, en werden pijnlijke zweren. Onze kruidkundige verzamelaar beklom den piekigen heuvel aan onze linkerzijde, en had van daar een zeer ruim gezigt. Eenige mijlen verder van ons tegenwoordig nachtverblijf af, zag hij de rivier zich duidelijk naar de kust wenden, welke hij niet boven de vijftien of achttien mijlen ver schattede. Het berigt, dat hij gaf van dit belangrijk gezigt, en de omstandigheid, dat het de eenigste hoogte tusschen ons en de kust was, van welke men eenig voorwerp onderscheiden kon, deed mij besluiten, den volgenden morgen ze zelf te beklimmen,

 om

om de voornaamste punten in deze fraaije landstreek te bepalen. In alles legden wij dezen dag omtrent zes mijlen, in eene oost zuidoostelijke rigting, af; de paarden waren zeer zwak, en bijna den geheelen weg over, werd er voor hen een pad gehakt, de laatste mijl alleen uitgezonderd, die ons door open boschachtig land bragt.

3 October. — Zoo dra het dag was, ging ik, van onzen kruidkundigen vergezeld, naar den spitsen heuvel terug, latende de *paarden* met den heer EVANS, noordoost*waarts*, vooruit gaan. Zelden *zeker* heeft men fraaijer en belangrijker gezigt gezien. De breede vallei, door welke de rivier vloeit, strekt zich, langs de kust, van *Rook kaap*, tot *de Drie Gebroeders* uit; en derzelver wijdte, Noord van mij, was van meer dan acht mijlen, langzamerhand zich vernaauwende naar den voet van *Zee-Gezigts-Berg*, bij welken wij dezelve het eerst binnen traden, en die west ten noorden lag. Breede en uitgestrekte valleijen breidden zich, aan deszelfs voet ter wederzijde, west-zuid-west en zuid-zuid-west, uit, in welke de heuvels van eene matige hoogte en van goed open boschachtig land waren. Noord ten oosten, schoon men hoog land op zestig mijlen afstand zag, was het al-

algemeene voorkomen des lands laag met matige en regelmatige hoogten; de hoogste landen had men onmiddelijk achter de kapen en staken vooruit in zee. Maar hetgeen mij, in dit uitgestrekt overzigt, het meeste belang inboezemde, was het voorkomen der rivier. Zeven of acht mijlen noordoost van mij, werd zij zeer wijd en breed, hetgeen voort bleef duren tot aan de zee, in welke zij, na eenen bogtigen loop, bijna oost, scheen te vallen, of in de strekking van een, door kapitein FLINDERS aangewezen, meer, dwars voor welks ingang eene bank schijnt te zijn. Het land aan derzelver oevers, en binnen de opgegevene grenzen, scheen zeer met kreupelgewas bezet en laag; de oevers zelve schenen den hoogsten grond uit te maken. Ik giste, dat de rivier zich tot zulk eene verbazende wijdte verbreedde, waarschijnlijk uit hoofde van het getij; en ik kon, uit haar voorkomen, niet anders, dan de sterkste hoop voeden, dat zij, hoe dan ook haar mond zijn mogt, bevaarbaar zou wezen. Ten noorden van de rivier, op eenige mijlen afstand van dezelve, lieten zich slooten of moerassen zien; waarschijnlijk dat dáár eene beek gemeenschap met de zee had. Een ander groot meer zag men ook naar het zuidoosten, onder aan de

de *Drie Gebroeders*. Verscheidene andere kleine strooken gronds, tusschen mij en de kust, kwamen mij voor welligt moerassen te zijn; het land, dat onmiddelijk aan dezelve stootte, scheen te laag om tot afvoering van het water te kunnen dienen. Den heuvel afkomende, volgde ik het spoor der paarden; drie mijlen ver door een goed open boschachtig of boomrijk land gaande; het hout dik, met eene menigte casuarina's. Bij den ingang van een boschje ontmoette ik de paarden, die terug keerden, in hunne oostelijke koers gestuit zijnde door een groot moeras, vol water. Wij namen daarom eene meer noordelijke rigting, in de hoop en met het voornemen om bij de rivier te komen omstreeks die plaatsen, waar dezelve zich zoo verbreedde, gelijk ik van den heuvel gezien had. Uit het boschachtig land traden wij onmiddelijk in digt kreupelhout, en, na ons, twee mijlen ver, een' weg met onze bijlen gebaand te hebben, begon het avond te worden. Ik oordeelde het best te zijn, de paarden naar het boschachtig land terug te zenden, daar overvloed van gras was, terwijl ik zelf met eenige manschappen voortging, door het hout ons een' weg naar de rivier te hakken; hetgeen wij, nog ééne mijl meer, gedaan

daan kregen. Wij waren gelukkig genoeg uit te komen digt bij de verlangde plaats. Het was van eb; het water was omtrent drie voet gevallen, en, schoon niet volkomen goed, echter drinkbaar; en moet zeker, bij laag water, zoet zijn. Een klein eiland deelde hier de rivier in twee takken; beneden het eiland scheen het water zeer diep, gelijk dit ook het geval was aan de noordzijde van het eiland. Derzelver breedte kan hier omtrent een vierde van eene mijl gehaald hebben; beide de oevers waren dik met kreupelhout bezet, en de grond vruchtbaar. Eene mijl omtrent lager, scheen de oever aan de zuidzijde eenigzins meer open en vrij te worden; en, daar ik voornemens was des anderendaags uit te rusten, besloot ik een pad te banen, en den weg vooraf, zoo ver mogelijk, op te ruimen. Wij konden hier van de kust niet meer dan acht of tien mijlen verwijderd zijn. Het was bijna donker, eer wij terug kwamen ter plaatse, waar wij besloten hadden ons te legèren, te midden van een' overvloed van best gras en goed water.

4 October. — 's Nachts konden wij duidelijk het geruisch van de branding hooren. Dit was ons een alleraangenaamst geluid; het punt aankondigende, waar zich, achttien weken

ken lang, onze moeijelijke bedevaart heen gerigt had. Ik vergezelde het volk, dat bestemd was om een' weg langs den zoom der rivier te hakken. Wij waren omtrent eene mijl gevorderd, toen wij door een' grooten stroom, die van het zuiden kwam, gestuit werden. Het was derhalve noodzakelijk den weg langs deszelfs boorden te leggen, hetgeen wij nog bijna twee mijlen ver deden, toen wij voor dien dag uitscheidden, en naar onze tent terug keerden. Ik liet den hoofdtak der *rivier* peilen, digt bij de *plaats, daar* zich de zuidertak met *denzelven* vereenigt, welken ik *Kings Rivier* (*) noemde, en vond, bij een derde van de eb, vier vademen. Kings Rivier scheen even diep, en was omtrent honderd roeden breed. Het water was, op dit uur van het getij, brak; het land *bedekt* met kreupelhout, de grond zeer rijk; onder de andere boomen had men eenige ceders hier en daar verspreid. De kruipende planten waren ontzaggelijk groot, en hadden, meest den geheelen boom omwonden, aan welken zij zich

(*) Naar een vriend van mij, welke naderhand de kust te dezer plaats heeft opgenomen.

zich gehecht hadden; slechts enkele plekken waren er van den stam te zien.

5 October. — Eenige manschappen gezonden om den weg verder langs Kings Rivier te banen. Na vier of vijf mijlen gevorderd te zijn, ontdekte men eene kleine plek boschachtigen of met uit een staande boomen bedekten grond, hetgeen mij deed besluiten de paarden en de bagaadje derwaarts over te brengen, daar de afstand, welken het volk naar deszelfs werk te gaan had, veel ophield. Wij zagen dezen dag eene groote menigte inboorlingen, bezig met visschen in hunne kanoes op de rivier, en, daar het zeer te wenschen was, dat wij van deze kanoes hadden kunnen gebruik maken om Kings Rivier over te steken, deden wij ons best hen over te halen zich bij ons te vervoegen, maar te vergeefs; het was ons niet mogelijk, onze meening hun te doen verstaan.

6 October. — Wij stapten dezen morgen uit, met oogmerk om het langs den westelijken oever van Kings Rivier te houden, door den weg, dien wij gehakt hadden, doch eer wij zoo ver gekomen waren, haalden wij twee inboorlingen in eene kanoe over om naar ons toe te komen. Wij hielden hun vaartuig aan, en deden hun daarvoor een geschenk

schenk van een tomahawk. Op het oogenblik, dat zij een der paarden, dat toevallig een wit was, den oever zagen afkomen om ontladen te worden, gaven zij door zeer duidelijke teekenen te kennen van gedachten te zijn, dat wij de paarden in de kanoe gingen doen. Oogenblikkelijk sprongen zij de kanoe uit, en zwommen naar den overkant. — Daar het zeer waarschijnlijk was, dat vele kleinere takken in Kings Rivier zouden vallen, besloot ik te, aan haren mond, *over te steken*, en dan langs den *oever der hoofdrivier voort te gaan. Het* was twee ure, eer alles over was. Den weg toen onderzoekende, dien wij te gaan hadden, ontdekten wij, eene halve mijl verder, een' anderen kleinen stroom, die zich in de rivier ontlastte. Naar dezen laatsten stroom hieuwen wij ons eenen weg; de kanoe tot verder gebruik bij ons houdende. Door hulp van dezelve *bespeurden* wij, dat wij, na dezen stroom overgetrokken *te* zijn, in een open *boschachtig* of boomrijk land zouden komen, met goed gras; en wij hoopten dan niet verder onze reis belemmerd te zullen zien, welke nu door het digt bewassene land en het tusschenbeide komen van stroomen ten uiterste verdrietig werd. Bij laag water was het water in de rivier drinkbaar ge-

genoeg. Voor zoo veel ik waar kon nemen, was de diepte, op dat uur van het getij, van twee tot drie vademen, en de was van het water vijf voet; maar het getij scheen zeer onregelmatig te zijn, hebbende de groote menigte van versch water in de rivier een' kennelijken invloed op hetzelve. Al het land, dat wij zagen of overkwamen, was eene vette vruchtbare tuinaarde; het kreupelgewas ter wederzijde zeer dik, met schoon timmerhout van verschillende soort. Ik geloof niet, dat de hooger bosch- of boomrijke grond meer dan twee mijlen van ons af is. Kings Rivier, en die, welke wij morgen over zullen steken, bestaan uit een aantal kleine beekjes, die uit de valleijen, op hooger grond gelegen, van het zuiden en zuidwesten komen.

7 October. — Wij staken den kleinen stroom van gisteren, in veiligheid, met onze zoo welkome kanoe over. De paarden echter den vorigen nacht weinig of niets te eten gehad hebbende, hield ik voor een paar uren stil, om hen wat te doen grazen. Het paard, het welk zoo zwak geweest was, dat niets, dan de korte dagreizen, welke wij genoodzaakt waren te maken, het met ons, tot hiertoe, hadden doen meêgaan, kwam, bij het oversteken der rivier, op een' kleinen mod-

derigen plek te land, die droog was bij *laag water*. Hier viel het, en alle onze pogingen waren vruchteloos om het te vervoeren en te brengen naar het boschachtig land, waar ik het wilde laten, of het nog mogt bekomen. Om het voor een' langzamen dood te hoeden, liet ik het dood schieten. Wij trokken nu bijna vier mijlen verder voort door een uitmuntend open boschachtig land, met lage heuvels, wel van water voorzien, en overvloedig met goed gras en timmerhout bedekt. *Wij* hielden bij eene groote sloot *of waterkom* stil, die haar oorsprong *verschuldigd* was aan bronnen *in de zuidelijke* en zuidwestelijke valleijen, en een' uitloop in de rivier *had*, welke, zich aanmerkelijk naar het noordwesten krommende, wij, sedert dezen morgen, dat wij haar verlieten, niet weder gezien hebben. — Eenige dagen is nu het weder uitnemend schoon geweest, en wij *vinden* de boschjes eene aangename beschutting tegen de hitte der zon, welke thans zeer sterk is.

8 October. — Wij bleven in onzen koers voorttrekken, door een goed en open land, meer dan drie mijlen ver; de rivier drie of vier mijlen noord van ons. Vervolgens kwamen wij aan eene zeer groote kom van versch water aan onze linkerzijde, verscheidene mij-

len

len in omtrek groot, met kleiner takken uit de valleijen, welke zich in de rivier ontlasten; waar dit geschiedde, konden wij niet onderscheiden. Na vijf mijlen getrokken te hebben, werden wij gestuit door een stroom van zoet water, welken wij, uit hoofde van deszelfs nabijheid aan de zee, gisten, dat zich in het lagere gedeelte der haven ontlastte. Wij waren genoodzaakt hier eene brug te slaan, hetgeen wij ten twee ure gedaan kregen, breed en sterk genoeg om er de beladene paarden over te brengen. Terwijl wij hiermede bezig waren, hoorden wij, digt bij ons, de inboorlingen roepen; en, zoo dra men geantwoord had, kwamen zij, ten getale van tien, te voorschijn, zich veel moeite gevende om ons te beduiden, door hunne handen op te ligten, en tegen elkander te slaan, dat zij geheel ongewapend waren. Ziende, dat zij niet digter wilden komen, ging ik naar hen toe, wanneer zij allen op verderen afstand terug weken, drie of vier uitgezonderd, onder welke ik den jongen man herkende, van welken wij de kanoe geleend hadden. Ik deed hun verscheidene geschenken van vischhaken, en kangaroevellen, maar ik kon hen niet bewegen om op minder dan honderd roeden afstands bij ons te komen. Na eene korte

 wijl

wijl verliet ik hen, en steeg te paard. Zoo dra zij dit zagen, ligtten zij de hielen, en vloden, als of het om hun leven te doen was. Zij waren allen schoone, welgemaakte mannen, van een stoutmoedig voorkomen, en alles toonde, dat zij een goed leven hadden. — Dezen stroom over zijnde, kwamen wij in een uitmuntend vruchtbaar land, bij afwisseling digte heesters en ruim uiteenstaande boomen, met kleine beekjes, tot omtrent vier mijlen verder, toen wij tot onze groote *blijdschap* en voldoening, het *zeestrand bereikten*, ten naasten *bij eene halve* mijl van den ingang van hetgeen wij, met geen gering vermaak, zagen, eene haven te vormen voor de rivier, welke wij van Zee-Gezigts-Berg hadden nageoogd. Twaalf weken dus eene uitgestrektheid van meer dan drie honderd en *vijftig* mijlen, in eene regte lijn van *de* Macquarie, zonder eenig ernstig toeval, bereisd hebbende, hadden wij eindelijk het genoegen te ondervinden, dat onze moeite noch tijd te vergeefs besteed was. Wij vertrouwden, dat het weinige onderzoek, het welk ons onze beperkte middelen zouden toelaten, omtrent den ingang dezer haven te doen, dienen zoude om, in het vervolg, het geheele binnenland, tot aan de Macquarie, voor de Britsche planters,

ters, open te zetten. Wij sloegen onze tent op een' schoonen plek gronds neer, daar overvloed van goed water en gras was; waarvan men een fraai gezigt had over het binnenste van de haven en het omgelegen land. Ik nam voor, hier tot Maandag te blijven; in welken tijd ik hoopte, het onderzoek van den mond der haven, zoo ver dit zonder booten mogelijk was, volbragt te zullen hebben.

11 *October.* — De twee laatste dagen hebben wij besteed aan het maken eener schetse van den ingang der rivier, en, zoo veel onze middelen gedoogden, van hare geschiktheid om kleine schepen te ontvangen. De ingang, tusschen de zandbanken door, en over de baai scheen diep genoeg voor schepen, welke niet meer dan tien of twaalf voet water houden; en, als men binnen de bank is, schijnt een dieper, hoe wel naauwer kanaal eene veilige gemeenschap aan te bieden met een gedeelte van het land, dat wij den 3 en 4 dezer doorgekomen zijn. De natuur van den grond in de onmiddelijke nabijheid der haven is reeds beschreven; en is het, dat het kanaal naderhand blijke, veilig en diep genoeg te zijn, vlei ik mij, dat de kennis, welke wij opgedaan hebben, dienstig zijn zal voor de belangen der kolonie; en de vestiging in eene rijke

 en

en voordeelige streek van dit land gemakkelijk maken. De inboorlingen moeten in de nabijheid der haven zeer talrijk zijn; zij hielden zich echter aan de andere zijde derzelve, en schenen in het geheel niet genegen om naderen omgang met ons te hebben. Wij haalden echter vier jonge mannen over om bij ons te komen; en, door hun geschenken te doen van vischhaken, lijnen, enz. was deze schuwheid spoedig geweken. Zij waren ten volle bekend met het gebruik van vuurwapenen. Zoodra iemand van het *volk* een snaphaan opnam, *liepen* zij oogenblikkelijk weg, en *het* was alleen door hem *neer* te leggen, dat men hen kon doen terug keeren. Op allerlei wijze gaven ze, zoo duidelijk als zij maar konden, hunne vrees op het zien er van te kennen.

De haven vloeit over van visch; de haaijen waren er grooter en talrijker, dan ik ooit ergens gezien heb. Wij vongen er eene zeer groote, die wij den inboorlingen aanboden, maar zij wilden ze niet aanraken, door teekens te kennen gevende, dat zij er ziek van zouden worden. Ons volk ondervond echter geene kwade gevolgen van het eten derzelve.

De boschachtige heuvels en andere hoogten in de nabijheid zijn vol groote kangaroes; en

de

de moerassen, die op sommige plaatsen aan de haven stooten, geven voedsel en verblijf aan eene ontelbare menigte wild gevogelte. Onafhankelijk van Hastings Rivier, is het geheele land, over het algemeen, wel van water voorzien, en bij den eigenlijken ingang der haven heeft men eene schoone bron.

Ik noemde dezen inham, *Port Macquarie* (Macquarie Haven), ter eere van den waardigen Gouverneur, die de eigenlijke bevorderaar van deze reistogten is.

12 October. — Vroeg in den morgen verlieten wij Macquarie Haven, om huiswaarts te keeren, met al dat gevoel, hetwelk het woord *huis*, vooral in de wildernissen van Australie, inboezemt. Wij hielden het, voor omtrent zes mijlen, op een' afstand van het strand; het land was uitermate rijk, het timmerhout groot met veel kreupelboschjes. Juist eer wij aan den oever kwamen, ontdekten wij een' uitgestrekten zoet water plas, die verscheidene mijlen ver achter het strand heen liep; in het westen tegen boschachtig land stuitende, dat er goed uitzag; eene strook zand van omtrent drie vierde mijl scheidde ze van de zee. Op den rug van *Wending Punt* ontspringt eene beek van zoet water, die in den plas uitloopt. Het land is matig hoog.

hoog. Na bijna vijftien mijlen gereisd te hebben, hielden wij stil aan het uiteinde van een zandig strand, op eene goede plek gronds, waar men eene uitnemende bron had, vier mijlen noord van de noordelijkste punt der *Drie Broeders. Wending Punt* lag N. 25¼ O. Twee van onze overgeblevene drie honden hadden de twee laatste dagen, het gebruik hunner ledematen verloren. De eene stierf dezen morgen; den anderen namen wij te paard mede; het leven, indien mogelijk, *van* een dier willende bewaren, *dat ons zulke* belangrijke en getrouwe *diensten* bewezen had. *Zij moeten iets* in de bosschen gegeten hebben, dat zulk eene algemeene verlamming veroorzaakt heeft.

13 October. — De plek gronds, op welke wij gelegerd geweest waren, overgetrokken zijnde, kwamen wij aan een *zandig* strand, dat wij drie en eene halve *mijl* langs gingen. Aan het einde van hetzelve had men eene veilige opening voor booten, en met hoog water waarschijnlijk voor kleine schepen, in een uitgestrekt meer. Daar wij geene kanoe hadden om er over te komen, moesten wij het langs deszelfs noordzijde houden, ten einde het te kunnen omgaan. Het meer vormde eene groote kom met een diep kanaal, welke zich,

zich, waar zij den voet van den noordelijken *Broeder* naderde, in de gedaante eener rivier te zamen trok, en eene mijl verder weder, van het noord noordwesten naar het zuidwesten, tot eene zeer groote ruimte uitbreidde. Het land aan den oostkant was laag en moerassig, het water zoet. Noord en noordwest werd het beperkt door lage boschachtige heuvels met weeldrig gras bewassen; zuid en zuidwest had men waarschijnlijk, langs deszelfs boorden, dezelfde soort van land, bijna tot aan den westelijken voet van den *Tweeden Broeder*. De ketens van hooge boschrijke heuvels op de kaart van Kapitein FLINDERS krimpen in, als men dezelve nadert, tot lage, niet te zamen hangende boschachtige heuvels. De *Noordelijke Broeder*, de hoogste van de drie, is een lange heuvel van eene matige hoogte, en kan van zulk een' afstand gezien worden, omdat de andere deelen des lands, in vergelijking laag zijn. Het hout bestond meest in zwart geplekte gomboomen, (eene soort van eucalijptus) in berk en terpentijnboomen, en in bosch-eiken. De steenen waren veelal harde zandsteen. Op het meer had men eene menigte zwarte zwanen, eenden, en soortgelijke vogels. Verscheidene kleine inhammen, die het meer maakte, hielden ons

zeer op; na zeven mijlen langs deszelfs oevers getrokken te hebben, sloegen wij ons nachtleger op bij eene kleine bron van zoet water, op eenen goeden, rijzenden en grazigen grond. Het hoogste oostelijkste gedeelte van den *Noordelijken Broeder* was Z. 4 W. De miswijzing was 9° 33′ O.

14 October. — Wij werden dezen dag in onzen voortgang zeer belemmerd door zoute inhammen, welke ons veel moeite kostte om over te komen; en eindelijk werden wij, nabij het westeinde van het meer, door eenen zeer grooten en *diepen*, geheel gestuit. Het was te laat geworden om middelen bij de hand te nemen, ten einde dezen avond nog over te steken; wij sloegen derhalve onze tenten aan den oever op, digt bij een moeras van zoet water, dat aan denzelven en aan het meer paalde, van het welk wij anderhalve mijl af waren. De inham was brak, maar moet digt bij deszelfs oppereinde eene aanzienlijke hoeveelheid zoet water hebben. — Op onzen weg hadden wij eenen grooten troep inboorlingen verjaagd, waarvan sommigen ijverig bezig waren in boombast gereed te maken voor eene nieuwe Kanoe. Er waren verscheidene kanoes op het meer, waarin zij allen, met de grootste ontsteltenis, de vlugt namen;

hun-

hunne wapenen en allerlei soort van werktuigen achterlatende. Eene der kanoes was groot genoeg om negen man te kunnen bevatten, en geleek eene boot; wij lieten al hun eigendom ongemoeid, schoon het ons naderhand speet, dat wij niet eene hunner kanoes genomen hadden, hetgeen wij ligt hadden kunnen doen. Wij besloten dus, in den morgen om de nog onvoltooide kanoe te zenden, en onze bekwaamheid te beproeven in dezelve, voor ons gebruik, af te maken. De grond, dien wij de laatste zes mijlen bereisd hadden, was heuvelachtig en zeer steenig, maar met uitmuntend timmerhout van allerlei soort, en ook met goed gras bedekt. Men had er een overvloed van kangaroes, doch wij hadden niet meer dan éénen hond om te loopen, zoo dat wij er slechts eene kleine van meester konden worden.

15 October. — Eenig volk werd dezen morgen vroeg uitgezonden om zich van de kanoe meester te maken, terwijl wij de rivier zouden onderzoeken. Het keerde, des namiddags, onverrigter zaken, te rug; de inboorlingen hadden ze 's nachts, met alle hunne goederen, weggehaald, en hunne gunyahs of hutten van boomschors om ver geworpen en vernield. Wij vonden ook, dat, omtrent eene

mijl

mijl hooger op; een tak van de rivier zich vereenigde met dien, welken wij, twee mijlen te rug, overgekomen waren; een eiland makende van den grond, waarop wij ons bevonden. De hoofdtak ging voort noord-noordwest en noordwest te loopen. Wij verloren derhalve geen' tijd in een gedeelte van den weg terug te gaan tot aan den mond der haven, welke wij naar lord *Camden* noemden, waar wij ons voorstelden, eene kanoe te bouwen. De inboorlingen schijnen zeer talrijk te wezen, maar zijn schuw. Wij zagen vele groote *kanoes* op het meer; een derzelve zou tot ons oogmerk volkomen voldoende geweest zijn.

18. October. — Vrijdag kwamen wij weder aan den ingang der haven, en begonnen dadelijk ons best te doen om eene kanoe te bouwen. Onze eerste poging gelukte niet. Zaturdag nacht hadden wij evenwel eene schuit klaar, welke wij hoopten aan ons oogmerk te zullen beantwoorden; schoon ik geloof, dat, als de inboorlingen ze zagen, zij ons over ons ruw proefstuk dapper uit zouden lagchen. Dezen morgen begonnen wij, de eb dit toelatende, onze bagaadje over te brengen, en in drie uren tijds was alles veilig aan den anderen kant. Een zeer ernstig on-

ongeluk trof ons echter bij het overzwemmen der paarden. Twee derzelve werden, bijna in het midden van het kanaal, door de kramp aangetast; het eene haalde met moeite den oever; het andere zonk oogenblikkelijk, en zag men niet meer. Het was een onzer beste en sterkste paarden; en buiten dien kon de zwakke staat der overigen slecht eene vermindering in hun getal gedoogen. — Deze haven schijnt, bij alle getijen, voor booten en kleine schepen, eenen volkomen veiligen ingang te hebben, behalve als de eb geheel afgeloopen is en er eene zware golf uit het oosten gaat, die dan ligtlijk breekt, doch als dan is ze nog volkomen veilig voor booten, indien al niet voor grooter vaartuigen. Toen wij er in waren, bleek het, dat er, tusschen de zandige ondiepten, welke men er in heeft, een veilig en diep kanaal ging; het kanaal scheen ook tot ver in de binnenste haven te geleiden. Overvloed van zoet water heeft men bijna overal op het strand, waar wij ons thans op bevonden. De hooge landen zijn rijkelijk van goed timmerhout voorzien; de digtst aan zee gelegene plekken zijn met zeer dikke *Banksia integrifolia* bezet, geschikt voor allerlei soort van scheeps-timmerhout. Tien minuten na negen ure is het hoog water, en het getij

schijnt

schijnt tusschen de vier en zes voet te rijzen. Van eene punt, digt bij den ingang, werden verscheidene metingen gedaan. Wij zagen ook, bij den zuidelijksten der *Drie Gebroeders*, nog een ander groot meer, of mogelijk zoet-water plas. Zeewaarts ontdekte men insgelijks eene onder water liggende rots, meer dan twee mijlen, van de digtst bij zijnde punt, zuidelijk van ons, gelegen, strekkende Z. 5. W. Tusschen dezelve en het strand heeft men een onbelemmerd diep kanaal. — Ten één ure vertrokken wij, en bij zonnen ondergang hadden wij bijna veertien mijlen afgelegd. Van eene hoogte aan de kust, zagen wij, aan den voet der *Broeders*, zeer onderscheidenlijk het groote meer, en ontdekten, dat de *Noordelijke Broeder* er de noordelijke grens van uitmaakte, en het van de zee, door eene strook laag moerassig land, drie vierde eener mijl breed, gescheiden was. Ik denk, dat dit een meer van zoet water is; wij noemden het *Watson Taijlor's Meer*. Het land, west en zuid van de Broeders, bestaat uit lage boschachtige heuvels; eene keten matig hooge heuvels eindigt digt bij *Kaap Hawke*; het land aan die keten grenzende is zeer laag met moerassen. Aan het strand paalt eene strook zandig land van eene halve mijl, waar-

waarop men goed gras en water heeft. Ter plaatse, daar wij stil hielden, vonden wij eene kleine boot, bijna onder het zand begraven, maar nog in haar geheel. Zij had behoort tot een schip van Hawkesburij, dat, eenigen tijd geleden, met man en muis vergaan was. Men had hier een rif, N. 53½, O. twee zee mijlen van het strand gelegen, en zoo het scheen, bij fraai weder, gelijk dezen dag, gevaarlijk, omdat de branding, als dan, slechts bij geval gezien wordt. De zuidelijke Broeder lag W. 32. N.

19 October. — Onze reis langs de kust vervolgd. Eene landtong willende afsnijden, hetgeen ons eenige mijlen uitgehaald zou hebben, ontdekten wij, dat het lager gelegen land niets dan een zoet water moeras was, met digte drooge boschjes tusschen beide, volkomen gelijkende naar het land tusschen *Sijdneij* en de. *Botanie-baai.* Wij keerden derhalve naar het strand terug; en digter bij de genoemde punt overstekende, vonden wij de overblijfsels eener hut, die duidelijk bleek door Europeanen gebouwd geweest te zijn, de zaag en de bijl waren er aan gebruikt. Vier mijlen verder, naar kaap *Hawke*, werden wij door een zeer grooten inham gestuit, waar van de mond bijna eene mijl breed

was.

was. Het was bijna hoog water, en de zee brak er met een verschrikkelijk geweld op, zoo dat wij, in onze omstandigheden, weinig hoop hadden er door te zullen komen. Daar wij dikwijls het moeijelijke, om niet te zeggen, het onmogelijke, van zulke inhammen om te gaan, ondervonden hadden, hielden wij, eene halve mijl ter zijde den ingang, stil, op eene plaats, die goed gras en water voor onze paarden opleverde, waarvan de meeste geheel uitgeteerd waren, zoo dat ik *begon te vreezen*, er slechts zeer *weinige te New* Castle terug te *zullen brengen.* Het nog vroeg zijnde, gingen eenigen om het strand van den inham op te nemen, ten einde te zien, of wij het zouden kunnen rondgaan. Na lang onderzoek, en, na van zes tot acht mijlen ver, gegaan te zijn, moesten wij het voornemen van den inham om te trekken geheel vaarwel zeggen; en bespeurden wij, niet anders, dan digt bij den ingang, over te kunnen komen, daar eene menigte zoet-water beken, uit diepe en ongaanbare moerassen of poelen voortkomende, voor de paarden eene onoverwinnelijke hinderpaal was. De hoofdinham breidde zich, zuidwest en west, in twee wijde en groote takken uit, waarvan men het einde niet zien kon; het water was er

waar-

waarschijnlijk zeer diep; en het land verhief zich, naar het westen, in boschachtige heuvels. Bij deze moedbenemende omstandigheden konden wij geen ander uitzigt hebben, dan dat van, voor ons zelve, in eene kanoe van boomschors over te steken, en de paarden achter te laten, daar de breedte van het kanaal (welke wij met genoegen echter zagen, dat, bij laag water, niet meer dan een vierde van eene mijl was) en de bijzondere snelheid van het getij, dat ten minste van drie mijlen in een uur was, de geringste hoop niet overlieten, dat zij, zoo zwak zijnde, krachten genoeg zouden hebben om over te zwemmen. In dezen toestand kwam ons dadelijk de boot te binnen, welke aan het strand geworpen was. Wij waren zeker twaalf of veertien mijlen van dezelve verwijderd, en zij moest, dien ganschen weg over, op de schouders gedragen worden, maar voor menschen, die zich in zulk een' toestand, als wij, bevonden, was dit niets. Men besloot dus aanstonds, dat twaalf manschappen, vóór het aanbreken van den dag, vertrekken zouden, en zien of zij de boot bij de tent konden brengen, terwijl de overige op de paarden en de bagaadje zouden passen, en intusschen gereed maken, wat dienen kon om haar te herstellen. Wij

 had-

hadden nu ten volle de ondervinding, hoe weinig staat men op de beste zeekaarten maken kan met betrekking tot alle de inhammen en openingen langs eene uitgebreide kust. Geene kaart kan misschien naauwkeuriger zijn, dan die van kapitein FLINDERS, op welke de voornaamste landtongen en kapen, zoo als ook de strekking der kust, met de naauwkeurigste getrouwheid aangeteekend staan; maar de afstand, op welken hij zich houden moest, hoe zeer hem dit niet belette eene schets der kust te geven, *die in alle* opzigten voldoende *was voor* de scheepvaart, liet hem *niet toe*, openingen te zien, welke, schoon zeker van weinig belang voor zeelieden, nogtans de gewigtigste hinderpalen voor reizigers te land opleveren. Waren zij op de kaart aangeteekend geweest, zoude ik geaarzeld hebben zulk eenen weg, *zonder* eenigen bijstand van den zeekant, *te* beproeven, of zonder middelen om booten te kunnen bouwen. Van onze standplaats aan het noorderstrand van den inham, lag kaap Hawke Z. 7½, W. en het hoogste gedeelte van den zuidelijken Broeder, N. 16½. W. West had men eene inbraak van de zee in het land tusschen hooge ketens van heuvels, en lag dezelve op een' afstand van zeventien tot twintig mijlen. —

Aan

Aan dezen inham had men eene menigte zwarte zwanen. Ook ontdekte men sporen van inboorlingen, die hier, eenigen tijd geleden, vertoefd moesten hebben, althans aan deze zijde. Van versche teekens zag men niet, dan de voetstappen van twee menschen, die het strand langs gekomen waren.

20. October. — Ten vier ure ging het volk heuten om de boot te halen, en ten twee ure hadden zij ze reeds behouden bij de tent gebragt, in dien tijd meer dan zes en twintig mijlen gegaan hebbende, van welke zij er dertien eene twaalf voet lange boot op hunne schouders gedragen hadden; een bewijs, wat standvastige volharding vermag. Ik had ook, inderdaad, nooit reden om bevreesd te zijn voor den uitslag van eenigen maatregel, zoo maar dezelve van hunne inspanning afhing. Wij hadden het genoegen van te ontdekken, dat de boot gemakkelijk hersteld kon worden, weinig meer noodig hebbende, dan gekalfaat te worden, en van riemen voorzien; wij verloren geen oogenblik in handen aan het werk te slaan. Dagelijks had het uit den zuiden fris op gewaaid, en de branding brak in den inham met een groot geweld. Binnen de branding is het water zeer diep, en bij matig weder kan er, buiten twijfel, staande

 den

den vloed, eene boot door komen; want, in weerwil der branding, schijnt er diepte genoeg van water te zijn. Het kanaal is, hoe het dan ook wezen moge, aan de noordzijde van den ingang. Uit hoofde der hoogte, waartoe het getij rijst, van vier tot zeven voet, en de snelheid, met welke het gaat, denk ik, dat deze inham zeer ver het land in moet dringen; en waarschijnlijk is het meer, aan den voet der twee Zuidelijke Broeders, het welk wij voor een meer van zoet water *hielden*, een voorname tak van *dit meer.* Omtrent veertig minuten na *negen* ure bleek het hoog water te zijn.

22 *October.* — De dag van gisteren werd besteed in aan de boot de noodige herstellingen te doen, zoo ver dit ons mogelijk was. Vóór zes ure, heden morgen, hadden wij reeds een goed deel van onze bagaadje over, toen wij, het getij dit toelatende, onze paarden begonden over te boegseren, het geen wij ten half acht zonder ongeluk gedaan kregen. Als eene gunstige beschikking der Voorzienigheid beschouw ik de ontdekking van deze boot, zonder welke wij de paarden nimmer over hadden kunnen krijgen; verpligt zijnde, gelijk wij waren, het digt aan den ingang over te zetten, zou de sterkte van het getij en hunne eige-

eigene zwakheid hen in de branding gevoerd hebben, en zij dien ten gevolge omgekomen zijn. Wij verloren geen oogenblik, in onze reis langs de kust voort te zetten, en ten vier ure hadden wij reeds zes mijlen afgelegd, toen, tot ons groot verdriet, een andere inham onzen voortgang stuitte. De zuidewind, van aanhoudenden regen vergezeld, was nu zoo aangewakkerd, dat wij dezen avond niets beginnen konden. Bij tijds waren de tenten opgeslagen, alles vlocide onder van den regen, en het was mij, als of wij de koude, welke dit veroorzaakte, meer dan gewoon, ondervonden. Ik denk, dat deze inham gemeenschap heeft met dien wij laatst overgekomen zijn, als takken, welke zulk een' loop nemen, dat zij zich ontmoeten en vereenigen. De laatste inham werd *Harrington's Meer* genaamd, ter eere van den Graaf van dien naam.

23 October. — De storm duurde den nacht door. Laat in den morgen hadden wij tusschenpozen van goed weder, wanneer wij alle onze krachten inspanden om onze kleine boot te halen; daar wij zonder dezelve niet over konden. Toen het volk er mede terug keerde, woei het zoo geweldig, dat wij er niet in durfden oversteken. Wij verplaatsten ons ech-

 ter

ter een weinig digter bij den ingang, om beter bij de hand te zijn, zoo dra het weder mogt ophelderen. Het volk nam vrijwillig op zich, de boot op hunne schouders mede te nemen tot wij Port Stephens gepasseerd zouden zijn — een' dienst, welken ik hun, die door aanhoudende inspanning minder sterk geworden waren, niet zou hebben willen opleggen, hoe het ook onze verdere reis had mogen verligten.

24 *October.* — Het weder was zoo *allerongunstigst*, met felle *rukwinden en* bijna aanhoudenden regen, *dat* het donker was, eer wij alles over hadden. 's Morgens had ik gezonden, om den oever, eenige mijlen ver op te nemen; en men had eenen anderen inham ontdekt, omtrent vier mijlen vooruit. Wij noemden dit meer *Farquhar's Meer*, naar den Ridder WALTER.

25 *October.* — Van de zuidpunt, aan den ingang van dit meer, werden de volgende liggingen genomen. Het hoogste gedeelte van den Zuidelijken Broeder, N. 6, O. van den Noordelijken N. 18, O; Kaap Hawke, Z. 3, O. — Op ons gewone uur vingen wij onze reis weer aan. Eene mijl verder vonden wij het wrak van een klein vaartuig, het welk herkend werd voor een scheepje van Sydney,

en

en wel denzelfden man toebehoorende, van wien wij de boot hadden. Het was laag water, toen wij aan den inloop kwamen, die gisteren gezien was, en zetteden ze aan deszelfs mond, zonder de paarden te ontladen, over. Wij hielden het, nog zes of zeven mijlen verder, langs het strand, toen wij, om eene landtong af te snijden, ons westelijk wendden, en een boschachtig land intraden, met vruchtbare digte boschjes, die de kust zoomden. In het geheel legden wij negen en eene halve mijl af, en hielden stil, omtrent drie vierde van eene mijl van het strand af; van eene punt van het welk wij Kaap Hawke O. 73, Z., op een' afstand van zes of acht mijlen, zagen; en aan het einde van een lang kromloopend zandig strand, zes mijlen west van die punt, had men eene opening, welke, uit aanmerking van het voorkomen des lands, wij een meer geloofden te zijn.

26 October. — Twee en eene halve mijl gereisd hebbende, kwamen wij weder aan het strand, langs het welk wij nog zeven mijlen verder gingen, toen de opening of het meer dat wij gisteren zagen, ons noodzaakte, van onze boot gebruik te maken. Tegen over ons zagen wij het wrak van eene brik, bijna geheel onder het zand bedolven. Wij hadden

de paarden, en een groot gedeelte van de bagaadje veilig overgebragt, en ik was op het punt om te vertrekken, ten einde naar eene plaats te zoeken, waar men de paarden heen kon leiden, zijnde de kant zelve van de baai een moerassig kreupelboschje, toen er geroepen werd, dat een van ons volk door de inboorlingen met eene speer doorstoken was. Eer wij overvoeren, hadden wij hen in eene groote menigte aan de andere zijde gezien, mogelijk wel ten getale van zeventig van *allerlei* jaren; maar ziende, dat wij *onze boot* in het water bragten, *gingen zij* in hunne kanoes en voeren twee of drie mijlen het meer op, steeds de zuidzijde houdende. Aan den noordelijken kant hadden wij geene inboorlingen bespeurd, en, schoon wij ons aan beide de zijden gereed hielden om hen te ontvangen, wanneer zij zich met magt vertoonen mogten, was elk echter niet even zeer tegen bijzonder verraad op zijne hoede. WILLIAM BLAKE, een der manschappen, was het boschje, aan de noordzijde, omtrent een honderd roeden vóór de anderen, ingegaan, met oogmerk om een koolpalm om te hakken; hij had hem half doorgehakt, toen hij eene speer door den rug kreeg, waarvan de punt tegen zijn borstbeen [illegible]. Zoo als hij zijn hoofd omdraaide, om

te

te zien, van wat kant hij aangetast werd, ontving hij eene andere, die verscheidene duimen diep in zijn onderlijf drong. Hij liet zijne bijl vallen, die oogenblikkelijk door een' inboorling, den eenigsten, dien hij zag, opgeraapt werd, en het was waarschijnlijk de verzoeking van de bijl, welke hem voornamelijk tot zulk een' aanval gebragt had. BLAKE werd onmiddelijk in de boot gedaan, en naar de zuidzijde gezonden, waar de dokter was, dien het gelukte de beide speren er uit te halen; maar uit hoofde van de soort van wonden, werd zijne herstelling zeer in twijfel getrokken. — Het was zoo laat, eer alles over was, dat wij ter plaatse, daar wij waren, blijven moesten, digt bij het bovengenoemde wrak. Eer het donker was hadden de inboorlingen zich in grooten getale verzameld; wij konden twaalf of veertien vuren tellen. Vereenigd hadden wij weinig van hunne aanvallen te duchten, vooral in den nacht, en wij bleven te kort op dezelfde plaats om hun gelegenheid te geven van eenen overlegden aanval te doen. — Het land, west en zuidwest van dezen inham, is rijzend boschachtig land van een aangenaam voorkomen, maar de stranden zijn vlak, met dikke boschjes en diepe moerassen van zout water. De inham zelve is,

bij laag water, niets anders dan eene zandige ondiepte, met naauwe en smalle kanalen. De branding staat vlak voor den ingang; en, schoon een klein schip, bij hoog water, de branding zou kunnen passeren, zou het slechts zijn om op de zandbanken, binnenwaarts gelegen, te vergaan; de branding, als het vloed is, en de wind oost, gaat tot op eene halve mijl binnen de buitenste bank. Het getij gaat bijna vier mijlen in een uur, en rijst van vijf tot acht voet. Van de zuidzijde aan den *ingang* van het meer, lag het *hoogste* gedeelte van den *Noordelijken Broeder* N. 15. O. van den Zuidelijken Broeder, N. 8°, 10′ O. De landpunt, of de punt der baai, noordelijk, zeven of acht mijlen ver, N. 8°, 30′ O. en eene hooge, stout vooruit stekende, punt, N. 163°, 30′ O.

27 October. — Wij maakten dezen dag niet veel voortgang, grootelijks belemmerd wordende door de dikke boschjes, die men langs de kust, in de nabijheid van Kaap Hawke, heeft, en door zoet water moerassen, digt bij den kant van het meer. Er was echter een goed deel beschadigd land, en de heesterboschjes groeiden in een' goeden grond. Wij hielden des nademiddags stil, slechts vier mijlen gegaan hebbende, op een stuk met boo-

boomen, omgeven van een kreupelboschje, door hetwelk wij echter 's avonds nog een' weg hakten naar het strand, zuid van kaap Hawke. Van een' heuvel zagen wij, dat het meer nog veel uitgebreider was, dan wij in den beginne veronderstelden, strekkende zich zuidelijk uit tot aan den voet der boschachtige heuvels, die noordwest loopen van de naaste zuidelijke punt van Kaap Hawke, en binnen een vierde van eene mijl van het strand. Noordwestelijk konden wij het, verder dan twintig mijlen, nagaan, zich tusschen boschachtige heuvels en eene, over het geheel, schoone landstreek slingerende. Het meer zelf was met eene menigte boschachtige eilanden versierd; het binnenste was denkelijk diep water, met zandige oevers zoo van het meer zelven als van eilandjes. Het geheele voorkomen van het meer was ten uiterste schilderachtig en fraai.

28 October. — Onze reis ging dezen dag, de twee laatste mijlen uitgezonderd, vrij voorspoedig. Het strand verlatende, beklommen wij eenen hoogen heuvel over het meer, en weer afdalende naar eene kleine baai beneden aan eene landtong, zuid van Kaap Hawke, sloegen wij ons nachtleger op. Wij hadden tien mijlen afgelegd, schoon wij het grootste ge-

gedeelte van den dag hadden moeten stil houden, om dat het uitermate hecte weder, gevoegd bij de beweging van het paard, het onzen armen gewonden man onmogelijk maakte verder te komen.

29 October. — De kust zich, hier, in stoute en regtstandige kapen uitstrekkende, werden wij genoodzaakt het op eenigen afstand van dezelve te houden, en over eene hooge keten te trekken, van welke wij zagen, dat eene reeks van meren, waarschijnlijk te zamen er slechts een vormende, *achter* de kust tot digt bij *Zwartbooid* voortliep. Op vijf *mijlen* daalden wij van de keten op een smal strand, dat een einde van onze reis voor dien dag maakte, de gesteldheid der kust ons niet toelatende dezelve langs te trekken. Ik ging derhalve met twee man uit om een pad voor de paarden te zoeken, naar het strand aan de zuidwest zijde van *Suikerbroods Punt*. De weg, dien wij volgen moesten, leidde ons door een ellendig heesterachtig land, tusschen onregelmatige steile heuvels van wit zand besloten, zonder een spiertje gras, of eenig soort van kruid, maar vol kleine zwart-gom-, en rood-gomboomen, en soortgelijke. Wij vonden, dat de dwarsweg voor ons te ver was om ze dezen avond nog aan te doen. Het

was

was ook inderdaad digt bij zonnenondergang, toen wij bij de tent terug kwamen. Langs dit gedeelte der kust zijn de inboorlingen zeer talrijk; die uitgestrekte meren, overvloeijende van visch, zijn zeer geschikt, om hun een gemakkelijk onderhoud te verschaffen; groote troepen van dezelve lieten zich aan de oevers zien; op het meer waren ook hunne kanoes talrijk. Des morgens kon men aan alle zijden hunne vuren ontdekken. Het was duidelijk, dat zij ons schenen te mijden, en wij, voor ons, waren er ook niet zeer op gezet om nader kennis te maken. — Waar wij 's nachts stil hielden, was het meer, slechts door eene smalle zandige landengte, van de zee gescheiden, en bij springtijden, moet het er, met eenen oosten wind, over heen gaan. Deze zandige strook schijnt ook, nu en dan, weg te spoelen, en eene ondiepe opening te maken in dit gedeelte van het meer. Deszelfs voornaamsten ingang wacht ik zuidelijk te vinden; wij ontdekten echter geen getij in hetzelve, hetgeen ons deed denken, dat het slechts een' ondiepen ingang had. Van dit punt lag Suikerbroods Punt N. 14½, en de strekking van het meer was N. 275.

30 October. — Vijf en eene halve mijl trokken wij door het land, dat wij gisteren

be-

beschreven hebben, toen wij aan het strand uitkwamen, zuidwest van Suikerbroods Punt; zijnde de Rots N. 88 O. de Ondiepte 120, en Zwarthoofd N. 212½. Wij gingen nog omtrent zes mijlen verder het strand langs, en legerden ons met den avond bij een rotsig uitstek. Dit strand leverde ons een bijzonder voordeel op; eene groote menigte schoone visschen, naar zalm gelijkende, was van grooter visschen door de branding heen gejaagd, en met de eb op het drooge gemaakt; wij namen er zes en dertig van op, en zij waren ons eene *welkome* vangst. Wij hadden juist de tenten opgeslagen, toen zich een aantal ongewapende inboorlingen op den heuvel, digt bij ons, zien deden, en onder dezelve eene vrouw en een kind. Daar zij in vrede kwamen, werden zij ook in vrede ontvangen. Zij naderden de tenten zonder te aarzelen, en in een uur tijds, was hun getal aangegroeid tot meer dan dertig, mannen, vrouwen en kinderen. Velen van dit volk schenen te *New Castle* geweest te zijn, en eene vriendelijke en vreedzame troep te wezen. Wij deden al wat in ons vermogen was, om zulke goede gezindheden aan te kweken, door de mannen te scheren, den kinderen het haar te snijden, en hun zulke kleinigheden te schen-

schenken, als wij missen konden; in de hoop, dat onze vriendelijkheid voor anderen dienstig zijn mogt, welke, in omstandigheden, verschillende van de onze, zich, den een of anderen tijd, onder hen bevinden mogten. Zij waren zoo ver van eenige jaloersheid over hunne vrouwen te laten blijken, dat veel eer, alles aanduidde, dat hare gunsten gekocht konden worden; doch, hoe het hier ook mede geweest moge zijn, wij hadden geen zin om ons van dat voorregt te bedienen. Hunne vuren digt bij onze tenten aangestoken hebbende, schenen zij hun nachtkwartier genomen te hebben. Het weder was dreigend, en toen zij ten tien ure allen vertrokken, werd dit daaraan toegeschreven, dat zij niets hadden, om onder te schuilen; en wij verwachtten des anderendaags 's morgens weder een vriendelijk bezoek van hen. Van hier lag Zwarthoofd N. 197; en het eiland van Suikerbroods Punt N. 70 O. De Piek aan den overkant van den noordelijken ingang van Port Stephens, N. 211.

31 October. — De regen van den nacht bleef nog in den morgen aanhouden, en het getij niet laag genoeg zijnde, ten einde ons om het hoofd te doen gaan, vertrokken wij zoo vroeg niet als anders. Dokter HARRIS

en

en de heer EVANS waren zich gaan baden, digt bij de punt, en geen honderd vijftig roeden van de tent. De heer EVANS had zich reeds gebaad, en was begonnen met zich aan te kleeden, toen vier inboorlingen, welke wij herkenden onder die genen geweest te zijn, welke wij daags te voren zoo vriendelijk behandeld hadden, zich met hunne speren in de hand, en in de houding van die te willen werpen, boven op de klippen vertoonden. Pas even was men hen begonnen aan te spreken, toen eene speer naar den heer EVANS geworpen werd; de dokter was reeds van de rots in de zee gesprongen, en het ontkomen, door zich in de tent te bergen. Gelukkig mistte de speer den heer EVANS, en het voorbeeld van den dokter volgende, ontkwam hij op gelijke wijze, met verlies van zijne kleederen. Zoo dra men te wapen riep, werden zij achter nagezet, maar zij verdwenen in het boschje op den heuvel. Dit blijk van verraderlijkheid maakte, dat wij onze omzigtigheid verdubbelden, en, onze standplaats hier gunstig voor hunne aanvallen zijnde, besloot ik, de vooruitstekende kruin van den heuvel met de paarden over te trekken — een' weg, dien ik, om deszelfs groote steilte, had willen vermijden door naar het tij te wachten. Er werden

or-

orders gegeven om de paarden bijeen te brengen, en op reis te gaan. Terwijl dit geschiedde, en ik, met dokter HARRIS en den heer EVANS, in de tent aan dit Dagverhaal zat te schrijven, werd er, van de hoogte boven ons, eene hagelbui van speren op de tent geworpen, eene van welke kort over mijn' schouder heen ging, en bij mijn voet in den grond schoot; de andere vielen om de tent neer, en onder het volk, dat bezig was met de bagaadje gereed te maken, doch gelukkig zonder eenig leed te veroorzaken. Wij hadden van ons volk geplaatst om het oog op den heuvel te houden, maar de verschijning der inboorlingen, en het werpen van eene vlugt speren, was zoo plotselijk, dat men den tijd niet had om alarm te maken. Om dus veilig te kunnen voortgaan was het noodig den heuvel schoon te vegen, het geen in een' oogenblik gedaan was, want, zoo als wij den heuvel bestegen, namen zij de wijk naar eenen anderen, die verder af was. Wij reisden voorts ongemoeid, meer dan twaalf mijlen, langs het strand, wanneer wij, met den avond, stil hielden op eene kleine onbezette landtong, welken bij hoog water een eiland was. Hier zagen wij ons veilig; wij hadden echter pas even ontladen, toen wij drie inboorlingen

veroorzaken, komt van een verkeerd geplaatst vertrouwen in hunne schijnbaar vriendelijke gezindheden. Iemand alléén, die op zijne hoede niet is, kan zeker wezen, het slagtoffer te zullen zijn van hunne roofzucht. Daar wij deze haven niet konden oversteken zonder eene groote boot te hebben, werd er bepaald, dat de heer EVANS met drie man, in onze boot, de haven zoude over zetten, zich naar *New Castle* begeven, waarvan wij omtrent zes en dertig mijlen af waren, en ons van den commandant zulk eene hulp bezorgen, als deze ons geven kon, te gelijk met wat levensmiddelen, daar de onze bijna verbruikt waren.

5 November. — Maandag morgen vertrok de heer EVANS met zijne manschappen, en kwam nog dien eigen avond te *New Castle.* De commandant verzuimde geen oogenblik in ons eene groote boot toe te zenden met een overvloed van al wat voor reizigers in onze omstandigheden aangenaam zijn konde. Wij hadden te gelijk het genoegen van over het algemeen te vernemen, dat onze vrienden te *Sijdneij* wel voeren.

Hoog gebroken land
De toppen der heuvels
GOED BOSCHACHTIG LAND
Hastings
Riv.
Fort
Harrington's meer
Wallis meer
valleyen
zandig en
Goede Valleyen
boschachtige heuvels
Goede grond in Gras en
Goede grond in Gras en
de nabyheid timmerhout
kreupelhout
Vruchtbare
Matig hoog land

